

SUPPLEMENTUM
BRUSCHIANUM
SIVE
CENTURIA SECUNDA
MONASTERIORUM
GERMANIÆ

QUAM
EX
CASPARIS BRUSHII MANUSCRIPTO
EDIDIT
DANIEL DE NESSEL, J. C. Sac. Cæs. Maj. Consiliarius
& Bibliothecarius Aulicus.

PRÆ-

PRÆFATIO

Non ita diu est, ex quo nonnulli Religiosissimi, & Antiquitatis Ecclesiasticæ Germanicæ studiosissimi Abbates ac Prælati, cum suis Patribus, *Augustissimam Bibliothecam Cæsaream* visitârunt, accuratiusque plurimis rarissimis & antiquissimis Codicibus manuscriptis in eâ perlustratis, fortuitò etiam in Centuriam secundam Monasteriorum ac Episcopatum Germaniæ *Gasparis Bruschi* manu exaratam, ac singulari labore ab ipso collectam inciderunt, cùmque unus eorum diceret, nuper curavi illam pro usibus mei Monasterii coëmi: Ego verò probiùs instructus, humanissimè respondi, Reverendissime Præsul, liber hic, quem manu teris, vendi certè in nullâ Officinâ librariâ poterit, quippe nunquam typis excusus. A me igitur edoctus licentiam rogavit, pervolvendi aliquantulum & excutiendi attentius memoratum Codicem, quò benevolè concessò, ob præstantiam libri, ob rarissima documenta ibidem reperta, singulari perfusus est gaudiò, mèque cum suis instantissimè rogavit, nè defraudarem tam insigni librò manuscriptò orbem literarium, sed ad usus publicos, & majorem Historiæ Ecclesiasticæ cognitionem ex tenebris potiùs eruerem, publicæque luci ac utilitati communicarem. Ipsemet singulari Zelò, quò Rempubli- cam literariam augere, & Celeberrimæ *Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis*, cujus *Præfecturam* gero, famam promovere totus allaboro, sine ulla difficultate persuaderi me passus sum, & promptissimè illâ industriâ defungi animum induxi. Quos conatus meos ita feliciter promovi, ut huic operi jam, ut vides, ultima manus impressoria imposita, & desiderio Eruditorum satisfactum sit. Reperies in hoc *inedito*, *prælo tamen dignissimo Chronico* (teste Illustri Viro, Domino *Lambecio*, Antecessore, meo, Lib. VIII. suorum *de Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonensi Commentariorum* pag. 80.) multorum tam in *Austria*, quàm in *Bavariâ* Episcopatum & Monasteriorum Foundationes, Annales, Res præclarè gestas, Donationes, Successiones, & egregia ad *Historiam Sacram* pertinentia memorabilia & alibi, ne in Archivis quidem, reperienda documenta. Huic Tractatui Superpondii loco, DEO volente, publicæ notitiæ & Rei literariæ usibus brevi communicabo ingens *Corpus Historicum Publicarum Pacificationum, Confœderationum Ligarum, Transactionum, Tabularum fœderis, Instrumentorum Pacis*, à tribus Sæculis per totum Terrarum orbem fancitorum conclusorumque: Nec non *Syntagma Collectitium Historiæ Ecclesiasticæ, Germanicæ, Austriacæ, Hispanicæ, Hungaricæ, Bohemicæ, Polonicæ, Sinensis, Rei Monetariæ*, ex antiquissimis rarissimisque Autographis Codicibus Manuscriptis, ex *Augustissimo Gazophylacio Cæsareo Librario* desumptum, hæcenus *ineditum*, & à me indefessâ diligentia, inter perpetuas lucubrationes, quantum ab ordinariis & aulicis occupationibus mihi respirandi facultas indulta est, congestum, & in formam multorum Voluminum, ratione multitudinis materiarum concinnè dispositum. Hæc brevibus præfari volui. Tu interea, Benevole Lector, ex voto vale, & si mereor, fave.

Dabam Vindobonæ, in Muséo meo,
d. IX. Apr. A. C. M. DC. XCII.

SUPPLEMENTUM BRUSCHIANUM

Sive

CENTURIA SECUNDA

Monasteriorum & Abbatiarum Germaniæ præcipuarum ac maxime illustrium, hæctenus inedita.

Ella B. Virginis in Schofflocensi nemore, ad quartam milliaris partem à Danubio, duobus milliaribus infra *Ratisbonam Bavariæ Metropolim*, sub adusti montis (quem vulgo *Brennberg* vocant) præclara ac perveteri arce sita: Cænobiolum *Benedictinæ* professionis humile & exiguum, sed & ab omni parte lacerum: Fundatum legitur à *Godefrido* quodam, *Straubingensis* Pistoris cujusdam filio converso, ac Professo Superioris *Altachii*, qui legitur ex hac mortali vita decessisse anno Domini 1354. sepeliturque in hac ipsa sua Basilica à se constructa, sub ara maxima. Fuit initio *Prioratus* tantum, sed facta est *Abbatia* anno 1430. Præfuerunt huic loco Abbates hi sequentes ad nostra usque tempora.

1. **CONRADUS** ex *Richenbacensi* Abbatia (quæ ab hoc Monasteriolo duobus abest milliaribus) assumptus: præficitur huic loco, anno 1430. præfuit primus Abbas 22. annis. Obiit anno salutis Christianæ 1452.

2. **CASPAR ANDOMARUS** è *S. Emerani Ratisbonensi* cænobio excitus, succedit *Conrado*. Præfuit annis 30. Obiit anno Domini 1482.

3. **THOMAS** ex *Richenbachio* evocatus, & Abbas hujus loci designatus, præfuit annis 20. laudabiliter. Impetravit in Curia Romana pro Se & Successoribus suis *Insulam*. Primus itaque hujus Monasterii Abbas infulatus. Resignavit anno 1502. Obiit anno 1506. sepelitur propè Antecessores suos in choro.

4. **JACOBUS** *Bremsius* ex *Richenbachensi* cænobio postulatus non diu hic præfuit. Evocatus est enim ad *Biburgensem* Abbatiam gubernandam, ubi post pauculos annos est exauthoratus. Obiit tandem anno 1517. in *Riechenbach* ubi etiam humatus est.

5. **CYRIACUS** *Brucknerus* ex *Bruck*, *Palatinorum* *Marcâ* quadam natus *Richenbachensis* Cænobita, fit hujus loci Abbas anno 1505. præfuit annis 14. Vir doctus, mediocris Versificator, Organicen, Musicus & Componista insignis. Decessit ex hoc mortali sæculo *Dominica* post *Michaëlis* festum anno 1519. quo Imp. *Maximilianus* obiit.

6. **BENEDICTUS** *Mæzel* ex *Mallerstorpho* (quod ejusdem professionis cænobium est in *Thongavia* 4. milliaribus à *Ratisbona* situm) excitus, successit *Cyriaco*, præfuit annis 17. Obiit ano Christi 1536.

7. **VITUS** *Pistorius* de *Villabach* oriundus, Vir mediocris capacitatis & ingenii, subrogatur *Benedicto*: præfuit annis quinque. Resignavit anno Domini 1541. Episcopo *Ratisbonensi*. Rediit *Richenbachium* unde assumptus fuerat, ubi naturæ debitum exfolvit tandem, & terræ parenti est redditus. Post ejus resignationem cænobiolum *Administratōribus secularibus*, sua tantum quærentibus, commendatum est, quorum incuriâ & negligentia prorsus collapsum est. Habent ibi reconditoria & sepulchra sua nobiles viri à *Prennberg*, à *Raym*, à *Nusdorph de Muer*, & alii quos vulgò *Anberos* vocant. Aliud de hoc loco invenitur nihil.

Superius *Altachium*, vulgò *Obern Altach*, ad inferioris (quod quinque abest milliaribus) differentiam, à querceto perveteri ac vicino luco sic dictum. Monasterium *Benedictinæ* professionis amplissimum, ad unum milliare Germanicum infra *Straubingam* nobilem Bava-

Bavariæ civitatem, loco peramœno situm: Cœpit eodem ferè tempore quo *Altachium inferius*, sed ex cujus munificentia, ipsis Cœnobitis ignotum est. Ego in veterib. scriptis legi utrumque Altachium ab *Udilone* Bavarorum Duce conditum & erectum esse. Et si *Ipenbeimensis* Abbas à *S. Pirmynio* Moldensi Episcopo conditum affirmet, vetustissimum autem esse, & æque vetus ac Altachium inferius inde colligi facillè potest, quòd *Arionistus* superioris Altachii Abbas interfuit *Synodo Dengelsiniensi* anni 768. Fundatum legitur anno Christi 604. à *Comitibus de Pogen* quorum illic in media Ecclesia honorificus cernitur tumulus cum tali Epigraphe.

Fridericus Comes in Pogen, reformator nostri Monasterii. Asquinus Comes in Pogen, qui dedit nobis Pogen & Ayterhoven. Est is insignis Pagus cum Parochia ad Danubium in eadem vicinia situs.

Inchoatum est Cœnobium sub *Papa Honorio*, qui in suam tutelam accepit Abbatem & Cœnobium, unde singulis annis aureus Romam numerandus est, ut est in hoc veteri disticho illic in fenestra reperto.

*Aureus ut sanè deinceps huic detur honori
Sedi Romanæ locus hic debetur Honori.*

Catalogus hujus loci Abbatum talis à me illic congestus est, in quo labore juvat me honestus ac egregiè doctus juvenis *Jacobus Langius*, patriâ Norimbergensis, Episcopi Ratisbonensis - - - qui casu eodem die ibi Episcopi sui negotia acturus, humaniter mecum conversatus est.

1. EGINO primus Abbas eligitur anno Christi 1104. Obiit mox anno sequenti.
2. ERNESTUS successit *Eginoni*, præfuit annis 32. anno 1137.
3. RICHARDUS eligitur anno 1138. præfuit annis 16. anno 1154.
4. GOTTBOLDUS subrogatur *Richardo*: sedet ad clavum annis quinque, obiit anno 1159.
5. THEODORICUS constituitur anno 1159. Obiit eodem anno.
6. GERARDUS substituitur anno eodem. Præfuit annis 26. Obiit anno Domini 1185.
7. WOLFRAMUS successit *Gerardo*, præfuit annis 11. Obiit anno 1196.
8. LEUDGERUS Abbas, cujus tale extat distichon in fenestra quadam de victoria *Othonis* Imperatoris.

*Ungariæ gentis Augusta non redientis.
Per belli sortem Cæsar quatit Otto cohortem.*

Obiit Abbas iste anno 1215.

9. HENRICUS eligitur anno 1215. præfuit annis sex, decessit anno 1221.
10. CONRADUS successit *Henrico*, præfedit annis 24. anno Domini 1245. Sub cujus gubernatione obiit anno Domini 1242. *Albertus ultimus Comes de Pogen*, qui sepelitur in vicino Monasterio Winetbergensi. Is magnam S. Crucis portionem à terra sancta afferens, eandem huic Cœnobio in amoris sui testimonium dono dedit.
11. ULRICUS constituitur Abbas anno 1245. præfuit per unius Trieteridis spacium. Obiit anno 1248.
12. HAYMO successit eodem anno quo rebus humanis exemptus est antecessor, præfuit per triennium: Desiit esse inter vivos anno salutis 1251.
13. BURCARDUS subrogatur *Haymoni*. Sedit annis novem: obiit anno 1260.
14. POPPO successit *Burcardo* Præfuit annis 22. Accersitur ad gubernandam inferioris Altachii Abbatiam, præfuit ibi annis 6. & mensib. totidem. Obiit anno 1288. Fecit fieri fenestram ingeniosè, pedem in ambitu hodiè adhuc conspiciendum & integrum, cui talis Epigraphe.

*Condemnant sancti, datur inferno cruciante.
Arnulphus male, Dux pia qui loca præsit iniquè.*

Et ad imaginem S. Petri principalis patroni tale addi fecit Epigramma in honorem fundatoris:

*Tali structura Petre te Fridericus honorat.
Seque Dei dura sententia, ne premat, orat.*

Et in imaginem sanctam *Afræ & Udalrici* tale edidit heroicum.

*Ducit Udalricum supra campum prope lycinum.
De duce gente ferâ, visum monstrans Afræ vera.*

Et de *Asquini* Comitibus Pogenfis donatione tale superaddidit memorabile distichon:

*Hanc intrare sinas, dedit Ecclesiæ tibi binas
Asquino, Petre, Comes, valeas ut in æthere sospes.*

15. CONRADUS secundus eligitur anno salutis 1282. præfuit annis 15. Obiit anno 1297. Sepelitur in choro prope tumulum *Nicolai* Episcopi Ratisbonensis ante aram maximam. Sub ejus gubernatione obiit *Nicolaus* Episcopus Ratisbonensis, qui in hoc

Cænobio ante aram Chori maximam terræ, parenti omnium mortalium, redditus est, cum tali Epigraphe Encomiasticâ.

*Post M post tria C cum X bina fuere,
Ista tegit fossa Nicolai Præfulis ossa.
Imbripolis cæli quem rex Christus beet, ædis.
Temporibus cujus in pace Dicecesis hujus
Gaudebat Clerus, cultor Domini quia verus
Omne bonum nactus, stetit: omnibus omnia factus,
Prudenti more sub regni sedis amore:
Nunc Virgo mater, Petrus sacer impetret ipse
Ante Deum, quò salvet eam pia Passio Christi.*

16. CONRADUS tertius eligitur anno 1297. præfuit annis 14. Obiit anno 1311.

17. HENRICUS *Conrado* resignante successit. Sedit ad clavum annis quinque, & resignat anno salutis 1316. Sub ejus gubernatione obiit anno 1311. sexta Calend. Decembris, *Adalbertus* quidam celebris Cænobita Altacensis, qui sanctus habetur, natione suevus: prope aram maximam sub testudine honorificè humatus, cum tali virtutum suarum Elogio.

*Hic jacet in tumba vir simplex utque columba
Insper & rectus, virtutibus undique tectus,
Frater Adalbertus signorum flore refertus:
In vita multis membris in pace sepultus.
Sed felix anima scandeat cælica regna:
Mox ut migravit, Deus hanc sanctis sociavit.
Utque probat numerus signorum non modò parvus.
Quæ sunt per eum, sanctum testantur & ipsum.
Debilis, infirmus quia corpore parte gravatus
Adquem si properat, recipit mox quod piè sperat.
Quapropter dignum credo fore canonisandum.
Quem Deus in multis voluit clarescere signis.
Quis non tam magnum credat patrem venerandum?
Unde pater sancte spem magnam promimus in te
Nobis placatum facias de Virgine natum.
Fac nos sentire, quod te gaudemus habere
Patrem valdè piùm, mellis dulcedine plenum.
Ergo pater fratrum reminiscere quæso tuorum
Mitis Adalberte, crescant hic prospera per te:
Gloria tu nostra, per te scandemus ad astra.
Sis memor oro mei, cujus locus hic requiei,
Vox est scriptoris, rogans hoc omnibus horis.*

18. HENRICUS tertius eligitur in Abbatem anno 1316. præfuit annis 14. Obiit anno salutis per Christum filium Dei reparatæ 1330. Sub hoc obiit & sepultus est Episcopus *Nicolaus* de quo supra.

19. UDALRICUS secundus successit decedenti ex hac vita *Henrico*. Præfedit Abbatia huic annis 8. Emigravit ex hoc sæculo mortali, anno gratiæ 1338.

20. WOLFGANGUS subrogatur *Udalrico*, sedit annis quinque obiit anno 1343.

21. FRIDERICUS *Wolfgango* substitutus, præfuit annis 15. Obiit anno Christi 1358.

22. LAUDWINUS eligitur anno quo antecessor vitæ defunctus est, sedit ad gubernaculum Ecclesiæ Abtacenensis annis 4. Desiit esse inter vivos hujus mortalis vitæ anno 1362.

23. RUGERUS successit *Laudwino*, præfuit per unius saltem anni spatium, & exauthoratur ac moritur anno Christianorum 1363. Hunc mox subsecutus est.

24. EBERWINUS, qui sedit ad gubernaculum annis 17. Excessit è vivis anno 1380. Sepelitur in media Ecclesia post tumulum fundatorum propè *Raphaëlem* Abbatem.

25. PETRUS URSENBEGGIUS successit *Eberwino*, præfuit annis 23. decessit anno 1403. secunda Calend. Maji: sepelitur ante aram sanctæ Crucis in sinistra templi abside.

26. GALLUS Abbas designatus præfuit per biennium, obiit anno 1405. sepelitur in *S. Adalberti* tumulo.

27. ALBERTUS *Gallo* substituitur, sedit ad clavum Abbatia annis 16. Obiit anno 1421.

28. JOANNES *Vogelius* successit *Alberto*, præfuit duobus annis, obiit 1423. Fecit adornari monumentum marmoreum fundatorum, post quorum tumulum ipse etiam situs requiescit.

29. JACOBUS præfuit post obitum *Joannis* annis 15. primus hujus loci *Abbas infulatus*, qui dignitatem gestandæ mitræ & aliorum Pontificalium ornamentorum pro se &

& successoribus impetravit. Is vitæ mortali valedixit anno 1438. Sepelitur in facello beatæ Virginis à se constructo cum tali Epitaphio.

*Ecclesiam rexit Jacobus quem petra texit,
De Regenspurgk ortus, cæli pateat sibi portus.*

30. JOANNES secundus patria *Deckendorffensis* constituitur hujus loci Abbas anno 1438. præfuit laudabiliter annis 25. Condidit majus *Refectorium* anno 1447. in quo Abbatum species effigiatae sunt. Obiit anno 1463. Sepelitur in facello B. Virginis cum tali Epitaphio.

*Abbas Joannes, Christus regnum tibi pandet
De Deckendorff natus cum justis vive beatus.*

31. BENEDICTUS successit *Joanni*, natione Bohemus, sedit ad gubernandum annis 18. Fecit testudine concamerari templum B. Virginis in monte Pogenfi anno Christi 1475. Decessit ex hac vita anno 1481. Sepelitur in mediâ Ecclesiâ post tumulum fundatorum cum tali disticho:

*Bojemus dictus jacet hic Abbas Benedictus
Orans devotè dici requiescat in pace.*

32. JOANNES Irrelbegius subrogatur *Benedicto*, præfuit per annum saltem unum, & obiit anno salutis 1482.

33. RAPHAEL Neubegk multâ religione præpollens Abbas eligitur: Sedit per unum duntaxat annum construens facellum *S. Alexii* in monte Pogenfi. Obiit Idibus Novembris Anno 1483. Sepelitur propè Abbatem Benedictum.

34. ANDREAS Benzkofer eligitur in Abbatem, sed non admittitur, nec confirmatur à Papa. Obiit anno 1484.

35. CHRISTIANUS è S. Quirini Tegerino Cœnobio accitus, subrogatur *Andree* anno Domini 1484. præfedit annis 18. Fecit fontem ambitus ex metallo pretiosum anno salutis Christianæ 1501. decessit anno sequenti. Sepelitur in choro propè pulpitem cum duobus Successoribus.

36. GEORGIUS Diensbier, vir sapiens ac providus, Principumque Baviaræ Consiliarius laudabilis, successit *Christiano* anno 1502. sedit annis 17. Obiit anno 1519.

37. GEORGIUS Berckhamer ex Gelterfingen pago propè Straubingen sito natus, præfuit huic Abbatia duobus annis. Obiit anno 1521.

38. GREGORIUS Agricola ex Hirschau oppido Palatinatus superioris natus, præfedit annis 6. Obiit anno 1527. Sepelitur in facello B. Virginis.

39. BERNHARDUS Mayr ex Dölcz Bavarico oppidulo natus, vir religiosus & devotus, sed parùm humanus, successit *Gregorio*, sedit annis 14. Obiit anno 1541. 19. Junii sepelitur ante chorum ad sinistrum parietem propè aram S. Crucis.

40. ANDREAS Wildius ex Schinchingo villa Thungaviæ (quæ *Baronum à Stauff* est) natus eligitur, præfuit 9. annis, & miris technis circumventus resignavit anno 1550. Vivit adhuc hoc currente anno 1552. Altachii, tenui pensione contentus.

41. SEBASTIANUS Hoffmannus, patriâ Sulzbacensis, è S. Quirini Tegerino Cœnobio advenit, & Abbas factus est talis ferè, qualem Erasmus in dialogo *Abbatis* eruditè celebravit: præfedit hoc adhuc currente anno 1552. Confirmatur à *Georgio Marschallo de Bappenheim* Ratisbonensis Ecclesiæ humanissimo Episcopo. Repperit Monasterium eleganter quidem constructum & munitum, sed 13. millium aureorum ære alieno gravatum.

*****

WINNBURGUM latinè Sclavonum mons, quod Sclavi quidam ibi primum Oratorium construxerint: et si aliqui à ventis (qui mirâ intemperie illic flare plerumque solent) dictum esse velint: *Præmonstratensis* instituti celebre, illustre ac perelegans apud Bavaros Monasterium, in amœnissimo colle ad dimidium milliare Germanicum à Monte versus montana Bohemiæ, ad Mülbachium rivum (qui propè Pogenium Danubio confluit) situm. Anno Domini 1424. cœpit. Tum enim duo Sclavi in hanc heremum venientes, defugientes mundum & servire volentes Deo in ea solitudine. De hac origine, & loco etiam tale adhuc habetur in eo Cœnobio scriptum. Notum sit omnibus fidelibus tam futuris, quàm præsentibus, qualiter ego Winith nomine Ecclesiam construxi in loco, qui nomen trahit à me ipso: adveni enim de Saxonia in prædictum locum, primus incola illius loci: & ob hoc (ut prædixi) nomen traxit è me, scilicet Winithbergæ. Dormivi namque in supradicto loco, & in somnis vidi aquilam volantem, & ex impetu sui volatus concussa est terra, & pervenit usque ad me, & tetigit me pennis suis, dicens ad me. Vade contra flumen magnum, & obvios habebis viatores, & inter illos sciscitaberis quis vocetur *Winith*? hic habebit nomen tuum, & Cooperator tuus erit. Feci ut jussit, & opere completa est visio. Primum igitur interrogavi eum, *Script. Rerum Monast. Tomus II.* U quâ

„quâ patriâ, quâ terrâ, vel quâ gente advenisset: & respondit dicens, se venisse de Saxonia cum exercitu Ludovici Regis. adjungens quòd deduxissent eum Hunni. Et progrediens interrogando dixi quæ est mater tua in illis partibus? vel quis frater tuus? & respondit. Mater mea vocabatur Sophia: & corruens in collum ejus amplexatus sum eum præ gaudio lacrymans, qui scivi eum, ex vera narratione Matris meæ, meum esse fratrem. Quia ergo post illum natus sum, traxi idem nomen, quia vi ablatum erat, ex dilectione, qua dilexerat eum nostra mater. Aperui ergo ei in multis sermocinationibus (quas ad invicem confabulati sumus) cor meum de constructione Ecclesiæ, narrans ei somnium quod vidi. Et ut multa & magna paucis concludam: construximus Ecclesiam in honorem Domini nostri Jesu Christi, & perpetuæ Virginis Mariæ & omnium Sanctorum: Hæc est honorabilis & amabilis antiquitas *Winitbergenfis* Ecclesiæ, quam nos possumus in eadem significatione Venetidunensem à Venetiduno, hoc est à Sclavi monte (si placet) appellare. Hæcenus ille, quisquis fuit primus hujus loci incolæ. Viguit heremiticâ vitâ in hoc loco annis circiter ducentis, & crexerat eam Heremita quidam *Engelmarus* mediocrem cellam Monasticam à suo nomine nuncupatam: is cum ibi in nemore trucidatus esset ab impio quodam homine, inventum est corpus pii Martyris à *Rudeberto*, seculari quodam ac pio Presbytero, qui eum locum (ubi *Engelmarus* cæsus erat) facello constructo, honoravit anno 1101. Idem *Rudbertus* à Comitibus Pogensibus adjutus ex *Cella Engelmariana* Præposituram Præmonstratensem inchoavit, paulò post factus ejusdem loci Præpositus primus anno Christi 1125. Ex Præpositura non multò post *Abbatia* facta est subsidiis & auxilio Alberti Comitis in Pogen & ejusdem Uxoris Dominæ *Hadewigis* Comitissæ de Cylia, quæ obiit anno Christi 1162. quorum tumulus ibi præclarus cernitur in media Ecclesia *Winbergenfi*, cum tali inscriptione. Anno Domini 1147. Idib. Januarii obiit Dominus Albertus Illust. Comes de Pogen, Fundator hujus Ecclesiæ.

Extat verò de his ipsis Comitibus fundatoribus hujus loci carmen etsi parùm eruditum, quod tamen hoc loco nequaquam duxi omittendum, cum Genealogiam quandam Comitum Pogensium contineat, & honestum encomium. Id tale est.

*Continet auctores hujus fabricæ potiores
Ista sepultura, quos præsens atque futura
Posteritas sanè non cesset vesperè, manè,
Hic commendare Christo, precibusque juvare.
Sed libet ipsorum distinguere nomina quorum
Extitit Albertus primus, de quo duo nati
Hartwig, Bertholdus, sunt hæc tumba tumulati.
Solo Bertholdo puer Albrecht nascitur, à quo
Tres processerunt Leopold, Bertholdus & Albrecht:
Sic genus æquivocos partim vult esse locatos
Corpora dictorum latitant hic more priorum,
Qui te mente piâ dotarunt Virgo Maria,
Templi structurâ: des gaudia non ruitura
Ipsis in cælis ubi regnat quisque fidelis,
Dilige Pogenses Comites quicumque legens es.*

Invenio Heilwicam Monialem Superioris Monasterii in Ratisbona Adalberti fundatoris ex Domina *Hadewiga* filiam. *Abbatum* Monastici hujus loci talis extat Catalogus, præclarè à me congestus & auctus.

1. RUDOBERTUS popularis Sacerdos, ordinem Præmonstratensem primus huic loco introduxit, cujus ipse primus Præpositus designatus legitur anno 1125. Præfuit fideliter annis 15. Obiit anno Christi 1140. constituit sibi Successorem.

2. EBERHARDUM: sed is (postquam per unius anni spatium ad gubernandam Ecclesiam, remque familiarem parùm utiliter sedisset) amotus, & propter morum intemperiam exauthoratus est.

3. GEBHARDUS patriâ Colonienfis, ex *Wedenburg* accitus, tertius hujus loci Præpositus designatus est anno Christi 1141. Præfuit fidelissimè annis quinquaginta, quibus Monasterium hoc præclarè ampliavit, auxit & illustravit, cum ædificiis, tum libris, quorum lector erat studiosissimus, & scriptor indefessus. Fecit idem ex Præpositura *Abbatiam* cum consensu *Lucii tertii* Pontif. Max. à quo ipse primus hujus loci *Abbas* Privilegium consecutus est anno Christi 1183. Extat de eo in perveteri libro quodam, *Matre* videlicet *Verborum*, hoc est Dictionario (quod ipse scripsisse & composuisse legitur) tale Epigramma.

*Abbas hunc librum jussit scribi Gebhardus,
Præbens impensas, vir præcipuè venerandus:
Nunc quicumque legis studium perpende laboris.*

Esto

*Esto memor miseri quisvis Lector Gebhardi;
Solvar ut à pœna pro me pete Virgo Maria
Sicque videndo Deum, Sanctis conjungar in œvum.*

Sub hoc Abbate natus legitur anno 1165. Junior *Albertus de Pogen Comes* hujus loci Advocatus, Bertholdi filius, & Adalberti primi Fundatoris nepos, qui obiit iterum anno 1197. & attulit ex Italia ad hoc Monasterium suum corpora Sanctorum *Sabini Episcopi & Serenæ Virginis*: habuit uxorem *Leucardin*.

4. **CONRADUS** Abbas secundus successit Gebhardo anno Christi 1191. præfuit annis septem. Obiit anno 1198.

5. **PETRUS** præfuit per unum saltem annum, obiit anno 1199.

6. **UDALRICUS** præfuit annis quinque, decessit ex hac mortali vita anno 1204.

7. **VOLMARUS** fedit annis sex: Exiit hominem anno salutis 1210.

8. **JOANNES** Rector extitit Abbatiae hujus annis quinque. Obiit anno 1215.

9. **CONRADUS** secundus successit *Joanni*, præfedit annis septem. Obiit anno gratiæ 1222.

10. **JOANNES** secundus hujus nominis fit Abbas eodem anno quo Antecessor ex hujus mortalis vitæ consortio emigravit: fedit ad clavum annis 20. Obiit anno 1242.

11. **HENRICUS** præficitur Abbatiae anno 1242. gubernavit eam annis 31. fideliter, & resignavit functionem ac dignitatem totam anno salutis 1273. Idib. Maji.

12. **ALBERO** successit 17. Calendarum Maji præfuit annis 4. Resignavit anno 1277.

13. **ULRICUS** secundus præfuit post *Alberonem* annis etiam 4. Resignat anno 1281.

14. **CONRADUS** tertius hujus nominis eligitur 15. Calend. Septemb. ex *Præposito Osterhofensi* in hujus loci Abbatem. Sedit ad clavum annis 13. Obiit anno 1295.

15. **HENRICUS** de *Nercshtal* vir providus & utilissimus Gubernator, præfuit annis decem.

16. **DIETERICUS** *professus in Osterhofen*, eligitur in Abbatem hujus Monasterii *Winnbergensis* anno gratiæ 1305. Præfuit annis 18. Obiit anno salutis 1323.

17. **WERNHERUS** Abbas præfedit annis 5. Emigravit ex hac vita anno gratiæ 1327.

18. **FRIDERICUS** fedit ad clavum Abbatiae annis octo: Concessit ad aliam vitam anno 1335.

19. **GODESCALCUS** præficitur Abbatiae post resignationem & paulò post ex hac vita emigrantem *Fridericum*: præfuit annis penè decem. Obiit anno 1345. In die S. Alexii.

20. **FRIDERICUS** succedens *Godescalco* præfuit annis 12. Obiit anno salutis 1357.

21. **THOMAS** eligitur in die *Matthæi*. Sedit ad gubernaculum annis quatuor. Reddidit Abbatiam his, à quibus eam prius acceperat ipsâ die S. *Lucæ Evangelistæ* anno Domini 1361.

22. **CONRADUS** quartus eligitur eodem die quo Antecessor emigrârat. Sedit annis octo, septimanis 6. Obiit in *Vigilia Andree Apostoli* anno 1369.

23. **JOANNES** *Heczinger* *Oeconomus & Provisor* optimus eligitur in *Octava Agnetis*. Præfuit laudabiliter annis 15. Obiit die *Valentini Episcopi* anno 1484. Sepelitur propè Fundatores ad aram *Conceptionis Beatæ Virginis Matris*. Subrogatur ei unanimi fratrum consensu.

24. **UDALRICUS** *Hofman*: is utilissimè fedit ad clavum annis sex. Resignavit adversâ conflictus valetudine anno *Christianorum* 1390. Obiit postea anno 4. post resignationem.

25. **BERTHOLDUS** designatur Abbas mense *Decembri*. Sedit annis decem. Obiit anno 1400. *Jubilæo*.

26. **NICOLAUS** cognomento *Joannes*, eligitur feriâ tertiâ ante *Dominicam Oculi*, in ipso anno *Jubilæo*, quo consecutus est *Romæ* pro Se & Successoribus suis & *mitram* & omnia cætera *ornamenta Pontificalia*: Primus itaque hujus loci Abbas *Infulatus*. Sedit ad gubernandum annis triginta. Obiit in senectute bona anno Christi 1430. Sepelitur in *facello S. Michaëlis* sub *Bibliotheca* cum Antecessore.

27. **JOANNES** *Pæchinger* secundus Abbas *Infulatus* successit *Nicolao* sextâ feriâ ante festum *Palmarum*. Præfuit annis quinque. Congregatus est ad patres suos anno 1435.

28. **ALBERTUS** de *Perchingen*, oppido *Eystetensis Episcopatus*, quod in *Norico* situm est, natus: instaurator hujus *Ecclesiæ & Monasterii* quasi secundarius fundator. Præfuit annis 25. Obiit anno gratiæ 1461. in ipsis *Idibus Junii*. Sepelitur honorificè in *facello beatæ Virginis* à se constructo.

29. **JACOBUS** *Poyffelius* substituitur *Alberto*. Præfuit annis sex & aliquot mensibus, & abdicavit sese volens magistratui anno Domini 1467. *Universæ carnis viam ambulavit*

bulavit anno Christi 1468. ipsa die Purificationis B. Mariæ. Sepelitur ante aram S. Catharinæ.

30. UDALRICUS Humelius ex Perchingensi oppido natus, Artium & Philosophiæ Magister Viennensis, eligitur unanimib. Conventualium suorum suffragiis in Abbatem post vitâ functum Antecessorem. Præfedit Abbatia fideliter ac laudabiliter, tam in spiritualibus quàm temporalibus annis viginti novem: fuit Visitator omnium ejusdem ordinis Monasteriorum in Bavaria, Bohemia, Moravia, Austria. Resignavit senio & infirmitate confectus anno salutis 1496. Construxit de novo, & elegantiam ac firmissimâ testudine concameravit Dormitorium & horreum in Salsum: Bibliothecam item, quam multis optimis libris auctiorem reddidit. Sacristiam verò sepulchro S. Savini Episcopi & Martyris decoravit. Sub ejus gubernatione *Albertus* Bavariæ Dux multorum Regulorum nobilium castra ac latibula expugnavit ac fortiter dejecit anno Christiano 1469. *Saulburgum* videlicet, *Falckenfelsum*, *Nußbergum* & *Weissensteinium*: Arcem item *Degenbergensem* medio ferè itinere inter Metum & Winnbergum, Bavariæ Cænobia, sitam, quod *Joannes* Baro à *Degenberg*, contra Principis seriam inhibitionem, & Ducissæ maximam intercessionem, miserum quendam rusticum capite plecti jussisset, qui uxorem suam gravidam, jam jamque ex partu ferè laborantem, & picâ muliebri, & mirabili desiderio flagrantem exhilaraturus, pisces aliquot ex quadam Baronis piscina subtraxisset: pro quo orantem & intercedentem una cum Principe Ducissam Imperatoris *Maximiliani* filiam nullo modo audire *Degenbergius* voluerat. Obiit tandem Abbas iste plenus dierum anno gratiæ 1498. ipsa die *Erasmi*. Sepelitur ante aram S. Crucis in media Ecclesiæ propè Fundatores.

31. PAULUS, molitoris in Meten filius, Artium & Philosophiæ Sacræque Paginæ Baccalaureus Viennensis: Successit *Udalrico*, præfuit annis sedecim, Paterfamilias & Gubernator providissimus. Calculosus jubebat sese anno Domini 1512. Monacum vehi, ut illic excinderetur calculus à Chyrurgo ejus artis perito: Sed antequam Monacum veniret, obiit in itinere apud *Greynegh*, villam duobus milliariis à Monaco sitam, medio ferè itinere inter *Frisingum* & *Monacum*. Revehitur inde ad Cænobium suum, & illic ipsa die *S. Savini* Episcopi & Patroni horum Larium Monasticorum, honorificè sepelitur in media Ecclesia propè Antecessorem. Construxit Parochiale templum S. Blasii & tabernam Monasterio vicinam ex imis fundamentis.

32. SIGISMUNDUS *Regenmiller*, vir gravis & literatus, sed & providus rerum Inspector & Gubernator, ex *Viechtenfi* Parocho fit Abbas in die Conversionis Pauli anno 1512. Præfuit annis 7. & mensibus sex. Obiit 14. Calendarum Septembrium anno Christi 1519. Sepelitur in facello omnium Sanctorum.

33. WOLFGANGUS Artium Philosophicarum Magister Viennensis ex *Viechtenfi* Parocho Abbas designatus, præfedit annis tribus & mensibus sex fideliter. Decessit ex hac lugubri ad meliorem vitam anno 1523. in Festo S. Ursulæ. Sepelitur ante aram S. Dorotheæ à Se fundatam.

34. GASPAR Sævus, ex Priore Abbas fit in Vigilia Annunciationis Marianæ. Sed ad clavum per unum duntaxat anni & sex mensium breve spatium: & afflictâ semper adversaque valetudine oppressus, obiit *Straubingæ*, quæ elegans Bavarorum civitas est ad *Danubium* sita, sub cura Medicorum in ipso profesto Annuntiationis Marianæ anno 1526. Revehitur in suum Cænobium, & illic honorificè terræ, omnium mortalium Parenti & exceptricæ, redditur ante aram S. Catharinæ.

35. GREGORIUS *Haypyler* ex *Viechtenfi* Pastore Abbas designatus est post sublatum *Gasparum* tertiâ feriâ ante Dominicani Jubilæ: Præfedit fideliter & feliciter annis 15. & aliquot mensibus. Obiit in profesto S. Francisci anno Domini 1541. sub comitiis *Ratisbonæ* à Divo *Carolo V.* celebratis. Sepelitur ante aram S. Dorotheæ.

36. JOANNES *Thalmayr* patriâ *Straubingensis*, primùm Pastor Ecclesiæ in *Albertfried* villa Bohemica, eligitur in hujus loci Abbatem & Rectorem anno Domini 1541. præfedit laudabiliter & feliciter hoc adhuc currente anno salutis 1552. Vir hospitalis, literis, humanitate cæterisque bonis virtutibus conspicuus. Fecit in ipso Jubilæo elegantissimè pingi S. Trinitatem è regione sessionis suæ in Ecclesia, quæ est & elegans, & firmissimâ testudine concamerata, & ex quadrato lapide tota. In hujus optimi ac humanissimi Abbatis gratiam tale lusi Epitaphii vice Schediasma cum in media Bruma anni 1551. in Pannoniam descenderem, & ab eodem invitatus spectandi hujus Monasterii ergò, ex *Metensi* Cænobio rursus versus Bohemiæ montana ad quæ *Winnbergum* situm est, ascendissem, cumque eodem Natalem Domini celebrassem.

Cum nihil humanâ sit vitâ incertius usquam,
 Quæ plumæ volitans præpetis instar abit.
 Et veluti vitrum pulchrè nunc splendet ad instar
 Luminis: at mox ceu fulmen inane perit:
 Erexì vicus monumentum hoc candide Lector
 Ipse mihi, in quo me sæcla futura legant.

Sum verò (ne quid dubites) reverendus Joannes
 Thalmarius sacrâ hâc fidus in æde Pater.
 Me felix genuit Straubinga meosque parentes
 Nobilis urbs equidem & patria chara mihi.
 Ingenuas didici puer olim strenuus Artes.
 Deque DEO quidquid Pagina Sacra docet.
 Cumque aliis aliis placeat vitæ modus, una.
 Vita Monastica me traxit amore sui.
 Hinc istam accessi superis monitoribus ædem.
 Ac colui hic aliquâ velligione DEUM.
 Verum utinam justè hunc coluissem semper, & uni
 Optâssem Domino ritè placere meo:
 Quod si non factum est, fateor velut istud: amanter
 Ac supplex Domini testor & oro DEUM.
 Ut mihi propitius elemensque errata remittat,
 Ut mihi non Judex, sed Pater esse velit.
 Hoc peto & hoc spero, & tali me speque fideque
 Sustento, quâ nihil firmitus esse potest.
 Patrem nempe, Deum, mihi Tutoremque futurum
 Qui lychni extinctor non volet esse rudis.
 Huic ego me soli commendo & dedico totum
 Hujus sub clypeo & numine totus ero.
 Præfuit his Laribus mea quondam industria, verum
 His ipsis eadem profuit ipsa quoque.
 Si quid in hac laudis virtute est, profuit id ipsum
 Nominibus quondam ad tempora sera meis.
 In celo nihil est, quod profuit: præter amasse
 Hunc, fuit in nostram qui caro factus opem.
 Qui nisi venisset, nisi vitam natus in istam
 Fuisset nostras res bonitate sua:
 In Phlegetontæum cecidissent absque salute
 Et sine Consilio corpora nostra lacum.
 Sed venit, similis factus per omnia nobis
 Exceptâ sold labe furente mali:
 Omne genus nostrum Puer admirabilis iste
 Pastor ut errantem ad se revocavit ovem.
 Gratia sit Patri, sit Nato, Spirituique,
 E quorum pendet nostra favore salus.

In Vigilia Natalis Domini noctu inter secundam & tertiam antelucanas, anno 1551.

De Gebhardo, primo hujus loci Abbate, extat in scripto volumine operum S.

Gregorii, tale carmen.

Christum laudemus, qui tot laudanda videmus
 Uno gesta viro, virtute per omnia miro:
 Ille patrum more semper vigilando labore
 Extitit invictus, Gebhardus nomine dictus.
 Qui sanctæ mentis tempus vitæ fugientis
 Utiliter duxit, præsentia mœnia struxit,
 Hisque sui curâ providit commoda plura.
 Prædia multa foris, divini cultor amoris
 Huic ornando Chorum ditavit dote librorum
 Egregium munus est, ex quibus hic liber unus,
 Qui nitet ut Phæbus variis ex materiebus
 Per quædam sona dictamina Gregoriana,
 Que dant lecta satis Lectoribus utilitatis.
 Lector id attende, precis & devota repende
 Præmia digna sibi, qui fecit talia scribi:
 Que poterunt clare studiosos ædificare.
 Ecce puer fidus hæc scripsit & ingeniosus
 Nomine Godfridus & ad omne bonum studiosus.

*****
METANIA vel Medena hodie Meeten, Benedictinæ Professionis pervetustum in inferiori Bavaria Monasterium, dimidium milliare supra Deggendorfsensem civitatem, paululum

Script. Rerum Monast. Tomus II.

X

lulum

lulum à sinistra descendens Danubii ad lucum seu forestam non inamæno loco situm : conſtrui cœpit temporibus *Caroli Magni* Imperatoris omnium Chriſtianiffimi ac munificentiffimi Eccleſiarum Erectoris , annum Chriſti circiter octingentefimum. „ Vera originis „ historia ſic ſe habet: Habitabat in hujus loci ſolitudine, & vaſtà adhuc tùm temporis „ Danubianæ utriuſque ripæ Eremo, ad Michelsbucenſem Parochiam inter Danubium & „ Iſeram ſitam gubernandum, pius quidam ac venerandus ſenex, Beatus *Gamelbertus*, no- „ bili genere apud Bavaros natus: Is abjectâ armorum curâ, non ſine prodigio aliquan- „ do Religionis ergò, Romam ad SS. Petri & Pauli limina profectus, caſu ibi baptizavit „ infantem quendam, quem *Uthonem* cognominavit, prævidens vir Sapiens in Spiritu, „ ſibi aliquando in gubernatione ſuæ paternæ Eccleſiæ ſucceſſurum. Utho iſte cum ad „ virilem ætatem perveniſſent, relictà Italiâ patriâ, peregrinatus eſt & ipſe Religionis er- „ gò in Germaniæ partem illam, ad Danubium ſitam: Ubi cum ad S. *Gamelbertum* veniſ- „ ſet, humaniter ab eo exceptus ac parochiâ eâ ipſâ *Michelsbucenſi* à viro Dei jam decre- „ pito ſene donatus eſt. Præfuit hujus Parochiæ plebeculæ rudi adhuc & parùm in Chri- „ ſtianismo exercitata, poſt obitum S. *Gamelberti*, itaque etiam *Utho* iſte: Donec aliquan- „ do, ingruentibus bellicis inter *Carolum Magnum* & *Thaſſilonem Baviaræ Ducem* odiis ac tu- „ multibus, cogeretur bonus vir, Parochiâ deſertâ, trans præterfluentem Danubium ſe- „ cedere, & in ſylvis inter ſeras quietem, & tutum refugium quærere. Ibi cum omni- „ nõ animum ad heremiticam vitam adjeciſſet, cæpit ſibi ipſi pius pater ad fontem ſui „ nominis conſtruere cellulam perexiguam in honorem S. *Michælis*, quòd in his Bava- „ riæ tumultibus honorum Angelorum præſidio ſervatus, & ex hoſtium manu liberatus „ eſſet. Pacatis rebus iterùm in Bavaria, & ſub jugum miſſo jam multoties rebelli *Thaſ- „ ſilone*, cum daret *Carolus Viſtor* venationi operam: caſu, aut Deo potius ſic ordinante „ ad hanc Cellam venit, cùmque ad conſpectum & colloquium ſuum evocaret Senem „ *Uthonem*, barbatur heremitam intelligens ex illius cultu & oratione (quæ plerunque „ certus minimèque fallax animi Character & index eſt) virum eſſe integræ, ſecundùm- „ que Deum laudatiſſimæ converſationis: datâ ei dexterâ opem promittit: Senemque di- „ ſcipulos colligere ac plenius Oratorium ibi erigere jubet. Sic Monafterium Benedic- „ ti-næ Profeſſionis, ſumptibus *Caroli Magni* inchoatum ac fundatum eſt, cujus Primus Ab- „ bas ab ipſo Imperatore designatus eſt *Utho* iſte. Perierunt hujus loci monumenta ple- „ raque, præcipuè verò Diplomata Carolina à Magno ipſo Carolo primo Fundatore data, „ Ludovicorum & aliorum Carolorum ac Arnulphi Imperatoris ibi Privilegia plurima. Se- „ peliuntur in Hoc Cænobio illuſtres *Barones à Degenberg*, *nobiles ab Egk* Fundatores Paro- „ chialis Templi S. Martino dicati, *nobiles item Forſteri, Falckenſteineri*, ac alii Baviaræ Re- „ guli plurimi. Catalogus verò ejus loci Abbatum eſt imperfectus, talis à me, tamen „ non ſine magnis laboribus, conſutus eſt, adjuvante me in hoc labore optimo & egregio „ docto Viro *Martino Semachio* ejusdem loci Judice, Muſico inſigni ac amico mihi ſingulari.

1. S. UTHO, patriâ Romanus, in Germaniam peregrinatus ad S. *Gamelbertum* ve- nit, à quo primùm *Michelsbucenſis* Parochus designatur. Is paulò poſt in belli tumulti- bus fugâ elapſus in vicino transdanubiano nemore Cellam ſibi conſtruxit heremiticam ad miraculoſum fontem, quem hodiè adhuc vulgus S. *Uthonis fontem* appellat: in quo qui morbo Gallico, ſeu Scabie Hispanica polluti ſunt, ſeſe lavantes emundantur: certis ta- men temporibus ita ſalubres annos (ut ab hujus loci Cænobitis & Agricolis animadver- ſum eſt) Epidemia & graſſans peſtis plerumque excipit. Quamdiù bonus is Pater ad Ab- batiam, cujus ipſe primus Abbas ab Imperatore *Carolo Magno* conſtitutus eſt, federit: In faſtos à nemine relatum eſt, aut ſi relatum eſt, certè in bellicis tumultibus iterum periit ac in cineres redactum eſt. Sepelitur Abbas iſte in Choro Templi ante aram maximam ſublimi tumulo, cum tali Epigraphe.

Abbas hic primus Utho nec laudibus imus

Hic iacet ut limus, cœlis requieſcat opimus.

Qui tempore *Caroli Magni* tranſiſſe narratur. Succedit huic primo Abbati, à *Carolo Ma- gno* Subſtitutus.

2. OPORTUNUS, interfuit *Synodo Dingelofinenſi* anno 768. ſecundus Abbas ſive hujus loci Antifites, & Monachorum Pater Cifterciensis inſtituti Monachus, qui huic lo- co præclara Privilegia à Pontif. Max. impetravit. Aliud enim de ejus vita vel rebus ni- hil reperitur in literas ac monumenta relatum.

3. NITTHARDUS ſubrogatur *Oportuno*, ſed quo anno, id incertum eſt, præfuit ſub *Ludovico ſecundo* *Caroli Magni* nepote, qui anno Regni ſui quarto recepit eum in Mun- diburdium ac tuitionem ſuam. Huic Privilegium de libera Abbatis electione conceſſit idem Ludovicus anno Regni ſui 19. Aliud ſcitur de eo nihil.

4. WIPPO Abbas accepit Privilegium à *Ludovico Imp.* anno 886. in villa regia *For- cheym*, cujus tenor de Verbo ad Verbum ſequitur & eſt talis:

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Hludovicus divinâ favente gratiâ Rex. Si petitiones fervorum Dei, justè, & rationabiliter aures Serenitatis nostræ petentium, ad effectum perducimus: hoc nobis procul dubio ad æternæ remunerationis præmia capiendâ profuturum liquidò credimus. Quapropter notum sit omnibus Sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus, nostrisque præsentibus & futuris: qualiter Nos ob nostræ mercedis augmentum, & pro remedio animæ Matris nostræ & Antecessorum nostrorum concessimus quasdam res proprietatis nostræ in Comitatu Gunberti, cuidam Monasterio constructo in honorem S. Michaëlis Archangeli, ad petitionem Wipponis Abbatis, qui eidem Monasterio præesse dignoscitur: omne scilicet forestum & prædium inter ipsum Monasterium & Danubium, hoc est in Pago de Steine usque in Khrapfenzayn, inde in Pranne: inde in die Zwerchloe usque in Zeidlorn & sic usque in Danubium. Itaque quidquid infra scriptos terminos habere visi fuimus, totum in proprietatem Dominationis jam dicto Abbati & Fratribus prædicti loci perpetualiter possidentium condonavimus, ut eos pro Nobis, pro Conjuge & Prole nostrâ, & totius Regni prosperitate misericordiam omnipotentis Domini melius exorari delectet. Et ut hæc nostræ concessionis autoritas firmiter habeatur, & per futura tempora fidelibus nostris melius credatur, manu proprâ nostrâ subter eam firmavimus, & annuli nostri impressione assignari iussimus.

Signum HLudovici Serenissim. Regis.

*Arnulphus Cancellarius ad fidem
Luitberti Archicapellani recog.*

„Data quinto Nonas Maji Anno Dominicæ incarnationis DCCC LXXX. Indictione XII.
„Anno quarto Regni Hludovici Serenissimi Regis. Datum Forcheym villa Regia, in Dei
„nomine feliciter. Amen.

5. RICHARIUS eligitur anno Domini 892. Accepit sequenti anno Privilegium ab Arnulpho Rege, qui eum custodem suum dilectum & Metaniensis Cœnobii Abbatem vocat. Post hunc Abbatem nihil certi de Abbatibus hujus loci reperio, sed nuda tantum hæc nomina, sine ullius annorum aut regiminum numeri assignatione.

6. HETTHARDUS obiit in die Visitationis Marianæ.

7. RUGERUS obiit in Decembri.

8. EPPO Abbas hujus loci.

9. WALCKHERO Abbas hujus Congregationis.

10. ODELHARDUS.

11. HANNO.

12. RUDMARUS.

13. ADALBERTUS.

14. GEBEHARDUS.

15. WOLFRAMUS.

16. HAYMO.

17. WOLFHARDUS.

18. LEOPOLDUS.

19. GERBERTUS præfuit anno Christi 1128. Sub hujus Gubernatione periit universum Metaniense Cœnobium anno 1134. Anno enim Domini 1133. Henrico IV. patri in Regni Solio succedente, diversisque Ducibus Bavarie Ducatum tenentibus, uno nimirum ejecto, alio recepto, pax à tempore primi Othonis per successionem sex Imperatorum adhæc usque tempora vigens tepescere cœpit. Dissensionibus ortis in Regno, Ecclesia perturbata est, Monasteria destructa sunt, Clerus in odio & contemptu erat, Justitia, & Religio sub pedibus impiorum jacebant. In hac ipsa calamitate Monastica etiam Regula & Disciplina, pristinis annis strenuè hic observata, in hoc etiam Metaniensi Cœnobio collapsa desiit, ita ut locus iste aliquamdiu sub sæculari Clero Canonorum in Pfaffenminster (quod est Collegium elegans, hodiè adhuc è regione civitatis Straubingensis ad Danubium, vel paululum à Danubio versus Boëmiae montana & nemora situm, à Thassilone Bavarorum Rege olim fundatum & liberaliter donatum) esset, ad annum nimirum 1153. usque. Tum enim Friderico primo, Friderici Suevorum Ducis filio, ad Imperii decus & dignitatem evecto, pax diu desiderata, universæ Germaniæ feliciter est restituta. Hic ipse Fridericus cognomento Barbarossa, Henrico Saxonum Duci, Henrici alterius, ejus nimirum qui à Conrado Rege proscribitus, & ex universa Bavaria ejectus erat, filio, Bavarie ac Norici Ducatum restituit: & Henricum patrum suum Marchionem

nem Austriae, tunc Ducem Bavariae, ab eodem Ducatu transtulit ac amovit. Quia vero ejusdem Henrici Marchionis praecipua nobilitas ac summa honestas exigebat, ut nomen Ducis nequiquam amitteret: & ut Duces Bavariae minus deinceps contra Imperium tumultuari, rebellare & superbire possent, Imperator de voluntate & consensu Principum in Comitibus anno Domini 1156. *Ratisbonae* habitis, *Marchionatum Austriae* à Jurisdictione Ducum Bavariae eximendo, & quosdam ei Comitatus de Bavaria adjungendo, convertit in *Ducatum*. Sic iste Henricus factus & designatus legitur Primus Dux Austriae. Is anno Domini 1157. Monachos in *Metaniense* hoc Cœnobium reduxit, Sacerdotibus secularibus ad *Pfaffenminster*, unde antea adducti fuerant, redire jussit. Sic Austriae iste nobilissimus Dux, Secundus hujus loci Fundator est & dici meretur. Quis vero hujus secundariae fundationis tempore ad clavum hujus loci federit, nusquam reperio in literas aut monumenta relatum.

20. GERBERTUS Abbas hujus nominis in hoc loco secundus, legitur praefuisse anno Christi 1181. qui comparasse legitur Sylvam & vineam *Mülbergensem*.

21. RUDEGERUS praefuit anno salutis 1203.

22. BERNOLDUS praefuit anno Gratiae 1232. quo dedit ei duas curias in *Venebach* Albertus Comes de Pogen, habitans in castro *Naternberg* trans Danubium sito, transfretaturus ad sepulchrum Dominicum ob delictorum suorum veniam, & caelestis praemii retributionem: Sic enim habet *Diploma*, super ea donatione scriptum. Hujus Abbatis tempore, incendio periit univrsum *Metaniense* Cœnobium anno Gratiae 1236. & Mœnia totaliter destructa & vastata sunt: jacuitque locus totus penè desolatus ad annum usque 1264. quo renovari denuò cœpit, ut infra audiemus. Praesedit idem Abbas adhuc anno Domini 1239. Aliud de eo extat nihil. Sequuntur iterum Abbates admodum obscuri, de quibus nihil annotatum invenitur.

23. Abbas qui praefuit anno Christi 1240.

24. MARQUARDUS Abbas.

25. ALBERTUS qui praefuit anno 1252. & anno Christi 1264. quo Cœnobium refarciri & restaurari cœpit. Iduum Junii promovente negotium *Othone* Bavarorum Duce. Praefuit & adhuc anno 1268. quò impetravit praedia in *Windpoching* ab *Henrico* Palatino Rheni ac Bavarorum Duce, quæ possederat antea *Gerhochus de Fremelsperg*. Successit huic Canonicâ electione subrogatus.

26. FRIDERICUS, qui praefuit anno Christi 1273.

27. ALBERTUS *Friderico* subrogatur. Obiit anno 1275. Nonis Martii. Sepelitur in ambitu propè ingeniosè pietas, & variis inscriptionibus sacris, Mathematicis ac historicis insignitas fenestras. Extat de eo in perveteri quodam Codice, (quem scribi ipse curavit) tale epigramma.

*Abbas Albertus, vir providus atque disertus
Librum Christe tibi jubet hunc pro munere scribi:
Quem pro mercede caelesti collige sede.
Dans sibi post mortem cum Sanctis sumere sortem.
Huic adjungatur Gerhardus cum moriatur.
Vir bonus atque pius, & scriptor Codicis hujus:
Lector dicat amen sibi deponendo juvamen.*

Hujus Gerardi Verificatoris & Cœnobitæ Metaniensis extat in alio quodam Codice tale de Christo Encomion.

*Spes mea Christe Deus hominum tu dulcis amator
Lux, via, vita, salus, pax & decus omne tuorum.
Omnia pro quorum voluisti ferre salute
Carnem, vincla, crucem, vulnus, mortem atque sepulchrum
Post tres inde dies devictâ morte resurgens
Discipulis visus mutantia corda reformas.
Luce quater dena calorum summa peisisti
Vivis ubi aeternum nunc & per sæcula regnas.*

28. CONRADUS substituitur *Alberto* Abbati anno Christi 1275. quo confirmata sunt ei à Papa *Gregorio X.* omnia Antecessorum privilegia. Praefuit anno etiam 1278.

29. HENRICUS *Stahr* cognomento, praefuit anno Domini 1280. & duobus sequentibus.

30. CONRADUS de Auverbach eligitur ab *Othone* Bavarorum Duce & Rheni Palatino, cujus ope & praefidiis praclare restauravit hoc *Metaniense* Cœnobium, Abbas iste praefuit anno 1287. & 1293. quo *Otho* Comes Palatinus Rheni & Dux Bavariae intendens (hæc Diplomatis verba sunt) graves defectus, quos *Metaniensis* Ecclesia in suis hominibus & bonis, ex diversis rapinis & incendiis perpeffa erat, cum beneplacito fratrum suorum *Ludovici* & *Stephani*, fecit Abbati & Conventui hujus loci triennem remissionem omnis praestationis Steurarum, herbergarum, & omnis Juris Advocaticii, faciens eis
hanc

hanc de suæ liberalitatis munificentia specialem gratiam. Obiit Abbas iste anno salutis 1297. Sepelitur in media Ecclesia.

31. ULRICUS anno ætatis suæ 30. successit *Conrado*, confirmatus à *Friderico* Episcopo Ratisbonensi (in cujus diœcesi situm est hoc Cœnobium) anno 1298. Præfuit annis 20. utilissimè, comparans & multa prædia & multum agri. Sub ejus gubernatione cœpit Concurfus hominum ad miraculosum fontem *S. Uthonis*, anno 1306. Sub ejus Regimine venit Cœnobium anno 1310. in tuitionem Dominae *Jubæ*, Bavarorum Ducissæ ac Rheni Palatinissæ, quæ soror fuit Ungarorum Regis *Othonis* & Uxor Bavarorum Ducis *Stephani*. Profectus erat Abbas iste studiorum ergo Bononiam anno 1316. cum consensu Episcopi, & Conventus sui, erat enim literarum omnium amans ac scientissimus. Ibi verò anno sequenti 1317. rebus humanis exemptus ac honorificè terræ parenti redditus est 17. Calend. Augusti. Domi verò erectum est ei in ambitu propè aram *S. Erhardi* honorarium monumentum ex marmore anno 1318. Sub ejus gubernatione obiit anno 1315. Dominus *Eberovinus* miles de *Degenberg* Fundator sacelli ad *S. Laurentium*, in quo celebris est ejus Gentis sepultura.

32. ULRICUS secundus hujus nominis, & Senior in *Neubausen*, Ulrico primo successit: per viam Compromissi concorditer electus 10. die Calend. Octobris anno 1317. Vir prudens ac devotus, & qui in minori regimine (ut de eo scriptum reperitur) *Neubausensis* nimirum *Parochiæ* sic vigil fuit & sollicitus, ut ei pro laboribus devotis, pro moribus castis & actionibus strenuis, celsioris loci præmium meritò deberetur. Sub ejus gubernatione obiit Dominus *Witmarus de Degenberg* anno nimirum 1324. Aliud de hujus Abbatis rebus invenio nihil.

33. ALBERTUS junior cognomento *Egker* successit *Ulrico*, præfuit annis 24. laudabiliter, iniens fraternitatem cum plurimis Monasteriis *Cluniacensi*, *Wimbergensi*, *Mallerstorpho*, *Wiltzburgo*, *S. Crucis* in Danubiana Peninsula, *Cella Dei*, *Michælis Campo*, *Prieningo*, *Osterhofeno*, *Georgii valle ad Oemum* sita, *Cattello*, utroque *Altachio*, *Richenbachio*, & *Kremsmaustor*, & aliis, unde apparet hominem fuisse singulari humanitate & dexteritate præditum, qui tot amicitias sese ingessit, & tot clarorum hominum amicitia & mutuâ fraternitate dignus est habitus. Fuit rerum hujus Cœnobia augmentator fidelis ac strenuus. Habuit sororem *Ucengardin* muniticam hujus loci donatricem. Decessit anno Christi 1348. Sepelitur in sacello *B. Virginis*, quod primum hujus loci templum fuisse perhibetur, ut hodiè adhuc monstrantur Saxea Monachorum sedilia parieti inserta. Tumulo ejus tale carmen incisum legitur.

M, ter C. quater X ac octava simul anno

Abbas Albertus obiit virtute refertus

Alter fundator claustris fuit ac reparator

Prædia ditavit, structuræ magnificavit.

34. ULRICUS, cognomento *Kraczer de Egk*, eligitur in hujus loci Abbatem concordî omnium fratrum consilio & suffragio in ipsa Vigilia *S. Jacobi*, anni Gratia 1351. præfuit laudabiliter annis triginta tribus, renovans totum pene Cœnobium, & egregiè id ipsum prudenti suâ gubernatione ditans. Resignavit tandem propter ingravescens senium, & adversam valetudinem in diè *Vigilii Martyris* anno Domini 1382. idque consentiente *Alberto* Palatino Rheni & Bavarorum Duce, qui pensionem ei decrevit & ordinavit, præsentibus *Dietherico* Episcopo Ratisbonensi, *Joanne* Landgravio in *Leuchtenberg*, Comite *Hallensi* & inferioris *Bavariæ* Præfecto. Obiit eodem anno Idib. May. Sepelitur in ambitu sub tumulo *Alberti* ad ingeniosè pictas fenestras cubantis. Sub hoc Abbate obiit, & terræ parenti reddita est Domina *Petronelle Baronissa de Degenberg* anno 1348. & hujus *Petronellæ* germanus frater paulò post, anno Salutis 1351. Dominus *Hardwicus* Cœnobita *Metaniensis*, qui sepelitur in ambitu.

35. ALTMANNUS Baro de *Degenberg* eligitur in hujus Cœnobia Abbatem anno Domini 1382. præfuit annis sex. Obiit Idib. Septemb. anni à nato Christo 1388. Hujus ætate ac consensu conditum est sacellum, propè parochiale templum *Neubausense* anno 1387. ab *Alberto Forstero* de *Wildensforst* Equite aurato, & Præfecto in *Naternberg*, ejusque fratre *Hardwico*. Sepelitur in sacello *B. Virginis* propè *Albertum Ecker*. Sub ejus gubernatione obiit, & in *S. Laurentii* sacello humatus est Dominus *Joannes* Baro & miles de *Degenberg* anno 1385. hujus *Altmanni* Abbatis cognatus, magnus ejusdem loci fautor.

36. PETRUS subrogatur *Altmanno* anno 1389. præfuit laudabiliter & utilissimè annis 38. Decessit ex hac lacrymarum valle anno Incarnationis Dominicæ 1427. Sepelitur in dextra Chori abside, memoriali saxo in pariete collocato. Emit anno 1399. domum in propinquo oppido *Degkendorfensi*, & anno 1408. Decimas in veterrima Parochia *Plædlingensi*, ad *Isari* & *Danubii* congressum sita. Fecit fieri fenestras illas ingeniosissimè picturatas & loquacissimas, de quibus supra.

37. ANDREAS eligitur anno 1427. præfuit annis 19. Emigravit ex hoc sæculo mortali anno 1446. duodecimâ Calend. Februarii. Sepelitur in sacello *S. Benedicti* ante

Script. Rerum Monast. Tomus II.

Y

aram.

aram. Is anno Christi 1439. *Infulam* & cætera *Pontificalia ornamenta* per *Albertum* Illustrum *Bavariæ Ducem* à toto *Consilio Basiliensi* impetravit pro Se & Successoribus suis usurpanda. Sub hoc Abbate obiit, & apud *S. Laurentium* terræ parenti commendatus est illustris Baro *Bigolaus Gebolphius de Degenberg* anno 1438. cujus pater Dominus *Fridericus de Degenberg* anno 1393. decessit, & eodem loco humatus est.

38. PETRUS *Vetzel* secundus hujus loci Abbas infulatus, præfuit post *Andream* annis 13. Excessit è vivis in die *S. Thomæ* Apostoli anno 1459. Sepelitur ante aram maximam Chori pulcherrimè à se renovati, & sedilibus novis illustrati

39. JOANNES Hopffel mirus hujus Cœnobii illustrator, & qui summam ejus Basilicam de novo totam condidit, & firmissimâ testudine concameravit, eamque cum ambitu marmoreo stravit. Sedit is ad Abbatiam hujus clavum annis 20. utilissimè. Obit anno 1479. Sepelitur in media Ecclesia. Sub ejus gubernatione obiit *Erhardus Forster de Wildenforst*, ultimus hujus Familiæ, in suorum majorum sacello, *S. Andreae* dicato, honorificè sepultus anno *Gratiæ* 1464.

40. PANCRATIUS successit *Joanni*, præfuit annis 16. Obit undecimâ Kalend. Januarii anno *Salutis* 1495. Sepelitur in media Ecclesia propè vel infra potius Antecessorem.

41. OSWALDUS Mayer, quod latinè *Villicum* sonat, patriâ *Degkendorphi*, vir religiosus, sapiens, doctus, facundus ac diligentissimus, præclarus Scriba, præclarior Orator: Imperatorum & Regum amicus singularis: eligitur in Abbatem anno 1495. Præfuit annis 19. laudabiliter & utilissime. Habuit singulari amicitia vinculo conjunctum sibi *Jacobum Locher* Philonum, poëtam laureatum, sui que sæculi poëtarum facilè principem. Construxit tabernam, excoluit vineam Cœnobio proximam, renovavit aras omnes fecit fieri pretiosam *Infulam*. Sub ejus gubernatione viguit peregrinatio ad miraculosum fontem *S. Uthomis*, & liberati sunt ejus beneficio à morbo Gallico multi advenæ: Hanc peregrinationem mox pestis secuta est. Abbas Oswaldus decessit ipsâ die *S. Agathæ* anno 1515. Sepelitur ante aram Chori maximam.

42. WOLFGANGUS *Angelus* ex oppidulo seu *Marca Engelspergeni*, propè inferius *Altachium* in sinistra *Danubii* sita, natus, successit *Oswaldo*: Vir probus & honestus, præfedit Abbatiam annis decem. Obit anno 1526. in die *S. Sylvestri*. Sepelitur in Choro ante aram maximam.

43. WOLFGANGUS *Hæberlin Degkendorphi* subrogatur *Angelo*, præfedit Abbatiam annis 9. laudabiliter, vir religiosus & orandi studiosissimus. Obit anno 1535. decimâ Kalend. Februarii. Sepelitur propè Antecessorem in Choro.

44. CAROLUS *Dorn Ambergius*, ex matre mendicâ natus, *Ratisbonæ* diligenter & feliciter studuit: & literis mediocriter instructus ad cœnobium *Metaniense* venit, cujus cum aliquamdiu Cœnobita & incola fuisset, mox post *Wolfgangi* obitum Abbas ejusdem designatus est: vir candidus & integer, omniumque eruditione aliquâ commendabilium fautor & Mæcenas summus. Præfuit annis duobus, & aliquot mensibus. Obit 16. Augusti anno 1537. Sepelitur propè Antecessorem ante aram Chori maximam.

45. LEONHARDUS *Ortmayr Degkendorffius*, ex Priore Miles factus, & aliquamdiu *Cæsaris Caroli V.* castra secutus, tandem ad monasterium suum revolat, ubi Abbas novâ *Metamorphosi* ex milite factus, ipse quoque pater insignis, eligitur anno 1537. Præfuit annis quinque. Auxit fratribus suis Præbendam, ut vocant; vino. Pulchrè illustravit & quasi in ordinem redegit præterfluentem fluviolum, *Metaniensem* fontem duxit ad Refectorium. Obit anno 1542. decimo Julii. Sepelitur in Choro propè Antecessorem. Post ejus obitum præfuit aliquandiu, sed tantum administratorio titulo, Reverend. ejus loci Prior, Dominus *Adreas Allthaymerus* ex *Bisano* veteri civitate, ad *Danubium* duobus à Monasterio lapidibus sita, & ab *Attila* Hunnorum Rege olim vastata, natus: cujus urbis reliquias hodiè *Wuschelburgum* accolæ appellare consueverunt.

46. JOANNES *Oedmayer Degkendorffius* eligitur anno 1544. vir humanissimus, & egregiâ formâ præditus. Præfuit penè quatuor annis. Obit 13. Kalend. Aprilis anno Domini 1548. Sepelitur in media Ecclesia principali, quam Monasterium vocant.

47. JOANNES OSWALDUS *Marius*, ex *Ingolstadio* natus, patre librorum indutrio compactore: designatur Abbas anno 1548. tricesimâ Julii, Præfedit hoc adhuc currente anno Domini 1552. Condidit is de novo insignem, & amœnissimam Abbatiam. Stabula equorum tria testudinibus concameravit, & Granarium renovavit, fecit erigi *Sibi*, me Authore, saxum cum tali Epigraphæ memoriali.

Joannes ego, Oswaldum quem turba Monastica dixit

Anglo poli Mario de genitore satus:

Hoc mihi constitui monumentum vivus, ut istic

Nominis olim extet fama decusque mei.

Spero libris etiam vitæ indita nomina nostra

Sanguine quem fudit Christus imago Patris.

Ut

Ut tamen & norint me sæcla futura, sciantque
 Ista quibus mihi sit vita peracta modis:
 Istius Abbatem fidum me nobilis ædis
 Nec planè ignavum scito fuisse patrem.
 Cætera nunc taceo, nam nulla glorior in re
 Quàm Christus pro me quod tulit ipse crucem:
 Hæc est vita salus: hæc est via, duxque, comesque
 Ad vitæ æternæ gaudia vera mihi.

In memoriam verò Fundatorum hujus loci tale meum Epigramma in principali templo erigi curavit.

Carolus, est alio Martellus nomine dictus
 Magnanimum genuit Germanis Carolomanum
 Atque gravem multâ meritorum laude Pipinum,
 Quem dicunt lacid Scriptores voce pusillum:
 Contigit huic Regni Francorum amplissima sedes
 Zachariæ nutu Romani Præfulis: huic est
 Ex Bertha tandem natus ter maximus ille,
 Multorum victor Regnorum Carolus, orbis
 Quem totus vocat, & virtute, & nomine Magnum
 Fundator fuit istius qui nobilis ædis.

ALTACHIUM, seu **ALTECHIUM Inferius**, Germanicè **Nidern Alttagch**, ad differentiam **Superioris Altachii**, & à veteri quodam ex quercubus constante luco sic dictum: Cœnobium *Benedictinæ Professionis*, Monachorum in inferiori Bavariâ ac Patavienfi Diœcesi amplissimum magnificentissimumque, antiquitus etiam opulentissimum, nunc plurimum attenuatum, ac longè ab illo veteri mutatum: in sinistra descendens Danubii, ad unum milliare Germanicum, infra *Deckendorffian* civitatem Bavaricam, propè *Hengersbergensem Marcam* (quæ hodiè adhuc eidem Cœnobio subest tota) fæcundo solo, & peramœno loco situm: fundatum legitur anno 741. quo natus *Thassilo*, in honorem *S. Mauricii* ab *Udilone* potentissimo Bavarorum Duce, qui septem Monasteriorum fundator esse legitur, & sepultus creditur in *Gengenbacensi*, Argentinensis diœceseos præ potenti Cœnobio, quod unum etiam ex his septem esse scribitur. Obiit *Udilo* iste Fundator anno Christi 765. Datur singulis annis die *S. Priscæ*, Spenda ut vocant, carnis scilicet porcinae & panum solennis distributio, aliquot hominum millibus in sempiternam Fundatoris memoriam. Auctum & ditatum est ab *Hiltrude* etiam Regina, ejusdem *Udilonis* Conjugæ ac *Pipini* Francorum Regis sorore, quæ in *Osterhofensi* vicino Monasterio à se condito ac ditato humata dicitur. Dotatum est munificentissimè multis prædiis à *Carolo Magno* Imperatore. Floruerunt in hoc Cœnobio semper ferè bonæ literæ, & est hodiè adhuc mediocris ibi satisque frequens schola, in qua Abbas ejus loci multos adolescentes alere & vestire solet, eisque eruditos homines præficit, qui bonas literas, tanquam in Academia aliqua, magnâ laude profitentur: quam virtutem utinam alii etiam nostræ ætatis Abbates pio Zelo æmulerentur. Habentur ibi in ambitu ornatissimo spatiosissimoque incomparabiles fenestræ, quæ & historica, & Theologica, Astronomiam universam, Physicam, Musicam, atque alias plures Philosophicas Disciplinas loquacissimè profitentur, & Lectori præclare ob oculos ponunt, ita interim ingeniosissimis picturis illustratæ, ut invitent spectatorem plurimum, nec patiantur eum, nisi cum plurimo lectionis fructu, discedere. Abbatum hujus loci talis extat Catalogus, quem mihi ejusdem Cœnobitæ humaniter communicarunt, etsi is à me auctus & illustratus sit historiolarum brevium subnotatione.

1. **EBERSWINDUS**. Præfuit adhuc anno sexto *Thassilonis* Ducis.
2. **WOLFFBERTUS** interfuit *Synodo Dingolo finensi* in ripa *Isaræ* anno 768.
3. **VROLFFUS**: Misit is ad inchoandum ac plantandum *Wessoniani fontis* Cœnobium, in superiori Bavaria situm, & à *Thassilone* Bavarorum Duce fundatum, *Utingum* Monachum, qui primus apud *Wessonis* fontem Abbas designatus est ab ipso primo ejus loci Fundatore.
4. **TEUTPALDUS**.
5. **GOSSBALDUS** alibi *Gotsboldus*: huic dedit *Ludovicus junior*, Rex munificentissimus, anno Domini 840. anno Regni sui septimo, duas Ecclesias cum Decimis suis in villa *Ingolstadt* dicta, & curtem Dominorum illic existentem cum centum & triginta agri jugeribus, pratis item, quæ faciunt 400. fœni vehicula, cum servis & ancillis in eadem curte degentibus, cum omnibus item bonis ad eandem pertinentibus, hoc est campis, sylvis, pratis, pascuis, equis, aquarumque decursibus, molendinis mobilibus & immobili-

bilibus. Actum in regio palatio *Heiligbrunnen* 18. Augusti anno ut supra. Inde venit quòd Duces Bavarix antiquitus, & ad nostra ferè usque tempora (nuper enim hoc privilegium per *Wilhelmum* Ducem anno 1521. ademptum est) *Ingolstadiensis* civitatis, & Parochix *Mauritiane*, ejusdem loci Univerfitate nunc incorporatum, feudum ab hujus loci Abbate acceperint, ut hujus loci Abbatum Vassalli. Præfuit idem Abbas anno adhuc 851. Impetravit à *Gregorio IV.* Pont. M. corpora SS. Martyrum *Felicissimi & Agapiti*, in *Iserhoven* collocata, unde extant in vitro Chori ad *S. Stephanum* tales versiculi.

Sunt à Gregorio Romano Præsule quarto

Gofbaldo de Altha Sanctorum tradita membra.

6. OTGARIUS.

7. WOLFFBERTUS secundus, huic dedit cum consensu *Thassilonis* Nobiliff. Principis, *Mariol* quidam villulam *Altorph* juxta fluenta *Feterab*, à patre moriente sibi relictam, anno Regni *Thassilonis* 42.

8. EBERSWINDUS secundus.

9. GRIMALDUS.

10. OTTOWALDUS.

11. CHUNIBERTUS habuit beneficium fœminam quandam ingenuam *Gadgardim*, quæ dedit *Milindorphium*.

12. EGELOPHUS.

13. AARON.

Post hos Abbates (de quibus nihil extat in literas aut fastos relatum) defecit ac cessavit in isto loco ordo Monasticus ad centum ferè annos, ad tempora usque *Othonis* Imperatoris, qui anno Domini 990. collapsas Monasterii res præclarè & feliciter denuò instauravit.

14. ERCHAMBERTUS præficitur huic Cœnobio auxiliis *Othonis* Imperatoris, restaurato ab ipso Imperat. anno Domini 990. Præfuit laudabiliter annis 6. Obiit anno 996.

15. S. GODEHARDUS, ex illustri Comitum *Schyrensum* Profapia & Gente natus, successit *Erchamberto*: Præfuit piè & laudabiliter annis 26. Consecutus est aream in *Ratisbona* ab *Henrico* Imperat. anno 1002. Condidit primus insigne facellum super *Hengerspergensen Marcam*, in peramœno colle situm, quod *S. Trinitati* ac *Beatiss. Virgini Matri* consecratum ac dicatum est à *Wernbero* Pataviensi Episcopo ipsâ die Purificationis *Marianæ*, anno Domini 1008. Addidit verò eidem Ecclesiæ aliud etiam facellum, *S. Benedicto* dedicatum. Habuit in commendis etiam *Hersfeldium*, præpotens Monasterium *Hassie*, sed resignavit & reliquit anno 1011. & rediit ad *Alttachium*. Fuit vir literis & vitæ sanctimoniâ clarus: idcirco ad *Hildeshaymensis* Episcopatus clavum ac gubernaculum avocatur anno 1022. ubi cum sedecim annis piè & utiliter præfuisse, ex hoc mortali sæculo evocatus est anno Domini 1038. Sepelitur *Hildeshaymii* in sui nominis magnifico Monasterio.

16. WOLFRAMUS sedit annis 4. obiit subitanè morte præventus, anno Christi 1026. cum synodus in *Seelgenstad* inter Episcopos *Aribonem* Moguntinum & *Godehardum* *Hildeshaymensem* celebraretur. Sepelitur ad Apostolos in medio Choro, propè Corporis Domini ædiculam.

17. RATMUNDUS, nepos *S. Gotthardi* ex sorore, successit. *Wolframo* anno 1027. Sedit annis 23. Obiit anno 1049. Sub hoc Abbate pernoctavit in hoc Cœnobio *Conradus* Imp. anno 1030. cum exercitu in Ungariam properans. Sub eodem Cœnobium igne periit totum ferè, anno Domini 1033. quarto Nonarum Martii, reedificatum à fundo, anno 1037. Consecratum iterum Divino honori undecimâ *Calend. Octobris*. Plurima emit Abbas iste prædia, multumque terræ incultæ excoli fecit.

18. DIOTMARUS ex Decano Abbas, vir omnigenâ pietate probatus, sedit annis sex. Decessit ex mortali hoc sæculo anno Gratix 1055. Consecutus est *Tegenbachium* à *Conrado* quodam libero homine.

19. ADELHARDUS præfuit annis septem. Obiit anno salutis 1062. Condidit facellum *S. Chiliani*, dedicatum anno 1060. ab *Egilberto* Pataviensi Episcopo.

20. VENCESLAUS Abbas designatur ab ipso Rege, Natalem Domini in *Frisingen* celebrante, anno 1063. Præfedit Abbatix annis sex. Emigravit ex hac vita anno 1068.

21. WALTKERUS successit *Venceslao*. Sub ejus gubernaculo floruit in hoc Altacensi cœnobio *S. Thiemo*, Regius facellanus, Episcopus postea *Hildesiamus*.

22. WOLFRAMUS secundus.

23. RUPERTUS donatur à *Pezaph*, quadam muliere & ejus filia *Enzibele*.

24. LEOPOLDUS præfuit anno 1118. quo facellam *S. Chiliani* reconciliari fecit per Episcopum Pataviensem *Ualbricum*.

25. ADALFRIDUS sedit ad Abbatix hujus clavum annis 12,

26. CHUNRADUS.

27. BOLESLAUS vir nobilis tam moribus, quam genere, sic enim de eo scribit *Eberhardus* Episcopus Babenbergensis in Diplomate, quo testatur se eum investivisse de feudo Regali Abbatiae Altacensis, nomine sacri Rom. Imperii. Praefuit Boleslaus iste anno Christi 1152. quo *Fridericus* primus Romanus Imperator, ad petitionem supranominati Episcopi Babenbergensis, transfudit infeudationem hujus Monasterii seu Jus Regale ad Ecclesiam *Bambergensem*, ea conditione, ut Episcopus Bambergensis Abbatem hujus loci investiat in temporalibus, & ut Episcopus loco & vice Abbatis plenius & devotius Curiae Regali deservire valeat. Actum *Aquisgrani*. Aliud de hoc Abbate extat nihil.

28. DIETHERICUS.

29. GERHARDUS.

30. VOLSTHALCUS emigravit ex mortali & lugubri hac vita anno Domini 1192.

31. UDALRICUS praefuit annis sex. Obiit anno salutis 1198.

32. DIETMARUS secundus praefedit Abbatiae annis 23. Decessit anno 1221. Sub ejus gubernatione dedit nobilis vir *Altmannus de Helingersberg*, arcem suam *Hengersbergensem* in colle sitam S. *Mauritio*, patrono Altacensis Monasterii, anno 1212. quo idem hujus loci benefactor rebus humanis exemptus esse legitur.

33. POPPO primus hujus nominis, sedit ad hujus loci gubernaculum annis 18. Obiit anno gratiae per Christum reparatae 1229. Huic *Eccenbertus*, Babenbergensis Episcopus, Advocatum dedit *Albertum* Comitem Pogensem. Sub hoc Poppone Abbate volebant fratres Altacenses arcem *Hengersbergensem* ab Altmanno donatam dejicere & evastare, quod Comites de Pogen (qui Altmanno isti sanguinis propinquitate juncti erant) admittere nequaquam volebant, nisi Conventus Cœnobarum prius numeraret Comitibus certam pecuniarum summam, pro arce in Monasterii proprietate retinenda. Emptam itaque de novo arcem à Pogensibus, valde injuriis huic loco, Cœnobarum postea unanimi consilio dejecerunt, & solotenus evastarunt totam, ne quid ex ea detrimenti caperet Cœnobium: idque factum est anno 1224.

34. BERTHOLDUS praefuit post *Popponem* per menses saltem septem. Obiit anni 1230.

35. CONRADUS successit *Bertholdo*, praefedit dignitati annis duobus. Obiit anno Gratiae 1232.

36. DIETMARUS tertius subrogatur *Conrado*, praefuit annis 10. mensibus septem. Primo gubernationis anno statim eum inclementissime excepit novercans fortuna, nova enim dissensione coorta inter *Bertholdum* & *Albertum*, Comites *Pogenses*, unius, & *Rapathonem* ac *Henricum* Comites de *Ortenberg*, alterius partis, Monasterium rapinis, incendiis ac suorum hominum captivitatibus, jumentorum abactionibus miserè quassatum & vexatum est. *Hengersbergensis* Marca & *Altachensis* villa incendio vastatae sunt, templa parochialia undiquaque miro sacrilegio effracta, calices & alia ornamenta templorum, piis usibus dicata, prophanata & ablata, pecora & armenta abacta sunt: ita ut Abbas & Conventus fecerint in hac calamitate jacturam viginti millium *Rhenensium aureorum*. Decessit Abbas *Dietmarus* ex mortali hac ad meliorem vitam anno Gratiae 1242.

37. HERMANNUS, Chronographus sui Cœnobii, substituitur *Dietmaro*, praefuit annis 30. mensibus 4. diebus sedecim. Is anno Domini 1262. B. Virginis facellum *Hengersbergense*, in superioribus tumultibus direptum & vastatum, praeclare renovavit, & denuò consecrari fecit per *Anselmum* Legatum quendam Apostolicum, consensu *Othonis* Episcopi Pataviensis. Decessit ex hac misera vita anno Christi 1273. Sepelitur in splendido Mausoleo marmoreo in abside Chori meridionali. Sub ejus gubernatione interempta est gladio à marito suo *Ludovico* Bavarorum Duce, Domina *Maria* Ducissa Burgundionum, & ejus pedissequa *Heylea* de castro praecipitata est anno Domini 1256. Sepeliuntur in Cœnobio S. Crucis in *Donawerda*.

38. ALBINUS sedit ad clavum Abbatiae annis sex. Obiit anno Gratiae 1279.

39. VOLCMARUS alibi *Wolchimarus* sedit annis duobus, mense uno, diebus 19. Obiit anno 1282. Iniit fraternitatis amicitiam ac foedus cum *Brunone* Prufningensi Abbate anno 1280.

40. POPPO secundus, ex superioris *Altachii* Abbate, Inferioris Abbas de signatus est anno salutis 1282. praefuit annis sex, mensibus totidem, qui superiori prius *Altachio* laudabiliter praefederat annis 22. Emigravit ex hac lacrymarum valle anno 1288.

41. WERNHARDUS successit *Popponi*, praefuit annis 28. mensibus duobus, diebus 18. Iniit fraternitatis foedus cum *Hildebrando* Abbate S. *Gotthardi* in *Hildesheim* anno 1290. Privilegiata est ei & immunis reddita domus seu Civia (quam habet ex antiquo Abbas *Altacensis* in *Ingolstat*) ab omnibus Heerbergationibus (sic barbarè tum vocabant *Jus hospitalitatis*) à *Rudolpho* Comite Palatino & Bavarorum Duce, anno Christi 1295. Condidit *Erlacense* facellum propè *Marcam Spiez*. anno 1308. Excessit è vivis anno 1317. 14. Calend. May. Sepelitur splendide in Septentrionali abside.

Script. Rerum Monast. Tomus II.

Z

42.

42. FRIDERICUS primus hujus nominis successit *Wernbardo*, præfuit annis 5. mensibus 7., Decessit anno 1323. quo renovatum est sacellum in colle *Hengersbergensi*.

43. RIEGERUS, vel RUGERUS, germanus frater *Herdwici* militis fundatoris, sed unâ cum *Ludovico* Bavaro Imperatore Cœnobioli Benedictini in *Augia* beatæ Virginis ad *Fledinezium* annem anno 1342. filius *Eberwini* militis de *Degenberg* designatur Abbas anno 1323. præfuit annis duodecim, desit esse inter mortales anno gratiæ 1335.

44. OTHO de Ratisbona, primus hujus nominis, ex gremio hujus Ecclesiæ Canonice eligitur anno Domini 1335. sedit annis 8. confirmatus ab *Alberto* Pataviensi Episcopo. Sub hoc abbate incorporata est huic Cœnobio inchoata nuper Præpositura *Augiæ Marianæ*, quæ *Richingen* vicina est, anno 1342. Obiit anno 1343.

45. PETRUS primus subrogatur *Othoni*, sedit annis 18. *Carolus* quartus vocat eum compatrem suum dilectissimum. Obiit anno 1361. Sub hoc Abbate evocatus est ex hac mortali vita laudatissimus Imperator *Ludovicus* *Bavarus*, anno 1347. Benefactor hujus loci munificus, Monaci in collegiata B. Virginis Basilica humatus.

46. OTHO secundus præfedit Abbatia huic annis sex. Obiit anno Christianorum 1367.

47. ALTMANNUS successit *Othoni* secundo, præfuit annis 35. Evocatur ex hoc sæculo mortali, anno Domini 1402. Sepelitur eodem tumulo quo *Hermannus* supra celebratus, abside videlicet templi Meridionali.

48. JOANNES Neulichius, nobilis genere & virtute, substituitur *Altmanno*, præfuit annis duodecim. Obiit anno 1414. Sepelitur in abside Meridionali. Sub hoc cœpit construi alterum Parochiale templum beatæ Virginis in civitate *Ingolstadiana* anno Domini 1407. sub *Stephano* & *Ludovico* *Bavariæ* Principibus. Sub hoc ipso Abbate floruit in hoc Cœnobio inter cæteros doctus Monachus, & Versificator insignis *Joannes* *Peysserus*, ex majoribus meis natus, Obiit anno 1424. Cujus inter cætera plura hoc extat eruditum & elegans epigramma.

Navita, corrector, juvenis, nutricula, pictor.

Ducit, castigat, domitat, castigat, adornat.

Navem, discipulum, pullum, puerum, parietem.

Remige, Verberibus freno, sermone, colore.

49. JOANNES, cognomento *Kuchelmundt*, successit *Joanni* *Neulichio* anno 1414. præfuit annis 18. Obiit anno 1432. quo tanta fuit aquarum inundatio, ut & pavimenta templi ac Monasterii tegerentur aquis. Duravit hæc inundatio dies 10. & secuta est eam charistia & difficultas annonæ maxima.

50. ERHARDUS *Raitthamer* substituitur *Joanni*. Sedit annos 19. Resignavit, etsi non ad eum voluntariè, anno Domini 1451. graviter enim accusatus fuit à Cœnobitis suis quòd prodigus esset, & negligenter præfideret. Obiit postea anno 1468. Dejecit & denuò renovavit sacellam in colle *Hengersbergensi* situm, anno Domini 1441. Sub ejus gubernatione renovavit, & ampliavit Domum, seu curtem veterem Abbatis in *Ingolstadianâ* civitate *Ludovicus* *Trundel* anno 1450. Ejusdem Curia tunc incola.

51. ALBERTUS successit resignante *Erbarde*, sedit ad clavum per annum saltem unum, menses duos, dies octo. Ascenderat *Landshutam* (quæ celebris *Bavariæ* civitas est) pro commodo & utilitate Cœnobii sui anno Domini 1453. unde cum iterum descenderet navigio, ad suum Monasterium rediturus, naufragium in *Isaro* flumine passus, miserè periit cum maximo omnium subrum luctu. Cadaver 15. die post inventum sepelitur honorificè ante aram S. Crucis.

52. PETRUS hujus nominis secundus successit *Alberto*, sedit annis 13. mensibus quinque, diebus octo: Ampliavit sacellum B. Virginis in colle situm. Resignavit anno 1466. Decessit verò ex hac mortali vita postea anno Gratia 1483.

53. WOLFGANGUS *Paufingerus*, vir non vulgariter doctus & senio confectus, eligitur anno, quo Antecessor decessit: Præfuit annis octo, mensibus sex. Obiit anno Christi 1475. Erat principibus etiam à consiliis.

54. FRIDERICUS secundus successit *Wolffgango*, postulatus in die S. Thomæ Apostoli anno Domini 1475. sedit annis decem solus, postea adhibitus est ei Coadjutor in spiritualibus & temporalibus *Gregorius* *Hauer*, vir literatus & virtuosus, à totâ *Ingolstadiana* Academia commendatus. Fridericus nihilominus auctoritatem canendi sub Infula retinuit. Obiit postea anno 1491. Mense Januariò.

55. JOANNES *Sumerlin* subrogatur *Friderico*: præfuit annis 12. Obiit anno 1502. ipsâ die S. Bernhardi: Vir in subditos pius & æquus, qui Monasterium, gravibus oppressum debitis, diligenti ac providâ suâ gubernatione magna ex parte libertati vindicavit. Fecit ædiculam Corporis Dominici, postquam in Septentrionali abside decenter est humatus.

56. BERNHARDUS, vir mansuetus & per omnia humanissimus, præfuit 16. tantum

tum Septimanis. Obiit anno Domini 1503. in die S. Stephani Protho martyris. Sic à festo S. Bernhardi usque ad Natalem Domini tres Abbates habuit hoc Cœnobium.

57. CHILIANUS Weydenbegkianus ex *Arimstorpbo* oppidulo, ad *Kolbium* fluviolum sito, natus eligitur anno Domini 1503. præfuit laudabiliter annis 31. Inchoavit construere ex imis fundamentis turres hodiè adhuc imperfectas, renovavit parochiale templum anno 1520. Vidit belli Bavarici tumultus anno suæ gubernationis secundo. Anno 1513. vidit in ipso S. Trinitatis festo sub matutinis calamitosissimo incendio 30. domos conflagrare privatas, in vicino oppidulo suo *Hengersbergenfi*. Sub ejus gubernatione incorporata est *Ingolstadianæ* Academiæ à *Wilhelmo* Bavarorum Duce, etsi refragante Abbate & Conventu, Parochia S. *Mauritii* Ingolstadiana, anno Domini 1522. quæ olim à *Ludovico* Rege (ut supra dictum) Abbati ac Conventui hujus loci tradita & donata fuerat munificentissimè cum adjacentibus curtibus, & agris omnibus. Obiit Abbas iste anno 1534. Sepelitur in medio templo sub Saxo, cui Mortis miserrima imago ingeniosè insculpta est.

58. VICTOR Laufferus Parochus antea in *Spiez*, per annos 20. fit hujus loci Abbas anno 1534. vir literis, humanitate & prudentiâ clarus, latinè eximiè doctus ac eloquentissimus. Principum etiam Consiliarius, præfuit 9. tantum mensibus & obiit apoplexiâ tactus in suggestu, dum concionaretur anno 1535. maximum sui desiderium omnibus post se relinquens. Sepelitur post Chorum in Septentrionali abside cum tali monumento.

*Hoc jacet in busto, reverendus nomine Victor
Abbas, quem rapuit mors nimium rigida.
Qui doctrinâ fuit nulli & pietate secundus,
Et gratus populo moribus ingenuis.
Vivit in æthereo sanctus per secula celo,
At caro terrenis vermibus esca patet.*

59. CASPAR Leucgebius, ex *Heerczenburgo* Austriaco oppidulo, tribus à *Krembsio* milliariis. natus. *Victori* succedit, prius Cœnobita D. *Andræ* in *Traysen*. Præfuit annis 10. & aliquot mensibus. Vir in providendis rebus temporalibus prudens & doctus, in conservanda Religione pius: sed ferè valetudinarius. Construxit & elegantissimè illustravit hypocaustum vicinum aut contiguum Abbatiae pro honoratioribus quibus excipiendis anno 1544. Dedit exactiones 14. millium aureorum Principibus. Obiit anno 1546. sextâ Iduum Martii. Sepelitur in principali Basilica cum tali Epigrammate, parieti septentrionali inserto.

*Casparus hoc tumulo tegitur venerabilis Abbas,
Qui multis notus Religionis suæ est.
Huic vitam Deus omnipotens concede perennem,
Membris sit tellus non onerosa nimis,
Qui legis hunc titulum noli transire viator:
Dic, requiem Christus det tibi perpetuam.*

60. MATTHIAS Dennescherus, ex *Donndorpha* pago, è regione Cœnobii sito, natus, subrogatur *Casparo*: Præfedit Abbatiae annis 5. Dedit exactiones 7. millium aureorum Principibus. Obiit anno 1550. 3. Calend. Julii. Sepelitur in templo primario ad aram B. Virginis cum tali elogio ac faxo memoriali.

*Matthias Dennescher quondam hic venerabilis Abbas,
Ingenio felix & probitate fuit.
Hoc tumulo tegitur terrenis vermibus esca,
Sed nunc cum Sanctis calica Regna tenet.
Huic Pater omnipotens vitam concede salubrem,
Et nobis cæli gaudio vera tui.*

61. PAULUS Gmainer, patrâ *Landovianus* ex *Eleganti* Bavarorum oppido ad *Isarum* amnem situm natus. Vir proceræ & elegantis staturæ, faciei liberalis, morum verò gravitate eximiâ præditus; Eligitur anno ætatis suæ vicesimo tertio, ipsâ die S. *Laurentii*, in anno Jubilæo, habet in Conventu hoc tempore personas 32. Præfidet feliciter hoc adhuc currente anno Domini 1552. in cujus Calend. Januarii tali ibi carmine Deo Opt. Max. gratias egi pro conservatione & bonitate suâ, quâ me defendit per præcedentem annum.

*Nunc ô tempus adest, nunc venit amabilis hora,
Conveniens lætis versibus hora meis,
Quâ pia laudatur tua Circuncisio Christe,
Christe palestina virgine nate puer.
Jam bonitate tuâ rursus compleximus annum,
Atque bonis avibus cernimus ire novum,*

L 2

Ergo

Ergo tibi meritas ago grates Christe Redemptor,
 Quod fueris vitæ portus & aura meæ:
 Quod me per totum hunc pulchrè defenderis annum,
 Quod semper fueris Duxque, Comesque mihi.
 Quod mihi præclaros tot concilidris amicos,
 Doctrinâ magnos, & pietate viros.
 Conciliaris item Regumque Ducumque favorem,
 Quorum sum factus ditior auxiliis.
 Te Duce Bojorum & Rhetorum vicimus alpes
 Julius ille olim quas superavit ovans:
 Julius Imperii Romani maximus Author,
 Artibus & belli clarus & arte togæ,
 Te duce Spelucam superavi, ubi concipit ortum
 Rhenus, & ad Larum venimus inde lacum,
 Quo superato, etiam Insuorum latissima Regna
 Vidimus, atque urbem Carole quinte tuam.
 Quam propter toties certatum est vindice dextrâ
 Et finem Mavors nondum habet iste suum.
 Te Duce, Christe Deus, per mœnia celsa Paviæ
 Sum quoque robusti tergore vectus equi.
 Urbis ubi doctæ spatiosum vidimus hortum
 Infaustum illum olim Galle superbe tibi.
 In quo pugnantem cœpit te Carolus heros
 Martius: haud toto (quem regit) orbe minor.
 Te Duce, Christe Deus, Ticinum trajecimus amnem
 Imò Padum & Trebiam flumina nota nimis,
 Te Duce successi Lygurum feliciter urbi,
 Quâ non conspectâ est pulchrior ulla mihi.
 Hic primam classem conscendi, altasque Triremes
 Quarum est Andreas Dorius ille pater.
 Patritius, Lygurum Dux, & fortissimus urbis:
 Neptunus Lygurum maximus ille maris:
 Quem metuunt Turcæ, Gallus tremit, omnis adorat
 Ausonidum terra, ut Numen in orbe novum.
 Te Duce, Christe Deus, rursus ista per omnia Regna
 Ad patriæ veni mœnia pulchra meæ.
 Incolumes ubi non tantum matremque, patremque
 Inveni, imprimis pectora chara mihi:
 Sed Coniugundin eam quoque quæ mihi contigit uxor,
 Moribus integris & pietate gravis.
 Omnia salva illic invenimus atque beata,
 Pro quâ gratus ero nunc bonitate tibi
 Tu mihi Christe Deus defensor ubique fuisti,
 Tu tutatus es hoc corpus ubique meum.
 Grates ergo tibi Rex Christe, orbisque Redemptor
 Maxime, quas possim & debeo, gratus ago.
 Te Dominum cœli, Dominum terræque marisque,
 Agnoscam ac omni Relligione colam.
 Te vitæ & rerum partem laudabo mearum,
 Omne bonum acceptum Rex tibi Christe feram.
 Tu me per patrias equitantes etiam insuper urbes,
 Fuisti immenso Christe favore tuo.
 Tu mihi nunc etiam quærenti Pannonas arces
 Quærenti Regem Christe paratus ades.
 Tu mihi defensor, tu Duxque, Comesque viarum
 Angelico cœtu, te comitante, veni.
 Sic nihil hic durum, nihil hic hostile timebo,
 Te præsentem Deo & vindice tutus ero.
 Tu mihi commotum placabis ut ante parentem
 Tu cœlum potes hoc conciliare mihi.
 Sic nihil infestum, sic nil mihi triste nocebit
 Sed novus hic totus commodus annus erit.
 Annus ab æthereo veniens mihi letior orbe
 Si clemens fueris tu Deus abne mihi.

Abbas iste anno 1552. tabulam cum picturis erecti in deserto serpentis, & pasci pro magnitudine peccatorum totius mundi Christi Filii Dei in Templo erigi facit cum tali Epigraphæ.

*Paulus Gmeynerus, templi venerabilis hujus
Sexagesimus & primus sed humillimus Abbas,
Hanc fieri feci tabulam mihi: ut omnibus esset
Illa meæ fidei monumentum, & pignus amoris,
Quo sum semper eum primis complexus ab annis,
In quem spemque fidemque meam super omnia pono,
Christus imago Patris, lumen de lumine, vitæ,
Lucida lux sine quâ tenebræ sunt cætera cuncta:
Ille salus datus est nobis via, vita, triumphus,
Nostra suis humeris onera hic portavit, & ipsa
Sanguine nostra suo delevit crimina, & omnem
Sustulit offensam, iratum placando Parentem.
Hunc tu quisquæ ades Spectator, honora & adora:
Solum unumque Deum: & pro me quoque sæpius ora.*

Sub ejus gubernatione obiit peste pulcherrima & ingeniosissima puellula Susanna, Joannis Pettendorfferi Cancellarii ex Brigitta uxore filiola, quæ cum tali Epitaphio terræ parenti illic cum maximo parentum luctu reddita est, mense Decembri anno 1551.

*Hic Susanna jacet Pettendorphina, Joanni
Pettendorphero filia chara patri.
Vixerat illa novem vix annis, abriperet cum
Præmatura ipsam & mors inopina nimis.
Sed non abripuit totam, quæ vivit in arce
Cælorum, patri conspicienda suo:
Tum, cum judicium celebrabit Christus & ad se
Transferet (illum ipsum qui coluere) pios.*

*****

Habet Abbas & Conventus Altachii interioris sub se Præposituram quandam *Rinchnam* dictam: hæc sita est tribus ab Altachio milliariis versus montana & nemora Bohe-mica. Fundata verò & inchoata est sub *S. Godehardo*, Abbate Altachensi & primo Rin-chinenfi Heremita, qui illic ad sui nominis saluberrimum fontem, precibus & jejuniis Deum strenuissimè coluit. Donatur locus iste ab *Henrico I. Imp.* & ejus uxore *S. Coni-gunda* existentibus *Morsenburg.* In hoc loco semper Cænobita aliquis Altachiensis residere solet cum aliquot Sacerdotibus, eum Præpositum vocant: Habetur verò eorundem etiam talis Catalogus.

1. GUNTHERIUS primus. Obit anno 1045. extat de eo tale Epigramma.

*Guntherius vitæ decedens hâc Eremita
Percipit in cælis bravium cujusque laboris
Quem prius in mundo tulerat carni dominando.*

Post quem longus tamen hiatus est, nam eorum, qui sunt secuti per annos ducentos, nomina interciderunt ad annum usque 1300.

2. HENRICUS Senior, præfuit anno 1300. quo reliquias consecutus est Colonia à Domina *Elisabetha*, Abbatissa Monasterii undecim millium Virginum.

3. HENRICUS de Geyerstadt, præfuit anno 1310. Is anno 1338. *Albertum* Pa-taviensem Episcopum summum habuit Benefactorem, & hujus Cellæ secundarium quasi fundatorem. Post hunc iterum defunt aliqui Præpositi hujus Monasterioli.

4. ALBERTUS Præpositus exauthoratur anno 1416. Obit postea anno Domini 1424.

5. STEPHANUS Alberto subrogatur. Obit in Præposituræ gubernatione anno salutis 1425.

6. CHRISTOPHORUS obiit anno 1460.

7. WOLFGANGUS Fliunsbeggius præfuit annis 11. Obit anno 1471.

8. WERNHERUS præfuit annis 12. Obit anno Domini 1483.

9. JOANNES Leuttholdus sedit annis 12. Decessit anno salutis 1497.

10. JOANNES Lanckheymer de Fridberg, (quod oppidum est Bavariæ ad Lycum, non procul à Vindelicorum Augusta situm) successit Leuttholdo. Præfuit laudabiliter, & utilissimè annis 30. insignis Concionator. Obit anno 1527.

11. UDILO præfuit annis 16. Obit anno 1543.

12. SIGISMUNDUS Schoffelius, ex Altachensi pago natus, præfuit annis octo. Decessit ex mortali hæc vita anno redempti orbis 1551.

Script. Rerum Monast. Tomus II,

A 2

13.

13. WILIBALDUS Milchtaler Ingolftadianus successit Sigismundo, præfidet adhuc currente hoc anno Salvatoris nati 1552.

JOANNI Pettendorphero, Cancellario Altachensi Monumentum positum à Bruschio. Joannes loquitur.

*Laus tibi Christe Deus, tibi gloria semper bonosque
Sit tibi pro meritis gratia larga tuis.
Quod vires mihi, quod vitam ingeniumque dedisti,
Moribus excultum, litterulisque bonis:
Quod mihi conjugio, Brigittam induxeris istam,
Quæ totus mihi nil pulchrius orbis habet.
Quæ mihi tot peperit socialis pignora læti
Eximias Nymphas sex, totidemque mares.
His pro muneribus, Deus ó ter maxime, grates
Ipse tibi toto pectore gratus ago.
Hoc facit una etiam mecum mea candida Coniunx
Et faciunt nostri pignora chara thori.
Sed te Christe Deus tua per pia vulnera testor,
Ut deinceps etiam meque meosque juves.
Fac nobis placidum Genitorem, Christe Redemptor,
Et trabe nos cæli in Regna paterna tui.*

*****

OSTERHOVIUM Cænobium Præmonstratensis instituti, in inferiori *Bavaria*, non procul à Danubio situm, ad dextram nimirum descendentis fluminis, medio fere itinere intra *Deckendorphum* & *Vilsbosfen*, supra *Osterhofiensem* civitatem, antiquitus *Podigen* dictum, in peramæno colle situm. Fundatum legitur anno Christi 1002. ab *Henrico Hezilone*, patruæle *Henrici* Imperatoris ejus, qui cognominatus est *Sanctus*. Qui cum duos filios amisisset ab Hunnis trucidatos, Christum ejusque testes sibi hæredes decreverat. Facta est hæc fundatio sub *Benedicto IX.* Pontif. M. Fundator morte præventus, propositi sui hæredem & executorem instituit Imperatorem *Henricum Sanctum*. Cum verò & ipse hæredibus careret, & *Babenbergensem* Episcopatum fundaret, hoc etiam *Osterhovense* Cænobium in honorem, *S. Margaridis* construxit, & Episcopatu subiecit, sæcularesque Canonicos ibi ordinavit, qui ibi vixerunt ad tempora usque *S. Othonis* *Babenbergensis* Episcopi octavi. Qui à *S. Norberto* Archiepiscopo *Magdeburgensi* admonitus, eum ipsum locum Præmonstratensi Ordini mancipavit anno 1138. sub *Honorio* Pontif. Max. imperante *Lothario Secundo*: tandemque Ecclesiam præclare privilegiavit, & ab omnibus gravaminibus immunem ac indemnem esse voluit. Habuit hoc Cænobium initio *Præpositos*, postea *Abbatés*, quorum Catalogus à me studiosè collectus sequitur.

1. RICHWINUS eligitur anno 1138. præfuit duobus annis, & reddidit dignitatem senioribus Conventûs anno Christi 1140. Habuit Advocatum primum *Mestlinum* de *Chamb.* Successit ei.
2. TRUMARUS, præfuit annis 15. Obiit anno 1155.
3. ENGELSCHALCUS præfuit annis 25. Decessit anno 1180.
4. DIETMARUS sedit octo Mensibus, & duabus Septimanis.
5. WALTHERUS successit anno 1180. Præfuit annis 15. penè. Obiit anno 1194. undecimo Calend. April. Sepelitur in ambitu.
6. GERUNGUS præfuit annis 36. Decessit anno 1228.
7. ULRICUS subrogatur Gerungo. Sedit ad clavum annis duobus. Decessit anno 1230. Resignans gubernaculum his, à quibus idipsum acceperat antea.
8. HENRICUS præfuit annis decem, & posito gubernaculo anno 1240. postea sui Cænobii Concionator factus, reliquum vitæ piis sacrarum literarum studiis impendit omne.
9. BERTHOLDUS præfuit per unius tantum anni spatium & resignavit.
10. HENRICUS secundus eligitur in *Præpositum* anno 1241. Sedit annis 13. & reddidit claves Conventui ad liberam alterius electionem anno 1254.
11. EBERHARDUS præfuit per unum duntaxat annum, & exauthoratur.
12. ULRICUS præfuit duobus mensibus, & reddidit clavum Confratribus suis.
13. HERMANNUS substituitur *Ulrico*, præfuit mensibus sex & exauthoratur.
14. ALBERTUS eligitur anno 1257. Sedit annis 3. Obiit anno 1260.
15. DIETBOLDUS præfuit annis quinque: Deponitur & amovetur iterum anno 1265.
16. HARDWICUS sedit ad clavum *Præposituræ* mensibus sex, & resignavit.

17. CONRADUS eligitur anno 1266. Præfedit dignitati annis 17. & transfertur.

18. ULRICUS constituitur hujus loci *Præpositus* ac Rector anno Domini 1283. Præfuit annis 4. Septimanis 17. & exiit se magistratu volens.

19. ALBERO eligitur anno 1286. Præfuit 2. annis. Obiit anno 1288. Sepelitur in ambitu, & propè eum sunt ossa *Richardis*, puellæ miræ longitudinis, Saxo pulchrè concluda. Huic Saxo incisum est tale distychon.

*Non diffidatur, quod mortem vita sequatur,
In me cernatur quia mors vitæ dominatur.*

20. ULRICUS de Holczheim, *Primus* hujus loci *Abbas*, de Ordinis licentia & consensu designatur anno Domini 1288. Invenit Monasterium ære alieno maximè gravatum: Præfuit laudabiliter annis 36. Septimanis 20. diebus duob. & universæ carnis viam ambulavit anno reparatæ salutis 1324. Sepelitur in ambitu pulchrè testudinato.

21. ULRICUS Spörin successit anno 1325. secundus hujus loci *Abbas*, præfuit annis 10. mensibus octo. Decessit ex hac mortali ad meliorem vitam anno 1335.

22. HERMANNUS substituitur *Ulrico*. Sedit annis 13. Obiit anno Christi 1348. Sepultus ante aram *S. Augustini*.

23. PETRUS Hermanno successit, præfuit annis 10. & resignavit.

24. ALBERTUS designatur *Abbas* anno 1359. Præfuit Septimanis 36. Congregatus est ad Patres & Antecessores suos anno eodem. Sepelitur ad absidem Meridionalem.

25. ENGELBERTUS *Abbas*, obiit anno 1361.

26. WILHELMUS præficitur *Abbatia* anno prænominato. Sedit ad clavum annis 5. & exauthoratur. Quiescit in communi Prælatorum sepultura. Sub hoc Abbate obiit & Osterhovii sepultus est anno Domini 1375. ipsa die *S. Gregorii Leopoldus ultimus Comes de Hals*, cujus erat totum oppidum Osterhovienfè cum vicino lacu, totus Comitatus ad Bavaros devolutus est. Is Viennæ suis hæredibus, fortè illegitimis, testamentum fecit 4. millium librarum Ratisbonensium.

27. RUGERUS eligitur anno 1367. præfuit annis 23. laudabiliter. Obiit anno 1390. ultimâ Aprilis. Sepelitur ad *S. Augustinum* in abside Meridionali. Sub eo sepelitur in media Ecclesia, sub magnifico & splendido marmore principali anno 1375. *Leopoldus de Hals Comes & Landgravius de Leutenberg*, Advocatus hujus Cænobii cum uxore & liberis.

28. ANDREAS dictus Eshelhover, eligitur anno Domini 1390. Sedit annis 15. Obiit anno 1405. Idib. Maji, liberalis & perbenignus provisor fratrum suorum. Sepelitur ante aram *S. Mariæ Magdalene*.

29. JOANNES, cognomento Vetter, *Andræ* subrogatur anno salutis 1405. Præfuit annis 15. Impetravit sibi & Successoribus suis *Insulam*, & cætera ornamenta Pontificalia. Sepelitur in illustri Divi Joannis Evangelistæ sacello à se fundato anno 1420. decimâ sextâ Calend. Maji, in quo nobiles etiam de *Rorbach* sepulturam habent. Sub hoc Abbate obiit, atque in hujus Cænobii sacello (quod *D. Wolfgango* dicatum est) terræ parenti reddita est 5. Calend. Maji anno 1419. Domina *Chonigundis* Landgravia de Leutenberg, nata de Schaumberg, quæ ex arce suâ, prope *Osterhofen* sita, fecit templum *S. Georgii*.

30. JOANNES secundus eligitur anno 1420. Præfuit annis duobus, sepelitur in communi Prælatorum Sepulturâ propè tumulum Leuchtenbergensis Landgravii, in quo cubant etiam Domina *Agnes*, Comitissa de Hals & Rotenegk Leuchtenburgia & ejusdem Gentis Domina *Uælbildis*, quæ obiit anno Domini 1351.

31. ANDREAS, Cognomento Caucz, eligitur anno 1422. ipsa die *S. Barbaræ*. Sedit ad gubernaculum Ecclesiæ & *Abbatia* annis septem. Obiit in die *S. Clementis*.

32. MARTINUS Wirtingus, designatur *Abbas* anno Christi 1429. in ipso solstitio æstivo anno 1437. Sepelitur ad *S. Augustinum* ad absidem Meridionalem.

33. PETRUS cognomento Lamp, Artium Philosophiæ Magister, eligitur in die *S. Agnetis* anno Gratia 1437. Præfuit annis decem, mensibus 4. Obiit 4. Calend. Junii anno 1447. Sepelitur in Septentrionali abside ad *S. Nicolaum*, propè *Hiltrudin*.

34. JOANNES Ammelstorpherus, vir nobilis, eligitur in ipso solstitio æstivo anno 1447. Præfuit annis 14. mensibus 7. Sepelitur sub insigni marmore ante aram *S. Christophori* à se fundatam.

35. JOANNES Schiltius Ratisbonensis, eligitur in die *S. Eligii* Confessoris anno 1461. Præfuit laudabiliter & utilissime annis 23. multa construens & plurima utilia comparans. Sepelitur honorificè in domo Capitulari, quam ipse unâ cum reliquo toto templo insigni testitudine concamerari fecit. Decessit anno 1484.

36. GEORGIUS Holeczelius eligitur in die *SS. Fabiani & Sebastiani* Martyrum anno Domini 1484. Præfuit utilissimè annis 16. mensibus 6. Exauthoratur anno 1500. Idcirco in *Osterhofensem* curiam, circa *Krembsum* Austriæ civitatem sitam, inde profectus

reliquum vitæ ibi exegit. Obiit Kremslii, ubi in Prædicatorum Cœnobio humatus est, post ejus exauthorationem cœperunt res hujus Cœnobii in deteriorem statum duci.

37. JOANNES Retzingerus, eligitur in ipso Jubilæo anni à nato Christo 1500. ipsa die S. Marthæ, vir prudens ac solerti ingenio præditus, Concionator insignis: Præfuit annis quatuor. Decessit ex hoc sæculo mortali anno 1505.

38. VITALIS Seubelstorpherus, vir nobili genere apud Bavaros natus, eligitur in Monasticæ hujus congregationis Abbatem & moderatorem anno 1505. Præfuit annis tribus, vir integer & laude singulari dignus.

39. STEPHANUS Wirsingus ex Osterhovensi oppido natus, eligitur anno 1508. undecimâ Decembris. Præfuit annis 36. mensibus 6. Obiit senio confectus in civitate Straubingensi, sub curâ Medicorum, anno salutis 1545. Sepelitur cum magno omnium suorum luctu in veteri sepulturâ Prælatorum.

40. JOANNES Pock, ex Osterhovensi villâ natus, successit Stephano. Præfuit annis duobus cum dimidio. Obiit anno Christi 1548. non sine porrecti veneni suspitione. Sepelitur in abside Meridionali cum tali Epitaphio:

*Hoc Joannes jaceo (sed tantum carne) sepulchro,
Qui pater atque Abbas istius ædis eram.
Spiritus in Christo requiescens, omnibus atque
Liber ab ærumnis cœlica Regna tenet.*

41. GEORGIUS Schregelius, ex Ingolstadio natus, vir proceræ & heroicæ staturæ, literis & humanitate clarus, Eques egregius: eligitur in hujus loci Abbatem anno Domini 1548. die 4. post Dominicam Quasimodogeniti, anno ætatis suæ vicesimo sexto. Præsudet laudabiliter hoc adhuc currente anno salutis 1552. Is hæc mihi Cœnobii sui monumenta, non sine significatione singularis humanitatis & clementiæ suæ, benigniter communicavit. Huic monumentum sibi aliquod ad posteritatem erigere volenti tale lusi de fempiternâ libri vitæ memoriâ Elegidion in ipso trium Regum seu Epiphaniæ festo.

*Hac in Heremitica nunc æde Georgius Abbas
Schregelius patrio nomine dictus ego.
Anglopolitane non filius ultimus urbis,
Et doctæ ejusdem portio parva scholæ.
Tale mihi erexi monumentum virus, ut inde
Noscere me possent sæcla futura quoque,
Omnia de fragili pendent mortalia filo:
Et nihil est, firmum quod queat esse diu.
Sola manent, scriptis doctorum inserta virorum
Nomina, virtutem quæ peperere sibi.
Sed nec in his aliquid stabile est, nam corrui ipse
Cum mundo, hæc etiam nomina nostra cadent.
Ni sint scripta libro vitæ, quem spiritus ipse
Æthereâ digitis scripsit in arce suis.
Ergo Deus pater, ergo Dei sanctissime Fili
Et tu procedens Lux ab utroque Deo:
Scribite me placidâ in vestrum bonitate volumen:
Scribite, & in vestro me finite esse Choro.
Inque pio cœtu Sanctorum, uno ore salutem
Soliis & Christi qui bonitate petunt.
Hoc libro nihil est omnino perennius, isto
Nil etiam immensus firmitus orbis habet.
Nec tineas liber hic nec blattas pascet inertes,
Nec poterit diris vermibus esse cibus:
Sed velut est auctor scriptorque æternus, ita ipse
In memori laude & nomine semper erit.
Quisquis & huic dederit sacro sua nomina libro
Vivet in hoc ipso cum Patre Christe tuo,*

Habent in hoc Monasterio sepulturas ante domum Capitularem nobiles viri ab *Asenbeym*, & alii *Ufelli* dicti: in Capitulo verò nobiles à *Tanbergk*, ante facellum S. *Joannis Baptistæ* nobiles à *Precz*, & *Hartliebo* de *Püchberg* cujus cognati etiam proprium habent facellam ibi, & Domina *Hartwigildis* de *Satelbogen*, quæ obiit anno 1305. Ad aram omnium Sanctorum cubant nobiles ab *Hausen*, & juxta est tumulus cum tali inscriptione

*Mundo defuncti, Christo vivant: sibi juncti
Corporibus mundis quondam Petrus & Conigundis.*

In Sacello S. *Georgii*, quod est in cœmiterio, talis legitur Saxo cuidam incifus versiculus:

Hoc ego sum Fridericus Sachso de Loterhoven.

In Sacello S. *Joannis Baptistæ*, est faxum marmoreum cum tali Epigraphe metrica.

Hæc

*Hæc Petra Burchardi sociat sibi, vi quasi Nardi
Fratres defunctos quos junge Deus tibi cunctos.*

Sepelitur eodem loco M. Albertus, Physicus Wernhardini Episcopi Pataviensis, qui obiit
anno 1309.

POSTERITATI SACRUM.

IN die Valentini Anni 1552. horam circiter 10. peracto sacro aperiri fecit Reverend. in Christo Pater ac Dominus, Dominus Georgius Schregelius Abbas Osterhovensis tumulum, qui est ante summam aram Chori, & alterum, qui est ad parietem abscissis Septentrionalis, de quibus splendide extructis, & nulla prorsus Epigraphæ insignitis, magna erat ac dubia altercatio. Fecit vero hoc ipse bono studio, & amore omnium antiquitatum singulari ac neutiquam reprehendendo, instigatus ad hoc per novum Bruschi Poëtæ opus, in quo omnium Germaniæ antiquitatum Annales æternæ posteritatis memoriæ commendantur. In tumulo Septentrionali inventa sunt ossa, & ea ipsa longissima, hominis robusti, ligno inserta Sarcophago, qui pene totus perierat. Adjacebat membranula, sed & ipsa temporis longinquitate consumpta, ita ut in ea nihil appareret legibile. Ferrum quo munitus erat lignæ sarcophagus fragillimum erat, & minus robustum quàm lignum, Ossa sarcophago inserta jacebant in excavato saxo, cui super injectum erat, tecti instar, alterum saxum robustum ac grande, cui iterum sex Epistiliis subnixum, in summitate desuper incumbebat albam ac perelegans marmor. In altero monumento ante summam aram posito, etsi plerique crederent esse vacuum monumentum, tamen cum id aperissemus, non sine animi quadam singulari trepidatione invenimus mulieris cadaver, facie versus aram positam, serico nigri coloris villosa, pretiosis aquis, herbis, & aromatibus mactato & condito ita superinductam, involutum, & sericinis filis seu laqueolis illigatum, ut quid ibi jaceret initio dubitarem. Ego vero Bruschi (qui antea ex inferioris Atrachii Annalibus Hiltrudin, Pipini Galliarum Regis sororem, Caroli Martelli filiam, ac Udilonis Bavororum Principis conjugem, veramque hujus Osterhovensis Cœnobii Fundatricem hoc loco cubare sciebam, venid à Reverendo Domino Abbate petita & impetrata, audaciter involucria contrectans, deprehendi tanquam pistâ incrustaturâ cadaver esse involutum. Mox verb effractâ aliquâ involucri serici parte, inveni ossa, quibus in suum locum repositis, totum involucri amovi, & apparuit nobis totum scheleton pulchræ & inprimis latæ frontis fœminæ, optinis dentibus, iisdemque elegantissime exornata. Querebam studiosè an plumbea aliqua tabula (quæ nobis loqueretur aliquid de illustri hac Domina) alicubi lateret, sed inveni nihil. Uno itaque dente ex superiori mandibulâ exempto, & cranium & cætera ossa omnia diligenter suo quodque loco reposuimus. Dentem Dominus Abbas retinuit in Hiltrudis memoriam. Tumulus testudinæ (quæ subterjacens Crypta conclusa & concamerata est) insertus esse apparet, ita ut saxum (in quo cadaver positum est) circumquaque sit concavum, quod tegitur alio saxo elegantè & affabrè exsculpto. Huic ab ipsa terrâ & testudine prominens, elegantissimum nivei coloris marmor sex epistiliis suffultum superincumbit. Hæc te Lector quisquis antiquitatum studiosus es, latere nolui: quibus præsentibus fuerunt Reverend. in Christo Pater ac Dominus, Dominus Georgius Supernominatus hujus loci Abbas, & ejusdem Judex nobilis & eximia virtute præditus vir Achatius Embhoferus de Schirlinga, ejusdemque honorabilis conjux, Domina Susanna Offenheymerrin: ac venerabiles viri Dominus Wolfgangus Scharffmikhelius parochus, & Dominus Joannes Reyttmarius Prior, totusque loci reliquus Conventus. Ego verb qui manibus meis indignis optima ac laudatissima Domina Hiltrudis, Domina olim potentissima, sed in qua nunc potententiæ ac speciei nihil amplius reliquum apparet, cranium, mandibulam, costas, & omnia ossa contrectavi ac inspexi diligentissimè, sed dignè etiam ac reverenter reposui; Ut aliquid retribuam piis defunctæ Reginae manibus, pro violato quietis loco, hoc quidquid est epigrammatis (quod vice Epitaphii posteris esse, eosque de honorifica hâc sepulturâ certiores facere possit) observantiæ, quam tantæ Dominae debemus, amoris (quo defunctam etiam prosequimur omnes, qui hujus rei Spectatores fuimus) & gratitudinis ergo (quod tanta olim Domina aded patienter nunc se contrectari passa sit) piè ac studiosè adjeci. Æternus Pater Domini ac liberatoris nostri Jesu Christi, qui sono tubæ resuscitabit eam à mortuis in extremo die, largiatur ei vitam cum omnibus Dei electis sempiternam, Amen, Amen.

Hiltrudis Regina, Soror generosa Pipini,
Ac Carolomanni, Regum super inclita cali
Sydera notorum, jaceo hac sub mole sepulta:
Fundatrix veneranda loci venerabilis hujus,
Corpus & ossa, cinis fuit, nunc pulverulentus,
Sed mens (quæ Christo totam se tradidit) omnis
Expers tristitiæ, sed & omnis nescia curæ,
Cum Christo vitæ ac calorum Principe vivit.
Hoc te scire volo quisquis Spectator ad ista
Marmora nostra venis. Tu sic vive omnibus horis
Ne te pœniteat quondam vixisse, subintrat
Mox extrema dies, ratio & reddenda peractæ
Omnis erit vitæ: Satis ergo ut stemus bonastè
Judicis ante Dei vultus, sacriamque tribunal.

*Vitam hanc Divorum juxta præscripta regamus,
Et verè Dominum Christum pietate colamus,
Omnis Jusitice fontem, portumque salutis
Humanæ, sine quo tetra sunt omnia mortis.*

ALDERSPACHIUM Monasterium, olim Regularium Canoniorum *S. Augustini*, fundatum legitur ab illustribus Viris Comitibus *Ruperto & Calocho de Alderspach*, arcem suam dantibus Religiosis viris, auctum postea & amplificatum ab *Othone* Episcopo *Bambergense*, vero fundatore, qui septem prædia & partem dedit sylvæ *Noricæ*, *Hardt* dictam, & ab *Adelramo de Cham* *S. Margaridos* in *Osternhoven* Advocato, item ab *Eberbardo & Ratoldo de Eckenheim*, & ab *Eberbardo de Sunzzingen*. Dicitur *S. Petro* Anno Domini 1145. Obiit tertius & ultimus hujus loci Præpositus Dominus *Asquinus*, post cujus ex hac mortali vita discessum, Canonici Regulares *S. Augustini* ex *Alderspachio* ad *Subenium* (quod hodie adhuc Canoniorum Collegium est ad *Oenum*, supra *Scherdingen* *Bavariæ* civitatem situm) translati sunt, & introductus est de consilio *Episcoporum Babenbergensis & Pataviensis* Ordo *Cisterciensis* anno Domini 1146. Monachi *Cistercienses* primi cum eorundem gubernatore Abbate ex *Eboraco*, *Franciæ* orientalis præpotenti Monasterio, adducti, & in hunc locum positi sunt. De hac fundatione & mutatione tale extat *Wolfgangi Marii* Abbatis Epigramma.

*Sustulit Ecclesiam nostram dignissimus Otto
Babenbergensis Præsul sub origine prima,
Tunc licet exiguo censu vel jure refertam,
Præposito Asquino fundator credidit, atque
Ad superos anno sanctus migravit eodem.
Canonici paucis sedem tenuere diebus,
Secedunt moniti: mox cæpta ubi templa relinquunt,
Ordo subintravit Bernhardi clarus in orbe:
Quæ tunc per mundum primo surgebat ab ortu,
Virtutum & radios latè spargebat in omnes.*

Abbatum hujus Monasterii, ex *Chronico* quodam *Wolfgangi Marii*, *Aldersbacensis* Abbatis fatis prolixè & eleganter scripto, talis à me collectus & congestus est Catalogus, quem ad nostra usque tempora deductum ego auxi, & novis quibusdam adjectionibus variè hinc inde locupletavi.

1. **SIFRIDUS** *Eboracensis* Monachus, præficitur novæ huic plantationi anno Domini 1146. vir magnæ Religionis, & qui vigilantî curâ ac diutissimè huic loco præfuit annis nimirum 36. Obtinuit primum Privilegium Apostolicum à *P. M. Eugenio* tertio, in quo Cænobitis locus *Alderspach*, *Gumprechtungum*, *Ließingum*, *Gundolfingum*, & aliæ possessiones confirmantur: & Monasterium in *S. Petri* & sedis Apostolicæ protectionem suscipitur anno 1147. Obiit plenus dierum in festo Conceptionis *Marianæ*, anno Christi 1182. Sepelitur in loco Capitulari citra omnem pompam & celebritatem, quemadmodum plures ejus Successores.

2. **EBERHARDUS**, subrogatus *Sifrido* ex hac mortalitate discedenti, vir fuit & pietate & literis clarus: Præfuit annis 16. laudabiliter, multa privilegia impetravit & ab Imperat. ac Rom. Pontif. nec non *Austriæ* Ducibus. Cessit humanis rebus in *Vigilia Bartholomæi* Apostoli, anno Christi 1199. Sepelitur simplicissimè propè Antecessorem.

3. **LUDOVICUS**, Vir non vulgaris doctrinæ, nec mediocrem habens rerum cum spiritualium tum secularium experientiam, *Eberbardo* successit: Præfuit annis 17. laudabiliter & utilissimè. Deposuit onus carnis pridè *Iduum Aprilis*, anno Christi, 1216. Tenebat eâ ætate *Bavariæ* Ducatum *Ludovicus* Princeps, *Othonis* ejus (qui *Philippum* Imperatorem trucidarat) filius: Is ex multis *Bavariæ* vllis Civitates fecit: Nam *Landisbutam* construxit & munivit anno 1204. *Straubingam* anno 1218. *Landovium* anno 1224. *Brunovium* item, *Dingelfingum* & *Vilshovenium*. Consecutus est *Ludovicus* Abbas utilissimum privilegium ab *Innocentio III.* P. M. anno 1213. Successit eidem Canonicè declaratus.

4. **NICOLAUS**, virtutum meritis & pietate, diligentique religionis cultu ac provectione Antecessoribus neutiquam inferior, Præfuit sagacissimè & utilissimè annis 17. Consecutus est anno Domini 1224. à *Ludovico* *Bavariæ* Duce Decimas quorumcunque proventuum ad castrum *Vremerignen*, propè *Landovianum* oppidum situm, pertinentium. Eam patris donationem *Otho* *Ludovici* filius non modò non infregit, sed & confirmavit & auctiorem reddidit anno 1231. omnem enim frumentorum Decimam in *Granariis Landovo* & *Tekendorf*, huic ipsi Abbati & ejus Successoribus appropriavit, & authenticis literarum monumentis confirmavit. Sub isto *Othone* Principe Monasterium hoc *Alderspacense* in Ducum

Ducum Bavariae potestatem ex veteri Imperiali & Pontificia libertate redactum est: & Duces ex Tutoribus ac Advocatis, Domini ac Principes Cœnobarum hujus loci fieri cœperunt. Obiit in æquinoctio autumnali anni Christi 1232. Sepelitur propè Antecessores suos citra pompam omnem sæcularem.

5. ANSHELMUS, Pastor & Abbas hujus loci ordinatur post *Nicolai* ex hac vitâ discessum, præfedit Abbatia annis 6. sub turbulentissimo rerum Bavaricarum statu, concertantibus inter se Pontifice & Cæsare, & in eorundem gratiam, *Friderico* etiam Austro, & *Othone* Bavaro Imperii Ducibus. Decessit anno Salutis 1239. collocatur ad Patres & Antecessores suos.

6. THEODORICUS *Anselmo* successit, præfedit Abbatia annis 13. & resignavit anno 1253. Donatur liberaliter ab *Eberardo* laudatissimo Archiepiscopo Salisburgensi, anno 1246.

7. ALBERTUS, antea Prior in *Raytenhaslach*, hujus loci Abbas designatur anno salutis 1253. Præfuit annis 5. Sub ejus gubernatione cæpit fundari filia hujus *Alderspacensis* Ecclesie, Cœnobium videlicet *Principum-campi*, seu *Fürstenfeld* à *Ludovico* Rheni Palatino, *Henrici* Bavarorum Ducis fratre Germano, in loco, antiquitus *Eberhardi hortus* dicto. Circa hæc tempora Comitatus *Mosburgensis* ad *Henricum* Bavarie Ducem devolutus est. Castrum *Teusbach* vastatum est, & *Dingolsingum* exstructum. Valedixit huic sæculo Albertus Abbas, anno 1258. Huic iterum subrogatus, ad clavum Ecclesie denovo revocatus est Dominus *Theodoricus*, sextus hujus loci Abbas, qui præfuit iterum annis 19. laudabiliter. Dedit primum Abbatem *D. Anselmum* *Principum-Campi* recens inchoato Cœnobio. Sub hujus gubernatione cæpit secunda hujus loci filia, *Principum-Cella* Cœnobium inferioris Bavarie, fundata in die *S. Servatii* à *M. Hertwico*, Ecclesie *Pataviensis* Canonico, quem juvit in hoc suo instituto plurimum *Henricus* Bavarie Dux liberalissimus. Obiit *Theodoricus* Abbas in die *S. Briccii*, anno *Dominicæ* incarnationis 1277. Sepelitur in loco capitulari, sub parvo marmore, annum obitus ejus & nomen *Lectori* ostendente. Horum Abbatum tempestate, *Bavaria* graviter quassata & vexata est à seditioso *Boëmorum* Rege *Ottocaro*: qui anno 1255. *Pataviam* cum magno exercitu ingressus, inde *Landshutam* ferè usque hostiliter progressus est, hinc etiam ad pagum *Künzing* (quo loco quondam potentissima fuisse fertur *Civitas Quintiana* appellata) & ad *Vilsi* vallem, ad castrum usque *Fraumbosfen* hostiliter venit, omnia ferro & igne vastans. Occurrebat ei validâ suorum manu Bavarorum Dux *Henricus*, cum auxiliaribus copiis fratris *Ludovici*, persequens fugientem *Ottocaram* *Muldorffum* usque, ubi dum *Bohemi* præcipiti cursu *Pontem Oenanum* transvolare certant, Pons tantam hominum, & equorum molem ferre non valens concidit, sic magna *Boëmorum* viri fortes 400. incendium & naufragium passi. Sequenti anno rediit *Ottocarus* in *Bavariam*, & *Episcopatum Salisburgensem*, *Pataviensem*, & *Ratisbonensem* violenter adorsus misere vastat, Civitates occupat, & sua in ipsis præsidia collocat, arcem *Regensteuff*, & alias diruit ac incendio delevit: Penuriâ tamen comeatus coactus est per *Egram* civitatem *Nariscorum*, infecto negotio, in *Bobemiam* redire. *Henricus* Bavarorum Dux injuriam ulturus cum ingenti exercitu *Pataviam* contendit, & *Ilso* ibi superato, *Feldense* oppidum ac adjacentem regionem omnem ferro & igne populatur: Denique in reditu tertio *Calend. Nov.* unâ civitatis *Pataviensis* portâ callidè effractâ, in urbem irruit & in novum forum, ibique & civium & *Canonicorum* quorundam ædes incendio vastat, non sine multorum etiam civium strage, ejectus tamen virtute civium, urbem non retinuit.

8. ALBERTUS ex majore hujus loci Cellario, Abbas designatus est post obitum *Theodorici*: Præfuit tribus annis & aliquot mensibus, ac sponte suâ Abbatiam iis reddidit, à quibus eandem prius acceperat, quâ ratione compulsus, incertum est. Ipse ad vicinum Monasterium *Cellæ Principum* discessit, ubi Prioris dignitatem & officium deinceps tenuit ad vitæ suæ finem usque. Idcirco in Catalogo *Alderspacensium* Abbatum non recensetur, quem ego tamen (cum aliquandiu præfuerit) omittere nolui, ne hiatus iste errorem pareret in his Annalibus. Resignavit verò anno 1280. Ex ea *Alberti* cessione cæpere res hujus loci hæctenus splendida & felices retrò labi, propter ambitionem & discordiam fratrum, quorum quisque ad dignitatem & nomen *Abbatis* aspirabat, quod tamen ipsorum nulli contingere potuit.

9. HENRICUS *Babenbergensis*, ex *Eboraco* *Franciæ* Orientalis cœnobio (cujus iste locus filia etiam est) missus, Abbatia & fratribus inter se discordibus præficitur anno 1280. Ipsa *Dominicâ* invocavit, vir doctus, ætate maturus, prudens, & ad singula negotia expediunda aptus, idoneus & paratus: & qui de Cœnobio hoc non malè est meritus: Antea fratribus tantum in festivitibus (quibus duo *Sacra* haberi solebant) vina data erant, hic singulis diebus, vina liberaliter, hospitali manu non *Monachis* tantum, sed & fratribus laicis, quos *Conversos* vocant, ministravit. Censum annum auxit, multa prædia comparavit, ac utilissime præfuit annis 15. Habuit benefactores *Gebhardum*, generosum *Comitem de Hirsberg*, & hujus generum *Leoboldum* de *Chunring* *Austriæ* *Pincernam*

nam, qui *Jus Patronatus* Ecclesiae *Zeynensis* monasterio huic assignarunt, anno 1291. multorum privilegiis confirmatum. Hujus laudabilis Abbatis temporibus dedit nobilis quidam homo, *Henricus Ofellinger* Ecclesiae *Alderspacensi* villam *Droslachium*, cum Molendino & Piscaria pleno jure possidendum, eâ lege, ut nova ibi *Cistercensis* instituti Cella inchoaretur: Eam donationem *Henricus Ratisbonensis* Episcopus confirmans, mutavit nomen loci, & pro *Droslachio Cellam Dei* vocari deinceps jussit. Factum id est anno Christi 1285. quo eadem Cella ab omni subjectione Parochi in *Geyerstal* exempta est. Episcopus etiam, ut novellae plantationi subveniret, adjecit Decimas in *Rudmersfelden* & Parochia *Geyerstal*. Tanta viguit sub hoc Abbate in hoc *Alderspacensi* Cœnobio pietas & disciplina, ut Canonici non pauci ex *Patavia* discedentes, huic loco, & se, & sua omnia manciparent, & ibi vitam hanc reliquam traducerent, quorum primarii fuerunt *Reinhardus* quidam, ante aram S. Crucis humatus, & eodem loco cubans, *Engelschallius* artium Magister, & Decretorum Doctor, vicini hospitalis, pro 12. pauperibus reficiendis, Fundator munificus & liberalis. Id hospitale postea sub contentioso *Liebbardi* Abbatis regimine defecit, & in usu esse desit. Abbas *Henricus* tandem valetudinarius effectus, multa in Physicos & Medicos (quos consulere solebat) contulit, non parvam Monasterii substantiam absumens: Nam non in Germania tantum eos quærebat, qui aliquod singulare habebant celebritatis nomen, sed & Parisios usque eos persequeretur. Obiit sexto Calend. Octobrium Anni 1295. Sepelitur in loco capitulari sub marmore, talem inscriptionem habente:

Abbas Henricus jacet hic virtutis amicus.

10. HUGO, Patriâ *Sträubingensis*, successit in die 4. Coronatorum anni 1295. Abbas autem per decennium in *Hylarid*, & inde translatus iterum per decennium aliud, Abbas in *Cellâ Principum*, unde ad hujus loci gubernaculum evocatus est: Vir ætate maturus, prudens & mansuetus, qui in literis publicis etiam omnium hominum mitissimus appellatus est. Sed & multæ experientiæ homo, quam ob causam in negotiis Principum pertractus, & in iis plurimum usurpatus est. Obtinuit jus Patronatus Ecclesiae in *Geyerstal* ab *Othone* & *Stephano* Ducibus *Bavariæ*. Induxit aquas fontanas per Aquæductus ex villa *Guanprechtिंगensi* in Cœnobium & fluviolum *Alderspacensem*. Ambitum totum testudine concameravit, & Cœnobium à domo hospitum ad Infirmatorium usque mœnibus cinxit, Sacellum S. *Petri* ante portam Cœnobii situm, in quo antiquitus Monialium Congregationem fuisse perhibent, & cujus Chorus vetustate consumptus jam corruerat, præclare restauravit. Tum in majori ejus templi (quod nunc Parochiale est) altari inventæ sunt reliquiæ, sigillo venerabilis quondam, *Pataviensis* Antistitis *Engelmarii* consignatæ, à cujus Pontificatus tempore (sicut ex catalogo Episcoporum *Pataviensium* liquet) usque in annum Domini 1306. (quo hæc facta sunt) quadringenti & triginta quatuor effluerunt anni. Juxta fidelem ergo supputationem, sacellum hoc S. *Petri*, circa annos Domini 872. tempore *Ludovici II.* qui tertius à *Carolo Magno* Imperator fuit, erectum & ædificatum est. Idem *Hugo* Bibliothecam quoque plurimum auxit 40. voluminibus ejusdem in membranâ eleganter scriptis, adhuc superstitibus. Fieri fecit crucem argenteam, quinque *Marcas* ponderantem, anno 1302. à *Chunrado* juvene Monacho quodam fabricatam, & affabrè illustratam cum tali inscriptione.

Ista crucis forma vivendi sit tibi norma

Hanc Hugo donavit, sed Chunradus fabricavit.

Præfuit *Hugo* laudabiliter annis 13. Rediens ex generali Capitulo *Cisterciensi*, apud fontium salutarium rivulos ægrotare & decumbere cepit, ubi etiam rebus humanis exemptus, & terræ parenti redditus est 17. Calend. Novembr. anno Christi 1308.

11. CONRADUS, ex *Budweis* oriundus, subrogatur in festo S. *Martini*, vir doctus & sagacissimo ingenio præditus, huic loco perutilis, sub quo etiam hoc Cœnobium in summo flore fuit. Sedit ad clavum annis 22. ferè. Innovavit sacellum *Beatæ Virginis* in *Wengen* anno 1312. Erexit sacellum S. *Joannis* in dextro latere principalis Oratorii, expensis nobilis viri *Chunradi Eckhartingeri* anno 1324. Succidit & preparari fecit trabes ducentas & septuaginta quinque pro testuratione ruinam minitantis Dormitorii, anno 1329. Culinam ex imis fundamentis erexit: Oratorium eleganti horologio illustravit, Ecclesiam in *Geyerstal* monasterio plene acquisivit, & incorporavit anno 1325. Contra *Henricum*, *Bavariæ* Ducem, gravaminibus intolerabilibus Ecclesiam onerantem, fulmen excommunicationis solus *Romæ* impetravit. Sub ejus gubernatione *Cella Dei* Abbatia facta est anno Christi 1320. quæ jam 35. annis Præpositura fuerat. Factusque est primus ejus loci Abbas ex Præposito Dominus *Bertboldus*, præsentibus Abbatibus *Conrado Alderspacensi*, *Friderico Eboracensi* & aliis. Accepit magnum vulnus circa hæc tempora *Alderspacensis* Ecclesia propter bella civilia, quæ primum inter Duces *Bavariæ*, postea inter duos Imperii competitores *Ludovicum Bavarum*, & *Fridericum Austriam* exarserunt: & quod eâ tempestate muri oppidi *Vilsbogensis* ad Danubium siti construerentur anno 1320. quorum magnam partem Abbas iste coactus fuit ædificare Monasterii expensis, Ægrotare cepit

pit in Austriâ, dum ibi vindemiæ præest, inde domum reversus decubuit ad Pascha usque, ubi Spiritum Deo reddidit laudabilis Pater. Sepelitur die *S. Tiburtii* in loco Capitulari anno Virginei partus 1330. Substitutur ei post sex Septimanas (quibus deplorabatur) die *Urbani*.

12. HENRICUS antea Cellæ principum Abbas: ex *Vilsenbosiano* oppido natus. Præfuit sex annis fideliter quidem, sed propter sui temporis tumultus, & steriles annos parum feliciter. Videt suâ ætate geri bellum inter Baviaræ Ducem & Comitem de *Hals*, qui à Bavaro facile victus, & omni ditione suâ exutus est, anno 1331. Obiit postridie *Bartholomæi* Apostoli anno Domini 1336. Sepelitur in domo Capitulari prope Antecessorem cum tali Epigrammate memoriali:

*Abbas Henricus jacet hic virtutis amicus,
O pie nate Dei loca confer ei requiei.*

13. CHRISTIANUS ex Majore Cellario Abbas eligitur concordibus Fratrum suffragiis in festo *S. Lucæ* Evangelistæ, vir maturi consilii, & experientiæ plurimæ, qui multum huic loco profuisset, si diutius ei præsidere licuisset. Præfuit verò annis tantum, duobus. Sacellum Abbatia construxit Sanctis Christi Apostolis *Philippo & Jacobo* dedicatum: Sedilia Chori denuò inauravit. Efflavit, Deoque reddidit animam sexta Calend. *Augusti*, anno Domini 1338. Sepultus in loco Capitulari, sed citra marmorei monumenti honorem. Sub ejus gubernatione crudele hoc & vulgò notum facinus *Deckendorfsium Judæorum* accidit, qui in contumeliam Domini nostri Jesu Christi venerabile Sacramentum, à quadam Christiana ancillâ venditum, emerunt, & spinarum aculeis pupugerunt, & in furno incenso liquefactum, malleis postea ferri instar cuderunt. Sacramentum de fornacis incendio, vi propria sublatum in aëre volitavit, & in devoti cujusdam fabri pellem (quâ is præcinctus erat) sese inclinavit. *Hartmannus* verò de *Degenberg*, Naterbergensis arcis præclaræ, non procul à *Metamid* ad Danubium sitæ, præfectus, re tali cognitâ, mox cum Christianis ejus oppidi civibus, *Judæos* utriusque sexus miserè trucidarunt, & eorum domus vastarunt. Actum id anno Domini 1337. quo illicò conditum est in hujus rei memoriam sempiternam, elegans Dominici in eâ civitate sepulchri templum, in quo reliquiæ hæc adservantur, peregrinantibus ostenduntur, in cujus cryptâ furnus (de quo supra) fuisse legitur, & alia omnia ad parietem templi Septentrionalem ibi eleganter picta sunt. Paulò post sceleratissima illa Judæorum gens, puteos passim omnes in omnium Christianorum internecionem veneno inficere ausa fuit. Unde gravissima lues per totam Germaniam desæviit. Idcirco Judæi tam pestilentis Epidemiæ auctores per fontium intoxicationem inventi, passim per universam Germaniam à plebe furente ad Supplicia trahuntur anno Christi 1348.

14. ULRICUS *Stettingerus* eligitur in hujus Ecclesiæ Moderatorem, anno 1338. Præfuit per biennium, & cessit ex Abbatia gubernatione, etsi non voluntariè, dejectus nimirum, & exauthoratus propter malè administratam functionem pastorem, diu postea adhuc superstitès.

15. HEROLAUS subrogatur *Ulrico* in festo *S. Laurentii*, anno 1341. Vir maturus & senio jam propè confectus, quia antea 35. annis fideliter huic loco serviverat, sub Oeconomi honore & titulo. Præfuit ille laudabiliter & utilissimè annis tribus. Donatur anno 1343. à *Ludovico* Bavaro, laudatissimo Imperatore, Jure Patronatûs Parochialis Ecclesiæ in *Münster* propè *Aspacense* Monasterium sitæ. Excommunicatum fuit hoc Cœnobium à Rom. Pontif. diutissimè, quòd Imperatorem *Ludovicum excommunicatum*, benefactorem suum Abbas & Monachi hospitio suscepissent, & debitam eidem reverentiam & benignitatem exhibuissent. Reconciliatum postea sub *Liebhardo* Abbate anno 1361. *Innocentio sexto* ad Pontificatum sedente. Obiit *Patavii* sub cura Medicorum postridiè *S. Lucæ* anno 1343. Revelitur *Alderspachium* & honorificè sepelitur sub insigni marmore, in capitulari domo ei eleganter adornato.

16. CONRADUS ex *Landow*, oppido Bavarico ad *Isarum* amnem sito, natus, eligitur concorditer in Abbatem, ipso die *S. Damasi* Papæ. Homo civilis, & ad sæcularia omnia gubernanda præclare appositus, patriæ Ducibus admodum familiaris. Principi Stephano filium ex baptismi fonte levavit. Præfuit honorifice annis 17. Instauravit & in triennii spatio absolvit Dormitorium. Aquæductum *Hugonis* reformavit: Piscinas intra & extra Cœnobii muros fodi fecit. Migravit ex hoc sæculo mortali, anno redempti orbis 1361. in Octava *S. Agnetis*. Sepelitur in domo capitulari.

17. LIEBHARDUS *Milt* Burfarius, à Visitatore Abbate videlicet *Eboracensi* & majore Conventûs parte electus per viam compromissi, in Abbatia successit *Conrado*, sed non solus; per controversiam enim, quæ huic Cœnobio perniciosissima fuit, electus est contra eundem alius quidam Cœnobita, & major Cellæ Præfectus *Henricus Liebungus*. Hi duo per integrum quinquennium pro hujus loci possessione digladiati sunt, & dum neuter cedere voluit, Cœnobium totum ad nihilum penè redactum est, aded verum est illud sapientissimi gentilis dictum. *Concordiâ parvas res crescere, & discordiâ maximas dilabi.*

Liebbardus ad gubernaculum sedit annis sex. *Henricus* verò pecuniis & equis instructus Romam contendit, acturus causam suam coram Pont. Max. *Sixto*, qui cum apud *Avenionem* in Galliis federet, eò etiam properare non erubuit ambitiosus Monachus: antequam verò is negotium suum in Curia expediret, decessit ex hac mortali vitâ Pontifex prædictus. Infecto itaque negotio in Germaniam reversus, dum incautius: per vicina Cœnobio *Alderspacensi* loca ambulat & divagatur, ab *Alberto de Nufsberg* capitur, & in *Hilckerspergense* castrum abducitur, ubi tribus ferè mensibus in duro carcere detentus est, tandem *Liebbardi* Abbatis interventu libertati restituitur; prævio tamen juramento, quòd jus electionis prosequi deinceps nequaquam, nec Cœnobium super ea re amplius inquietate unquam vellet. Sic à Cœnobio etiam dimissus est. Nondum autem quievit *Henricus*, sed *Avenionem* reversus, coram novo Pontifice *Nicolao V.* negotium suum agit, à quo malè informato cum impetrasset Pontificium Diploma, & Commissarios *Fridericum* Præpositum S. Nicolai, & *Gundecarum* summæ Ecclesiæ Pataviensis Decanum, in Bavariam rediit, & Cœnobium hoc, animatus jam Pontificiis literis, & per iudices pro negotii discussione datos concitator factus, miris ac miseris modis diu vexavit: Ita ut *Liebbardus* suum etiam Legatum pro informando Pontifice *Avenionem* mittere cogeretur. Missus est verò *Christianus*, hujus loci Oeconomus, vir disertus, & egregiâ virtute præditus. Is totam *Henrici* vitam Pontifici declarans, & quomodò ille furtim 300. aureos ex Abbacia secum sustulisset, unâ cum equis & aliis rebus prætiosis, & quod alia etiam plurimâ antea à Cœnobio alienasset, sufficienter exponens, causam contra *Henricum* facile obtinuit. Sic cedere tandem coacto *Henrico*, *Liebbardus* in gubernatione suâ mansit. Qui decessit, non ex hac mortali vita, sed à regimine, an verò sponte, vel dejectus, incertum est, anno Christi 1367. in Octava S. *Joannis Baptistæ*. Impetravit *Liebbardus* iste absolutionem Pontificam ab excommunicatione, quam incurrerant Monachi propter benignius tractatum *Ludovicum* Bavarum Imperatorem excommunicatum.

18. HENRICUS Cellarius substituitur resignanti *Liebbardo*, ab unanimiter consentiente *Alderspacensis* Ecclesiæ Senatu, in ipsis Calend. Juliis anno à nato Christo 1367. Præfuit annis quinque competenter: & quia videbat superioribus temporibus valde attenuatas esse res Monasterii, & difficilius esse onerosiusque gubernandum, volens, se iterum Magistratui abdicavit: retentâ sibi in reliquum vitæ provisione in Curia *Gnenchsen-dorph* propè *Krembs* sita.

19. NICOLAUS eligitur Abbas anno Domini 1372. Is etsi Cœnobium inveniret admodum attenuatum, & ære alieno obnoxium, tamen annis 23. ita sapienter præfuit, ut sub eo cristas iterum attolleret Cœnobium, & ad pristinas vires penè rediret. Reliquit is sui monumentum baculum Pastoralem majorem, octodecim argenti marcas in pondere habentem. Habuit liberalissimum admodum munificumque benefactorem strenuum virum, & in armis admodum potentem, Equestris ordinis Militem, *Henricum Tuschelium*, Collegiatæ S. *Joannis* Ecclesiæ in oppido *Vilsboven*, & aliorum etiam piorum locorum, utpote Xenodochii, & sacellorum laudabilem fundatorem in *Seeldnavv*, arce celebri (quæ hodiè *Comitum Ortenburgensium* sedes est) habitantem, qui longâ peregrinatione terram sanctam lustravit, & filium Sultani in Bavariam, tutoris vices fungens secum adduxit, & patri post aliquot menses salvum in Syriam remisit. Is *Tuschelius* in *Vilsenhovena* collegiata Ecclesia sepultus, sub saxo, cui tantum hæ Germanicæ voces inscriptæ leguntur, *Tuschel*, allein; De quo mira narrantur, alibi carmine à nobis exposita, ex hac mortali vita emigravit anno Christi 1388. in *Seylenburg* arce versus montana. Habuit idem Abbas liberalissimum benefactorem, & veteris status Monastici erectorem, strenuum virum *Henricum Johansstorpher de Gutenegk*, octo prædia restituentem Cœnobio, ab eodem prius vendita & alienata. Is in Cœnobio hoc ipso terræ parenti redditus est ante Auditorii januam in ambitu, anno salutis 1383. quo in Civitate *Straubingensi* res fati prodigiosa accidit, cum enim fulmine tacta civitas, cœlesti igne tota penè in cineres & favillas redigeretur, quidam oppidanus D. *Petro* Apostolorum Principi admodum devotus, *Jordanus* nomine, in tanta afflictione Icona Apostoli (quam domi asservabat, & diu in delitiis habuerat) in medio domus suæ locans, & domum ipsam S. *Petro* talibus verbis (*Tu nunc bone Petre tuere banc domum, quam ego miser tueri nequeo, te enim diu hospitem habui charissimum*) commendans, clauso ostio exivit. Sic boni & simplicis hominis fide, in medio incendio domus hæc illæsa mansit sola. Resignavit Abbas iste senio confectus, & curis defatigatus 18. Calendar. Octobr. anno 1395. Obiit postea anno 1407. Sepelitur in Capitulo.

20. ANDREAS Abbas in Cella Dei, Monasteriolo versus sylvam Bohemicam sito, ad hujus Cœnobii gubernaculum evocatur anno 1395. Præfuit rebus spiritualibus saltem tribus annis, temporalium enim cura ab ipso Principe Bavarorum *Alberto*, nobili cuidam viro *Eglolpho Schermero de Marchtelboven* anno 1394. commissa fuerat, Andreas vir grandævus valedixit huic sæculo 7. Calend. Octobr. anno 1398. Sepelitur in Capitulo sine tamen saxo memoriali. Assumptus fuerat, quòd Cellæ Dei fideliter, & utilissimè prius præfuisset.

21. HENRICUS de *Eckharding*, ex gremio hujus Ecclesiæ electus, successit *Andree*, præfuit mediocriter annis decem. Ambulavit viam universæ carnis anno salutis 1408. Sepelitur in loco capitulari, sine Marmoris tamen honore.

22. HENRICUS quintus de *Osterhoven* natus, sed unus hujus loci *Alderspacensis* Conventualium, eligitur in Abbatem ipsâ die *S. Sylvestri*: Sub cujus gubernatione Cœnobium totum ad extremam miseriam redactum est; Nam vir erat prodigus, malusque reddituum Ecclesiasticorum administrator. Proinde cum 14. annis gubernationem Conventus, maximo cum ejus damno usurpasset, nec quicquam meliorationis sperandum fuerat, exauthoratus & ex Cœnobio relegatus est; Spe igitur restitutionis omnino orbatus in *Hungariam* abiit, nemini hujus loci postea visus.

23. JACOBUS ex professionum Monasterii in *Austria* Procuratore particulare universalis, jam ejecto ignavo *Henrico*, totius Cœnobii *Alderspacensis* gubernator constituitur, in festo *S. Ulrici* anno Domini 1422. Huic propter attenuatas admodum hujus loci Monastici, & circumquaque convulsas res illico à *Joaanne*, Bavarorum Principe Monaci residente, Coadjutores & Præfecti positi sunt, nobiles & strenui viri *Georgius Aichberger de Seeldnau*, & *Wilhelmus Fraunbergerus de Weinting*, sine quorum consensu, & scitu novus Abbas in temporalium præfertim curâ administrare, & statuere audebat nihil. Hæc gubernatio duravit per triennium, quo completo, cum jam se Monasterium aliquantulum recollectisset, Coadjutores amoti sunt, & tota gubernatio uni Domino *Jacobo* commendata est, qui postea solus præfuit per integrum adhuc sexennium, mediocriter reparans res domesticas: Sed multa tamen impignorans, multa vendens, ut Cœnobium aliquo modo ex ære alieno liberaret, quod supra octo aureorum ungaricorum millia debebat. Consecutus est omnium à Ducibus *Bavariæ* Cœnobio concessorum privilegiorum confirmationem à Principe *Henrico*, anno 1429. Sub ejus regimine principalis Oratorii superior tabulatura cum quibusdam aliis ædificii etiam renovata & instaurata est. Obiit pridie Calend. Martii anno salutis 1431. Sepelitur in communi Abbatum sepulturâ, hoc est in Capitulari loco, sine omni tamen monumento faxeo, quod tenuius esset tum Cœnobium, quàm ut ista omnia (quæ rebus felicibus usurpari solent) Sepulturæ adhiberentur.

24. GODEHARDUS de hujus Ecclesiæ gremio, vir probus & satis idoneus tali gubernationi, *Jacobo* rebus humanis exempto, subrogatur: Sed is initio statim gubernationis contagiosâ leprâ infectus, omnibus factus est abominabilis, & ad tale gubernaculum planè inutilis. Præfuit annis tribus, & videns se inutilem, ac veluti divinitus ab hoc clavo avocari, suâ sponte (retentâ sibi cum Conventualium suorum consensu exigua pensione) resignavit, ac deinceps ab omnibus civilibus, & Ecclesiasticis rebus immunis, privatus vixit cum famulo, in privata quadam Cœnobii domo. Sepelitur in Cœmiterio fratrum prope sacellum *S. Joannis* sub liliis.

25. JOANNES Cellæ-Principum Professus, ejusdem loci Sacellanus, Abbas hujus loci constituitur, non quidem à Conventu electus, sed per generalem ordinis Commissarium *Joaannem*, *S. Crucis* Abbatem intrusus: assistentibus tamen eidem Commissario aliis etiam Abbatibus *Nicolao* de Cella Angelorum, *Thoma* de Cella Principum, & *Joaanne* de Cella Dei: Factum id est anno Christi 1434. pridie Nonarum Maji. Præfuit octo annis, sed non admodum profuit. Reddens verò Abbatiam Conventui libereque resignans, & ad eum, unde huc accersitus erat, locum rediens, profuit hoc uno plurimum. Reverfus est ad Cellam Principum anno 1442.

26. JOANNES, Cognomento *Pluettel*, ex marcâ *Hoffkirchen* Danubiana oriundus, in die *Felicis* feliciter & felici omine in hujus loci, hætenus gubernatorum culpâ infelicissimi, Abbatem electus & constitutus est, non aliunde accersitus, sed de gremio hujus Ecclesiæ assumptus, & Curiæ in *Krenbs* provisor: homo quidem non admodum facundus aut doctus, sed sagacis ingenii, Oeconomus & vir bonus ac honestæ vitæ. Præfuit is annis sex, ita utiliter, ut sub eo erexit se iterum Cœnobium *Alderspacense* plurimum, Aes alienum exsolvit, vineas præclare excoluit. Plurima construxit, imprimis Oratorii utramque absidem totam testudinibus concameravit, Armentarium Stratense muro communivit. Interfuit *Consilio Basiliensi*, ubi anno 1444. impetravit primus pro se & Successoribus *Mitram*, *Insulam*, & cætera Pontificalia omnia. Valetudinarius effectus aliquandiu decubuit. Obiit 10. Martii, Anno Salutis 1448. Sepelitur in loco Capitulari sub marmore.

27. JOANNES, cognomento *Pluher*, Ostrofrancus 10. Aprilis eligitur in Abbatem, adductus per Visitatorem ex *Eboraco*, vir honestus, pius, impiger, vigil, providus, & industrius. Is annis 15. ita laudabiliter ac utilissimè huic loco præfuit, ut merito Secundus *Alderspacensis* Cœnobii fundator, ejusdemque locupletator dici possit. Impignorata omnia redemit, possessiones sub Antecessoribus amissas recuperavit omnes, excepto uno *Rudmansfeldensi* oppido, quod tenebant *Barones à Degenberg*. Ædificia multa præclare construxit. Clinodia & vasa argentea plurimum auxit. Obiit torminibus

ventris anno Christi 1462. pridie festi Exaltatæ Crucis. Sepelitur in templo primario honorificè ante aram S. Jacobi in Meridionali abside, cum eleganti marmore.

28. VITUS Cœnobita Alderspacensis, & rerum & possessionum Austriacarum Procurator, in Abbatem eligitur de Ecclesiæ (ut præcedens Joannes moriturus sedulò monuerat) gremio: Vir probus, & ad res gerendas promptus & egregiè industrius, senio tamen penè confectus. Præfuit is annis tribus, exactionibus plurimum gravatus. Fodi fecit piscinam. Apoplexiâ tactus, penè animo etiam attonitus, & quasi stupidus ac gubernationi inutilis est factus, quod ipse etiam facilè animadvertens, & jam de resignatione cogitans, dum Visitatorem accersit, extremum diem clausit ipso die S. Floriani anno Domini 1466. Sepelitur in Capitulari loco sub honorifico marmore.

29. GEORGIUS, ex oppido *Osternbovensi* natus, ex Supprie & plebeno S. Petri, ad Abbatiam gubernandam vocatur 7. Idum Maji anno 1466. Confirmatur à *Burcardo Eboracensi* Abbate: Vir honestus & devotus in conversatione, diligens in temporalium rerum administratione, multa prospiciens, nihil negligens, qui fratres nusquam non, & verbo & vivo exemplo ad meliora provocavit. Observantiæ Regularis observans & studiosus, in Choro & divinis rebus frequens & diligens, & qui, quid fratribus faciendum esset, prius ipse vitæ suæ normâ demonstravit. Hinc læta etiam ei fortuna arrisit, quæ huic ecclesiæ non modò rerum omnium copiam, sed quandam etiam superabundantiam videtur conciliasse. Collegerat Abbas *Joannes Pluber* insignem thesaurum pecuniarum, desperans itaque de longiori vitâ, eundem thesaurum in quodam muro sepelivit, & cemento obduxit, uni tantum soli conventuali Domino *Stephano* negotium tale aperiens, eâ lege, ne cui ille thesaurum ostenderet Successori, nisi quem aliquâ experientiâ honestè & piè præsidere videret. Sic thesaurus Georgio fuit revelatus & ostensus est à *Stephano*, qui eum in Cœnobii utilitatem optimè collocavit. Auditorium, & pròprium quædam testudine concameravit. Domum magnam, *Schwenhoff* dictam, & tabernam vinariam è fundamentis crexit. Ecclesias B. Virginis in *Weing*, & D. Petri ante portam, antiquitus Monialium Cœnobium, decenti antemurali circumsepsit. Clinodia Ecclesiæ præclarè auxit. Sub ejus gubernatione combusti sunt *Judei*, Pataviæ, qui in venerabile Sacramentum sævierant, ad unum omnes: anno 1478. Sub Antistite ejus Civitatis *Udalrico*. Sedit *Georgius* Abbas ad clavum annis 20. penè. Obit in urbe *Pataviensi* sub cura Medicorum 6. Cal. Februar. anno 1485. Revertus *Alderspachium*, sepelitur in medio Oratorio principali ante aram maximam.

30. SIMON ex *Kastensi* pago propè *Eckbenscheldium*, elegantem Bavarorum Marcam sito oriundus, ex *Eckelheimensis* Ecclesiæ provitore Abbas constituitur in festo Annunciationis Marianæ, anni quem supra dixi: Vir probus, & tali honore & dignitate dignissimus: Confirmationem ab Abbate *Eboracensi* difficillimè consecutus est, quod is electioni non interfuisset, & hic sine Visitatoris consensu, jussu *Georgii* Ducis electus esset. Erat vir gravis, & regularis disciplinæ observator curiosissimus, qui omnia sui ordinis *Bavarica* Monasteria visitavit, & reformavit diligentissimè. Fecit fieri majorem mitram Pontificalem, cum insigni pedo pastorali; Argentea pocula comparavit. Oppidum *Rudmarsfeldense* versus sylvam Bohemicam situm, quod sub Domino *Jacobo* Abbate ante 60. annos *Baroni* de *Degenberg* 600. Ratisbonensium denariorum libris impignoratam fuerat, post obitum Domini *Joannis Gevvolphi* à *Degenberg*, sub annis Domini 1496. 1800. nigræ monetæ libris, præter alias graves expensas, iterum in propria reduxit. Curias in *Austrid* reparavit, in Monasterio nihil construens. Piscinam superiorem in *Scheshbach* fodi jussit. Præfuit laudabiliter & utilissimè annis 15. mensibus 6. Obit plenus dierum & Sexagenarius in die SS. *Prothei* & *Hyacinthi*, anno salutis humanæ 1501. Sepelitur ante aram S. *Joannis Evangelistæ* propè Sacellum *Wolffgangi Lobelfingeri* nobilis viri, sub marmore ejus imaginem repræsentante, cum talibus Elogiis, quorum author erat *Wolffgangus Marius*, ejusdem loci Cœnobita, tandem verò (ut infra audiemus) laudabilis, & omni præconio dignissimus Abbas.

Aspice quæ longæ vitæ spes pascis inanes

Mortales cunctos, facta quàm acerba rotent:

Non honor aut aurum: non summa in rebus egestas,

De nexu mortis eripuissè queunt.

Mors eadem rapit, & finis manet omnibus idem,

Consimili stamen Parca mucrone secat.

Simon & hic quondam venerandus, & altus honore

Abbas exuvias hic locat ecce suas.

Et brevis urna tenet tenebroso carcere corpus

Subter humum clausum, sub pede jamque situm.

Spiritus interea dubias evectus in oras

Aut requiem plaudit, verbera sive luit.

Nam

*Nam dum vitales miseri spiramus in auras
 Immunis durat crimine nemo sine.
 Ergo si quid aquis Pblegetontis fortè piandum
 Heret, devotus diluat ipse labor.
 Quare funde preces humili de pectore puras
 Ut vivat felix jam super astra pater.
 Arbiter utque ferox, positurus lance sub æqua
 Examen, veniet: Dextra locetur ovis.*

Sequitur aliud Saxo insculptum.

*Anno Milleno, quingenteno, quoque primo.
 Septembrisque die undenâ, venerabilis Abbas
 Simon grandævus mortales deserit auras,
 Membris hœc gelidis sub Christi pace sepultus
 Cui Christus requiem donet pius ipse perennem.*

31. JOANNES Riemer, ex *Vilsenbovio* vicino, & ad Danubium sito oppido, natus, eligitur in hujus loci Abbatem unânimi omnium consensu in die *S. Francisci* anno 1501. Vir staturâ magnus, qui antea Parochiæ *Schanaviensi* 20. annis præfuerat piè & eleganter. Conviviorum frequentia res Cœnobii aliquantulum attenuavit. Præfuit annis 12. & dimidio. Obiit 5. Maji anno 1514. Patavii Septuagenarius, revehitur in Monasterium, & ibi ante aram *S. Joannis Apostoli* honorificè est terræ parenti redditus, sub marmore quod sibi vivus præpararat.

32. WOLFGANGUS Marius, è superiori *Dorffbachio*, familiâ quidem humili, sed honestâ & piâ oriundus, anno ætatis suæ 45. in hujus loci Abbatem canonicè & concorditer eligitur 2. Junii, anno Christianorum 1514. vir bonitate & honestâ conversatione vitæ clarus, prudentiâ magnus, ingenio & doctrina maximus. Præfuit laudabiliter annis 30. totum Monasterium præclare ditans, & pristinæ dignitati restituens, non tantum Oeconomicis rebus (quarum inspector tamen, & fidelis & prudentissimus fuit) deditus, sed studiis sacris ac aliarum optimarum disciplinarum totus mancipatus: fuit & Versificator insignis: Scripsit heroici carminis libros quinque de bello Norico seu Bavarico, suâ ætate gesta. Epigrammata verò & epitaphia plurima. Chronicon item de sui Cœnobii Fundatoribus ac Abbatibus omnibus prolixum, ex quo hoc, quod vides Lector compendium, excerpimus: Sed & aliud chronicon de omnibus Ecclesiæ Pataviensis Episcopis: Dialogum item in Lutherana aliquot Paradoxa prosâ oratione, in quo Abbas & Monachus de omnibus Christianæ Religionis partibus (quæ hodie in controversia sunt) copiose colloquuntur, aliaque insuper plurima: Imprimis suorum temporum tumultus, & alia posteritatis cognitione digna, diligenter prosâ oratione complexus est. Cœnobii tecta reparavit, Infirmatorium renovavit, Refectorium reformavit & illustravit, Dormitorium circumquaque ruinosum de novo præclare instauravit annis 1519. & 1520. Divinum cultum ornavit summo zelo & studio incomparabili. Molendinum à fundamento instauravit anno 1528. Stabula etiam cum contiguo deambulatorio de novo construxit: redemit de novo omnia, comparavit plura de novo, reliquit post se Cœnobium opulentum. Vidit anno 1539. gravi incendio conflagrare in vicino oppido *Vilshoven* 36. domos cum totidem horreis ipsâ die Cathedræ Petri. Consecutus est ex vineis suis anno 1540. optimi vini ternarios 45. quod centum annis huic loco non contigit. Decessit optimus & venerandissimus senex plenus dierum, anno nimirum ætatis suæ 75. ex hac misera ad meliorem, ex momentanea ad sempiternam vitam 11. Octobrium anni à nato Christo 1544. qui natus fuerat anno Christi 1469. Ordinem verò ingressus erat anno Domini 1489. Sepelitur in sacello novo, quod nobilis quidam ab *Eckbertingen* construxisse legitur, sub honorifico marmore, cui vera ejus imago, gravem & præstantem virum representans, affabrè insculpta, & hoc Tetrastrychon (quod ipse sibi vivus inter cætera fecerat) superadditum est.

*Abbas Wolfgangus Marius post fata sub isto
 Marmore computrui & Vermibus esca sui.
 Munera viventi tua qui mihi sponte dedisti
 Defuncto requiem da, mea Christe salus.*

Habuit eruditus iste Abbas doctos apud se Cœnobitas, quorum unus (hoc anno Christi 1552. adhuc superstes) Dominus *Bartholomæus Modacher*, ex vicina Marcâ Monasteriensi natus, Versificator & Mathematicus insignis, omnis generis horologiorum conditor, sed & pictor ingeniosus, & Scachiæ lusor jucundissimus, tale ejus in memoriam sempiternam composuit, & parieti inscidi curavit Epigramma Encomiasticum.

*Wolfgangus Marius hoc marmore conditur Abbas
 Lux studii & verâ Relligione parens.*

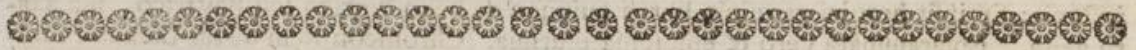
Script. Rerum Monast. Tomus II.

Dd

Cui

Cui semper pietas, cultus, reverentia, virtus,
Candida pax, mores complacuerunt graves.
Huic igitur merito constructa est ista tabella,
Quae reddat memores nominis usque sui.
Occidit ut lustris vitæ ter tempora quinque
Contigit: Et gelido reddidit ossa solo.

33. JOANNES Zanckherus, à *Joanne Philophio* viro doctissimo apud Bavaros, cuius ingenii monumentis celebratus est, *Philonicus* dictus, ex vicino pago *Gumprechtlingen* humilis fortis, sed honestis parentibus, natus: ex Concionatore Monasteriensis oppiduli Abbas *Alderspacensis* designatur, unanimi omnium confratrum suorum consensu postridè *S. Catharidos Virginis* anno Domini 1544. vir mediocris staturæ, literis & humanitate clarus. Præsidet prudenter atque utiliter hoc adhuc recens currente anno 1552. Quo ego etsi absente, & suis negotiis occupato Domino Abbate, hæc de hujus loci Abbatibus, ex prolixo *Marii* chronico, in talem Methodum redegei, sub incredibili, & nostro ævo inaudita prius, & quatruiduanâ ventorum tempestate: in quo me labore non gravatim juverunt venerabiles viri Dominus *Bartholomæus Modacherus* Major-Cellæ Præfectus, Mathematicus ille supra etiam nominatus, & Dominus *Christophorus* Prior. Circa hæc tempora Baviaræ Duces, vigore commissionis ab Apostolica sede impetratæ, universo Clero Bavarico triennales Decimas Ecclesiasticorum bonorum, instaurandæ totius collapsæ, & nunquam benè erectæ *Academiæ Ingolstadiensis* ergò, indixere: hujus negotii Commissarius fuit à Baviaræ Principibus destinatus, ut summus *Academiæ* Cancellarius Reverendiss. Princeps *D. Mauritius* Episcopus *Aichstetensis*; ex celebri ac perverti *Huttenorian* familia prognatus. Ei additi sunt Collectores Decimarum ex quatuor Baviaræ quæsturis, quatuor Abbates à tali decimatione immunes, ex *Landisbutana* *Joannes* Abbas *Alderspacensis*, ex *Strubingensi* *Ulricus* Abbas *Prifennigensis*, ex *Burgghusiana* Præpositus *Raushovianus*, ex *Monacensi* verò Abbas *Tegorinus*. Prima decimatio collecta est anno 1550. Secunda dum colligitur anno Domini 1552. veniunt à *Julio III.* inhibitoriæ literæ ad Episcopum *Mauritian*, quibus jubetur, ut ab ulteriori decimatione in aliud usque Pontificium Breve vel mandatum absteineatur. Actum id mense Januario.

Pincipum-Cella, Cisterciensis Ordinis Cœnobium, medio ferè itinere inter *Alderspachium* & *Pataviam* in inferiori Bavaria, fertili & peramœno loco situm, *Pataviensis* diœceseos, visitationis verò *Alderspacensis*. Fundatum est initio annum Christi circiter 1275. ab egregio viro *M. Hertovico*, Canonico & Physico *Pataviensis* Ecclesiæ, qui primum huic loco nomen indidit, ut Cella vocaretur. Obiit is anno 1285. Sepelitur honorificè in templi Choro ante aram *Max.* insigni marmore. Is cum solus inchoatam fundationem persequi, & ad finem deducere non posset, ædificiis plus requirentibus, quàm bonus senex speraverat, & splendidius inchoatis quàm ipsius facultates paterentur, exoravit Baviaræ Principem *Henricum*, ut is inchoato loco Monastico suppetias ferret: Id faciens *Bavarus*, nomen etiam loci auxit, & non tantum Cellam, sed *Principum-Cellam* augustiori voce dici voluit. Obiit anno 1290. dono dedit monasterio 50. magnas cuppas falis ex *Burchusio* domibus. Benefecit huic loco etiam *Otho* Dux Baviaræ, Rex Ungariæ, filius *Henrici* ex matre *Elysa* Ungarorum Regis filia, cujus splendida ibi habentur privilegia. Habuit hoc Cœnobium benefactorem etiam *Henricum Tuschelium*. Fuit ante fundationis hujus initium, hoc loco facellum *S. Stephani*, quod hodiè adhuc integrum est, id construi fecit Sacerdos quidam *Wernberus*, in eo sepultus.

1. BATHERUS ex *Hylaria*, vulgò *Welleringen*, Abbatia propè *Linzi*, in *Anasina* provinciâ sitâ accersitus: primus huic loco præficitur Abbas. Sedit annis duobus.
2. PICTROLPHUS successit Bathero, sedit annis tribus.
3. HENRICUS Sumer ex *Alderspacensi* Cœnobio assumptus, præfuit quinque mensibus, decessit. Post ejus decessum iterum assumitur Batherus seu *Waltherus* supranominatus, præfuit is quinque annis & propter nimiam infirmitatem iterum resignavit anno 1285.
4. HUGO *Strubingensis* ex *Hylaria* accipitur, ubi 10. annis præfuerat. Præfuit huic Monasteriolo annis 10. etiam: Postea anno Domini 1295. ad *Alderspacensis* Cœnobii gubernaculum vocatus, ibi etiam laudabiliter præfuit annis 13.
5. THIEMO ex *Alderspachio* translatus ad *Principum-Cellam* Cisterciensem anno 1295. præfuit ibi annis 6. & *Alderspachium* rediit, sponte sese magistratu abdicans.
6. CONRADUS *Premyngerus* de *Campo-Liliorum* assumptus anno 1301. Sedit annis duobus, & rediit ad suum Monasterium.
7. ALBERTUS *Pataviensis*. Vel *Albero* de *Fonte*, sedit annis 6. Obiit anno 1309. Sepelitur in Capitulo magnus hujus loci benefactor.

8. CON-

8. **CONRADUS Schnabelius** ex *Alderspachio* assumptus. Sedit annis tribus, postea rediit *Alderspachium*, ejus dispensatione prodigâ hoc Cœnobium ad magnam paupertatem redactum est.

9. **OTHO Straubingensis** ex *Alderspachio* excitus, præfuit anno 1312. quo Procurator Decimarum fuit unâ cum *Alderspacensi*, quas *Clemens quintus* perfolvendas imposuit universo Clero Germanico per sexennium. Sedit annis 3. Sepelitur in S. Crucis Cœnobio. Obiit Viennæ anno Domini 1315.

10. **BERTHOLDUS Suevus**, de *Cella Dei* assumptus, præfuit annis duobus, & ad eum locum, ex quo huc appulerat, rediit, ubi Abbas postea factus est.

11. **PETRUS Harbegkhius Pataviensis**. Sedit annis 10. & anno Domini 1327. resignavit.

12. **HENRICUS Vilshoverus** præfuit tribus annis, & vocatur *Alderspachium*, ubi postea præfuit annis quinque.

13. **CONRADUS Krembsianus**, à patria dictus, rexit anno 1333. qui etiam obiit in Cœnobio: bonus hujus loci dispensator, sedit annis tribus. Sepelitur in Capitulo. Post hujus gubernationem & decessum repetitus est ad clavum Petrus Harbegkhius, qui iterum præfuit per biennium, & quievit postea resignans.

14. **FRIDERICUS Wasserburgerus**, scriptor librorum plurimorum pro augmentatione Bibliothecæ. Sedit ad clavum per annum unum, menses quatuor, & resignavit, manens tamen in Cœnobio, in quo plurima scripsit.

15. **HARTMANNUS** de *Degkhendorph* ex *Alderspachio* accitus. Rexit anno 1336. tantum mensibus novem, & equitans *Alderspachium* nihil tale de eo cogitantibus, aut sperantibus fratribus resignavit, & in veteri loco suo mansit.

16. **RUGERUS Schelnacherus Pataviensis** laudabiliter præfuit annis 4. & mensibus tribus, postea resignavit anno 1341.

17. **HENRICUS Herbipolensis**, ex *Eboraco* accersitus, sedit ad clavum 7. annis, & à *Sifrido*, quodam perverso homine, compulsus est ad resignationem. Postea in Franciam Orientalem ad *Eboracense* Cœnobium reversus est anno 1348.

18. **ANDREAS** ex *Krembsio* oriundus, præfuit per annum unum & aliquot menses, cumque negotiorum quorundam ergò in Austriam descendisset, ubi grassabatur pestis, eâ correptus, in itinere obiit, sepultus in Valle Dei, Cœnobio Austriaco. Vacante sic Cœnobio *Sifridus* Procurator rerum Monasterii, & *Udalricus Tuschel de Seelnu* defensor bonorum constitutus est, donec alius Abbas eligeretur: erat verò anno 1350. discors electio, in qua constituebantur tres Abbates: quorum unus occupabat Abbatiam, alter habitabat in porta: tertius se ad castrum *Neuburgense* receperat.

19. **HUGO** secundus ex *Alderspachio* receptus, cæteris per controversiam electis, omnibus repudiatis, eligitur in verum Abbatem. Sedit annis 4. Resignavit anno 1354.

20. **ULRICUS** filius domus; magnus hujus loci benefactor, sedit annis 7. faciens multa novalia. Obiit anno 1361. Sepelitur in Capitulo honorificè.

21. **ULRICUS** secundus, eligitur in die *S. Blasii* anno 1361. Sedit utilissimè annis 19. Obiit anno 1380.

22. **JACOBUS** *Westerndorpherus* ex *Cellario* Abbas factus, sedit annis 17. laudabiliter, ornans Cœnobium elegantibus & pretiosis clinodiis, & muniens altiori muro. Obiit anno 1397. sepelitur in loco capitulari.

23. **JACOBUS** secundus de *Weels* oppido: Valdè charus Principi, sedit annis 12. Obiit anno 1409. Sepelitur in introitu domus Capitularis.

24. **ANDREAS** *Zullingerus* sedit per Spatium 4. annorum, obiit anno 1413. Sepelitur in Capitulo. Impetravit ab Imperatore *Sigismundo* Monasterii insignia.

25. **STÉPHANUS** dictus *Rumelius Emulus* de *Aytenbach*, marcâ Bavaricâ natus, ex *Parocho* in *Hobenstad* Abbas electus, præfuit sex mensibus & anno 1414. ad parochiam suam, resignatâ Abbatia, rediit.

26. **THOMAS** de superiori *Molendino* natus, eligitur anno Domini 1414. Præfuit anno 1434. ex *Bursario* Abbas factus, præfuit laudabiliter & utilissimè annis 36. Obiit anno 1440. Sepelitur in ingressu Capituli. Habuit beneficium Dominum *Ulricum Nuffel*, Episcopum *Thermopilensem* & *Suffraganeum Jaurinensis* Episcopi in *Pannoniis*, qui olim professor fuerat hujus loci.

27. **ACHATIUS** *Samuthus Pataviensis* præfuit anno 1443. Eligitur in *Vigilia S. Martini* anno Christi 1440. singularis benefactor hujus loci, cujus Ecclesiam totam testu-
stine curavit pulchrè concamerari: Fenestras ambitus renovari, Abbatiam dilatari, taberna & alia ædificia plura erigi, comparavit multa prædia, & majorem baculum pastorem argenteum, cum calice pretioso & aliis clinodiis. Impetravit *Beutelspachium*, sedit annis 17. Obiit anno 1457. in die Purificationis *Marianæ*. Sepelitur in sacello Capitulari à se fundato.

28. **KILIANUS** *Schauher Landovianus*, vir doctus & sagaci ingenio præditus, sedit annis

annis duobus & dimidio. Obiit in die *S. Luciae* anno Domini 1459. Sepelitur in domo Capitulari.

29. JOANNES Schlotterer ex *Formbachio* oriundus, successit *Kiliano* in Vigilia Epiphaniae anno Domini 1460. Praefuit annis 36. Is anno Domini 1473. Infulam & caepera Pontificalia ornamenta pro se & Successoribus, sed & suorum privilegiorum honestam confirmationem obtinuit à Sixto quarto P. M. Emit mitram Pontificalem, illustravit aedificia. Renovavit Chorum *B. Margarethae* virginis in porta anno 1490. Obiit anno 1496. Sepelitur Dominicâ Trinitatis horâ Vesperarum in Sacello *S. Stephani* Prothomartyris in ipso Monasterio. Consecratur & infulatur primus ab Episcopo Patavienfi 17. Calend. Augusti, anno 1475.

30. PANCRATIUS Rucherus de *Lafelden* natus Anafianus, praefuit laudabiliter annis 16. Obiit anno 1512, Sepelitur in templo primario. Cognatus & alumnus Domini *Laurentii* hodiè praesidentis.

31. GREGORIUS Nadler ex *Scheerdingo*, inferioris Bavaricae ad Oenum amnem sito oppido, natus: Praefuit anno 1514. Sedit ad clavum annis 9. Obiit anno 1521. Vir literis & virtute clarus. Sepelitur in principaliore templo cum tali disticho.

*Conditus hac gelidâ est tellure Gregorius Abbas
Uni se tradens & sua cuncta Deo.*

32. JOANNES cognomento Vicedominus, successit *Gregorio*. Praefuit annis 18. natus ex *Münster* marca vallis *Rolonæ* in Bavaria inferiori: Obiit anno 1549. Sepelitur in templo primario ante aram *S. Sebastiani* cum tali Epigrammate.

*Sub gelida cubat hac Abbas tellure Joannes
Victimâ, quem superæ nunc habet aula domus.*

33. LAURENTIUS Pergerus de *Lafelden* marcâ *Anasinae* provinciae natus, eligitur anno 1540. Sedet ad clavum hoc adhuc currente anno Domini 1552. Vir senex & humanitate, & hospitalitate clarus, fecit sibi ipsi tumulum cum tali Epigraphe.

*Hic jaceo Pergerus ego Laurentius Abbas
Cui solus Christus vita salusque fuit*

34. LAURENTIUS alius successit &c.

*****

S. NICOLAI Monasterium Canonorum Regularium *S. Augustini* in inferiori Bavaria, extra *Patavienfis* civitatis muros, in sinistrae descendentis & jam jam se in *Donubium* exoneraturi *Oeni* situm: Fundatum legitur in honorem *S. Andreae* Apostoli, *S. Pantaleonis* Martyris & sanctissimi Confessoris & Pontificis *Nicolai*, anno Christi 1074. ab *Agnete* Imperatrice Romanorum, *Henrici IV.* matre nimirum, quæ aream dedit & duas curias, *Senfflingen* & *Neuenboven* & alia, *Altmanno* Episcopo Patavienfi, qui in *Gottvicensi* Austriae Cœnobio, à se etiam fundato, terræ parenti redditus, honorificè sepelitur. *Altmannus* iste patria *Westphalus*, *Paderbornæ* (quæ Episcopalis civitas est in occidentali *Saxonia* sita) scholasticam juventutem initio docens, paulò post, *Paderbonensis* Ecclesiae, à *Carolo Magno* fundatae, Canonicus fuisse legitur, & mox *Aquisgranensis* etiam Praepositus designatus, *Henrico III.* Rom. Imp. à Sacris fuit concionibus & confessionibus. Quo rebus humanis exempto, *Altmannus* cum *Agnete* Imperatrice *Pataviam* venit, praesidente illic Cathedrae Episcopali *Egilberto*. Ambulavit is ad terram sanctam cum *Gunthero* Herbipolensi Episcopo & aliis multis, inde reversus, cum decessisset *Egilbertus* Episcopus, mox eidem sufficitur *Agnete* Imperatricis favore adjutus, aliorumque regni Optimatum, judicantium eum, quem viderent doctrinâ & bonitate plenissimum, Episcopali etiam honore esse dignissimum. Is fundator hujus loci primarius est, qui omne suum patrimonium, divenditis in Saxoniâ praediis, huic loco impendit, adjutus tamen munificentissimè etiam ab *Agnete* Imperatrice. Bene fecerunt huic Cœnobio plurimum *Austriae* Marchiones & Duces, *Albertus*, *Fridericus*, *Leopoldus*, *Rudolphus*, *Albertus secundus*. Perpetui hujus loci Advocati, etsi primi Advocati fuerint *Comites de Formbach*. Benefecerunt eidem loco *Duces Bavaricae*, *Comites* item à *Schaumberg* Austrii, *Comites de Pogen* & *Ortenberg* & *Wasserburg*, & alii plurimi. Catalogus ejus loci Praepositorum talis à me collectus est, in quo labore juvit me Dominus *Leonhardus Pamingerus* Musicus & Componista insignis, qui Praeposito ei, qui nunc ad clavum sedet, Consiliarius est.

HARTMANNUS primus fuit, ut ex vitâ fundatoris apparet. *Agnis* Imperatrix & fundatrix *Romæ* obiit, & ibidem in *S. Petronellae* Ecclesia honorificè, sub insigni marmore sepelitur.

1. LUGDERUS.
2. ENGILBERTUS.
3. RICHERUS.
4. UDALRICUS.

5. BERN-

5. BERNHARDUS.
6. MEINHARDUS.
7. SIBOTHO.
8. ALBERTUS vel Adalbertus præfuit anno 1136. & anno 1144. Sedente ad Episcopatus *Pataviensis* clavum Antistite Reinberto. De aliis nihil extat.
9. ENGELMARUS.
10. HAYMO.
11. HENRICUS.
12. CONRADUS.
13. BERNHARDUS secundus.
14. ULRICUS patriâ *Pataviensis*, cujus pater dictus in *der Hulgen*, præfuit anno Domini 1220. & adhuc anno 1238. Impetravit anno Domini 1227. omnium suorum Privilegiorum confirmationem ab Episcopo *Pataviensi Gebbaro*.
15. GERBOTO præfuit anno 1240. & adhuc anno 1253. Huic *Comites Ortenburgii* benefici fuerunt, & *Othocarus* Rex Bohemiæ, & *Otho* Rex Ungariæ, Palatinus Rheni.
16. HENRICUS.
17. LEOPOLDUS præfuit anno Domini 1263. & adhuc anno 1284. Obiit in *Novis Februariis*.
18. CONRADUS præfuit anno 1293. Decessit ex hac mortali vitâ anno 1304. Sub hoc Præposito obfisione cinctum & oppugnatum est castrum *Neunburg*, ad Oenum supra *Pataviam* situm, quod hodiè *Comitum à Salm* est, ab *Othone* & *Stephano* Bavarorum Ducibus. In qua obfisione magnam accepit rerum suarum jacturam Cœnobium hoc *S. Nicolai*.
19. UDALRICUS Cæsar præfuit anno 1318. & adhuc anno 1323. quo vel resignavit vel obiit.
20. WOLFFHARDUS successit *Udalrico* anno Domini 1323. præfuit adhuc anno 1336.
21. WERNHERUS de *Lampoltingem*. Præfuit anno 1342.
22. FRIDERICUS præfuit anno 1362. & adhuc anno 1378.
23. OTTO præfedit anno Christi, 1382.
24. URBANUS successit *Othoni* anno 1382. præfuit annis 4. Obiit anno 1386.
25. PHILIPPUS *Camerarius* successit *Urbano* anno 1386. Præfuit adhuc anno 1388. Circa hujus gubernaculum periit incendio tota Bibliotheca hujus Cœnobii, unâ cum omnibus ejusdem clinodiis in Castro *Neunburgensi* postridie Resurrectionis Dominicæ, anno Christi 1389. Successit ei
26. HARTWICUS *Leuczinnieder*, præfuit anno 1396. & adhuc anno 1399.
27. MARTINUS fedit ad clavum anno 1412. Obiit anno 1421. ipsâ die *S. Blasii*.
28. CAROLUS successit *Martino*, præfuit annis tribus. Obiit anno 1424. in die *S. Catharidos*.
29. JOANNES *Hechingerus Straubingerus* præfedit annis 26. Decessit 1451. in die *S. Pantaleonis*. Consecutus est privilegia à *Sigismundo* Imperatore anno Domini 1434.
30. JOANNES *Wolffius*, matre *Petrouellâ*, virtuosâ sæminâ natus: Sedit ad clavum annis 21. Excessit è vivis anno Christi 1472.
31. LEONHARDUS *Kabauner* vel *Kalawiner* artium Philosophiæ Magister successit *Joanni*: Præfuit annis quatuor & resignavit. Post *Fridericum* tamen repetitus ad gubernaculum: Præfuit enim anno etiam 1479. usque 1489. quo legitur ex hac mortali ad aliam meliorem vitam concessisse.
32. FRIDERICUS *Camerarius*, præfuit anno 1477. Obiit anno sequenti, quo revocatus est *Leonhardus* ad administrationem Cœnobii, cui prius valedixerat.
33. STEPHANUS *Hager* præfuit tredecim annis. Resignavit anno 1502. Obiit anno 1506.
34. GEORGIUS eligitur anno 1502. præfuit annis 13. Incorporavit Monasterio *Ecclesias* quasdam. Obiit in *Vigilia Simonis & Judæ* Apostolorum anno 1515.
35. MICHAEL, vir doctrinâ & vitæ bonitate clarus, fideliter præfuit annis 4. defuit esse inter mortales anno Domini 1519.
36. SIGISMUNDUS *Reisacherus*, ex *Vilspiburgo* Bavarorum oppidulo natus, fabri ferarii filius: vir gravis & bonus. Præfuit annis 22. multorum ædificiorum erecto, imprimis variarum contra ignis & Vulcani violentiam testudinum & Abbatie, ac marmorei fontis in vestibulo erecti & viridi tecto superinducti. Obiit anno 1540. Sepelitur in *Sacello S. Ruperti*, ubi insignis est tabula addita quam pinxit *Wolfgangus Huberus* Apelles Germanicus.
37. VALENTINUS *Gotingerus*, ex *Weelso* *Austriaco* oppido natus: vir literis clarus, & literatorum summus fautor ac alumnus. Celebratus carmine egregii quidem, sed propter diutinum morbum, quo contabuit tandem, infelicissimi adolescentis *Balthasaris* *Script. Rerum Monast. Tomus II.*

Panningeri, cujus extant plurima in eo Cœnobio scripta pia & elegantia. Obiit is anno ætatis suæ 24. Præfuit annis 7. Obiit anno 1547,

38. THOMAS Gunnerus patriâ *Hauczenbergius*, ex marcâ quâdam Pataviensis Abbatia natus, eligitur anno 1548. vir humanitate & hospitalitatis officiis nemini cedens: Præfidet hoc currente adhuc anno Domini 1552. literarum & literatorum fautor & promotor sedulus, qui constitutâ in suo Cœnobio honestissimâ scholâ, utrumque *Panningerum* patrem & filium, *Leonbardum* & *Sophoniam* alit Musicos insignes, & *Christophorum Biele-riam Collatinum* Pannonium, doctissimum Mathematicum ac senem longè optimum. Prætervectus est Elephas Indus sextâ Februarii, altitudinis 12. pedum, annorum 15. cognomento Signor. Hoc Cœnobium prætervectus est ultimâ Januarii anno 1552. Serenissimus Rex, Divus *Maximilianus*, Bohemiæ & Ungariæ Rex, Archidux Austriæ: cui obtuli Centuriam Operis mei Monastici primam, hâc Elegiâ, pulchrè ferico rubei coloris viloso superinductam, & auro pulchrè vestitam.

*Hesperii igitur cum laude reversus ab oris
Jam nobis iterum Maximiliane venit?
Exoptate diu nobis Rex Maximiliane
Exoptate piis omnibus atque bonis
Jamque iter emensus longum plenumque periculis
Rursus ades patriæ portus & aura tuæ?
Sis felix, superum quem concio tota Deorum
Suspicit, & veluti numen adorat, amat,
Tota tibi reduci applaudit Germania, quæ se
Commendat manibus Maximiliane tuis.
Illa sibi de te quæ pollicita omnia dudum
Est bona, te Chari filii ad instar habet.
Et tibi se totam Machometico ab hoste tuendam
Subjicit, ut gnato mater alenda probo.
Jamque tibi Regnum nemorosa Bohemia pandit,
Appositura comis mox Diadema tuis.
Nuper & absenti miserunt Pannonæ acres
Et Diadema suam & regia Sceptra tibi.
Ergo opportuno venisti tempore nobis,
Quem votis juvet virque puerque suis.
O quoties pro te vidi procumbere ad aram
Qui tibi divorum voce petebat opem.
Omnium in ore fuit tantum Rex Maximilianus
Huic fudit crebras fœmina virque preces.
Ipsa sed omnigenas quoque leta juventa plateas
Percurrens solita est tollere ad astra manus:
O redeat nobis (clamans) Rex Maximilianus,
Incolamæ divum Maximilianus ope.
O redeat felix in cujus nostra salute
Hæc æterna salus non mediocris inest.
Obvia sed quoniam venit huc Germania tota
Leta, tibi studiis officiosa suis.
Quæ venisse suam Regem Dominumque triumphat
Prospera jamque tibi cuncta precatur ovans:
Et venienti una bellæ divæque Mariæ:
Assurgit vasto corpore tota suo:
Nos studiosorum pars etsi parva virorum
Quorum in pectoribus divus Apollo sedet:
Prodimus, reduci tibi ut horum nomine salvum
Gratemur reditum, carminis arte rudis.
Offerimusque librum, quem nuper scripsimus ad te,
Ad fratremque piam Maximiliane tuam
In quo una veniunt mecum, tota agmina Patrum,
Et Regum, & Procerum Nobiliumque virum.
Qui tibi gratantur reduci, & te voce salutant
Unanimi, Dominum te excipiuntque suum.
Te Regni per, sceptrâ tui oblatamque Coronam
Pannonii Regni testor & oro tui:
Excipe clementer Rex Maximiliane, Deorum
Sanguis, & hæc hilari munera parva manu.*

Cui

*Cui (si vixerimus) dabimus meliora: quotannis
Ante tuas aras munera namque cadent.
Munera quæ testabuntur quoque Posteritati
Quis fueris? quanti numinis atque, vale.*

Penultima Januarii Anno 1552.

*Serenissimo Illustrissimoque Principi Divo Maximiliano Bohemæ & Ungariæ Regi potentissimo,
Archiduci Austriæ mitissimo: Potentissimi Romanorum Cesaris Divi Ferdinandi filio: secundario jam ex Hispaniis redeunti, salutem precatur & omne felicitatis genus, omnium Germaniæ Poëtarum nomine Caspar Bruschius Poëta laureatus & Comes Palatinus.*

Maximiliano Regi, Bruschius Poëta.

Regiam M. V. sub clypeo misericordis Dei, in hac temporum difficultate salvam ac incolumen, secundario jam ex Hispaniis in patriam rediisse, certatim gaudent & singulari exultatione ex animo gratulantur, summo pariter ac infimo loco nati omnes. Pollicetur enim de verè regis tuis virtutibus nihil non optimum, nihil non fortissimum sibi Germania universa: non fecus ac honestissima mater de forti, prudenti ac optimo filio suo. Ne verò in hoc communi Patriæ gaudio, in hac publica omnium gratulatione, Nos (qui in literarum studiis haud segnes alioquin versamur) soli taceamus, & officio nostro defuisse videamur: ego cruditorum Germaniæ omnium infimus, in R. M. Tuæ occursum gratulabundus prodeo, afferens simul librum recens à me editum, & R. M. tuæ sacrosancto nomini dedicatum, in quo centum ac decem præcipuorum, & maximè illustrium Germaniæ Monasteriorum origines Annales, ac celebria monumenta, bonâ fide recensentur. Oro autem humillimè, ut R. M. & Majorum suorum exemplo singularis literarum omnium Patrona, exiguum munus literarium, quod in omnia tamen secula visiturum est, clementer velit complecti, & me Majestati Suae gratiosè habere commendatum.

Epitaphium Domino Michaeli Neuvenhofero. &c.

*Hic Michael situs est Neuvenhoferus, in urbe
Qui Scherdingensi Concionator erat.
Qui Christum rectè norat, rectissimè eundem
Proposuit populo fidus ubique suo.
Hujus membra sub hac gelida tellure quiescunt,
Mens cum cœlitibus regna superna tenet.*

Benè merito viro P. S. M. ergo Stephanus Abbas Formbacensis amicus mittit. Obiit anno 1551.

Formbacensium, & Pütinensium & Neunburgensium Comitum Genealogia.

Ulricus Comes: Ex quo nati sunt

Arnoldus.	Pilgrinus. Ab aliquibus dictus Comes Peregrinus.	Bruno.	Thiemo. Ex hoc nati	Cunradus. Salisburgensis Canonicus & Præpositus.	Meginhardus. ex hoc nati perhibentur Udalricus. Hermanus Provinciae Comes & Conradus.
Henricus.	Fridericus. Interfectus quod Getrudin Regis neptem uxorem duxisset, invidus idcirco Optimatibus Regni: Exceptis is ex imperatoris nepte Domina Getrude unicam filiolam Hadegwin, quæ mater fuit.	Thiemo. junior ex hoc iterum geniti.	Hermannus.	Dietericus.	Hunc Henricus Imperator à Gregorio septimo excommunicatus, rebellem, captum Romam secum duxit, ubi cum ægrotare cepit à Rege dimissus, cum Basulam venisset ibi obiit, & humatus est.
Lotharii Imperatoris. Fridericus iste delatus ante Ecclesiam S. Marci sepulturæ traditus est.	Itæ Comitissæ in Burghausen. Formbachium ante Ecclesiam S. Marci sepulturæ traditus est.	Eccenbertus. ex hoc prodi-erunt.	Thiemo. tertius.	Henricus. ex hoc Diethericus. Gebehardus.	
Godfridus.	Dietmarus.	Eberhardus.	Eccenbertus. junior qui obiit anno 1143. Secundus hujus nominis.	Chunigunda.	

Ex eccenberto Juniore rursus

Eggebertus, qui Friderico Barbarossæ adstitit in obsidione Mediolanensis urbis, & ibi occubuit anno 1158. & inde revectus in Cænobii Formbacensis Capitulo splendide est humatus cum sororio suo Bertholdo, Duce Dalmatiæ & Marchione Istriæ.

FORMBACHIUM Monasterium Benedictinæ Professionis Diœceseos *Pataviensis*, in inferiori *Bavaria* infra *Scherdingam*, celebre Bavarorum oppidum, duobus ferè milliaribus supra *Pataviam* in sinistra, & ad cataractas *Oeni* fluminis, satis ibi impetuosi, & ob latentia sub aquis saxa admodum Charybdis, aut *Scyllæ* instar verticosi, amœno loco situm, & ab adjacente ac præterfluente fluviolo (qui mox in *Oenum* cadit,) sic dictum: fundatum est, & liberaliter donatum, præclare absolutum anno Domini 1093. à *Lothario* Imperatore, qui obiit anno 1136. & *Thiemone* ac *Eggenberto* Comitibus de *Neunburg*. Est id hodiè adhuc celebre & magnificum castrum, non procul à Monasterio versus *Pataviam*, ad *Oenum* situm, Comitum à *Salm*. *Eggenberti* fundatoris conjunx fuit sedula hujus loci Benefactrix. *Thiemonis* conjunx erat *Domina Himmeltrudis* Regina. Principes hujus foundationis, Coadjutores & cooperarii leguntur fuisse, *Uricus* Comes de *Fornbach*: *Pertboldus* Dux Dalmatiæ & *Marchio* Istriæ, qui consensu *Agnæ* Conjugis suæ, dedit prædium *Bubendorff*. *Henricus* Dux Meraniæ, *Leopoldus* Dux Styriæ, *Marchiones* & *Duces* Austriæ, *Pilgrinus* de *Burghausen* Comes: *Wolfgangus* Comes de *Wernberg*, *Conradus* Comes de *Raytelberg*. *Hermannus* Comes de *Winndberg*, *Arnoldus* Comes de *Fullbach*, *Dietericus*, Comes de *Viechtenstein*, *Duces* item Bavarorum varii. Facit *Oenus* propè Monasterium hoc insulam ex robusto saxo & rigido scopulo natam, in eà antiquitus arcem Comitum *Formbacensium* sedem, aulamque extitisse fama est. Catalogus hujus Abbatum talis extat, in quo colligendo juvit me doctus & egregiâ virtute præditus *Gualtelmus Hartelius* *Scherdingensis*.

1. BERENGERUS eligitur, & à *Pataviensi* Episcopo consecratur anno 1094. Primus hujus loci Abbas, qui bonis suis moribus & simplicitate ac integritate vitæ alii pro exemplo esset, omnesque in sui admirationem & amorem pellexisset. plurima etiam virtutis suæ præmia, pro se & Successoribus prædia, prata, agros, vineas & similia impetravit; non à Nobilibus tantum viris & circumjacentis provinciæ Regulis supra partim commemoratis, sed & à vicina plebe, quæ cum se putabat esse felicissimam, quando plurimum Dei ministris largiretur & beneficeret. Præfuit piè & prudenter annis 15. Corruptus febri decessit ex hac mortali ad meliorem vitam anno Domini 1108. 4. Calend. Novembr. Sepelitur in Sacello *Mariano*.

2. WIRNTO successit *Berengero*, cui meritis & virtute non erat inferior, nobilis genere (ut *Gerochus Monachus* de eo scriptum reliquit) sed nobilior bonitate vitæ & morum. Præfuit annis 19. Miraculis clarus. Obiit anno Domini 1127. 6. Iduum Martii. Sepelitur non ut Antecessor in *B. Virginis Antemurano* Oratorio, sed in media majori Ecclesia, cum tali Epigraphe.

*Felix, jucundus Wirnto pater ille secundus
Ecce Deo vivit quem Formbach hic sepelivit.*

3. THEODORICUS subrogatur *Wirntoni*, vir perbenignus & misericors, multæque probitatis: miserè à suis Monachis tandem vexatus, resignavit, cum videret rapi Abbatiam cum ab Episcopo, tum à *Marchione Neuburgensi* vicinis suis. Postea *Hierosolymam* petiit, ubi è vivis excessit 3. Calend. Julii. Hostis ejus præcipuus *Eccenbertus* *Marchio Neuburgensis* in obsidione *Mediolanensis* urbis sub Imper. *Friderico Barbarossa* occubuit anno 1159. Revehitur *Marchio* ad Monasterium, & decenter terræ parenti redditur, loco in quo parentes etiam ejus positi perhibentur: *Eccenbertus* pater. *Eberhardus* avus & Sororius, *Bertholdus* Dux Dalmatiæ & *Marchio* Istriæ, *Eggenbertus* item senior fundator: & *Fridericus* pater *Hedewigis*, Matris *Lotharii* Regis Romanorum. Huic tumulo, qui est in domo Capitulari tale inscissum legitur Epitaphium.

*Unica cunctorum requies & vita honorum
His da nate Dei loca perpetuæ requiei.*

4. LEOPOLDUS successit *Theodorico*, sed de eo nihil aliud, ut etiam de Successoribus, scriptum aut in fastos relatum reperitur.

5. GERHOCHUS.

Antequam Monasterium inchoaretur, fuit eo loco anno etiam 1030. Simulacrum *B. Virginis Mariæ*, ad quod magna turba peregrinantium quotidie affluebat. Ad hoc appropinquanter etiam venit *Domina Himmeltrudis* Regis Ungarorum filia cæca cum verò ad fontem (qui hodie adhuc sacer dicitur) pervenisset, desiliens è curru, percurrit mirâ aviditate ad Sacellum *Marianum*, in quo cum venisset precabunda, mox visum recepit: Hinc illicò eo loco Monasterium, gratiarum actionis ergò, erigendum curavit. Habuit illa sororem Germanam *Futam*, fundatricem *Subensis* Præposituræ, supra *Scherdingam* ad *Oenum* sitæ. Hæc dicitur fuisse vera hujus *Formbacensis* Cœnobia origo. *Domina Himmeltrudis* Fundatrix, constituit Advocatum & Defensorem foundationis suæ Comitem *Thiemonem*, quem postea, in eodem officio multi alii Comites *Formbacenses* inscuti sunt.

6. HENRICUS primus, alibi *Haidenricus*, homo non inutilis tali gubernationi,
Gerbo-

Gerbocho substituitur. Huic tradidit *Eggebertus* Comes Formbacensis & Neunburgenfis Marchio *Grafendorphum*: iturus ad expeditionem & obsidionem Mediolanensis urbis cum Imper. *Friderico Barbarossa*. Obiit Abbas anno Domini 1155.

7. BERNHARDUS.

8. HENRICUS Secundus obiit anno 1193. Sepelitur in domo Capitulari.

9. ORTOLPHUS.

10. GOSWINUS.

11. ORTOLPHUS secundus.

12. CONRADUS.

13. OTHO.

Circa horum Abbatum regimen, circiter centum, in peregrinatione de Maurkirchen per Oenum navigio descendentes, anno Domini 1295. in Cataractis Oeni, propè Monasterium submerfi miserimè perierunt.

14. ORTOLPHUS tertius. Is commutavit oppidulum Austriacum *Neunkirchen*, pro oppido *Herzenburgensi*.

15. PILGRINUS.

16. HENRICUS tertius.

17. MARQUARDUS.

18. HENRICUS quartus.

19. JOBUS qui plurima comparasse legitur. Circa hujus tempora anno Domini

1310. *Fridericus* Austriae Dux *Scherdingam* vicinum oppidum, quod ex Monasterio videri potest, obsedit: & eodem anno factus pons.

20. PHEDERICUS.

21. ENGELSCHALCUS vir providus & multà virtute conspicuus: ex *Gluniacensi* Ecclesià (cui laudabiliter jam præfuerat annis 16.) assumptus anno Christi 1338. Formbacensis Monasterii, incurià & negligentia Antecessorum penè ad extremam interitionem collapsi, Abbas designatur. Præfuit autem prudenter, utiliter & laudabiliter, omnia collapsa præciare restaurans, & pristinae dignitati restituens: vendita redemit, Decimas *S. Viti*, & alias plurimas emit de novo. Chorum majoris Ecclesiæ erexit. Sacellum *S. Joannis Baptistæ* Capitulare construxit, verè secundus hujus loci fundator. Sepelitur in Sacello *S. Joannis* à se condito.

22. MARTINUS qui utiliter etiam præfuit huic Cœnobio, de *Fusall* natus. Sepelitur in domo Capitulari. Obiit anno Domini 1363.

23. OTHO Secundus cognomento *Wolphius*. Obiit anno 1387. 17. Calendarum Maji. Sepultus in Capitulari loco prope fundatorem.

24. CONRADUS secundus, ex *Neumburga* arce ad *Oenum* sita natus, cognomento *Peyfferus*, homo literis clarus, & Decretorum Doctor, à *Bonifacio VIII. P. M.* causarum totius Germaniæ Auditor & Judex constitutus, maximus hostis & acerrimus impugnator pluralitatis beneficiorum. Primus qui huic loco sibi & Successoribus suis pro labore & virtute sua à supranominato Pontifice Mitram, & cætera Pontificalia ornamenta consecutus est. Obiit in die *S. Martini* anno Dominicæ Incarnationis 1404. Sepelitur sub Porphyretico saxo, propè aram *S. Benedicti* in templo.

25. RUDOLPHUS vir brevis stature, sed perutilis huic loco Abbas, fedit ad clavum annis 8. Decessit ex hac mortali vita anno 1418 oriundus ex *Stainach*. Sepelitur in templo principali antè aram *S. Crucis* propè aram *S. Benedicti*.

26. JOANNES à *Poppenberg*, vir antiquâ stirpe satus, Majorum imaginibus clarus præfuit annis 17. parùm utiliter, quodd equos & canes venaticos aleret quàm plurimos Obiit anno 1435. diu conflictatus calculo, pro cujus tormentorum castigatione cum Medici suassissent ei, ut Venere uteretur, ille castus mori maluit, quàm castitatis transgressor vivere. Sepelitur in templo primario ante aram *S. Crucis*.

27. GEORGIUS *Joanni* successit, Præpositus ante in *Glocknicz*, ubi Abbas etiam plerunque sedere & habitare est solitus, amœnitate fortassis ejus loci captus. Præfuit tantùm tribus annis. Habebat hypocaustum ligneum in *Oenum* præterfluentem prominens, in eo dum aliquando federet initurus, redditurus, & repostulaturus anno 1436. rationem administratarum rerum, cum fratribus sui Cœnobii quatuor primariis, collapsum est in *Oenum* prætereuntem, & hybernis aquis jam auctiorem ac magno agmine currentem, hypocaustum cum suis habitatoribus, qui eodem loco ad *Neunfilizium* usque delati sunt, penduli sese à fenestris & parietibus sustinentes, illic domuncula à piscatoribus intercepta, & Monachi liberati sunt omnes. Postea frigore læsus diu *Patavia* decubuit: Inde *Glockh-nizium* tandem adhuc delatus, in itinere obiit.

28. THEODORICUS homo robustus & sævus, antea ex Monacho miles factus, paulò post fortuna sic ei blandiente, ex milite Abbas designatus est anno 1410. Sub ejus gubernatione reformata sunt Monasteria *Bavaria*, jussu *Nicolai V. P. M.* anno Salutis 1451.

Script. Rerum Monast. Tomus II.

Ff

Præ-

Præfuit annis 23. Obiit anno Domini 1461. ipsâ die *S. Abatii*. Sepelitur non in *S. Joannis Sacello Capitulari*, sed propè Antecessores suos in templo ante aram *S. Crucis*.

29. CASPAR, cognomento *Schmafius*, nobilibus ortus natalibus, ex pio Parocho *Münchenswaldensi* Abbas designatur anno Domini 1461. homo probus & religiosus, sed & ad rem egregiè attentus, & quem *Vicentius* egregiè juvabat, quòd is *Servatium* etiam diligentissimè coleret. Modico cibo & potu contentissimus vivebat, tenax, & linguâ balbus. Præfuit annis 11. Obiit sedens anno Domini 1472. in die *S. Galli*. Sepelitur propè Antecessores ante aram *S. Crucis*.

30. MYCHAEL de Neunkirchen unanimi consensu eligitur anno 1472. vir literatus admodum, sed & prudens, & perbenignus, vasti verò etiam pulchri ac robusti corporis, dixisses Herculem aliquem esse; Ita membrorum virili proportionè pollebat. Præfuit laudabiliter annis duobus tantum, & anno Domini 1474. ad *Glockniczum* in Austriam iter faciens, ibi peste correptus, dum se *Formbachium* revehi jubet, in itinere apud *Frugk* debitum carnis exsolvit ipsâ die *S. Cæcilie*; Cadaver 9. die *Formbachium* allatum ac humo decenter mandatam est. Sepelitur in media Ecclesia ante aram *S. Crucis* propè tumulum magnum, sub quo quis cubet ignoratur. Extat *Angeli* Abbatis tale de eo Epitaphii vice Elogium.

*Atropos atra secat nodos & filia bonorum
Bacchatur turpis sepius orbe lues.
Hæc patrem quondam furvas demersit in umbras
Quem patrem patriæ pauperibusque ferunt.
Religionis amans, vitiorum maximus ultor,
Astræ cultor, cuique Minerva favet.
Legerat Abbatem Formbach, nomenque Mychaël
Addiderat quondam fontis & unda sacri.
Cæcilie sanctæ vitam commiserat auris,
Perpetuam lucem conferat omnipotens,
Ut cum flammivomâ descendet nube coruscans
Judex: Æthereos det Deus oro polos.*

31. LEONHARDUS Præpositus in *Glocknicz* antea, eligitur in *Formbacensem* Abbatem 7. Iduum Decembr. anno Christi 1474. Præfuit mediocriter 26. annis. Vir grandi & Polyphemico corpore præstans, qui vel primo intuitu facilè cuius terrorem incuteret. Primarium templum aliquo modo illustravit, sed ruditer, quod consecrari fecit per *Albertum* Episcopum Salonensem anno 1473. Gravissimè contendit cum Episcopis *Passaviensibus* suis temporibus omnibus, quibus charitativum subsidium dare renuebat: idcirco Romam abiens omnia ibi Judicium subsellia clamoribus implevit. Frequens erat in Austria, quod Princeps graviter ferebat, qui suspicabatur eum aliquid monstri alere in Aula regiâ: & interrogatus aliquando à Ducis Bavarorum Consiliariis, Ecquid non agnosceret *Georgium* Ducem Dominum suum, respondit liberè & ingenuè. Agnosco illum Dominum meum, sed hac lege, ut defendat me & mea, non ut rapiat ea, quæ mihi & Monasterio meo competunt. Quâ voce valde commotus est Princeps, qui graviter ei insidiatus est. Anno 1494. in die *S. Augustini*, missis à Duce *Georgio* rusticis, & armatis plurimis, à cæna sublevatus, & à *Geltingero* quodam equite captus, ac custodiæ est traditus, in qua mensibus aliquot est detentus, tandem *Landishutam* accersitur, ubi cum coram Principe causam suam magnanimitè tueretur, cum gloriâ ad suum Monasterium remissus est, qui satis ignominiosè *Landishutam* pertractus erat. Confiçtatus est postea cum *Verollis* seu cum scabie Hispanica ad finem vitæ usque. Obiit 9. Novembr. anni 1501. Sepelitur cum tali virtutum suarum Elogio; Cujus author fuit Monachus hujus loci præclare doctus:

*Conspice quam dirè bacchentur numina in orbe,
Nam claudit multos conspice tumba brevis:
Mausolea nitent, rutilant & busta lapillis
Corpus terra tenet, Mors quia sola regit.
Quam non effugiet dives si naviget æquor,
Aut si donarit dulcia rura pater.
Non qui Cæsareo cretus de sanguine turget,
Non qui sublimi stirpe creatus erat.
Non opibus, non illa auro, non parcat honori,
Cuncta vorat, miseros nec finit esse diu.
Morte carent animæ, clauduntur membra sepulchro
Quum pbleget bontæas spiritus intrat aquas.
Sublimis quondam meritis Leonhardus & Abbas
Fata ciet sècto stamine, dives humo.*

Qui

Qui cum justitia coluit vel Religionem
 Quique bonos mores jura probunque tulit.
 Unde tibi Lector Leonhardus Rector & Abbas
 Cœnobii Formbach ritè colendus erit.
 Conscendant superas, penetrent quoque numinis oras
 Oro preces, tumultum thura Sabæa rigant.
 Ut si vel tenui temerasset crimine vitam
 Immunis nemo est, quisque manes patitur.
 Sic ergo meritis crescentibus atque labore
 Ex hac translatus luce superna petit.
 Cum jam lustra quidemolvebat mobilis ordo
 Tercentena, annus sed superabat iners.
 Currebatque brevi Mensis cum sole November
 Nova dies equidem sustulit ipsa patrem.

32. ANGELUS Rumplerus cognomento, ex vicino pago ortus, eligitur in hujus loci Abbatem anno Domini 1501. in mense Decembr. Pater bonus & eximiè doctus, qui nihil tam amabat, quam versari in literis & libris indefinente studio. Præfuit is inter difficillima tempora plurimis gravatus (ut ipse in Chronico, quod de Monasterio suo scripsit, mirè conqueritur) exactionibus, quibus totum Cœnobium penè exhaustum fuit. Præfuit autem annis 12. utiliter. Vidit bellum Bavaricum, quod ipse & profà, & ligatâ oratione descripsit. Scripsit plurima, imprimis verò præter jam dicta

Dialogorum de contemptu mundi lib. 6.

Gestorum Bavaricæ. lib. 6.

Calamitatum ejusdem librum unum.

Sermones varios, carmina varia, Epistolas plurimas.

Ornavit circumquaque templum suum variis inscriptionibus præcipuè verò versiculis; quorum non fuit infelix confarcinator. Habuit amicissimum *Wolfgangum Marium*, Abbatem Alderspacensem & ipsum mediocre versificatorem, cum quo studia & exercitia sua contulit. Obiit anno 1513. Sepelitur in meridionali abside propè aram *S. Benedicti*.

33. MATTHIAS cognomento Murrheymer, successit *Angelo* rebus humanis exempto, præfuit annis 19. utiliter & laudabiliter. Decessit anno Christi 1532. Sepelitur in meridionali abside. Vir erat pius & honestus. Sub ejus gubernatione obiit & hic sepulta est in media Ecclesia Illustris puella *Elisabetha*, Nicolai Comitissæ de *Salm & Neunburg* ad Oenum victoriosi Ducis filiola, 11. hebdomadas nacta, quæ obiit anno 1530. Eodem loco propè Neunburgenfium Comitum celebrem sepulturam situs est *Petrus de Menesius*, filius Magnifici Domini *Bernhardini de Menesius*, Baronis Hispani & Præfetti in arce Neunburgenfi. Obiit anno 1547. ætatis suæ mense quinto.

34. STEPHANUS patre tinctoris, ex Neunburgenfi ad Oenum sito oppidulo natus eligitur in Abbatem anno Domini 1532. vir staturâ corporis heroicâ præditus, literis, humanitate, prudentiâ clarus, literarum & literatorum fautor singularis, Pauperum patronus & alumnus pientissimus ac beneficentissimus. Oeconomus utilissimus. Præsidet laudabiliter hoc adhuc corrente anno 1552. quo 6. Februarii prætervectus est cum Coniuge sua Imperatoris *Caroli V.* filia, Domina *Isabella*, serenissimus Ungariæ & Bohemiæ Rex *Maximilianus*, secundâ vice ex Hispaniis feliciter reversus. Quem Deus Opt. Max. regat, fortunet & beet. Construxit Abbas iste veterem Abbatiam de novo, ex qua amœnissimus est in Catharactas Oeni prospectus. Illustravit verò eundem locum elegantibus picturis, quibus ubique elegantes versiculi adjecti sunt.

35. WOLFGANGUS Stingel, Balneatoris filius ex pago Neunkirchen, qui in ditione Comitum à *Neunburg* est, antea Præpositus in *Locknicz*, eligitur anno 1553.

*****

S. CRUCIS Monialium Cœnobium *Nidernburgense*, quod in infimâ Civitatis Pataviensis parte, *Ortt* nuncupata, ad confluxum penè *Danubii* & *Oeni* fluviorum situm est. Ordinis Benedictini. Fundatum & inchoatum legitur in honorem *B. Virginis Mariæ*, *S. Crucis* & *S. Pantaleonis à Thassilone* potentissimo Bavarorum Duce, & in memoriam victoriæ, à *Carinthiâ* sub jugum missâ, reportatæ. Memoratus *Thassilo* illic sepultus esse creditur annum Christi circiter 772. temporibus *Biscarii* vel *Wiserici*, Laureacensium ac Patavinorum *Antifistis*. Donatur liberalissimè ab Imperatore *ARNULPHO* anno Christi 888. Vastatur ab Hunnis Germaniæ ruinam interminantibus, paulò post, & tandem iterum sub *Othone secundo*, qui in bellicis Bavaricæ tumultibus expugnans & pene vastans *Pataviam* totam, eandem, datis *Pilgrino* Episcopo præclaribus privilegiis ac muneribus multis, instaurari iterum fecit anno 977. cum præcedente anno totam etiam Abbatiam *S. Crucis Monialium*, & totam earundem ditionem (quam vulgus hodie adhuc Abbatiam vocat)

cum inferioris etiam domus arce ad Danubii & Ipsi coitus sita (in qua antiquitus Abbatissa sedem suam habuisse dicitur) Ecclesie Pataviensi incorporasset, qua de re tale adhuc extat Diploma, quod hoc loco omittendum non duxi.

In nomine S. ac individue Trinitatis. Otto Divina favente clementia Imperator Augustus. Patet omnium fidelium nostrorum tam presentium, quam futurorum industria, qualiter vir spectabilis Pilgrinus, sanctae Ecclesie Pataviensis Praesul venerandus, partibus nostris favens pro viribus, fide inconcussa, in perturbatione atque vacillatione Bajoariorum ad adversarios perniciose persecutione, tam in incendiis, quam in interfectione familiae ac devastatione, non parvam Episcopi sui perpeffus est jacturam: cujus fidem ac constantiam aequum duximus remunerare, & Ecclesiastica desolationi Regia magnificentia solamen aliquod impendere. Unde etiam non solum ejus moti querelis, sed & adulescentes precibus dilectissimi fratruelis nostri Otthonis Ducis videlicet Bajoariorum ac Willigisi Archiepiscopi, quandam nostri juris Abbatiam, infra territorium S. Pataviensis civitatis, quae est in honorem S. Dei Genitricis Mariae constructa & dedicata, cum Walahunesdorph ceterisque omnibus appendiciis, & ad jam dictam Abbatiam juste & legaliter pertinentibus, id est cum Ecclesiis & aedificiis, omnibusque Decimationibus, cum terris & agris, cultis & incultis, villulis, vineis, campis, pascuisque, pratis. Sylvis, nemoribus, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, mancipiis utriusque sexus, quasitis & aequendis, ex toto & integro, de jure & donatione nostra eidem Pataviensi Ecclesie S. Stephani Protomartyris Christi, per hoc praesens auctoritatis nostrae praecipuum plenaliter in Christi nomine confirmatam donamus, tradimus, atque transfundimus, eo videlicet Tenore, ut ipsa securiter, absque alicujus personae contradictione atque molestia, more hereditario perpetualiter in propriam teneat ac possideat. Et ut haec praedictae fidei & firmitatis remuneratio, auctoritatisque nostrae donatio veriore firmioreque à cunctis fidelibus nostris perpetualiter habeat vigorem, jussimus hanc chartam conscribi, quam sigillo nostro sigillatam manu propria subter firmavimus.

Signum Domini Othonis Imperatoris Augusti.

Engelbertus Cancellarius ad vicem Willigisi Archiepiscopi notavi.

Data 11. Calend. Augusti Anno Dominicae Incarnationis DCCCC. LXXVI., Indictione quarta. Anno vero Regni Domini Othonis Imperatoris Augusti IV. Actum Ratisbonae in Christi nomine feliciter, Amen.

Haec incorporatio postea anno Domini 980. ab eodem Casare Pilgrino Episcopo iterum: & postea à Friderico primo Imperatore anno Domini 1061. Conrado Episcopo, Wolfgero verò Antistiti ab Imperatore Henrico Sexto anno 1193. Episcopo Ulrico à Friderico II. anno 1217. & sequenti, tandemque anno 1274. Episcopo Petro ab Imperatore Rudolpho I. in plenam tuitionem ac potestatem data & confirmata est. Instauratum est Monasterium Nidernburgense, ad petitionem S. Chunigundis Imperatricis, à S. Henrico Imperatore ejus nominis II. qui anno Domini 1010. Regni sui (ut est in Diplomatum) anno octavo. Dedit huic ipsi Cœnobio annuos trajectus Danubiani versus Ipsi civitatem proventus, cum Burgensi nemore & attinentibus pratis, molendinis & piscationibus. Idem S. Henricus patris sui Hezilonis sororem, Dominam Elicam sive Heilcam Abbatissam huic Ipsi loco praefecit. Est hodie adhuc, in perpetuam hujus instauracionis memoriam, Sacellum S. Henrico dicatum, cujus festum ac memoria celebrari solet 13. Julii. Ostenduntur ibidem ejusdem Imperatoris calcaria adhuc, & alia quaedam equestris ornamenta. In medio templo principaliore splendide sepultus est & honorifice Georgius Episcopus quidam. Nec procul inde Hezilonis cujusdam ostenditur tumulus, quem ego Thassilonis potius esse credo. Hezilo enim pater S. Henrici Ratisbonae apud S. Henricum quiescit certo, Thassilonem verò Pataviae in Cœnobio à se fundato sepultum esse, ex multorum aliorum Cœnobiorum Annalibus deprehendi certissimum esse. In sepulturâ civium ac Ministerialium ejusdem Monastici Collegii, cubat quidam Pancratius Speyberg, qui natus est in die S. Pancratii anno Christianorum 1272. & decessit iterum ex mortali hac vita, eodem die S. Pancratii, evolutis aetatis suae centum annis integris anno nimirum 1372. Abbatissarum ejus loci ac Decanissarum (praefuerunt enim aliquandiu Decanissae tantum) non extat integer Catalogus.

*****

HILARIA nunc corrupta voce Willeringum, Cisterciensis instituti Cœnobium, miliare unum supra Linzium Civitatem Austriacam, in dextra descendens Danubii sub monte

monte & nemore *Chirnbergensi*, à cervinis cornibus sic dicto, & Regiis venationibus celebrato, ac imprimis famoso loco, situm, Patavienfis diœceseos, Visitationis verò *Eboracensis* (cujus loci Abbas sub se habet alias tres ejusdem Ordinis, Abbatiam videlicet Angelorum - Cellam, Altum - Vadum, & Vallem - Dei, de quibus infra amplius) fundatum & ex arce nobilium Regularum in Domum Dei & precationum conversum legitur, anno Domini 1146. Romanum Pontificatum *Eugenio tertio* tenente, Imperante verò *Conrado II.* à Germanis duobus fratribus *Ulrico & Colone Baronibus de Wexenberg*: quorum talem invenio Genealogiam:

Colo Baro de Wexenberg, ex Otylia conjuge suscepit

Ulricum verum ac primarium hujus loci Fundatorem, qui cælebs vixit & sine hæredibus obiit.	Colonem secundum Confundatorem, qui ex Benedicta uxore suscepit	Elisabetham, quæ desponsata Wernhero de Grishbach genuit.
Henricum: is dedit Cænobitis prædium in Hassach anno 1236.	Colonem tertium, qui dedit Elmense prædium anno Domini 1242.	Hadowigin desponsatam Wernhardo Comiti de Schaumburg, quæ plurimum huic loco benefecit anno Domini 1232.
		Walchunum sagittam transfossum & trucidatum anno 1196.
		Henricum, qui obiit anno 1244.

Hi fundatores & benefactores omnes in primarii templi mediâ parte sepulti sunt sub saxo, cui *Schaumburgensium* Comitum etiam sepultura subjacet, exceptis *Ulrico* primo Fundatore, qui Hierosolymis obiit & humatus est, & *Colone* fratre, qui in ambitu requiescit. Fundatores condiderunt initid, principalem Basilicam cum Refectorio, Dormitorio, Infiruario, & Pistrino: Cætera ædificia postea ab Abbatibus adjecta sunt, subsidio & Eleemosynis tamen piorum hominum. Erat initid introductus Canonorum Regularium *S. Augustini* Ordo à sancti *Floriani* Cænobio: Sed cum paulò post displicisset fundatori Ordo is, & esset tunc temporis in summâ existimatione novus Ordo Cisterciensis nuper ab Abbate *Ruperto* inchoatus, & à *S. Bernhardo* plurimum propagatus, mutatus est Ordo, suadente idipsum Abbate *Rumenfi* etiam Domino *Gerlao*. Benefecit huic loco plurimum *Eberhardus* primus Episcopus Bambergensis, Fundatorum cognatus. Benefecerunt eidem Cænobio Duces & Archiduces Austriæ, imprimis *Leopoldus*, quidam & *Fridericus*: Sed & *Albertus* Imperator, Rudolphi Habsburgii filius, & *Fridericus* tertius Imperator. Habent illic celebres sepulturas *Comites de Schaumburg*, quorum tumulo hi Germanici versiculi sunt incisi.

Hier liegt von Schaumburg das Geschlecht,
Dem gib Urständ Christe mit Recht,
Dass sie zu deiner rechten Hand,
Sich ewiglich freuen ohn End.

Est & ibi vivarium ex uno saxo marmoreo, quod habet in longitudine 14. pedes: in latitudine 7. in altitudine 6. Spythamas, in densitate unam, furnus item 26. Spythamarum, in quo semel pinfari possint panes, qui 50. hominibus sufficiant per integram Septimanam. Barones item de *Polheim*, Barones de *Traum*, Domini de *Khurenberg*, & alii Reguli ac milites plurimi hic sepulti sunt. Abbatum hujus loci talis à me congestus est Catalogus.

1. GEBEHARDUS primus, ex *Rhunenfi*, Cænobio postulatus, Abbatia huic præfuit anno 1146. ab ipso *Gerlao* Abbate. Is paulò post iterum resignans Rhunam rediit.
2. GEBEHARDUS secundus successit: quamdiu præfuerit non invenio. Reddidit Abbatiam Fratribus & Conventui anno Domini 1161. Subrogatus est eidem.
3. OTHO de *Carinthia*, qui præfuit annis septem & cessit è vivis anno 1168.
4. HENRICUS ex *Eboraco* accitus constituitur Abbas, præfuit annis quinque & ob maximam paupertatem Eboracum rediens, Abbatiam supremo Visitatori resignavit anno Domini 1174. Sepultus Eboraci in domo Capitulari.
5. HENRICUS secundus hujus nominis, præfuit annis 12. Sub ejus gubernatione *Ulricus* fundator ad terram sanctam profectus, Hierosolymis ex hac vita decessit, ubi & sepultus est. Is medietatem vicini fori seu oppiduli *Othensheimensis*, & alia multa dedit Monasterio: quod ad tenuem fortunam redactum, consilio & auxilio *Gulielmi Rhunenfi* & *Burchardi Eboracensis* Abbatum reparatum & reformatum est anno 1185. Obit Abbas iste Henricus anno 1186.
6. HILTGERUS præfuit bene & rationabiliter annis 7. Hujus temporibus *Albero de Cemelub* Hierosolymam iturus, per manum Ducis *Leopoldi* omne patrimonium suum huic loco donavit, videlicet *Cemelub* sedem suam avitam, & *Stammubelstorphian*, & tria Allodia prope *Euneringum* (hodie *Eferdingum* oppidum Schaumburgensium Comitum ad Danubium) sita. Profectus verò is cum *Leopoldo* Austriæ Duce ad terram sanctam non rediit,

Script. Rerum Monast. Tomus II.

G g

Leo-

Leopoldus rediit, qui huic etiam loco plurimum benefecit. Benefecerunt huic Abbati etiam *Sigefridus Comes de Moerle*, qui dedit curiam prope *Pilstein* arcem suam: *Ottocarus* Marchio Styriæ, & *Sophia* nobilis matrona de *Schauwenberg*. Abbas *Hiltgerus* anno 1193.

7. OTHO de Nist ex *Eboraco* accersitus, præfuit 7. annis, quibus verò evolutis Abbatiam resignavit, & ad Eboracense suum Cœnobium rediit anno Domini 1200. Is Monasterii Ecclesiam primariam ampliari fecit, novisque structuris decorari.

8. GODESCHALCUS *Othomi* subrogatus, præfuit 7. annis laudabiliter, migravit ex mortali hoc sæculo anno 1207.

9. EBERHARDUS ei successit, qui præfuit itidem 7. annis. Sub ejus regimine *Waltunus*, filius fundatricis *Elisabethæ*, sagitta lethaliter percussus interiit. Huic Abbati *Bernhardus de Truna*, vir nobilis, curiam in *Peschingem* dono dedit. Evolutis septem annis, ad Eboracensis Cœnobii gubernationem in Franciam Orientalem evocatus est anno nimirum 1214. Ubi à vulgari dictorio (quod semper habebat in ore) *Meingotus* dictus est.

10. CONRADUS successit *Eberhardo*, præfuit laudabiliter annis 20. quibus Cœnobii res & possessiones præclare auxit: accusatus verò *Cistercii* quòd Judæos passus fuisset secum prandere aliquoties, exauthoratus est, anno 1234. & Eboracum, unde venerat, reversus.

11. THEODORICUS eligitur anno salutis 1234. ex Eboraco assumptus, præfuit annis 9. laudabiliter. Habuit clementem & beneficum *Fridericum* Austriæ Ducem, qui Cœnobio huic Willeringensi dedit in promptis pecuniis 100. libras & parochiam in *Grimmersteten*, & 13. allodia in villa *Eggendorff* anno 1240. Et anno postea sequenti particulam S. Crucis miraculosam. Migravit Abbas iste ex hoc mortali sæculo anno 1243. Sepelitur in *Hylaria*.

12. HENRICUS post *Theodoricum* præfuit annis 3. Obiit anno Domini 1246.

13. ERNESTUS Prior de S. Cruce, substituitur Abbati *Henrico*. Præfuit cum summa laude & utilissime annis 14. Is famosus & maxime industrius Abbas ætatis & senectutis eminentiam tenens, dignam & ingenuam ferens cordis & capitis canitiem: atque à puero sanctæ & religiosæ conversationis exemplum in se representans, sub ordinis sui regula tam strenue Deo militavit, ut non solum apud Religiosos esset honorabilis, verum etiam in conspectu Nobilium ac Magnatum, ob vitæ suæ meritum, reverendus & amabilis haberetur. Propter quod nobilis quidam Dominus *Bocco de Rosenbergo*, secundum sæcularem vitam prudentia, divitiis & gloria honorabilis, & mirabiliter commendatus, divina de cælo præventus gratia, consensu uxoris suæ *Elisabethæ* novum cæpit ædificare Cisterciensis Ordinis Monasterium, cui nomen imposuit *Hobensfurt*, quasi altum vadum, in Bohemico nemore, quatuor milliaribus ab *Hylaria*, duobus à *Crumaugiensi* oppido & arce situm, quod Fundator isti Domino Abbati commendavit, qui ex suo Cœnobio Monachos & primum Abbatem dedit anno Dominicæ Incarnationis 1259. 3. Nonarum Novembris. Is Abbas *Ernestus* totum Monasterium quasi denuò renovavit, multa construens præclara: Imprimis muro circumduxit & adversus violentiam munivit totum pene Cœnobium. Multa acquisivit, multa comparavit. Habuit beneficium *Alberonem de Polheim*, virum perstrenuum ac prudentissimum, qui habuit sororem Abbatissam in *Traunkirchen*. Obiit in domo S. Crucis, ut sæpe optaverat anno Domini 1260. ubi in domo Capitulari terræ redditus & sepultus est.

14. CONRADUS de Leuckhenberg vir religiosus, & commendatione plurima dignissimus, ex *Majoris Cellæ* Præfecto Eboracensi, fit Abbas *Hylariensis* anno 1260. Præfuit annis quatuor laudabiliter, fecit vivarium propè veterem Ecclesiam, & in ea ipsa vicinia Molendinum. Resignavit anno 1264. & rediit Eboracum ad Ostro-Francos suos.

15. BITROLFUS vir humilis & mitis, scientia & disciplina commendabilis, ex Abbate Monasterii *Zvetelensis*, Abbas *Hylariensis* designatur anno 1264. Præfuit annis 12. Habuit beneficos Dominos *Othonem*, & *Hertindum* fratres de *Tund*. Passus est magnam rerum suarum jacturam anno 1276. *Rudolpho* Habsburgio expeditionem suscipiente contra Regem Bohemiæ *Ottocarum*, & totam Austriam occupante. Resignavit Abbatiam eodem anno Bitrolfus.

16. HUGO primus, qui ex *Hylariensi* conventu assumptus est & electus in Abbatem, præfuit annis 4. absolvit muros Cœnobii & Refectorium renovavit. Habuit beneficos Comites de *Schaumburg*, imprimis *Leutboldum*, & alios quosdam Nobiles. Resignavit Abbatiam anno Christi 1280.

17. WOLFRAMUS ex Priore Fontium salutis eligitur in Abbatem *Hylariensem*. Præfuit laudabiliter annis octo integris. Fuit vir literis & virtute clarus, ac admodum celebris. Condidit domum Hospitum. Desiit esse inter motales anno Christianæ salutis. 1288.

18. CONRADUS præfuit annis 18. Obiit anno 1306. Sub eo *Angelorum-Cella* fundata est, ad quam dedit primum Abbatem *Bertholdum* ex hoc suo Cœnobio, petente idipsum *Wernbardo* Episcopo.

19. ULRICUS ex Priore fit Abbas post mortem *Conradi*: Præfuit duobus tantum annis, obiitque.

20. OTHO

20. OTHO ex *Hohenfurtensi* Cœnobio evocatus ad hujus loci clavum anno 1308. Præfuit itidem duobus saltem annis, & migravit ex hoc sæculo anno Christi 1310.

21. BISONTO ex *Angelorum-Cella* accersitus, præfuit per biennium & obiit anno 1312.

22. STEPHANUS ex *Hohenfurto* accitus, præfuit 3. annis & decessit ex hac vita anno 1315.

23. HENRICUS Brendel, præfuit annis 11. Obiit anno 1326.

24. CONRADUS successit *Henrico*, sedit ad clavum annis septem. Obiit anno 1333.

25. HERMANNUS eligitur anno 1333. Præfuit annis 7. Obiit anno 1340. Ejus tumulo hic versus incisus est

Sis pius ô Christe sibi quem claudit lapis iste.

26. BERNHARDUS cognomento *Cerebrifragus*, præfuit annis 13. Obiit anno 1353.

27. BALTHAZAR sedit ad clavum annis 12. Decessit ex hoc mortali sæculo anno

Christi 1365.

28. ANDREAS ex *Angelorum-Cella* excitus, præfuit annis 2. Obiit anno 1367.

29. PETRUS præfuit annis 18. Obiit anno 1385. Habuit beneficium *Albertum Austriam*, Regem Romanorum, & ejusdem conjugem Dominam *Elisabetham*.

30. JOANNES sedit ad gubernaculum annis undecim. Obiit anno 1396.

31. JACOBUS sedit annis 14. Resignavit anno 1410. Obiit postea anno 1421.

32. STEPHANUS præfuit sex annis & resignavit anno 1416. Sepelitur tandem in *S. Crucis* sacello magnifice à se constructo Subrogatur ei illicò,

33. ULRICUS, præfuit annis 31. Resignavit anno 1447. Obiit postea anno 1451.

34. GEORGIUS sedit ad clavum 10. annis. Obiit *Viennæ*, anno 1457. ubi apud *Scotos* sepultus est.

35. WILHELMUS præfuit annis novem. Obiit anno 1466.

36. CONRADUS Panstorpherus, patriâ *Lincensis*. Præfuit utiliter 9. annis, habuit *Fridericum* Imperatorem valdè clementem & beneficium. Obiit 1475.

37. URBANUS præfuit quinque annis, & carnis debitum solvit anno 1480.

38. THOMAS laudabiliter præfuit, & Cœnobio plurimum profuit annis 28. penè. Obiit anno 1507.

39. CASPAR, ex *Mulbach* Monasterii pago natus, præfuit annis 11. Obiit anno 1518.

40. LEONHARDUS Rosenbergerus, patriâ *Linzensis*, præfuit 16. annis. Obiit

21. Febr. anno 1534. Sepelitur in abside Meridionali cum tali Epitaphio super suam imaginem collocato.

*Qui malefacta sibi credit bene cuncta remitti
Per meritum Christi non moriturus obiit,
Hac instructus ope, tibi que divinitus (ante
Quam morerere) data est: hic Leonharde cubas.*

41. PETRUS Rinckhamer, ex *Othonsheymensi* Marcâ seu oppidulo natus, successit *Leonardo*, & præfuit annis 9. Obiit anno salutis 1543.

42. ERASMUS Villicus, patria *Norimbergensis*, ex *Eboraco* postulatus, præfuit 9. mensibus & anno 1544. uxorem ducens & omnia Monasterii clinodia secum auferens, auffugit: Post ejus abitum præfuit tutorio quasi titulo illustris & generosus Dominus *Balthazarus à Presingen*, Baro *Steinensis*, *Charinthius*, & *Austriæ* supra *Anasum* sitæ, R. Rom. M. nomine Præfectus, vir insigni virtute præditus: donec tandem unanimi consensu eligeretur.

43. MARTINUS Godefridus ex *Trajecto Acromiano*, vulgò vocant *Uberlingen*, civitate Imperiali natus: Is ex professo *Baumgartenbergenfi* (ubi *Cellæ* Præfectus fuerat) Abbas *Hilariensis* factus est 6. feria post festum Corporis Christi anno 1545. Præsidet laudabiliter hoc adhuc currente anno Domini 1552. Vir prudentia magnus & virtute gravis, qui sibi ipse tale monumentum vivus erexit, me authore.

*Hic ego Martinus Godfridi nomine notus,
In Christi placida pace sinuque cubo.
Natus ad Acromii clarissima mœnia stagni
Quæ de trajectu nobile nomen habent.
Istius ædis eram Rector venerabilis olim,
Qui virtutis amans, & pietatis eram.
Nunc in quem solum posui spem strenuus omnem,
Cum Christo summi Principe vivo poli.
Sentio & æternæ dulcissima gaudia vitæ
Omnibus à Christo Rege parata piis.*

Lincz.

Nandine (In octava Paschæ.) Ubi confluunt Austrii, Bavari, Bohemi, Ungari, Sty-
celebres. (Bartholomæi.) rii, Carinthe, Suevi & Itali.

Gg 2

Ad

Creutzstraf. { Ad Venetos.
Bohemiam.
Ungariam.
Bavariam.
Styriam.

Pons longus 400. passuum, refrigerium Procerum & Civium.
Scharlinczium suburbium.

Hackhelbergerus Hospes celeberrimus per totum Danubii tractum: fratrem habuit Eras-
mum, patriæ patrem, optimè meritum, doctrina & auctoritate gravem.
Præfectus arcis Dominus Balthazar de Præsing Baro.

Encomion Linczianæ Civitatis in Austriâ supra Anasum sitæ, à Casparo Bruschio.

Proposi-
tio & In-
vocatio.

Apostro-
phe ad
Danubi-
um.
Topo-
graphia.

Ab origi-
ne.

Frideri-
cus Im-
perator.

Maximi-
lianus.
Ferdinan-
dus Rex.

Arx.

Descripturi aliquam numeris laudantibus urbem,
Ad Patris Histriini flumina nota sitam:
Te pie Phæbe prius solenni voce colentes,
Imploremus opem maxime Phæbe tuam.
Tu bonus & clemens tantis pater annue cæptis,
Quo duce cantari carmina sacra solent:
Te præsentem, tuoque mihi aspirante favore
Officium faciet prisca Thalia suum.
Tuque amose senex pater, ô venerabilis Ister,
Quæso fave, multus sic tibi piscis eat.
Sic tibi Germani faveant, & Pannonæ omnes,
Per quorum volvis te pia regna pater.
Est urbs, Austriacis quæ prima intersita Regnis,
Præpetis & varia nomina Lyncis habet:
In descendentes dextra sita fluminis ora,
Meridiem madidos quæ videt atque Notos.
Parva quidem intuitu primo, si tecta laresque
Inspicias; ipsas enumeræve domos:
Sed major meritis, major virtute superbis
Urbibus haud paucis, quas vagus orbis habet:
Hanc quis condidit primus, quo tempore & anno
Nominis aut hujus quæ sit origo vetus?
Vix poterit dici, siquidem Germania fastos
Non tanta scripsit Religione suos:
Quanta vel Græci fecerunt laude, vel ipsi
Ausonii Proceres, Romuleique patres.
Ut studiosa fuit pugnax Germania semper,
Mortis & armisonæ Palladis arma colens.
Sic studiosa parum Phæbi fuit atque Sororum
Quæ mandare libris Martia facta solent.
Hoc contenta bono, quod erat sibi conscia rectè
Factorum, magni roboris atque sui.
Id certum tamen est, quod eam Regesque Ducesque
Præclare ornarint, Austria pulchra, tui.
Imprimis Caesar Fridericus, nominis hujus
Tertius, Austriacæ gloria summa Domus.
Istrum qui primus conjunxit ponte, deditque,
Ornamenta urbi cætera plura sue.
Aggeribus cingens fossisque & turribus arcem,
In qua etiam cinis tutus ab hoste foret.
Maximus at paulo post Æmilianus eandem
Illustrari iterum fecit honore novo.
Fernandus vero natus genitore Philippo
Invictus frater Carole quinte tuus:
Hujus præcipuus Mæcenæ fautor & urbis,
Semper eam mira fovit & auxit ope.
Marmoream faciens totam, quæ lignea sævis
Mulciberis flammis perditâ nuper erat.
Amplificansque arcem, quæ summi vertice montis
Est sita & ejusdem est totius urbis bonos.

In

In qua nunc etiam templum sublime columnis
 Fernandus Cæsar condit ad astra pius.
 Hæc ab aquis Istri ingressuris mœnia, dextra est:
 In median spectans desuper omne forum.
 Quo non est spatiosius atque augustius ullum,
 Quam se late Albis Rhenus & Ister agunt.
 Passibus in longum patet area tota trecentis,
 In latum centum passibus absque decem.
 Hoc se sepe foro ad Mortem exercere solebant
 Austriaci Reges, Austriacique Duces:
 Hoc sunt sepe foro spectacula civibus ipsis
 Edita, ut in scenis Martia Roma tuis.
 Tecta, laresque fori pulchro stant ordine, ad altos
 Educti veluti Regia tecta polos.
 Intus adornati crebrâ testudine, servus
 Ne Vulcanus eis quid nocuisse queat.
 At foris ingenio, picturis atque decore
 Exculti: ut Regum castra superba putes.
 Ascensurus (aquis Istre post terga relictis)
 Per portam, in medii planiciemque fori.
 A læva stat parte domus cum turre decora,
 Lectorum à curis Curia dicta Patrum:
 In qua consultant Proceres totusque Senatus,
 Confluit in patriæ commoda remque sue.
 Altius hinc tendens turrim spectabis amœnam
 Vertice quæ pulchro sydera summa ferit:
 Altera porta urbis: per quam licet ire, perustum
 Si quis Villacum forsân adire velit.
 Hac ex turre solet nocturno tempore lucem
 Musica venturam significare cohors:
 Rursus & à nobis Phœbo migrante docere
 Jam pulso tenebras non procul esse die.
 Disparibus totam exhilarans concentibus urbem,
 Atque auditorum pectora & ossa movens,
 Hac à turre petens dextrum latus, ingredieris
 Per vicum, in quo sunt obvia templa tibi:
 Templa gregi quondam Monachorum exstructa celebri
 Franciscus quorum dicitur esse parens.
 Præfuit his olim Waltherus, Relligione
 Et meritis tota clarus in urbe pater:
 Qui nondum vinculis junctum aut pontibus Istrum
 Emensus sicco dicitur esse pede.
 Sed Generosorum quoque Mausolea videbis
 Non pauca hic tumulos nobiliumque virum
 Quorum corporibus sub mole latentibus istic
 Marmorea: mentes summa vel ima tenent.
 Qui pietate Deum sibi devinxere parentem,
 Et quibus in Christum spes fuit una Deum,
 Horum animæ celos adiere & lucida Regna,
 In quibus ipsa Deum concio tota sedet.
 Qui vitiiis vero infecti, aut erroribus atris
 Sunt adversati (turba scelestâ) Deo:
 Qui contempserunt sacrarum vincula legum,
 Et cum sacratis legibus omne bonum:
 Horum animas carne exutas exceptit avarus
 Tartarus: hos atri regio Ditis habet.
 Ex Monachorum œde ad turrim rediturus amœnam,
 Et portam, ad Styrios qua via recta patet:
 Non procul hinc latus ad levum conversus, in ipsa
 Te summi templi limina sacra feres.
 Inter ubi reliqua hoc etiam memorabile cernes,
 Quod nequeo versu non aperire brevi:
 Ante aram summam Friderici Cæsaris ipsa
 Intestina cubant, Cor quoque mite situm est.

Forum.

Ædes in
foro sitæ.

Curia.

Turris
Tibici-
num.Mona-
sterium.Parochia-
le tem-
plum.

Cujus

Schola.

Cœmitem-
rium an-
temura-
num.

Cujus in Austriaca Corpus mortale Vienna
 Sub saxi augusti principe mole jacet.
 Huic prope contigua est sacro Schola publica templo,
 Non casa parva, domus spatiosa satis:
 Educta in superas muris sublimibus auras
 Quæ te mox prima fronte monere potest:
 Civibus esse nihil prius bis, quam rite juventam
 Artibus imbutam & moribus esse bonis.
 Ut possint aras aliquando juvare focosque,
 Qui modo sunt pueri, curaque spesque patrum.
 Hinc sunt conducti non parvis sumptibus, istic
 Qui recte doceant, & moderentur eos:
 Quos aliquando sequi decuit vestigia patrum
 Et patriæ curas sustinuisse graves.
 Hactenus atque intus tantum celebravimus urbem,
 Quæ perparva quidem est, sed spatiosa tamen.
 Nunc foris ipsam etiam parte exornabimus una,
 Illustrissima quæ creditur esse mihi.
 Egressus portam, non hanc, Podalyrius urbis
 Contingam prope se quam Damianus habet:
 Zieglerus patrio dictus cognomine, quem nunc
 Tota senatorum concio jactat ovans:
 Sed quæ Styrenses contraria ducit in agros,
 Hanc inquam egressus, respice, quaeso, parum.
 Ad levam invenies fano cum paupere muros,
 Ingredere hos, neque enim quis prohibere potest:
 Hortus ibi sacer est muro conclusus amæno,
 Cœmeterion hunc Graja Camæna vocat.
 In quo morte solent sepeliri corpora raptâ
 Spiritibus raptis ad pia regna piis.
 Area lata patet, vastusque ager intus, & in quem
 Plurima adhuc possunt semina sacra jaci.
 Quæ rediviva suo nascentur tempore rursus
 In florem Domino gratiam habilemque Deo.
 Nam studium hoc fiammi est & Agricultura Tonantis
 Transferat ut nos hoc in sua Regna modo:
 Ut qui grana sumus, sic projiciamur in agrum,
 Atque fiamus ibi putrida rursus humus.
 Non secus ac semen, quo nil enascitur, ipsum
 Ni pereat prius, ut patre cadaver humo.
 Tempore messis (ubi tuba nos suprema vocabit)
 Rursum erimus studiis excipienda novis.
 At succo quæ plena suo, & bona grana fuerunt
 Ex quibus enatum est, quod placuisse queat:
 Transferat illa Deus cælestis in horrea Regni,
 Quæ tanquam summas est habiturus opes.
 Ex quibus at lolium & steriles nascuntur avenæ
 Illa Deus stannis perdet & igne suo.
 Hujus agri fies cultura gnarus, in istum
 Qui non horrescis sæpe venire locum:
 Nam non hic tumulos tantum spectabis inanes:
 Addita sunt, quæ te multa docere queunt.
 Murus Apellæa nam totus imagine multa
 Ac varia apparet planus ubique tibi.
 Spectandam Christi vitam omnem ex ordine pandens
 Equè Prophetarum plurima sumpta libris.
 Tota hic Christiadam pietas ostensa, & ad unguem
 Expressa artifici cernitur esse manu.
 Et quo corpora sint reditura hæc nostra triumpho,
 Et quibus in celos excipienda modis.
 Hæc aliquis forsan ridens Epicurus, inane
 Commentum aut nugas dixerit esse leves:
 Rideat at quicumque velit: nos vera fatemur
 Esse, & veridici prodita voce Dei.

Atque

Atque hoc vos veneror magis imo exoscutor omnes
 Hac qui Lincensi vivitis urbe Patres,
 Quod non æternæ ridetis dogmata mentis,
 Sed summam his ipsis scitis inesse bonum.
 Æternamque Deo promissam à principe vitam
 Et bona cætera quæ totus Olympus habet,
 Atque hæc ipsa mihi ratio fuit unica, vestræ
 Illustrandæ urbis, carminis arte rudis.
 Quam vobis gratam cupis atque obtestor opellam
 Esse meam, ad vos quæ mente profecta bona est.
 Imprimis Hoffmandle tibi clarissime Consul,
 Qui patriæ lumen diceris esse tue.
 Qui pietate tua juvisti templa Scholasque
 Laudis & æternæ hac dote mereris opes.
 Ut non immerito aut malè Cæsar Maximilianus
 Ornarit donis te meritisque suis.
 Vivite felices quicumque sedetis ad urbis
 Linzensis clavum: Vivite laude pari.
 Vos regat atque tegat, vos fortunetque beetque
 Cum vestra urbe pater, qui tenet astra Deus.

GARSTENSE Monasterium *Benedictinæ* Professionis magnificum ac perelegans in supra Anasiana provincia ad dextram Anasi, paululum supra Styrensem Civitatem, (ubi *Anasius* & *Styrus*, celebria Austriæ flumina, infra ipsam civitatem & arcem Styrensem concurrunt) amœnissimo loco situm: fundatum legitur in honorem Principis Apostolorum, & B. Virginis Mariæ anno Christi 1082. à nobilissimo Duce & Marchione Styrensi *Ottachero*, qui sacram ædem Geritensem, à Reverendo Domino Episcopo *Pataviensi* permutatione quadam, aut Concænobio, ut vocant, pro Ecclesia in *Pebamberg* impetravit. Condidit verò primum pro Canonicis Regularibus, qui sub Præposito *Eberhardo* 28. annis eundem locum tenuerunt, ad annum nempe 1110. usque, quo prædictus Marchio *Ottacherus* Benedictini instituti Monachis habitationem mancipavit. Fundator ad terram sanctam profectus, cum inde reversus *Roman* venisset, ibi obiit, ac humatus est. In *Gerstensis* verò templi Choro, ad septentrionalem parietem est elegans ac insignis Mausolæum prope Dominici Corporis ædiculam, in quo Domina *Elisabetha*, fundatoris *Ottacheri* Conjunx, cum duobus filiis, *Ottachero* & *Leopoldo* Marchionibus cubare dicitur. Habent in hoc Cænobio celebrem sepulturam Barones à *Losenstain*, & Nobiles *Scheckii*. In Choro cubat Imperatoris *Maximiliani* Præceptor quidam sine Epigraphe, cujus etiam nomen expiscari non potui. Catalogus ejus loci Abbatum talis mihi ibi exhibitus est, & à me auctus & ampliatus.

1. BEATUS Bertholdus, vir literis, pietate & innocentia vitæ admirandus, præficitur huic Abbatix primus ab ipso *Ottachero* Marchione, anno Christi 1110. Præfuit 30. annis ita laudabiliter, ita pie, doctrina & exemplo, ut Sanctorum Albo inscribi meruerit. Obit anno 1140. Sepelitur in media Ecclesia in sublimi tumulo, cujus circuitui inscripti sunt hi versiculi, etsi quartus illegibilis fuerit.

Pastor prædigne, pater ô Bertholde benigne,
 Rite cucurristi: multum Domino placuisti,
 Tu promissorum debes memor esse tuorum
 Protege &c. Cetera sunt illegibilia.

2. BERTHOLDUS secundus nominis, aliis *Arnsalus* dictus, ab *Ottachero* primi Fundatoris filio, eligitur anno 1140. præfuit annis 38. Decessit ex hac vita anno 1178.

3. CONRADUS, unanimi fratrum consensu electus, *Bertholdo* substituitur, Abbas hujus loci tertius, præfuit annis 12. & obiit.

4. SYRUS successit *Conrado* legitima electione anno 1190. præfuit annis 10.

5. BERTHOLDUS tertius eligitur anno Christi 1200. præfedit annis tantum tribus.

6. CONRADUS Secundus designatur Abbas anno 1203. præfuit annis 2.

7. HADAMARUS constituitur Abbas anno 1205. Sedit ad clavum annis 8.

8. ARNHALMUS præficitur Abbatix anno Christi 1213. præfuit annis quatuor.

9. RENIGBERTUS suscepit Abbatiam gubernandam anno 1217. Præfuit annis 12.

10. BERTHOLDUS quartus eligitur anno 1229. Præfuit 5. annis.

11. UDALRICUS successit *Bertholdo* anno Christi 1234. Sedit ad clavum annis sex.

12. BERTHOLDUS Quintus, designatur Abbas anno 1240. Præfuit annis 7.

13. ORTOLPHUS constituitur Abbas anno 1247. sedit annis 7.

14. GERUNGUS subrogatur *Ortolpho* anno 1254. præfuit annis 4.
 15. UDALRICUS assumptus est anno 1528. Sedit annis tribus, & naturæ debitum exsolvit.
 16. FRIDERICUS eligitur anno 1261. Præfuit annis 21. Obiit anno Gratia 1282.
 17. MARQUARDUS subrogatur *Friderico*, præfuit annis octo, & obiit.
 18. GODESCHALCUS electus est in Abbatem anno 1290. Præfuit annis quinque.
 19. UDALRICUS tertius *Godeschalco* substituitur anno salutis 1295. Præfedit annis 22. & obiit.
 20. OTTHO designatur Abbas anno 1317. Sedit ad clavum annis 16.
 21. HENRICUS successit *Othoni*. Præfedit annis duobus, obiit anno 1335.
 22. MICHAEL Abbas eligitur anno 1335. Præfuit annis 17. & esse desiit.
 23. ERHARDUS successit *Michaeli* anno 1352. Sedit ad gubernaculum annis 13. laudabiliter. Desiit esse inter mortales anno Domini 1365.
 24. NICOLAUS Venckhius, nobilis genere & virtute, animi, omnium consensu Abbatia præficitur anno 1365. Præfuit laudabiliter & utiliter annis 34. obiit anno 1399.
 25. FLORIANUS Tanbegkius Abbatia gubernaculum accipit anno Salutis 1399. Præfuit annis 20. Resignavit Abbatiam anno 1419. Obiit postea anno 1425.
 26. LEONHARDUS eligitur anno 1419. Præfuit annis 15.
 27. THOMAS Rantschius successit *Leonbardo* anno 1434. Præfuit annis octo, & reddidit Abbatiam his à quibus acceperat. Obiit tandem anno 1466.
 28. ALBERTUS eligitur anno 1442. præfuit 2. annis.
 29. FRIDERICUS constituitur hujus loci Abbas anno 1444. Præfedit annis 17. Consecutus est *Infulam*, & cætera Ornamenta Pontificalia anno Gratia 1459. etsi iis nunquam sit usus, quoddam valetudinarius esset. Obiit anno 1461.
 30. BERTHOLDUS Sextus eligitur anno 1461. Incæpit novam structuram ad *Anasum* fluvium præterfluentem, insignem & conspicuam. Præfuit annis 12. & obiit.
 31. BENEDICTUS substituitur *Bertholdo* anno 1473. Is novum ædificium, ab Antecessore inchoatum, præclare absolvit. Sedit ad clavum annis 15. Obiit anno 1488.
 32. LEONHARDUS secundus hujus nominis, *Chueschingk* dictus, successit *Benedicto* anno 1488. Is à propriis confanguineis suis (quorum unus ei Camerarius fuerat) miserabiliter est interemptus die 12. Novembr. anno 1493. cum 4. annis & paucis insuper mensibus præfuisset. Sepelitur in Sacello Capitulari. Authores tanti sceleris rota seu crurifragio in civitate Styrensi proxima è medio sublatis sunt.
 33. GEORGIUS successit *Leonbardo* trucidato, anno 1493. Præfuit 2. tantum annis, & primo statim regiminis sui anno à noverca fortuna inclementissime exceptus. Vidit magnam partem Cœnobii sui calamitose incendio, incuria fervi cujusdam præbendarii, perire: in quo refarciendo dum strenue laborat, iturus navigio per *Anasum* fluvium, ad vindemiam; aut alterius negotii ergò in Austriam inferiorem, paululum infra Styrensem civitatem naufragium passus & submersus periit 13. Junii anno 1495. Cadaver in flumine inventum cum luctu ad Cœnobiolum Garstense reductum est, ubi in Capitulari domo terræ parenti restitutum.
 34. UDALRICUS Praunauer dictus, patria *Styrensis*: eligitur anno Christi 1495. Præfuit annis 29. Templi Parochialis elegantissimi (quod ante Cœnobii muros & fossas situm est) renovator & ampliator. Decessit ex vita anno 1524.
 35. PANGRATIUS Holznerus, patria *Styrensis*: Pastor vigilantissimus, præficitur Abbatia anno Domini 1524. Præfuit annis 13. utilissime. Vidit excursionibus Turcicarum copiarum diripi circumquaque omnia usque ad - - S. Ulrici è regione trans *Anasum* amnem situm anno 1532. quo tempore ab iisdem *Marca Weyberina* ad eundem fluvium sita, hostiliter à Turcis exusta & direpta est. Obiit Viennæ 28. Augusti anno 1537. Sepelitur ibidem in Scotorum Cœnobio: Domi verò Successor tale ei, me auctore, posuit Saxum memoriale.

Qui quondam hujus erat templi venerabilis Abbas

Nunc cum cælorum principe vive Deo.

Vive Pater, vive ó Pancrati: Corpus & ossa.

Cujus habet gremio pulchra Vienna suo.

Non refert, qua quis requiescat mortuus urna,

Qua moriaris humo, qua tumuleris humo.

Omnibus à terræ regionibus est vel ad Orcum,

Aut ad Olympiacas semita certa domos.

36. WOLFGANGUS *Kranfus* cognomento, ex Gerstenfi pago natus, vir vitâ, moribus & oratione gravis, literis & humanitate, sed & omnium aliarum virtutum Regina pietate clarus: Eligitur in die S. Egidii Anno 1537. ætatis suæ anno 43. Præfedit utiliter & laudabiliter hoc adhuc currente anno 1552. Construxit & maximo sumptu erexit ædificia plurima, omnia testudinibus concamerata. Fecit pingi Catalogum omnium suorum

fuorum Abbatum Antecessorum. Curavit ipse sibi erigi in Capitulari sacello pium ac elegantissimum monumentum cum tali Epigrammate.

Forma quid est? gramen: quid vives? cera: quid etas?

Hora. Nihil durat: tempore cuncta cadunt.

Hæc homo si reputes, quando letaberis unquam?

Dulce mari quando? surgere ni tibi spes.

Quod Wolfgangus ego dum vixi sepe revolvens

Auxilium posui te pie Christe meum.

*****

S. KILIANI Monasterium Lambacense, vel in *Lambachio*, Austriæ supra Anasum sitæ oppidulo, in sinistra *Trunæ* fluminis, inter *Schwoaigii* & *Agrii* fluviorum congressus, loco amœnissimo, duobus lapidibus à *Welfo* oppido, & totidem à *Cremiphano* celebri Cœnobio situm, Ordinis *D. Benedicti*, diœceseos verò *Pataviensis*: Fundatum legitur, & ex conspicuo ac eleganti Castro, in domum præcationum conversum anno Domini circiter 1032. ab *Arnoldo* præpotenti ac Illustri *Comite Lambacensi*, qui cum charissimam uxorem *Regillam de Wennspurg*, Comitissam ex Ostro-Francis genitam, morte abreptam, & ex ea filium alium (præter *Adalberonem* Herbipolensem Antistitem & Episcopum) non haberet: Deum Opt. Max. possessionum & fortunarum suarum, consentiente & suadente filio suo, hæredem statuere decrevit. Instituit verò primum, ut esset ille locus habitatio 12. sæcularium Sacerdotum, qui *B. Virginis* ibi laudes & præconia perpetua cantatione celebrarent. Sed cum paulò post gravissimi exorirentur tumultus in Germania propter discordantes *Henricos IV. & V.* patrem & filium, & in his ipsis tumultibus ex Episcopatu Herbipolensi aliquoties eiceretur *Adalbero*, patriæ suæ in his Imperii fluctibus appulit. Ubi cum sæcularium Sacerdotum conversatio minus ipsi placeret, *Benedictinæ* Professionis Monasterium facere constituit. Fecit verò id consentientibus *Gregorio VII.* Pont. Max. & *Altmanno* venerabili Episcopo *Pataviensi* anno Domini 1056. Fundatores in hoc ipso Cœnobio sunt decenter humati, imprimis *Adalbero*, cujus tumulo tales sunt superadditi versiculi, huic foundationi testimonium præbentes.

Quicumque has nostras peregrinus tendis ad ædes,

Hancque meam tumbam noscere forte voles:

Sun Comes ex Lambach, cui nomen Adalbero quondam

Inclytus & Præsul Herbipolensis eram.

Henricus Cæsar Francorum depulit urbe,

Pontificem suamm quando secutus eram.

Hinc ego sub patriæ cogebat pergere fines

Fundavi hoc sacrum monte Monasterium

Quod ego (si poteris) parvo cum munere dones

Ut tibi fideream det Deus ipse polum.

Fundatoris hujus *Adalberonis* Episcopi, & docti (nam Parisiis studuisse legitur) & magna virtute præstantissimi, tamen invenio Genealogiam, nequaquam hoc loco omitendam.

Gebhardus, Comes à Laymbach, ex Richiza conjuge excepit

Arnoldum Comitem, is ex Domina Sophia rursus excepit

Arnoldum Marchionem: qui ex Regilla Ostro-Franca genuit

Itam Comitissam.

Arnoldum tertium Comitem: Adalberonem Episcopum Godefridum Marchionem, qui ex Haziga uxore sterili Herbipolensem, & secundarium hujus loci fundatorem. qui etiam ante parentes ex vita evocatus est sine hæredibus.

Catalogus hujus loci Abbatum non extat integer scriptus: ego verò ex variis chartis, & annotationibus Martyrologiorum talem congeffi, & in hunc (quem vides Lector) ordinem redegei:

I. ECCENBERTUS, vir venerabilis & morum honestate Deo complacens, eligitur in primum hujus Cœnobii Abbatem anno Domini 1065. ab ipso fundatore *Adalberone* Episcopo, qui eidem Abbati dedit 4. *sybas*, duas juxta *Trunam* fitas ab Aquilone, & alias duas ad meridionalem *Trunæ* ripam: quibus præerant nemorarii præfecti *Enzo*, *Engizo*, *Bero*, & *Ello*. Addidit verò quicquid à patruo suo *Aribone* ad *Zovissillam* habuit & *foram Weels*, & duas *marcas* in Francia Orientali fitas *Onoldebach* & *Geroldeshofen*: quæ nunc Civitates sunt, quarum prior Marchionibus Brandenburgensibus: Posterior Episcopo Herbipolensi paret. Parochiam item in *Tattensteten*. Aliud de hoc primo Abbate invenio nihil.

Script. Rerum Monast. Tomus II.

Ii

2. BE-

2. BEZEMANNUS subrogatus est *Eccenberto*, sed quo anno, id incertum est.
3. NANZO.
4. SIGMARUS, Sacelli conditor in *Weels*, ex quo postea *Franciscanum* Monasterium natum est.
5. ALRAMARIUS.
6. PABO.
7. HELMBERTUS, obiit anno 1127.
8. SIGIBOLDUS.
9. WESEGRINUS.
10. HILTGERUS.
11. GRITTO.
12. BERNHARDUS præfuit anno 1163. quo tempore à Papa *Alexandro* privilegia consecutus est, qui Monasterium Lambacense sub *B. Petri* tuitionem suscepit. Occisus esse legitur.
13. SCHWARZMANNUS.
14. WEZELINUS.
15. OTHO.
16. UDALRICUS.
17. BERNHARDUS secundus, præfuit anno 1257. & anno 1261. quo tempore iterum ab *Othone* Pataviensi Episcopo consecratum est templum prius exustum ac pene eversum, anno 1233. digladiantibus inter se & bello decertantibus *Austria* & *Bavaria*, nunquam satis bene concordibus, Principibus ac Ducibus.
18. CONRADUS, præfedit huic Abbatia anno 1291. quo etiam ex hac vita decessit.
19. CHRISTIANUS *Conrado* successit, anno supradicto: Præfuit adhuc anno 1299. quo in honorem S. Spiritus & B. Virginis Mariæ, consecratum est ab Episcopo Pataviensi *Bernhardo* altare, ad tumulum B. Adalberonis Episcopi situm.
20. HENRICUS, } De his omnibus nihil invenio
21. SIMON, } annotatum.
22. JOANNES, }
23. ULRICUS eligitur in Abbatem anno 1367. Præfuit adhuc anno 1378. quo tempore, à *Blasio* Milensi Episcopo, consecrari fecit aram S. Trinitati dicatam, in Parochiali templo, quod non procul à Monasterio in amœnissimo colle situm, sanctis *Joanni Baptista*, Apostolo & Evangelistæ dicatum est: quo tempore ex hac mortali vita decesserit incertum est.
24. CONRADUS.
25. STEPHANUS.
26. JOANNES à *Dagsperg* nobilis Baro: & collapsi hujus Monasterii secundarius quasi fundator & reparator, eligitur in Abbatem anno Domini 1422. Præfuit annis 14. laudabiliter. Reformavit & ad observantiam Regularem reduxit Monasterium anno Salutis 1429. Ampliavit Ecclesiæ principalis corpus. Decessit anno 1436. die 22. Martii, sepelitur in media Ecclesia cum tali Epigraphe ligata.
- Nobilis hoc tumulo Daxperger ritè Joannes
Clauditur, & nostræ gloria magna domus:
Namque reformavit Monachos, prudensque paravit
Piscinas: verus Relligionis amor.
Hinc pia verba Deo fratres effundite: tales
O utinam plures cerneret iste locus.*
27. THOMAS eligitur anno Domini 1436. præfuit annis 38. utiliter & laudabiliter. Is veteri ac ruinoso Choro diruto, novum Chorum condidit, quem absolvit, & à *Sigifundo* Salonensi Episcopo consecrari fecit anno Christi 1464. Consecutus est insignia privilegia Mantuæ à *Pio* Papa II. & inter cætera plenariam etiam absolvendi potestatem, idque effecit anno 1460. Obit anno 1474. 3. Januarii, sepultus in templo à se præclare illustrato, cum tali virtutum & meritorum suorum præconio.
- Ecce sepultus adest Thomas clarissimus Abbas,
Alter qui templi conditor hujus erat.
Magnanimus, vitam qui vixerat integer omnem:
Splendidus, ac frugi noverat esse tamen.
Grandia facta viros commendant: Iste nitebit
Per structuræ Chorum, per tabulata simul.*
28. JOANNES Schwerzwadel, ex *Weels* oppido natus, successit Thomæ. Præfuit annis 30. utiliter. Obit anno salutis 1504. Sepultus in primario templo.
29. WOLFGANGUS Glazinger, eligitur anno Domini 1504. Præfuit annis tribus. Obit anno 1507. Sepelitur in ambitu.

30. PAULUS patriâ Deggendorphius: successit *Wolffgango*: Præfuit annis 7. Decessit ex hac vita anno 1514.

31. MICHAEL *Alauda de Messenbach* vir nobilis & Auftrius, subrogatus Abbati *Pau- lo*, præfedit annis 20. Obiit anno 1534. Sepelitur in medio ferè templo. Cervus qui- dam à D. Maximiliano captus, & huic Abbati donatus sic loquitur.

Terdenos totidémque gradus volante sagitta

Oppetii sold Cæsaris arte manu:

His Michaëlque meis donatur cornibus Abbas

Cæsaris ille quibus sit memor atque mei.

32. LUDOVICUS cognomento *Goldkoferus*, patriâ Monacensis & Bavarus, grandi & robusto corpore conspicuus, eligitur anno 1534. Prælidet hoc adhuc currente anno 1552. Fecit sibi erigi tale monumentum à me factum in sempiternam sui memoriam.

Hic Ludovicus ego sum Goldkoferus humatus

Cænobii qui Abbas providus hujus eram:

Quod pulchrè excolui structuris pluribus, ut te

Hæc etiam Lector marmora nostra docent.

Regibus & Ducibus felix quos Austria gignit

Quos habet hic Dominos semper amatque locus.

Sumptibus erexi magnis conclavia bina

inclita: non uni pervia facta Noto.

Verum aliis etiam exposita atque obnoxia ventis

Qui salubrem sectam huc aëra sepe ferunt.

Fratribus infirmis spaciola cubicula feci,

Et pro frumentis ardua tecta duo.

Addidimus sacris etiam pulchra organa templis

In laudem divini maxime Christe tuam.

Tu miserere mei, tu protege semper ab hoste

Et mihi da Regni gaudia leta tui.

Obiit 29. Martii anno 1554.

33. JOANNES Sprangler *Athesinus*, ex Moravio sub arce Tyrolensi natus: Gar- stenfis Cænobita, vir juvenis & optimis moribus præditus, eligitur 6. Aprilis anno 1554. Confirmatur 5. Maji. Consecratur sequenti.

*****

TRUNÆPHANUM vulgò *Traunkirchen* Monialium Benedictinæ Professionis elegans Monasterium, in terrâ suprâ Anafum sitâ, ad *Trunæ* lacum insignem (per quem *Truna* celebris Austriæ fluvius volvitur) è regione Trunensis faxi, milliare magnum supra *Gamundianam* civitatem ad alpes Noricas, conditum & fundatum est annum Christi circiter - - ab Ottacharo & Leopoldo Austriæ Marchionibus, istic in templi Choro ante aram maximam sepultis. Habuit hoc Cænodium (quod olim amplissimum & opu- lentissimum fuit, at hodiè plurimum attenuatum) benefactores) *Leotoldum*, *Wilhelmum* in medio Choro sub virginum Choro sepultum, & *Othacarium* Comites: *Wilbirgin* & *Leobur- gin* Comitissas benefactrices illic humatas. *Adalbertum* item Marchionem Istriæ, & *Sophiam* Marchionissam. Abbatissarum ejus loci talis extat Catalogus, in quo colligendo juvit me Domina Abbatissa, quæ nunc rerum ibi potitur.

1. ATHA Comitissa, *Othacari* fundatoris filia, propè Sacellum S. Stephani humata.

2. GERTRUDIS, quæ Romæ pedes fuit, & habetur sancta, sepelitur in Sacello

S. Stephani: Tumulus ejus dicitur crescere versùs aram,

3. DIEMUDIS,

4. HEYLIA.

5. ELISABETHA.

6. BILBIRGIS.

7. DIFTHA vel JUTA.

8. GERTRUDIS secunda.

9. ALHEIDIS.

10. OTYLIA.

11. GYSELA.

12. MARGARETA,

13. ATHA II.

14. JUDITHA.

15. JUDITHA secunda.

16. GERTRUDIS tertia.

17. EUPHEMIA.

18. MARGARETHA.
 19. CHUNIGUNDIS.
 20. EUPHEMIA secunda.
 21. ANNA ab Aysterheim.
 22. ANNA ab Oczdorff, præfuit anno 1397.
 23. DOROTHEA à Katringen.
 24. CLARA à Vezingen.
 25. BARBARA Stadlerina.
 26. MAGDALENA Kastnerina de *Ganundid* : eligitur anno Domini 1462. Præfuit annis 33. Obiit anno 1495. Sepelitur in *S. Annæ* Sacello.
 27. ANNA Panchnerin, Domina imprimis pia & prudens, & quæ amicissimum & admodum beneficum habuit Imperatorem *Maximilianum*, eligitur anno Domini 1495. Præfuit annis penè 22. Obiit anno Christi 1516. Humata apud Kastnerin.
 28. DOROTHEA Strafsnerin, Domina speciosissima, præfuit annis 7. Obiit anno Salutis 1522. Sepelitur apud Antecessores,
 29. MARGARETHA Stainnacherin, Domina eloquentissima, & materfamilias optima, eligitur anno 1522. in Abbatissam, quæ prius ejusdem loci Oeconoma fuerat per 30. annos, præfuit annis 7. Obiit in die *Scholasticæ* anno 1530. Sepelitur honorificè in *S. Michaëlis* facello.
 30. BARBARA Kirchbergerin, præfuit annis penè quinque. Sepelitur in Sacello *S. Michaëlis*. Obiit anno 1534.
 31. HELENA Dietricherin Bavara, præfuit annis 9. Obiit anno 1543. Sepelitur in facello *S. Annæ*
 32. EUPHEMIA Domina de *Lofenstein*, Georgii Baronis filia : senio confecta eligitur anno Domini 1544. Præfuit annis 7. canum delicatorem studiosior alumna, quàm pauperum. Obiit anno Christi 1551. Sepelitur in Sacello *S. Michaëlis* sine marmore.
 33. ANNA Raynerin, nobilis Domina staturâ brevis & parva, virtutibus maxima, eligitur anno 1551. Mense Julio. Sedet ad clavum hoc adhuc anno 1552.
 Duobus à *Lombaco* milliaribus abest *Weelstun*, oppidum provinciæ suprâ *Anasium* sitæ, ad *Trunam* amnem conditum : in quo est insignis arx, *Maximiliani* Imperatoris morte & extremo fato nobilis, & alia *Polheimensium* Baronum. Est verò in eodem oppido *Franciscanum* Cœnobium, ad *Trunam* amnem amœnissimo prospectu situm, quod initio facellum fuisse tantum legitur, à *Sigmaro* Lambacensi Abbate constructum : Monasterium à Dominis *Polheimensibus* donatum, postea confirmatum est à *Wichardo* Ecclesiæ Patavienfis Episcopo anno Domini 1280. In eo Cœnobio celebris est *Polheimensium* Baronum sepultura : quorum eodem loco talem reperi Genealogiam.

ULRICUS Senior à *Polheim* in Hilariensi Cœnobio sepultus,
 anno Domini 1220. genuit

Henricum, Is ex conjugè *Geuta* Dietherici à *Weissenberg* filia suscepit

Henricum.	Ortolphum.	Philippum.	Weicardum.	Alberonem.
secundum, à <i>Polheim</i> , in Saxæ domus arce sedentem anno 1320.	à <i>Polheim</i> , anno 1303. qui ex <i>Wulphildi</i> de <i>Frauensteinerina</i> excepit <i>Weicardum</i> Archiepiscopum <i>Salisburgensem</i> .	à <i>Polheim</i> , anno 1293. Is ducta uxore <i>Margari-dâ</i> , Domini <i>Ulrici</i> de <i>Truchsen</i> filiâ, genuit	fundatorem <i>Monachorum</i> in <i>Weels</i> , in quo sepultus est Episcopus <i>Patavienfis</i> .	benefactorem, ejusdem cœnobii <i>Franciscani</i> .

Wernherum Senio-rem.	Wernherum Junio-rem, anno 1316. Is ductâ uxore primâ ex ea nihil excepit. Ductâ vero post primæ obitum Domina <i>Elisabetha</i> ab <i>Hartheim</i> , excepit	Alberonem.	Godefridum.

Pilgranum à *Polheim* sedentem in *Rechberg*, ann 1332. Is ex conjugè *Cunigunda* in *Rohr*, excepit

Weicardum Dominum in *Polheim* anno 1400. Weicardus is ductis duabus uxoribus legitimis ex

Dorothea de *Toczenbach*.

excepit

Joannem à *Polheim* in *Rechberg*.

Margariden, Domino *Bernhardo* *Hausmario* ab *Hauspach* desponsatam.

Barbara Comitissa *Pefingensi*.

Weicardum à *Polheim* in *Rechberg*.

Anno

Anno 1444.
D. Agnes de
Polheim in
Bilheim The
lonis in Kaf-
cowicz filia,
Patavii a-
pud D. Ste-
phanum se-
pulta in am-
bitu.

Wilboldum.
Is ex Anna de
*Hochenrech-
berg* excepit

Wolfgangum
à *Polheim*, qui
ex *Magdalena
Rambfeiderin*
genuit

Margaridem *Mesenbegio*
desponsatam.

Mariam pri-
mo Rudol-
pho à *Lofen-
stein*. Postea

Joanni à
Traun nu-
ptui tradi-
tam.

Weicardum Dominum in *Pol-
heim & Wartenberg*, qui vixit
anno 1420. & ex duabus uxo-
ribus

Magdalena de
Seubelstorf, aut ut
alibi lego *Heer-
belsdorf* iterili, ni-
hil. Hæc obiit
anno 1453. in
Choro *Weel-
senfis Cœnobii*
humata.

Barbara de
Traun, fæ-
cunda & in-
signi, ac lau-
datissimis
moribus præ-
dita Domina,
quæ obiit an-
no 1474. in
Weels sepulta.

Christo- phorum.	Acha- zium.	Ruper- tum.	Joan- nem.	Alber- tum.	Walbur- gin.	Catha- rinam.	Barba- ram.	Georgium à <i>Polheim</i> , Sa- lisburgi in Schola amif- sum anno 1478. nec po- stea vifum.	Wicardum, Viennæ in Danubio submersum, anno 1480.
---------------------	----------------	----------------	---------------	----------------	-----------------	------------------	----------------	---	---

Hos Infantes & parvulos præpropera mors
absumpsit anno 1480.

Sigismundi Ludovici Baronis à *Polheim*, tumulus in Cœnobio Franciscano.
authore *Wolfgango Schifero* LL. Doctore.

*Qui pius & pulchri custos Ludovicus honesti
Inclita Polheimæ fama decusque Domus.
Sic placuit patriæ (quod erat cordatus & æquus)
Optet ut amissum mæsta subinde virum.
Alius hic corpus requiescit, Spiritus ipse
Christe tuo lateat molliter (oro) sinu.*

Obiit anno 1544. humatus ante aram summam.

Wolfgangum, quinque Austria-
carum provinciarum Præfectum
regium, primum Baronem in *Pol-
heim & Wartenburg* anno 1476. Is
ex Domina Joanna Comitissa de
Orfela & vera excepit.

Bernhardum Episcopum, Vien-
nensem & Præpositum Albæ Re-
galis, qui obiit anno 1504. in 8.
Epiphaniæ. Sepelitur *Weelsii*
apud Franciscanos in Sacello S.
Barbaræ, quod est in ambitu.

Apoloniam,
Domino
Christopho-
ro à *Zelching*
desponsa-
tam.

Sufannam desponfa- tam Joan- ni à <i>Sta- remberg</i> .	Margari- den Mo- nialeni apud S. Petrum Salisbur- gi.	Cyriacum Baronem & Dominum in <i>Polheim & Wartenburg</i> an. 1500. præfectum terræ supra Anafum fi- tæ, qui obiit anno 1533. Sepul- tus <i>Welsii</i> apud Franciscanos in Sacello S. Barbaræ & ducta Elifa- betha Comitissa <i>Oëtingensi</i> ex ea fufcepit	Wolfgan- gum qui decessit parvulus.	Magdalenam Domino Ge- orgio à <i>Liech- tenstein</i> in <i>Ni- clasburgo</i> de- genti de- sponsatam.
--	---	---	--	---

Casimirum, Wolfgangum qui duxit u- bellatorem, xorem Do- minam Eu- caroli V. ca- phemiam à <i>Stubenberg</i> est. sedentem in Puchheim ar- ce, ad <i>Agriæ & Fockhelii</i> congressum fitâ.	Fride- ricum qui de- cessit juve- nis studu- it <i>Wit- teber- gæ</i> .	Maxi- milia- num in au- la Re- gis de- gen- tem.	Weycarum Eme- ren- tiam. qui anno æ- tatis suæ 32. nam. præmaturâ morte obiit in arce sua <i>Lichelburg</i> (quæ in lacu <i>Materensi</i> seu <i>Camerino</i> sita est) an. 1551. 6. No- vemb. Vir memoriâ & laude dignus. Is ex <i>Rofi- na de Polheim</i> , filia Dominae <i>Annæ</i> & <i>Sigismundi</i> <i>Ludovici</i> à <i>Polheim</i> (ejus nimirum, qui arcem <i>Pol- heim</i> paululum supra <i>Wel-</i> fium inter <i>Trunam</i> & <i>Grembachium</i> amnes conditam, erexit denuò & renovavit	Joannam quæ obiit parvula.	Barbaram <i>Peglino</i> Baroni, & Regio consiliario Vien- næ degenti de- sponsatam.
--	--	---	---	----------------------------------	---

heimensem intra *Welsensis* oppidi mœnia sitam & alteram paululum supra *Wel-*
fium inter *Trunam* & *Grembachium* amnes conditam, erexit denuò & renovavit
Liechtenegk dictam) excepit

Script. Rerum Monast. Tomus II.

K k

Ciria-

Ciriacum, adhuc
superstitem hoc
anno 1552.

Annam Ma-
riam, quæ o-
biit parvula.

Sigismundum Ludovi-
cum opt. indolis & sumæ
spei puerum superstitem.

Sifridum, in bel-
lo Smalcaldico
natum.

LUNACENSE, Lunæ lacus, una dictione *Lunelach*, vulgò *Memssee* Monasterium *Benedictinum*, in ea Baviaræ parte (quæ terræ supra Anasum vicinissima & penè contigua est) ad ejusdem nominis insignem lacum, & elegantem marcã intra alpes Julias situm: omnium Baviaræ Cœnobiorum amplissimum, magnificentissimum ac opulentissimum Patavienfis diœceseos. Fundatum legitur anno Domini 748. à Bavarorum Illustrissimo Principe *Udilone* in honorem S. *Petri* Apostolorum Principis, & S. *Michælis Archangeli*. Fundator decessit ex hac mortali vita anno Domini 766. Dicitur cubare Pataviæ vel in *Osterhoven*, quorum posterius mihi videtur verisimilius. Hanc foundationem *Thassilo* Dux, filius *Udilonis* anno 771. confirmavit, additis insuper multis redditibus, censibus, prædiis, curtibus, Grangiis, pratis & hominibus in *Rottal*, *Mätigow* & *Alergow*. Idque exemplum singulari quodam zelo secuti & æmulati ejusdem terræ viri nobiles, plurimum ad loci hujus exædificationem contulerunt. Abbatum ejus loci talis à me ibi exscriptus est Catalogus, in quo labore juvit me *Hieronymus Fontanus*, è S. *Quirino* natus, Organicen.

1. OPORTUNUS, cum viginti aliis fratribus ex *Cassino* Campaniæ Cœnobia evocatus, Abbatia huic præficitur anno Domini 748. Præfuit annis 32. Obiit anno 781. in ipsis Calendis Januariis. Sub eo S. *Virgilius* Salisburgenfium Episcopus Ecclesiam S. *Ruperti* inchoavit anno 772. Extant de eo & ejus fratribus tales vericuli.

*Cassino de monte legunt, & adhuc ibi degunt
Domnos claustrales; nec habebat Norica tales.*

2. HAMRICUS successit *Oportuno*, præfuit annis 17. Obiit anno 798. Missus fuit Romam ad Papam *Adrianum*, cum Domino *Arnone* Archiepiscopo *Salisburgenfi*, ad reconciliandum Regem *Thassilonem* cum *Carolo* Imperatore. Huic dedit postea Archiepiscopus *Arno* Ecclesiam S. *Martini* in *Straßwalden*, cum omni integritate, qualiter antea S. *Petro*, & S. *Ruperto* impendebat servitium. Extat de eo tale carmen.

*Abbas hic prudens, facundus, religiosus
Abbas Hamricus multæ virtutis amicus.*

3. ATTO, qui habuit beneficium quendam nobilem virum *Mathilinum*. Post hujus obitum, præfuit huic loco ab anno 804. ad annum usque 814. Dominus *Hildiboldus* Archiepiscopus *Salisburgenfis*, Sacri Palatii Imperialis custos & Sacellanus: magnus ejusdem loci benefactor.

4. LAMBERTUS Abbas substituitur anno 514. ab ipso Archiepiscopo *Hildiboldo*, cujus ipse prius fuerat Diaconus: vir religiosus, vitæ honestate clarissimus, ita ut omnibus sui sæculi hominibus charus esset, & Sanctus haberetur. Hic per interventum nobilium Comitum *Ernesti* & *Alberti*, à Rege *Ludovico* obtinuit territorium S. *Wolfgangi* in *Abernsee*, cum toto nemore circumjacente. Facta est hæc donatio in *Transtorph* anno Domini 819.

5. MEINGARDUS subrogatur *Lamberto*, sed quamdiu federit incertum est.

6. ADELRADUS successit *Meingardo*: Sed nec de isto quidquam in fastos relatatum est.

7. ECCENBERTUS, de quo nihil aliud scriptum reperitur

*Post horum mortem locus hic mutat malè sortem,
Pontificisque datur Obermünster, sic mutuatur.*

Anno enim Domini 831. *Ludovicus* Orientalis Franciæ Rex, ad petitionem *Hemma* Reginae uxoris suæ, tradidit Monasterium *Mensee Baturico* Ratisbonensi Episcopo, pro Monasterio in *Obermünster*, quod ad prædictam Ratisbonensem Ecclesiam pertinebat.

8. BENEDICTUS instituitur Abbas à *Baturico* Episcopo Ratisbonensi anno 832., præfuit Monasterio cum tenuibus redditibus ad annum usque Domini 852. Sub eo Monachi penè omnes locum hunc deseruerant, quòd Episcopo, violenter multa & superbè agenti, subesse nollent.

9. HELEMBERTUS ab *Erchenfrido* Ratisbonensi Episcopo Abbas constituitur anno 852. per longum enim tempus fratres Cœnobia, etsi pauci numero, facultatem eligendi Abbatis non habuere. Præfuit annis 12. Decessit anno salutiferi partûs 864.

10. ERCKHENFRIDUS constituitur ab *Embricone* Episcopo Ratisbonensi, præfuit annis 15. moritur anno Domini 879.

11. SINTHERUS Abbatiam suscepit de manu *Embriconis* Episcopi, præfuit annis sex.

12. OTHO

12. OTHO constituitur Abbas ab ipso *Embriconè* anno 885. præfuit annis 9.
13. RUDEMARUS eligitur ab Episcopo *Tutone*, anno 894. Præfuit annis 18. Obiit anno 912. Sub ejus gubernatione *Ungari* anno Christi 901. excursionem in *Bavariam* factâ, eandem miserè vastant, sed à *Bavaris* trucidantur plus mille. Postea anno 907. *Ungari* iterum *Bavariam* ingressi per biennium in *Alemannia* grassati sunt, donec anno 912. ab *Arnoldo* *Bavarorum* Duce juxta *Oenum* cæsi *Ungari* occubuerunt.
14. ERBO constituitur à *Tutone* Episcopo Ratisbonensi anno 912. Præfuit annis 14. Obiit anno 926.
15. ALBERTUS creatur Abbas per *Michaëlem* Episcopum Ratisbonensem, præfedit annis 17. Decessit ex hac lacrymarum valle anno salutis 943. præcedente anno vidit magno animi dolore Cœnobium suum diripi & spoliari ab *Hungaris*, *Bavariam* vastantibus, sed postea à *Bertholdo* *Bojorum* Duce cæsis.
16. REINHARDUS successit Alberto per *Michaëlem* Episcopum designatus Abbas. Præfuit annis 9. Decessit anno Incarnationis Dominicæ 952.
17. SIGEHARDUS præfuit Abbatiae decem annis. Obiit anno 962.
18. GUNDACKERUS fedit ad clavum annis 7. Decessit anno Domini 969.
19. CADELOCHUS præfedit Abbatiae annis 9. Obiit anno 978.
20. HAZELINUS Abbatiae investituram accepit à *S. Wolfgango* Ratisbonensium Antistite anno 978. Sedit ad gubernaculum annis 21. Obiit anno 999. Hujus Abbatis temporibus *S. Wolfgangus* in vastissimis Alpibus *Albernssee*, per quadriennium omnibus incognitus, Heremiticam duxit vitam, cum rexisset Ecclesiam Ratisbonensem 22. annis, & clam ex Ratisbonâ affugisset. Is pridie Calendarum Novembris anno 994. in *Pupingâ* loco ad Danubium inter *Evertingum* oppidum, & arcem *Schaumburgensem* sito, in quo hodiè *Franciscanorum* est celebre Monasterium, ex hac mortali vita ad æternam concessit.
21. CHUNRADUS investitur ab Episcopo Ratisbonensi *Gelbaro* anno 999. Præfuit annis 15. Obiit anno 1014. Hujus temporibus *S. Henricus* Imperator restitui jussit Monasterio, quæcunque ei injustè & violenter ablata fuerant. Sed & Episcopis Ratisbonensibus præcepit, ut Cœnobium *Manseehenense* pristinae libertati restituerent, & vel ablata, vel violenter usurpata plenè redderent. Unde extant versiculi.
- Cuncta restaurari Rex jusserat & renovari,
Illa restaurantur sibi, nec sua prædia dantur:
Quæ comprehenderunt prius, omnia posthabuerunt.
Vix claustrum parvi pars ultima redditur arvi,
Qui si reddentur grandes satis esse videntur
Parvula redduntur, à Præsule magna premuntur
Pontificis dextrâ, quæ diripit intus & extra.*
22. BERTHOLDUS eligitur Canonicâ electione anno 1014. Obiit anno 1036. Sub eo fuit maxima siccitas, fames, pestis anno 1018.
23. BRUNO Abbas præfuit annis saltem 4. Obiit anno 1040.
24. UDALRICUS primus hujus nominis, fedit ad clavum annis 31. Decessit anno 1071.
25. CADELOCHUS institutus per *Othonem* Ratisbonensem Episcopum, præfuit per unum tantum annum & vivere desiit.
26. RUPERTUS patriâ Ratisbonensis, vir religiosissimus, à *S. Emerani* Cœnobio mittitur ab Episcopo *Othone* anno Salutis 1072. Præfuit annis 44. Obiit anno 1115. Impetravit anno 1101. Ratisbonæ ab Imperatore *Henrico* quarto, & ab *Hardovico* Episcopo Ratisbonensi complures Decimas, & Parochiales aliquot Ecclesias, *Wifelburgum*, & *Stainakirchen* cum omnibus ad eas pertinentibus rebus ac juribus. Sub hoc Abbate dedicata est Ecclesia in *Marennsee* anno 1104.
27. MARQUARDUS.
28. JOANNES.
29. PALEPHANUS aliis dictus *Palefanus*: de his tribus nihil in fastos relatam est.
30. BEATUS CONRADUS, ex *Sigebergensi* Monasterio (in quo sub *Chunone* Abbate floruit) evocatus, ab eodem *Chunone* jam Episcopo Ratisbonensi, Abbatiae huic *Lunacensi* præficitur anno Domini 1127. Præfuit utilissimè annis 15. Consecutus privilegium ab *Innocentio II.* P. M. ne in posterum Abbas præficeretur in *Mannsee*, nisi quem *Monachi* communi consilio, aut certè sanioris partis consilio & assensu secundum Deum, & *B. Benedicti* regulam providerint eligendum, idque privilegium datum est anno 1142. Trucidatus est à *Colonis* suis ob defensionem rerum & facultatum Ecclesiae anno 1145. Sepelitur sub insigni marmore in media Ecclesia principaliore, è regione majoris suggesti.
31. WALTHERUS Canonicè electus est anno 1145. Præfuit 12. annis, vir bonus & reli-

& religiosus. Obiit anno 1158. Sepelitur in Sacello S. Petri, quod olim S. Andreae sacrum erat. Claruit miraculis.

32. HENRICUS eligitur anno 1158. Sedit annis 40. laudabiliter, & resignavit anno 1198. Consecutus est confirmationem veterum privilegiorum, & aliquot etiam nova à Lucio Papa anno 1182. Impetravit à Conrado Episcopo Ratisbonensi Ecclesiam S. Martini in Weyhemmerling cum omnibus juribus anno 1194. Hujus Abbatis temporibus resignavit Chuno Ratisbonensis Episcopus Cœnobia in Mannseeb super altare S. Michaelis totam Forellam, quæ dicitur Oberrnseeb, unâ cum Territorio S. Wolfgangi: quæ omnia Episcopi Ratisbonenses diu injustè detinuerant & usurparant. Hæc donatio facta est anno 1184. 4. Nonarum Aprilis.

33. HENRICUS de Wafferloch eligitur in Abbatem anno Christi 1198. Sedit ad clavum annis totis 26. Obiit anno 1223. Passus est magnam calamitatem, & amplissimam fecit rerum sui Cœnobia jacturam anno 1203. digladiantibus inter se, & odiosissime concertantibus Archiepiscopo Salisburgenfi, & Ludovico Bavarorum Duce, qui tamen sequenti anno redierunt in gratiam.

34. FRIDERICUS eligitur anno 1223. Præfuit annis 19. Obiit anno 1241. Habuit beneficium Rudigerum Episcopum Patavienfem, qui misertus calamitatum Monasterii, dedit Abbati huic annuos proventus duarum Ecclesiarum Steinenkirchensis & Wiselsburgenfis: Factum id anno 1235. Sub ejus gubernatione Dux quidam Bavarorum Ludovicus, præfente familiâ suâ, cultello ab ignoto quodam occiditur anno 1231.

35. SIFRIDUS eligitur anno 1241. Præfuit annis sex. Reddidit Abbatiam anno 1247. Hoc Abbate gubernante Henricus Episcopus Ratisbonensis cum Baviarum Duce ac Comite Palatino bellum gerens, castrum Wildenegk, Monasterio vicinum, obsidione cinxit & devastavit: & omne territorium Lunulacensis Abbatis rapinis ac incendiis, ferro & flammis est depopulatus anno 1242. Abbas in ejusdem Episcopi tuitionem susceptus est anno 1246.

36. HENRICUS Burghuserus eligitur anno 1247. Sedit annis 20. Obiit anno 1267. Habuit clementem Othocarum Regem Bohemiæ, Ducem Austriæ & Styriæ, ac Marchionem Moraviæ anno 1253. nam ejusdem antea prædilectus Sacellanus fuerat.

37. SIFRIDUS constituitur Abbas anno 1267. Sedit annis 4. Obiit anno 1271. peste sublatus.

38. CHUNO eligitur anno 1271. Præfuit annis 9. Obiit 1280. Sub isto Abbate primum incendium passa est hæc Ecclesia anno Domini 1273. Præclare ab ipso instaurata.

39. OTTO successit, præfuit novenarius. Obiit anno 1299. vidit iterum incendio perire Monasterium suum anno 1282. quod tamen pulchrè restituit & absolvit anno 1288.

40. DIETHARDUS eligitur in Abbatem anno Christi 1299. quamdiu præfuerit non invenitur. Sub ejus gubernatione expugnatum est anno 1310. ipsâ die Epiphaniæ, castrum Neuburgense ad Oenum situm, ab Othone Bavarorum Duce, & eodem anno Barones Austriæ & Styriæ collectâ sex penè millium equitum manu, Lunulacensem Abbatiam & omnem circumjacentem districtum violenter intrantes, ferro & incendiis deleverunt, & magnâ prædâ inde secum abductâ, ad sua redierunt.

41. FRIDERICUS cognomento Sulzberger, successit Diethardo sed quamdiu, aut quâ fortunâ præfuerit, in fastos non est relatam.

42. GUNDAKERUS Friderico subrogatur, de quo aliud annotatum est nihil, nisi quodd omnes Monasterii reditus ac annuos proventus, Oeconomiam studio amplificandæ, & benè administrandæ in librum scribi & redigi curârit anno Domini 1316.

43. SYBOTUS successit, sed nihil prorsus de eo extat scriptum.

44. CHRISTIANUS eligitur anno 1321. Præfuit annis 28. cujus ætate in S. Georgii oppidulo (quod in Matergovia ad Alpes situm duobus abest à Lunulaco miliaribus) conditum est, & fundatum magnificum templum ab Hobenseelderis nobilibus illic sepultis anno 1324. Est templum istud luculentissimum, & eleganter testudinatum, Chori testudo legitur esse absoluta anno 1438. sub Alberto Austriæ Imperatore, altera testudo totius templi addita anno 1503. Habent in eodem templo sepulturas nobiles ab Vezing & Arenstein. Obiit Abbas iste anno 1349. Fuit antea Sacellanus Othonis Bavarorum Ducis. Charus etiam Ludovico Bavaro Imperatori. Sub eo tertio exustum, & postea præclare reparatum est Cœnobium.

45. HENRICUS ex conventu Sebunensi postulatus est anno 1349. Sedit annis 22. Obiit anno 1372. Habuit hostes Schonburgios, qui exustionibus & aliis gravaminibus plurimum mali intulerunt colonis Monasterii, quibus cum postea rebus placitatis & pacatis in gratiam rediit Abbas, dans Schonburgiis Decimas in Schonburg anno 1351. Sub hoc Abbate Rudolphus Austriæ Dux omnes Monachorum, & totius Cleri reditus ex Austriâ solvendo, sibi per biennium usurpavit. Is postea Mediolani exul obiit anno ætatis suæ 25. anno Christi 1375.

46. HEN-

46. HENRICUS Stempius eligitur anno 1372. Præfuit 3. annis & obiit anno 1375.
 47. LUDOVICUS Panicherus successit *Stempio*. Sedit ad clavum annis 19. Obiit anno 1393. Fuerat ante *Pilgrini* Salisburgensis Episcopi Sacellanus. Sepelitur in meridionali abside.

48. UDALRICUS eligitur anno 1393. Præfuit utiliter 6. annis. Decessit anno 1399.

49. CONRADUS Schlüsselbergerus designatur Abbas anno Domini 1399. Præfuit annis 7. Obiit anno 1406. Impetravit à *Bonifacio* Papa pro se & Successoribus *Mitram* & cætera omnia pontificalia ornamenta.

50. JACOBUS Hohenfeelder substituitur *Conrado*, præfedit annis 9. Obiit anno 1415. Sepelitur in meridionali abside quodam cum Antecessore & Successore Abbate *S. Quirini*. Habuit beneficos *Ernestum* & *Fridericum* Austriæ Duces.

51. JOANNES Trenbeggius eligitur anno 1415. Præfuit annis 5. Obiit peste anno 1420. Vir elegantis & proceræ staturæ, sed & prudentiâ circumspectus, & facundiâ & morum gravitate Principibus ac Regibus acceptus. *Alberti* Romanorum Regis Sacellanus, & *Henrici* Bavarorum Ducis, quorum nomine plures obiit Legationes. Interfuit Concilio Constantiensi: Fecit scribi librum judiciorum & jurium Monasterii sui, cui fideliter præfuit, & plurimum profuisset, & diutiùs ei licuisset esse superstiti.

52. SIMON Reuchlinus, ex *Prunoviano* ad *Oenum* sito oppidulo insigni natus, eligitur in hujus loci Abbatem anno 1420. Sedit annis 43. Obiit anno 1463. Vir bonus, maturus, & religiosus imprimis, Regularis observantiæ fervens Zelator, in gubernandis temporalibus providus & circumspectus. Invenerat Monasterium, in spiritualibus & temporalibus penè collapsum, quod ipse, adjutus à Pontifice Romano ac Baviaræ Ducibus, præclare & fortiter reformavit. Omnia loca conventualia ampliavit, & de novo condidit, ambitum videlicet, Dormitorium, Refectorium, Pistrinum, domum Curie, promptuaria, granaria & horrea à fundamentis erexit & consummavit. Chorum Parochialis Ecclesiæ *S. Spiritus* (quæ è regione primarii templi sita est) & posteriorem partem Ecclesiæ *S. Wolfgangi* in superiori lacu sitæ, vulgò *das Yannghaus* dictam, & Sacellum *B. Virginis in Cellâ*, Sacellum item *S. Martini* vulgariter *S. Chunrad* in *Oberwang*, & *S. Udalrici* Sacellum in monte proximo situm defecit, & ex imis fundamentis instauravit, tanto studio, ut & ipse suis humeris faxa ad ædificia erigenda singulari gaudio bajularet. Consecutus est privilegia à *Martino* Papa. Sub hoc Abbate, primo exustum est templum *S. Wolfgangi*, unâ cum foro seu oppidulo, quod abest à Cænobio duobus milliaribus in Alpibus situm, ac templo contiguum. Id accidit anno 1429. pridè *S. Paschalis* festi, reædificatum ab eodem.

53. BENEDICTUS Egkel vel Eckiùs Bavarus, ex *Vilsiburgo* natus, eligitur anno Domini 1463. Præfuit annis 36. laudabiliter. Obiit anno Christi 1499. fulminante Divo *Maximiliano* Imperatore adversus Helvetios. Sepelitur honorificè in summæ Basilicæ Choro ante aram maximam, sub insigni marmore. Erexit ex imis fundamentis totam elegantissimam & sumptuosissimam Ecclesiam seu Basilicam *Luniacensem*, cui similem non habet tota Provincia suprâ Anasum sita: eam & Bibliothecâ & clinodiis auxit, & præclarissimè illustravit, & ab *Albarto* Salonensi, & *Bernardo* Libanensi Episcopis consecrari fecit. Chorum Ecclesiæ *S. Wolfgangi* ex imo ad summum usque evexit & absolvit: Domi verò, hoc est in Cænobio, nullam officinam reliquit, quam non auxerit & renovarit: totum Cænobium faciens marmoreum, & testudinibus ita refertum, ut & stabula equorum & boum, sed & suum sint testudinibus concamerata & tegulis latericiis eleganter tecta. Vineas in *Neuburgâ* claustrali comparavit: Præfuit & profuit plurimum. Sub ejus regimine exustum est anno 1480. oppidulum *S. Wolfgangi* cum tecto Ecclesiæ, id ab eo egregiè est restauratum. Fuit vir optimè de hoc Cænobio & ejus rebus meritis. Hic Abbas in die *S. Benedicti* natus, sacerdos factus, electus Abbas, & mortuus est.

54. WOLFGANGUS Herbelinus ex *Lunelacensi* oppidulo natus, eligitur in Abbatem Monasterii hujus (in quo à pueris laudabiliter, honestè & piè vixerat) anno 1499. Præfuit fideliter & utilissimè annis 23. Obiit anno 1521. ipsâ die *Maximiliani*. Sepelitur in Sacello *S. Petri* honorificè. Vir compositis moribus præditus & consilio gravis, quique consilia, & animi sui propositum nemini temerè pandebat, spemque suam non in filiis hominum, sed unum & solum in Deum fixam habebat, & ab hoc solo petere solebat instantissimè, unde etiam Symbolum illi erat hoc Regii Plâctis, Auxilium meum à Domino, quod omnibus ædificiis à se erectis apparet hodiè adhuc esse inscriptum. Charus erat omnibus summis pariter & infimis, imprimis Divo *Maximil.* Imp. qui eum peculiari vocabulo suum appellabat Monachum. Benedictini instituti defensor erat & Zelator maximus, unde complurium Monasteriorum Visitator & Reformator extitit. Erat Fratribus & in Choro & Refectorio semper ferè conjunctus, ut eos suo etiam exemplo ad pietatem & vitæ sanctimoniam invitaret. In orationibus erat continuus. Ecclesiam, amore decoris domûs Dei, & tabulis & picturis, companâ maximâ *S. Annæ* dicatâ, or-

gano & suggestu declamatorio maximo fecit insigniri. Sacellum animarum erexit. Abbatiam majorem, cum communi familiæ domo, & æstuariis & cameris, contra ignium voragine, testudinibus communivit. Cæmeterium muro inclusit. S. *Wolfgangi* templum cupreo tecto superinduxit, campanas ibi fieri fecit. Gymnasium Scholasticum (alitur enim in hoc Cænobio magna puerorum literas colentium turba) exstruxit. Horrea testudinibus concameravit, annuos redditus auxit & ampliavit, in omnibus per omnem vitam suam laudabiliter & utilissimè officium suum faciens.

*Idcirco vivat valeatque in sæcula cuncta
Cui semper violas fundat gratissima tellus
Cinnoma quin etiam, sed & alba ligustra, rosasque,
Fundatque sanguineis pulcherrima lilia spinis.*

55. JOANNES Hagenius, è S. *Quirini* Cænobio natus: Successit anno 1522. Vir immensâ corporis mole præditus, sed & ingenio neutiquam reprehendendo. Præfuit annis 15. laudabiliter, multa perpeffus in agricolarum conjuratione. Absolvit cupreum tectum S. *Wolfgangi* in Alpbibus, quod maximus eâ ætate esset hominum omnium ad id templum concursus, ex quo annuatim 15. aut 18. aureorum millia interdum Monasterio contigerunt. Obiit anno Domini 1536. Sepelitur propè Antecessorem in Sacello S. *Petri* sub honorifico saxo marmoreo.

56. STEPHANUS Riedenbergerus patriâ Viennensis, ex Præmissario S. *Wolfgangi* Abbas fit anno 1536. Præfuit annis 4. & aliquot mensibus. Obiit anno 1540.

57. ADALGARIUS cognomento *Holzzel*, ex Alpbibus natus, eligitur è S. *Wolfgangi* Præmissario in Abbatem anno Christi 1540. Præfuit annis tribus ferè, semper valetudinarius, obiit anno 1543.

58. SIGISMUNDUS Heehenkircher, vir nobilis genere & virtute, procerâ corporis staturâ præditus, vir facundus & concionator insignis, latinè doctus non vulgariter, ex *Kimstorbho*, superioris Baviariæ arce, non procul à Monaco natus, eligitur ex Pastore S. *Wolfgangi* in Abbatem Lunelacensem, anno Domini 1543. Reædificavit Infirmatorium, testudinibus eleganter concameratum, quod incendio perierat anno 1550. Præsidet laudabiliter & utiliter hoc adhuc currente anno 1552. Quo ego in Pannonias equitaturus ex Weelsio oppido supra Anasiano, cum nobili & eximiâ virtute præstante viro Bernhardo *Schifero* in supra Anasianâ provinciâ, & ejusdem arce Treylinga ad Trunam amnem sita, habitante Regulo ad lacum ac Abbatiam hanc Lunelacensem eques descendi mense Martio &c.

*****

CREMIPHANUM vulgò *Kremsmünster*, Benedictinæ Professionis Monasterium amplissimum ac magnificentissimum, in pago *Traungau*, Provinciæ Austriæ supra Anasianâ, ad *Kremsium* fluviolum in amœnissimo colle, tribus à *Weelsio*, tribus à *Syra*, & totidem à *Gamundia* Trunæ miliaribus situm. Fundatum legitur anno Christi 777. sub Papâ *Adriano* & Imperatore *Carolo Magno*, in honorem Salvatoris mundi, à potentissimo Bavarorum Principe *Thassilone*, cujus filius *Guntherus*, nobilissimus Juvenis, ex *Lindbirgi* seu *Leutbirgi*, *Desiderii* Longobardorum Regis filiâ, natus, ex *Laureaco* civitate (quam hodie *Enns* ab *Anaso* fluvio appellant) venatum in vicina nemora egressus, propè piscinam *Gundreich* hodiè dictam, quæ Monasterio, & imprimis S. *Sigismundi* Sacello vicinâ est, ab apro furente lethaliter percussus & interemptus est. Is in primario templo Cremiphanenâ honorificè sepultus est extra Chorum. Tumulo addito pendent tales versiculi, historiam foundationis hujus breviter explicantes.

Princeps Bavaricus, Regum de stemmate natus,

Guntherus nitido clauditur hoc tumulo:

Quem sus dum validum venando Principis icturn

Sentiret, subito dente peremit atrox.

Sus perit, & juvenis sylvâ: canis adjacet illis,

Custoditque sui sedulo corpus Heri.

His pater auditis nato Dux Thassilo mitis

Hoc struit æthereum monte Monasterium.

Sæpè sua casse venator prenditur ipse

Sæpè rapit juvenes fors, retinetque senes.

Confecratum est Cænobium à *Waldero* Archiepiscopo Laureacensi, & *Virgilio* Antistite Salisburgenâ anno supramemorato. Abbatum hujus loci talis extat Catalogus, ex variis annotationibus in hanc formam collectus.

1. FATERICUS, ex inferioris *Altachii* Cænobio accitus, Abbatia huic præficitur ab ipso primo fundatore Domino *Thassilone* anno Christi 777. Præfuit ad annum usque 789. Huic Papa *Adrianus*, fundatoris *Thassilonis* Compater, misit è Roma corpus S. *Agapiti* Marty.

Martyris. *Thassilo* dedit ei totum territorium *Traungow* dictum, & omnes in eo habitantes homines. Territoria item *Sippach*, *Sulzbach*, *Leubenbach*, *Pentenbach*, cum lacu *Almenfi* fortè & Sylva. Territoria item inter ripas *Ipff*, *Sirnack* & *Judich* sita, ad 40. *Schwaigas* faciendas. Dedit idem *Allenkboven* & *Eporctal*, & Ecclesias *Alberburgensem*, *Norfeldensem*, & *Sulzbacensem*: duas item vineas in *Ascha*, tres in *Rotula* & alia bona plurima, de quibus scriptum legitur tale *Monastichon*:

Thassilo dictus ego, Christo mea prædia lego.

Voluit item ut hæc Ecclesia *Cremiphansenis* post *Pataviensem* sedem Episcopalem, principem ac dignissimum locum obtineret, & ut absente Episcopo *Pataviensi*, ejusdem vices & officium suppleret interim in spiritalibus Abbas *Cremiphansenis*. Abbas iste *Fatericus* à *Carolo Magno* foundationis hujus confirmationes obtinuit, & ab eodem clementer est habitus. Circa hæc tempora movit in Papam *Adrianum* arma *Desiderius Longobardorum* Rex, *Thassilonis* fundatoris socer. *Adrianus* in summo periculo constitutus imploravit auxilium *Caroli Magni*, qui *Longobardiam* maximis copiis ingressus, *Desiderium* Regem sub jugum misit, ac propè *Papiam* devicit. Hanc patris calamitatem indignè ferens *Domina* fundatrix *Lindburgis*, marito *Thassiloni* precibus tam diu institit, donec eum ad ulciscendum *Longobardorum* cladem, & impediendum *Caroli* victoriam perpelleret: accitis itaque maximis *Hungarorum* copiis, *Thassilo* *Carolus Magnus* invadit, sed ab eodem victus, & aliquoties rebellis ac fœdifragus inventus, omnibus ditionibus tandem exuitur & *Laurisheimensi* Cœnobio (in quo pœnitentiam ageret, & reliquum vitæ exigeret privatus) intruditur. Quo tempore Abbas primus *Fatericus* obierit, aut ubi humatus sit, nescitur, nihil enim de eo aliud in fastos relatum extat.

2. WOLFRAMUS secundus hujus loci Abbas habetur, sed annosum de eo reperitur nihil.

3. SIGHARDUS præfuit anno 828. Accepit privilegium à *Ludovico Pio*, filio *Caroli Magni*. Sedit ad Abbatiaæ clavum sub *Papa Joanne*, Archiepiscopo verò *Laureacensi* *Kinchario*. Interfuit Concilio *Aquisgranensi* à *Papa Paschali* celebrato. Aliud de eo invenitur nihil.

4. SNELPERO, Sacellanus Regius, Abbas hujus loci designatus, præfuit anno 888. quo privilegia accepit ab *Arnulpho*, *Carolomanni* filio, qui dedit huic Abbati *Nesselbach*, *Neurhofen*, & Ecclesiam *Weels*, cum omnibus ad eam pertinentibus rebus & juribus. Et quidquid duo Comites, (qui Regiam Majestatem offenderant) habuerunt, inter *Champ* & *Perfuicum* fluvios.

5. BURCARDUS, & ipse Sacellanus Regius, successit *Snelperoni*, sed quo anno, id incertum est. Post hunc Abbatem vacavit, & vasta jacuit Abbatia *Cremiphansenis* annis penè 100. propter crebras *Hungarorum* irruptiones in *Noricum*, & perpetuas deprædationes ac vastationes, quæ factæ sunt anno 907. Item annis 917. 927. 941. & 946. quo tempore prope *Weelsium* cæsi sunt *Hunni* à *Bernhardo* *Norico* Duce: Et anno 954. & sequenti, quo cæsi sunt *Hungari* ad *Augustam Rheticam* ab *Othone* Imperatore, quo item anno in hoc Cœnobio 50. homines ab *Hunnis* trucidati esse leguntur. Circa hæc ipsa tempora *Pataviensi* Ecclesiæ præfuit Episcopus quidam, nomine *Christianus*: Is huic Monasterio plurima etiam bona prædia rapuit, imprimis *Pettenbachium* anno 983. Circa hæc ipsa tempora etiam *Steueregum* & *Eberspergum* à Cœnobio hoc rapta sunt & abalienata. Sic extremis calamitatibus & ærumnis oppressum Cœnobium feliciter tamen iterum emerfit annum Christi circiter 1010. Tum enim *S. Henricus* Imperator, à *S. Episcopis Ulrico* *Augustano*, *Wolfgango* *Ratisbonensi*, *Gotthardo* & *Pelegriano* admonitus & exoratus, ad instaurandum Monasterium *Cremiphansense*, non animum tantum adjecit, sed & manum ita admovit, ut reedificaretur, & Abbas cum cœtu Monachorum eidem loco vicissim præficeretur. Is *Henricus* Imperator, *Bavarorum* inclytus Dux, Secundarius hujus *Monasticæ* congregationis perhibetur fundator, cujus Abbates rursus sequuntur breviter annotati.

6. SIGMARUS post Cœnobii instauracionem Abbas hujus loci designatus est, sed quamdiu is ad gubernaculum federit, in fastos relatum non est. Obiit 2. Nonarum Septembr. Circa hujus tempora patitur *S. Colomannus* anno Domini 1012. in *Stockeraw*.

7. GERHARDUS Abbas fuit anno Salutis 1040. temporibus *Henrici* tertii Imper. Huic Abbati dedit *Walbhunus*, vir nobilis *Chirchdorffum* & *Atterseeb*. Obiit 6. Cal. Februar.

8. ERCHENBERTUS Abbas Infulatus primus, præfuit anno 1050. Sub *Henrico* Imperatore. Circa hæc tempora Monasterium ab *Engelmaro* Episcopo *Pataviensi* denuò consecratur. Obiit 8. Calend. Julii. Hic primus assumpsit Advocatos (fors: *Proteccionarios*) *Peticionarios*, nobiles de *Prenstein*, *Volckenstorff* & *Ortt*. Hujus temporibus patitur *Wenceslaus* Rex *Bohemix*, & *Austria* fit *Marchionatus*.

9. WOLFRAMUS successit *Erchenberto*: Sed aliud de eo habetur nihil. Obiit 2. Calend. Octobr. Dedit ei nobilis quidam *Rudolphus* vineam *Harpergensem*, sub *Pilgrino* Advocato.

10. PEZELINUS subrogatus creditur *Wolframo*, sub hoc igne concrematum est Cœnobium, in quo floruit *S. Wisintbo*, cujus sepulchrum est ante aram *S. Thomæ*. Offa ejus jacent in tumulo fundatorum.

11. DIETHERICUS præfuit anno 1082. ex Monacho Gossensi Abbas Cremiphani designatus ab *Altmanno* Pataviensi Episcopo. Hic Abbas Monasterium solemniter renovavit, ejusdemque ruinas præclare instauravit, *Altmannus* verò Episcopus denuò reconciliavit, & consecravit. Non fuit infulatus. Obiit 5. Iduum Decembr. Habuit benefactorem *Arnoldum* Comitem de *Welsa*.

12. HOHOLDUS successit *Dietberico*, sed quo anno, aut quamdiu, nescitur. Obiit 5. Calend. Julii.

13. BERTHOLDUS subrogatus *Hoboldo*: aliud de eo extat nihil. Obiit 19. Calend. Februarii.

14. ALRAMUS præfuit anno Domini 1090. Recuperavit, *Henrici* Imperatoris ope, *Petenbachium* anno 1099. quod antea ab Episcopis *Pataviensibus* abalienatum, & abstractum fuerat. Plurimum profuit huic Monasterio, nam paterfamilias erat industrius admodumque felix. Resignavit tandem Abbatiam anno Domini 1120. Obiit 5. Iduum Martii anno 1122. Ecclesiæ in *Chirchdorff* Conditor.

15. HERMANNUS præfuit duobus annis vivente adhuc *Alramo*, & eodem mortuo, tribus annis & aliquot mensibus. Obiit 2. Calend. Januarii anno 1125.

16. ULRICUS eligitur anno 1125. Præfuit annis 6 sub *Papa* Honorio & Episcopo Pataviensi *Regimaro*. Hujus ætate *Leopoldus* Marchio Austriæ construxit *Claustri-Neuburgium* & *S. Crucis* Cœnobium splendidissimum. Obiit *Ulricus* Abbas anno 1131.

17. ULRICUS secundus successit primo: Sedit annis 15 sub *Innocentio* Papâ, & *Lobthario* Imperatore. Habuit beneficam *Adelbeidin* de *Wildberg*, relictam *Ernesti* Comitis de *Hochenberg*: Beneficam item *Albertum* Comitem de *Rebgeu*, qui obiit anno 1155. *Pillungum* item de *Bernstein*.

18. ALBERTUS eligitur anno 1147. Sedit annis 13. Sub hoc Monasterium miserè defædatur, & vastatum esse legitur. Circa hujus item tempora, Marchionatus *Austriæ* in Ducatum evehitur per Imperatorem *Fridericum* primum, & primus *Austriæ* Dux fit *Henricus* *Leopoldi* filius. Obiit Abbas *Albertus* 4. Calend. Aprilis anno Salutis 1160.

19. MARTINUS sedit annis 5. & resignavit anno 1165. quo etiam obiit, ante turrim sepultus.

20. ALRAMUS secundus Monachus *Gerstenfis* Cœnobii, propè *Styriam* civitatem fiti, eligitur in Abbatem anno 1165. sedit annis 9. exauthoratur à *Diopoldo* Episcopo Pataviensi, *Istriae* Marchione; Construxit sacellum *S. Egidii*, consecratum ab *Alberto* *Salisburgensi* Archiepiscopo anno Domini 1170. Emit vineam in *Plikbersperg*. Obiit 3. Nonas Julii.

21. ULRICUS tertius, fratruelis *S. Bertholdi* Monachi *Gerstenfis*, ex *Gerstenfi* Priore fit Abbas *Cremiphanensis*, anno 1173. Sedit ad clavum annis 9. Habuit beneficam *Ottocharum* Marchionem *Styriae*. Profectus est cum *Leopoldo* *Austriæ* Duce ad terram sanctam, unde rediens apud *Accaron* *Peloponnesi* civitatem obiit, ubi etiam decenter humatus est. Huic vita *S. Benedicti* Abbatis dedicata & inscripta est. Circa hæc tempora Hospitale in *Pirno* construitur ab *Otbone* *Babenbergensi* Episcopo.

22. MANEGOLDUS Marchio *Istriae*, frater *Diopoldi* Episcopi Pataviensis, Monachus *S. Georgii* è *Suevia* seu *Hercynio* nemore accersitus: eligitur anno 1183. sedit annis 23. Consecutus est privilegium de *Ponte* in *Weels* super *Trunam* construendo. Ecclesiam item *Vorchdorff* à *Wolfgero* Episcopo anno 1196. Fit Episcopus Pataviensis anno 1206. ubi cum annis 9. sedit, obiit anno Christi 1215.

23. CHUNRADUS, ex Cœnobio *Seydenstetten* accersitus, præfuit Abbatia huic anno 1206. Præfuit annis tribus & exauthoratur. Sub eo Cœnobium iterum incendio periit.

24. RUDOLPHUS eligitur anno 1209. Sedit annis 10. condidit Sacellum *B. Mariae* Virg. & Dormitorium & duo latera ambitus. Sub hoc Abbate absoluta est Ecclesia *Cremiphanensis* per *Leopoldum* *Austriae* Ducem à *Juribus* Advocatorum. Profectus Romam cum *Leopoldo* prædicto Duce, cum inde in Germaniam redire vellet, obiit in itinere 5. Nonarum Martii anno 1219. Sepultus in quadam *Longobardiæ* civitate. Successit eidem domi concorditer electus

25. BERNHARDUS vir nobilis de *Ableutten*, is sedit ad clavum annis 11. Consecutus est domum in *Anafinâ* civitate. Obiit anno 1230. Aliud de eo habetur nihil.

26. HENRICUS ex stirpe Comitum de *Playn* natus, Monachus *Tegerini* Cœnobii, præfuit utiliter annis 17. post *Bernhardum*. Hic cœpit Monasterium renovare anno 1232. sub Imperatore *Friderico* secundo. Habuit beneficos Episcopos *Rugerum* Pataviensem, & *Eggenbertum* *Babenbergensem*. Decessit ex hac vita anno 1247.

27. ORTOLPHUS substituitur *Henrico*, sedit annis 9 amisit multa prædia ab Episcopis Pataviensibus *Bertholdo* & *Othone* abalienata: Vendidit privilegium Insulæ *Othoni* Episcopo, renovavit dexteram Monasterii absidem. Exauthoratus anno 1256. Reliquum vitæ privatus exegit. Obiit 5. Calend Junii. Sepelitur in Sacello *S. Egidii*. Ejus ætate in tota provincia graviter tumultuatum est, propter interfectum Ducem *Fridericum* anno Domini 1246.

28. BERTHOLDUS secundus, vir nobilis de *Ableuten* & Monachus *Gerstenfis*, & hospitalis *Pirnenfis* Præfectus, in hujus loci Abbatem eligitur anno 1256. Præfuit laudabiliter annis 19. Redemit multa, condidit domum Infirmorum. Erigi & testudinibus concamerari fecit totum Monasterii templum primarium elegantissimum. Obiit anno 1275. 13. Calend. Decembr. Sepelitur honorificè sub insigni marmore ante aram *S. Crucis*. Successit ei

29. FRIDERICUS vir nobilis de *Aych*, qui cœpit administrare vivente adhuc *Bertholdo* anno 1273. Præfuit 54. annis. Insignis Bibliothecæ augmentator, sed & aliarum Cœnobii (cui plurimum etiam profuit) possessionum. Resignavit anno Domini 1326. retentâ sibi sufficienti pensione.

30. FRIDERICUS secundus, cognomento *Riczendorphius*, ex oppido *Weelfensi* natus, eligitur anno salutis 1326. ætate quidem juvenis, sed ingenio, facundiâ & moribus pluribus etiam senibus anteferendus: invenit Cœnobium admodum obæratum, quod mediocriter iterum exsolvit. Sedit ad clavum annis 20. Obiit anno 1346.

31. CHRISTIANUS *Ottstorpher*, vir genere nobilis, pomparum æquo amantior, successit. Sedit ad clavum annis tribus, & aliquot mensibus. Obiit anno 1349. in die *S. Elyfæ*.

32. ERNESTUS & ipse vir nobilis de *Ottstorph*, bonus Paterfamilias, eligitur anno 1349. Sedit ad clavum utiliter annis 11. quibus Cœnobium elegantibus & firmis ædificiis plurimum auxit & illustravit, turræque erexit. Obiit anno 1360.

33. CONRADUS suevus natione successit, sedit annis duobus, mensibus sex. Vetera privilegia curavit renovari per *Rudolphum* Austriæ Ducem. Obiit anno 1363.

34. HENRICUS de *Grub*, patriâ *Weelfensis*, successit *Conrado*. Sub hoc Abbate gravem rerum suarum jacturam perpeßum est Monasterium *Cremiphansense*, cum propter *Bavariæ* Ducum, & *Rudolphi* Austriæ Principis, inter se dissentientium, civilia & intestina bella, tum quòd eadem tempestate utrumque Dormitorium cum *B. Virginis* Sacello incendio periret.

35. HENRICUS *Sulczbegius* subrogatur *Henrico* de *Grub*, sed quo tempore incertum est. Absolvit templum *S. Joannis* in *Marca*, inchoatum ab Antecessore. Obiit anno 1376.

36. MARTINUS de genere Baronum *Polheimensium* natus, eligitur anno quo *Henricus* decessit. Sedit annis 23. Obiit anno 1399. Conflavit multum æris alieni, construxit Sacellum rotundum *S. Sigismundi*. Impetravit Romæ *Insulam* de novo pro se & suis Successoribus.

37. STEPHANUS de *Austria*, eligitur anno 1399. Sedit annis 6. Obiit anno 1405. Ultimâ Januarii.

38. HERMANNUS eligitur anno 1405. præfuit annis 14. Monachus prius *Metaniensis* apud *Bavaros*, & homo senio confectus, qui cum invenisset Cœnobium ære alieno plurimum gravatum, non potuit admodum feliciter præsidere. Hunc *Albertus* Austrius, paulò post Imperator designatus, in specialem gratiam & protectionem suscepit, & temporalium gubernationi quendam præfecit fidelem militem *Andream Heldinsperger*, qui Monachis quinque præfuit annis. Idem Dux tandem generalem Visitationem omnium Pataviensium diœceseos Monasteriorum impetravit in *Constantienti* Concilio à *Papa Martino V.* in qua *Hermannus* iste Visitatoribus resignavit anno Domini 1419. retentâ sibi in reliquum vitæ provisione mediocri & justâ. Obiit postea anno *Gratiæ* 1430.

39. JACOBUS *Treuttelkofferus*, genere nobilis, eligitur in ipsâ reformatione 4. Martii anno Domini 1419. Præfuit annis 35 mensibus 2. diebus 20. Solvit sex talentorum seu florenorum millia. Condidit Abbatiam è regione maximi templi sitam, & alia memorabilia plurima, Sacellum Abbatæ, & cellam sub Sacello vinariam, granarium, & carceres circa portam & stabula equorum, superiorem partem turris majoris cum tecto: Bibliothecam & Sacrarium libris & clinodiis illustravit. Dedit exactiones maximas contra *Hussitas* & *Bobemos*. Obiit 23. Maji anno 1454. Sepelitur in Meridionali abside honorificè, ante aram *S. Benedicti*.

40. ULRICUS *Schoppenfaum*, Artium & Juris Canonici Baccalaureus, vir honestus & probus, successit Abbati *Jacobo*, præfuit sapienter & utiliter, etsi inter maximas difficultates suorum temporum annis 30. mense uno, diebus 16. Obiit in bonâ senectute anno 1484. 9. die Julii. Sepelitur in Septentrionali abside, ante aram *S. Nicolai* sub saxo elevato. Reditus Monasterii auxit, Bibliothecam libris, Sacrarium aureis & argen-

teis ac fericinis ornamentis decoravit, totumque Monasterium ædificiis plurimis communit & ampliavit, multa perpeffus à vicinis quibusdam nobilibus, qui & Monasterium & marcam vicinam, & alia hujus loci prædia & bona aliquoties rapinis & incendiis infestantur: qui tamen singulari Dei judicio pœnas suæ hujus Tyrannidis tandem dederunt.

41. BENEDICTUS Brauno successit *Ulrico*, præfuit annis 4. Vir honestæ vitæ & conversationis laudabilis, qui multa sustinuit gravia & periculosa propter *Matthie* Regis Ungarorum bella & incursiones. Obiit 29. Julii anno 1488. Sepelitur in abside Meridionali ante aram *S. Benedicti*. Construxit fornacem laterum & Pistrinum.

42. WOLFGANGUS Widmarus, subularum factoris filius, ex oppido *Steuers* oriundus, eligitur anno 1488. Sedit ad clavum annis 12. tedit anno 1494. pingi in meridionali pariete totam foundationis historiam. Condidit eodem anno Capitularem seu pœnitentiæ locum. Circumduxit Cœnobium interiori muro. Obiit anno 1501. 16. Augusti. Sepelitur honorificè in abside Septentrionali. Fuit Abbas liberalis, & paterfamilias industrius.

43. GEORGIUS præfuit annis quatuor, cui succedit.

44. JOANNES, natione Bohemus, præfuit annis 19. laudabiliter. Fuit Divo Imperatori *Maximiliano* à Consiliis & Confessionibus, fecit fieri inter cætera ædificia plurima, organum insigne anno 1513. Sedilia Chori anno 1515. Obiit 9. Decembr. anno 1524. Sepelitur in templo ferè medio.

45. LEONHARDUS, vir pietate & virtute præditus non vulgari, præfuit per unius anni & aliquot mensium spacium: Obiit anno 1526. sextâ Junii. Sepelitur in templo ferè medio. Erat Prophetorum & Apostolicorum Scriptorum Lector & cultor studiosissimus.

46. JOANNES Happenzagel, è *Schwensio* Austriæ suprâ *Anasiana* oppidulo natus, vir omninò doctus & devotus, eligitur anno 1525. præfuit laudabiliter annis octodecim. Fecit fieri inter cætera multa ingeniosissimam tabulam aræ maximæ, sculptam manu *Joannis Peysseri*, insignis Statuarii & Phidiæ Norici, cognati mei. Condidit conclavia Regia insignia & novam Abbatiam. Obiit 28. Septembr. anni Christianorum 1543. Sepelitur in media Ecclesia honorificè.

47. GEORGIUS Lechnerus, patriâ *Scherdingensis* Bavarus, vir literis & humanitate clarus, & vitæ honestate & modestiâ venerandus, eligitur in Abbatem anno Christi 1543. Præsidet laudabiliter & utiliter hoc adhuc currente anno Domini 1552. Literarum & Literatorum fautor insignis, qui & Marcam vicinam & Cœnobium ipsum plurimis magnificis structuris illustravit; Inter multa verò inprimis turrim & testudinem portæ vicinam aut contiguam cum Judicis conclavi anno 1545. construxit, anno verò sequenti totum exteriorem murum perelegantem ac robustum, cum turribus, & propugnaculis quinque firmissimis, & unâ portâ versùs Marcam eunte, anno 1547. quatuor domos insignes erexit in marcâ. In Cœnobio verò fossium quadratis lapidibus construxit, & ex imo ad summam usque exædificavit. Anno sequenti firmissimam turrim, Praxatorio contiguam, ex lapide secto & quadrato construxit in altum. Anno 1549. iterum duas magnificas domos in Marcâ condidit *Gstetensem*, & *Schoperanam*: Molendinum item in quo papyrus confici solet, omnibus necessariis & ædificiis, & commoditatibus aliis instruxit: Et quod omnium maximum ac in viro Abbate & religioso verè laudabile est, insignem scholam in suo Cœnobio aperuit, in quâ juvenus Christiana, & inprimis pauperum puerorum magna caterva non alitur modo, sed & literis & pietate & bonis moribus informatur studiosissimè: plurimus in hoc distans ab aliis hujus sæculi Abbatibus, qui literarum odio plerumque flagrant, & juventutis curâ omninò non afficiuntur. Haris idcirco quàm aris potius adhibendi, cum fuci potius sunt, quàm apes Deo & Ecclesiæ utiles: in quos iratus Deus gravi aliquando pœnâ & ultione justâ animadvertet.

POMERII HORTUS, vulgò *Paumgartenberg Cisterziensis* instituti insigne Monasterium, in provinciâ Austriæ suprâ *Anasiana*, tribus ab *Anasiana* civitate lapidibus, non procul à sinistrâ Danubii ripâ ad *Narium* fluviolum (qui infra Cœnobium, quod perfluit, *Danubio* confluit) verè in amœnissima paradiso situm, fundatum est vivente adhuc *S. Bernhar-do* in honorem *B. Mariæ* Virginis, anno Domini 1142. ab *Othone*, Marchione Austriæ, ejusdemque uxore Domina *Geuta*, quæ *Erlacensis* Monasterii Monialium quoque fundatrix est, & Comitissâ fuit de *Peyhelstein*. Fundator *Otho* obiit anno 1148. Sepelitur honorificè in domo Capitulari sub insigni marmore. Abbatum hujus loci, baculiferorum saltem, talis à me collectus est Catalogus.

1. FRIDERICUS, vir literatus, ex *Parisi* Academia in Austriam reversus, Abbas *S. Crucis* in Austriâ, ex *Moremundensi* Monacho factus, *Episcopi Frisingensis*

Otho-

Othonis, olim in studio universali, & postea in ordine familiaris totalis & amicus, eligitur in Abbatem Paumgartenbergensem anno 1142. quàm diu præfuerit, nescitur: designatus postea Episcopus in Ungarià, tamen tandem huc rediit, hic sepultus anno 1151. Consecutus privilegia ab *Eugenio* Pont. Max.

2. HERMANNUS primus obiit in Abbatia gubernatione, sed quo anno incertum.
3. HERMANNUS secundus hujus nominis. Obiit Abbas.
4. FRIDERICUS secundus hujus nominis. Obiit in Abbatia.
5. REINBOTO non obiit ut Abbas, quia resignavit devotionis ergò.
6. RUDIGERUS præfuit annis 30. & resignavit, absolvit structuras Monasterii.

Consecutus est privilegia ab *Imocentio* Papa anno 1209.

7. BURCARDUS devotionis causâ etiam resignavit.
8. PILGRINUS author & conditor Aquæductuum. Abbas tandem *S. Crucis*.
9. SIMON dedicari fecit Monasterium, & id totum muro primus muniri fecit.
10. BERTHOLDUS strenuus sui ordinis Centurio; factus tandem Abbas *S. Crucis*.
11. HENRICUS vir pius, tandem etiam Abbas ad *S. Crucem*.
12. JOANNES resignavit devotionis ergò.
13. WALTHERUS è *S. Crucis* Cœnobio assumptus: Dormitorium condidit, & Cœnobii murum & munitiones absolvit, ac tantus fuit hujus loci benefactor, ut ejusdem secundarius haberetur fundator. Obiit plenus dierum & bonorum operum in Abbatia.

14. CHUNRADUS Prior hujus loci, fit ejusdem Abbas: præfuit annis 11. Resignavit. Condidit sacellum & Refectorium, multa redemit, plura comparavit.

15. ALHARDUS, Prior de *Zwetel*, fit Abbas: absolvit Refectorium, & partem ambitus propè cellam vinariam. Sedit annis 3. & resignavit, rediens unde venerat.

16. RAPATO de *S. Crucis* Cœnobio postulatus, condidit sacellum Infirmatorii, Aquæductum lavatorii inchoavit, quem morte præventus non absolvit. Sedit annis 11. & obiit.

17. OTHO ex priore Abbas designatur, præfuit annis 3. Consummavit Aquæductum lavatorii, eam partem ambitus, quæ Refectorio vicina est, construxit & absolvit. Senio confectus, & adversâ valetudine laborans resignavit liberè.

18. WALTHERUS 2. annis præfuit, & devotionis causâ resignavit.

19. CHRISTIANUS præfuit 16. annis laudabiliter: condidit granarium in pistrino, lavatorium, & id ambitus latus, quod Capitulari domo vicinum est, & duas stibas Infirmatorii: paradisum non absolvit, morte præventus.

20. EBERHARDUS 3. annis & 6. mensibus Abbatiam rexit, & eâ postea sese abdicavit.

21. OTHO assumptus est de *S. Cruce*, sed tantum septimanis quatuor, mox ad locum unde accitus erat, reversus.

22. D. CONRADUS Jeswiczerus bis Abbas, turrium conditor & campanarum. Decessit ex hac mortali vita anno 1335.

23. RUDEPERTUS vir pius & benignus, sedit 2. annis & resignavit.

24. REINHARDUS de Wien natus, præfuit utilissimè annis plurimis, fecit veteri Abbatia destructâ novam & egregiè illustrem, & alia plurima, lavatorium plumbeum & sumptuosum, cujus superiori circumferentia hæc superaddita est epigraphe.

Anno Domini 1344.

Reinhardus vitâ fecit pius hoc opus Abba

Per manus artificis Liebhardi Pataviensis.

Et Sacella quædam. Emit ornamenta & clinodia multa.

25. JOANNES Schwenterus, de liberâ civitate super Anasiana, ad *Astium* fluvium sita, oriundus: Præfedit Abbatia annis 18. laudabiliter.

26. STEPHANUS sedit annis 4. & dimidio, & pietatis ergò resignavit

27. JOANNES Hadamarius de Lengenfeld, præfuit 32. annis laudabiliter, fecit testudinari quartam ambitus partem dormitorio vicinam. Obiit in vigiliâ *S. Matthæi* Apostoli.

28. ANDREAS ex Cellæ Præfecto Abbas factus, utilissimè præfuit annis 15. bonus paterfamilias, Grangiarum author & amplificator.

29. STEPHANUS de Darnach, oppidulo Auftriaci, oriundus, vir pius, benignus & devotus; Præfuit 33. annis laudabiliter, quibus plurima perpeffus est, & plurima damna fecit sub excursionibus *Huffitarum*, à quibus Cœnobium direptum aliquoties & vastatum, sed ab hoc Abbate longè magnificentius reconditum & restauratum est: Imprimis verò novum & luculentissimum Chorum fecit. Confectus senio resignavit. Sepelitur in Choro suo novo post summam aram. Obiit anno Domini 1454. 13. Octobr.

30. WOLFGANGUS multis structuris Cœnobium illustravit.

31. SIGISMUNDUS ex oppido *Weels* oriundus, obiit anno 1469. plurima condidit Monasterio utilia.

32. ERHARDUS de *Ardaco* oriundus, præfuit laudabiliter annis 18. Condidit Sacellum *S. Lamperti*, author piscinarum, & fontis propè Abbatiam fiti, conditor organi. Decessit anno 1437.

33. JOANNES de *Novo foro* oriundus, vir longâ & procerâ staturâ, præfuit annis 12. Obit Viennæ anno 1499. Sepelitur in Cænobio *S. Crucis*.

34. JOANNES de *Hirschow*, vir brevis staturæ, Artium Philosophiæ Magister, præfuit 8. annis, fecit piscinam insignem propè *S. Ulrici* montem. Obit in oppido *Melicensi* sub cura Medicorum anno 1507. ætatis suæ vix 40. anno.

35. WILHELMUS *Lutifugelius*, *Augustanus*, eligitur in Calendis Januariis anno 1508. Præfuit annis 11. Decessit anno 1519. quo etiam *Maximilianus* obiit.

36. HENRICUS Kernius, ex *Timbacensi* superioris Palatinatûs oppidulo natus, *Lanii* filius, eligitur in die *S. Lucie* anno 1519. Præfuit & profuit annis 22. Decessit anno Christi 1541. Sepelitur in *Paradiso*.

37. HERMANNUS *Schednerus* ex eodem *Timbacensi* oppidulo natus, 8 milliari- bus à *Norimbergâ*, Germaniæ Metropoli, successit conterraneo suo in *Vigiliâ Ascensionis Dominicæ* Anno 1541. præfuit laudabiliter & utiliter hoc adhuc currente anno 1552. diligens Monasterii sui paterfamilias ac illustrator. qui sibi in patriæ suæ templo tale, me auctore, erigi fecit monumentum.

*Hermannus Schedner patriâ suâ natus in istâ
Illa aliquando mei possit ut esse memor,
Hanc tabulam fieri curavi, providus Abbas
In pulchris terris Austria pulchra tuis.
Hic ubi pulchra jacet Paumgartenberga, celebris
Et multâ illustris Religione domus,
Vos natura mihi quos fecit compatriotas,
Pro me orate pium qui tenet astra Deum.
Ut mihi per Christum pateat pia Regio cæli
Et possim in placida vivere pace diu.*

*****
WALDHUSIUM *S. Joannis* Ecclesia Canonicorum Regularium *S. Augustini*, perelegans Monasterium in *Austriâ* (quæ provinciæ supra *Anasianæ* annumeratur) medio ferè itinere inter *Ipsensem* civitatem ac *Greynensè* oppidulum, non ad *Danubium*, sed dimidium milliare à sinistrâ *Danubii* ripa intra altissimorum montium fauces, in elegantissimâ valle ad *Sadmingian* fluviolum, qui propè *Sadmingenstein* maream *Danubio* confluit, in pulcherrima *Paradiso* situm. Fundatum legitur in honorem *S. Joannis* Evangelistæ anno Domini 1147. ab Illustri Comite *Othone de Machlandt*, qui cum ex *Geudâ*, *Conradi Comitis de Peilstein* filiâ, nullam prolem excepisset, obiit ultimus suæ stirpis ac Familiæ totius, anno Domini 1149. Sepultus in *Paumgartenbergensi* à se etiam fundata *Abbatia Cisterciensi*. Habuit is fundator fratrem *Walchumum*, aliàs *Strovogel* dictum, is ex *Beatrice* conjuge excepit filium *Ulricum de Vochburg*, qui dedit huic loco villam *Stranzendorff*. Adjuvit fundatorem *Reginbertus Episcopus Pataviensis*, & ipse Comes de *Peilstein* aut *Pilenstein*, qui ordinavit, ut singulis annis in memoriam hujus foundationis, die *S. Joannis Evangelistæ* spenda celebretur, distributio nimirum panis & vini, ad quam hoc currente anno 1552. venerunt quatuor hominum, vicinas sylvas habitantium, millia. In laudem hujus amœnissimi loci tale epigramma ab erudito quodam viro, *Andrea Cydonio*, lusum est.

*Phœbus ad Eurotan pavit, Pan rura sovebat
Sylvarum Dryades percoluere domos:
Hic Jovis hospitium est, hic sicut quoque Thessala Tempe
Quis velit hunc igitur non habitare locum?*

Habuit hoc Cænobium benefactores illustres Comites de *Klanne*, Dominos de *Volckenstorph*, *Wezilomem* militem de *Erbing*, & *Schweinbeggios* nobiles viros, fundatores Sacelli *B. Virginis*. Habet gubernatores Præpositos, quorum talis à me Catalogus congestus est.

1. GERUNGUS.

2. SELCKERUS obiit in Junio.

3. HERTANDUS

4. SICHARDUS apud *S. Hypolitum* in *Austria inferiori* sepultus.

5. HERDWICUS utilissimè præfuit, vineas comparavit, libertatem Advocatiæ, & jus *Machfuetter*, quod dicitur, consecutus est. Circa hujus Præpositi tempora occubuit ad *Leytam* fluvium *Fridericus Austriae & Styriæ Dux*, in expeditione contra *Ungaros* susceptâ 17. Calend. Julii Anno 1246.

6. BER-

6. BERTOLDUS.
 7. HENRICUS.
 8. ULRICUS.
 9. BERTOLDUS secundus obiit anno 1307. aliud de his omnibus nihil annotatum est.
 10. ULRICUS cognomento *Pernauer*, præfuit annis 11. & obiit anno 1318.
 11. WISENTO Stocendorfferus ex Neunburgâ claustrali evocatus. Sedit ad hujus Præposituræ clavum annis 30. Obiit ultimâ Octobrium anno 1348. Bonus pastor, bonus paterfamilias, & verè secundarius hujus loci fundator.
 12. HENRICUS obiit mense Decembri.
 13. FRIDERICUS obiit anno 1382.
 14. HENRICUS Schweinbeggius, vir nobilis, præfuit utilissimè 31. annis. Obiit anno Christi 1413. Septembr. 28.
 15. OTTO Schweinbeggius successit *Henrico*, cognato suo, præfuit laudabiliter annis 36. Sub eo vastatum est Cænobium miserè ab *Huffitis* anno 1433. Obiit anno salutis 1449. Sepelitur in Schweinbegiorum Sacello.
 16. JOANNES Norimbergensis, præfuit annis 9. Obiit anno 1454.
 17. MARTINUS Eggius artium Philosophiæ Magister & Decretorum Doctor, 3. tantum annis felicissimè & utilissimè præfuit, quibus & Cænobium elegantibus ædificiis illustravit, & Bibliothecam auxit, ac historiam *S. Joannis primarii* composuit. Obiit anno salutis 1457. Sepultus in medio Ecclesiæ.
 18. JOANNES Radelbrunner præfuit quinque annis; resignavit anno 1462. Desiit esse inter mortales anno sequenti 1463.
 19. PAULUS Riederdeibius, præfuit duobus annis, obiit anno 1464.
 20. ERHARDUS Saurmacher ex *Wallthausen* natus, utilissimus hujus loci gubernator. Obiit anno 1475. Sub ejus gubernatione cinxit & hoc Cænobium & Oppidulum non procul distitum *Sarmingstein* obsidione *Wilhelmus Baro de Buchheim* anno 1465.
 21. RAMUNGUS Steinerus obiit anno 1490.
 22. JOANNES de Weyten, præfuit per unius saltem anni spacium. Obiit anno 1491.
 23. ERHARDUS Sanmacher, præfuit duobus annis. Obiit anno 1493.
 24. MARTINUS Scheicziachus ex Pergensi Oppidulo natus, vir afflictæ valetudinis, præfuit 7. annis. Obiit in Jubilæo anni 1500.
 25. CONRADUS Schrodt, vir nobilis, ex arce *Streitwisen* oriundus, magnus hujus loci benefactor, qui & utilissimè præfuit, & totum ferè Cænobium de novo instauravit. Præfuit annis 30. Obiit anno 1530. Sepelitur in ambitu. Sub ejus gubernatione anno 1511. *Maria Blanca* Maximiliani Imperatoris conjunx in Oeniponte obiit: & postea *Maximilianus* Imperator anno 1519.
 26. CONRADUS Weger ex *Sarmenstein* patre præfecto natus, præfuit annis 9. utiliter. Obiit anno 1540.
 27. MYCHAEL Sunndlautner, ex *Waldhausensi* marcâ (quæ Abbatia paret) natus, eligitur in Vigilia *S. Andreae* anno 1540. Præsidet feliciter & laudabiliter hoc currente anno Domini 1552. Vir humanus & hospitalis.
- Hic Mychaël fitus est Sunndleuttner venerandus,
 Hujus sacratæ præpositusque domus.
 Pro quo perpetua Christum pietate precare,
 Quisquis ad hæc Lector marmora nostra venis.
 Vive, vale, mortis semper memor ejus, & hora
 Quæ vocat extremi judicis ante thronum.*
12. Maji.

*****

S. HYPOLITI, insigne ac opulentum Monasterium, *Canonicorum Regularium S. Augustini*, in ipsa *S. Hypoliti* Aultriacâ & insigni civitate, ad *Traysum* amnem, qui infra *Traysmarensem* Marcam *Danubio*, confluit, quatuor à *Tulna*, octo à *Viennâ* Austriæ Metropoli, tribus à *Melckio* vel *Claudino* milliariis, totidemque à *Cremstio* situm est: id à quibus fundatoribus, & quo tempore etiam initio conditum sit, in fastos relatum non est. Fundatum tamen creditur initio ab iisdem, qui fundarunt *S. Qurini* Cænobium *Tegriense*. Dotatum est liberaliter à *Peringero* Episcopo *Patavienfi*, annum Christi circiter 1040. & ab ejusdem etiam Successore Episcopo *Engelberto*, qui dederunt huic loco Ecclesiam *Bechamskirchensem* & pagum *S. Christophori* cum Decimis, ac alia etiam prædia. *Altmanus* Antistes *Patavienfis* *Engelberti* successor, reformavit, ampliavit, & auxit idipsum. Habuit hoc Cænobium inter cæteros benefactorem *Hardwicum* nobilem virum de *Traysen* & *Len-*

N n

Script. Rerum Monast. Tomus II.

& *Lengenbach*, annum circiter Christi 1550. cujus cognati, *S. Andreae* vicinum Cœnobium & fundarunt, & munificè dotarunt. *Mangoldus* verò *Pataviensis Episcopus* annum circiter Christi 1210. huic Cœnobio Parochialem Ecclesiam Hypolitensem dono dedit pleno jure possidendum: tum enim civitas *S. Hypoliti* ad Episcopos adhuc *Patavienses* pertinebat, quæ postea in Archiducum *Austriæ* manus ac ditionem pervenit. Habet hoc Cœnobium gubernatores Præpositos, quorum talem congesti Catalogum, ex variis Cœnobii monumentis.

1. EINWICUS.
2. HAYMO.
3. SIGHARDUS Præpositus & Archipresbyter.
4. ENGELBERTUS primus Præpositus ab *Altmano* constitutus, vir prudentiâ & eloquentiâ præditus singulari.
5. MEINHARDUS.
6. ALBERTUS alibi *Albero*.
7. ECCHARDUS.
8. HENRICUS.
9. SIFRIDUS.
10. PHILIPPUS.
11. EBERHARDUS.
12. BERTHOLDUS.
13. MARQUARDUS.
14. JOANNES.
15. HENRICUS de *Vienna*, quorum omnium successio ordinaria etiam incerta est, nam nihil omninò extat in fastos relatam.
16. DIETMARUS *Rorarius* obiit anno Christi 1359.
17. ULRICUS *Feyrtag*, facelli 2. *Virginis* in cœmeterio fundator, præfuit annis 10. Obiit anno 1369.
18. LEUTHOLDUS præfuit annis 11. Obiit 1380.
19. FRIDERICUS sedit ad clavum annis 8. Obiit anno 1388.
20. GERUNGUS *Pischingus* præfuit annis 17. Obiit anno 1405.
21. OSWALDUS *Luglerus* præfuit annis duobus. Obiit anno 1407.
22. WOLFGANGUS vir pius ac devotus, sedit per unius tantum anni spatium, & excessit è vivis anno 1408.
23. STEPHANUS præfuit annis quinque. Obiit anno 1413.
24. ULRICUS potitus est rerum hujus *Monastici loci* annis 13. Obiit anno 1426.
25. CHRISTIANUS *Sebiser*, præfuit annis 12. & aliquot mensibus. Obiit anno 1439.
26. CASPAR *Doct̃or Decretorum*. Sedit annis 17. Obiit anno Domini 1456. Sepelitur in ambitu.
27. PHILIPPUS præfuit annis 10. Obiit anno 1466.
28. GEORGIUS sedit ad clavum annis 8. Decessit anno gratiæ 1474.
29. THOMAS artium *Philosophiæ* Magister, præfuit annis 4. Obiit anno 1478.
30. COLMANNUS sedit annis 10. Emigravit ex hac vita 1488.
31. JOANNES præfuit paucis mensibus, & eodem quo electus est anno obiit.
32. WOLFGANGUS sedit annis 8. Obiit anno 1496.
33. BARTHOLOMÆUS sedit ad Præposituræ clavum annis 19. Sub ejus gubernatione calamitosissimo incendio periit unâ cum Cœnobio tota civitas *S. Hypoliti*, anno 1512. in die inventæ *S. Crucis*: gerente *Maximiliano* Imperatore bellum cum *Venetis*, à quibus missi tunc ferebantur ejusmodi incendiarii. Cœpit restaurari Cœnobium, feliciter à Successore absolutum. Obiit anno 1515.
34. JOANNES *Marichartus Austrius*, artium *Philosophiæ* Magister, vir literis & prudentiâ clarus, præfuit annis 15. laudabiliter tam spiritualia quàm temporalia administrans, & Cœnobium incendio prius deletum præclare instaurans. Obiit in die *S. Apolloniæ* anno 1531. Sepelitur honorificè in abside primarii templi *Septentrionali*.
35. JOANNES *Berlmsreutter* sedit annis 8. & resignatâ hâc Præpositurâ, ad *S. Andream* aliam vicinam descendit anno Christi 1539. quo etiam obiit.
36. MARTINUS *Rennhofer*, præfuit 45. *Septimanis* tantum, & obiit anno 1539.
37. LEOPOLDUS *Hagenius* ex *Gunsbachio* natus, successit *Martino*, vir gravis & aliis præclaris virtutibus præditus. Is hoc adhuc currente anno 1552. laudabiliter huic Præposituræ præsidet, quo sibi erigi curavit *Memoriale marmor* in abside *septentrionali* cum tali *Epigrammate*, & cujus author est vir literis & pietate conspicuus Dominus *Georgius Gradarius* *Tifernus Styrius*, *Scholæ* ad *S. Hypolitum* Rector, artium *Philosophiæ* Magister *Viennensis*, amicus mihi singularis.

Conditur hęc Præpositus Hagen terrę Leopoldus
 Corpore : namque animus sydera celsa petit.
 Diva fecat lachesis puerosque senesque verendos,
 Fert ita ad agnatos dum sua jura manent
 Quare homines miseri, non vobis, vivite Christo:
 Namque breve est istud vivere & instabile.
 At quisquis Domino vivit, licet horrida queque
 Jura subit mortis : non perit ille tamen.
 Æthera sed clarum scandens loca sancta piorum
 Possidet æternum : nec phlegetonta subit.

HERCZOBURGUM elegantissimum *Canonicorum Regularium S. Augustini* Cœnobium, quod est in Austria inferiori ad *Traysian* amnem, in ejusdem nominis insigni oppidulo (quod *Auftri* Marcam vocant) per unum milliare infra *S. Hypoliti* civitatem, in peramano loco situm, fundatum & extractum legitur in honorem *S. Georgii* anno Christi 1112. ab *Ulrico* quodam *Comite ab Hefft*, in *Meroniæ* Ducatu habitante, quem aliqui dixerunt *Comitem Tyrolensem*. Is *Ecclesiæ Pataviensis* Episcopus erat, qui legitur è vivis excessisse 8. Iduum Augusti, anno 1124. Inchoavit verò Episcopus & Comes prædictus hoc ipsum Cœnobium initio in Insulâ quadam *Danubianâ*, infra aut circa civitatem suam *Traysmaverianam* sita, quæ hodiè adhuc *S. Georgii* nomen tenet. Ubi cum locus iste inundatione quâdam *Danubianâ* penè periisset, facta est *Canonicorum* translatio ex Insula in eum locum, in quo hodiè adhuc conspicitur, in viciniam videlicet *Monasterii S. Andreæ*. Habet Cœnobium hoc gubernatores Præpositos, quorum non invenio integrum Catalogum, eorum tamen, qui in fastos relati sunt, nomina obticere nolui.

1. WISENTO anno Domini 1120.
2. CATOBOLDUS anno 1150.
3. RUPERTUS anno 1159.
4. HARDOVICUS anno 1160.
5. MARQUARDUS anno 1186.
6. ENGELSCHALCUS, ultimus *S. Georgii* in Insulis Præpositus, & primus *Herczoburgensis*, sub quo facta est translatio, præfuit anno 1243. Facta autem est translatio anno 1267. post quem desiderantur aliqui, nondum inventi.
7. TROSTO præfuit anno Domini 1321.
8. ALBERO præfuit anno 1349.
9. NICOLAUS de *Wernula* Præpositus obiit anno 1360.
10. JACOBUS præfuit annis 31. Obit anno 1391. Fundator facelli *S. Thomæ*, in quo est humatus.
11. JOANNES præfuit anno 1438. fuit artium & *Philosophiæ* Magister. Post hujus tempora sub Præpositis, quorum nomina interciderunt, gravem accepit hoc Cœnobium ruinam & cladem, anno enim Domini 1463. tertiâ feriâ, post *Paschale* festum, gravi obsidione cinctum est oppidulum *Herczoburgense*, ac unâ cum Monasterio, spoliatum ac direptum, à *Bohemiæ* quibusdam *Regulis Raptoribus*, *Georgio* scilicet à *Vetaw* & *Vatislao* ac *Francisco*, *Regulis de Hag*, qui trium millium collectâ manu viciniam omnem pervagati, eandem ferro & flamma graviter ac immifericorditer infestârunt, sub quo autem Præposito id factum sit, ignoratur. Hastenùs series Præpositorum manca est, sed quæ sequitur, ordinaria est, & certa ad hæc nostra usque tempora.
12. LUDOVICUS Doctor eximius.
13. WOLFGANGUS.
14. WERNHERUS
15. HERMANNUS.
16. MANGOLDUS, de quibus nihil invenio.
17. THOMAS *Kæsbachius* eligitur anno Domini 1466. Præfuit annis 18. Obit 20. Februarii Anno Christi 1484. Sub ejus administratione accidit, ut anno Domini 1473. ipsâ die *S. Xysti*, *Marca Herczenburgensis*, unâ cum toto Cœnobio iterum capta & direpta in cineres redigeretur, à raptoribus *Bohemis*, quorum primarii duces erant *Sotonius*, & *Thierndeuffel*. Præpositus aufferat ad *S. Hypolitum*, *Canonici* in Cœnobio miserè à *Bohemis* trucidati sunt.
18. GEORGIUS *Eisnerus* successit *Thomæ*, fedit annis 29. Decessit anno Domini 1513. 20. Augusti. Primus hujus loci Præpositus insulatus. Sub cujus regimine major Cœnobii pars incendio periit 7. Maji Anno 1512. Incendium in ædibus *Joannis Ernreich* civis natum est.

19. CASPAR Grinczingerus, præfuit annis 4. mensibus 2. Obiit anno 1518. Calendar. Novemb.

20. JOANNES Wernhartus de *Nusdorff*, eligitur 20. Novembr. anno 1518. Sedit annis 15. mensibus 11. diebus 24. Obiit 3. Nonarum Octobris, anno Christi 1533.

21. BERNHARDUS Schönbergerus eligitur 9. Octobr. anni 1533. Sedit annis 7. & aliquot mensibus. Obiit anno 1541.

22. PHILIPPUS à Maugis *Flandrus*, (si rectè memini) vir literis, prudentiâ, & auctoritate præditus singulari, ex Regiæ Majestatis filiorum aulâ ad gubernandum hunc locum emissus est anno 1541. Præfedit 9. annis laudabiliter. Adsciscitur in Consilium Regiæ Rom. Majest. anno 1545. semper ferè Viennæ in Regiis negotiis, etsi admodum afflictâ valetudine præditus. Is anno Domini 1550. in Italiam iturus, ut consuleret ibi Medicos, & ut in ipso Jubilæo videret Romam: cum Greczium (quæ Styriæ caput est) venisset, capitis doloribus (quibus per biennium laborabat) immaturâ morte abreptus est 23. Aprilis, funus à Successore (qui tum illi intimus, & amicus conjunctissimus, ejusdemque itineris Comes erat) Herczogburgum deductum est, ubi in B. Virginis facello honorifice, non ab Herczogenburgensibus tantum, sed à S. Hypoliti civibus exceptus, & publico omnium bonorum luctu sepulturæ traditus est. 9. Calendar. Maji, cum tali virtutum suarum elogio, cujus author ego sum.

*Præpositus gelidâ jacet hæc sub mole Philippus,
A Maugis præfca nobilitate potens.*

*Ingenio magnus, major pietate, fidèque
Eloquio præstans, auctoritate gravis.*

*Fernando Regi qui Consiliarius aulæ,
Ejusdem Regis curæque amorque fuit;*

*Is non præfuit huic tantum, sed profuit, ædi
Multum etiam ingenio consiliisque suis*

*Dignior in Gray longos qui Nestoris annos
Vixisset: tanti numinis instar erat.*

*Nunc lætus supera cum Christo vivit in aulâ,
Virtutisque suæ præmia justa capit.*

23. BARTHOLOMÆUS de Catanæis Italus, honesto loco natus, vir literis & pietatè clarus, Canonicus Viennensis, eligitur in hujus loci Præpositum anno 1550. Præfidet hoc corrente anno Domini 1552. quò me in ejus notitiam adduxit clarissimus vir Dominus *Leonhardus Pulzerus*, Civitatis Hypolitane Præfectus, ejusdem Domini Præpositi & antecessoris amicus conjunctissimus & incomparabilis. Construxit inter cætera multa Dominus hic Præpositus insignem Scholam, cui tale meum Epigramma inscribi curavit.

Hesperis rediit quo Maximilianus ab oris

Tempore, cum gnata Carole Quinte tua:

Jàmque suæ patriæ pro libertate tuenda

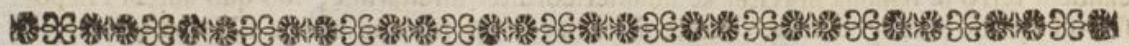
Irati raperent Teutones arma Duces:

Hanc Phæbo & Musis, juvenum studiisque bonorum

Erexi sedem Bartholomæus ego:

Ex Catanæorum qui natus posteritate

Præpositus templi nobilis hujus eram.

Querfurtenses Comites & Duces de Supplenburg creati, & eorum Genealogia verissima.

Comes quidam Querfordiæ genuit

Brunonem Canonicum virum sanctum.

Gebbardum Comitem Querfordiæ: qui ex Domina *Sophiâ*, Comitissâ de *Mansfeldt*, excepit

Haidewigin, desponsatam *Ludovico* Thuringiæ Landgraphio.

Burcardum Comitem. Is genuit

Gebbardum, Comitem de *Supplenburg*, qui ex *Haidewige*, *Friderici* Burggravii *Norimbergensis*, & *Marchionissæ* *Brandenburgensis* filiâ, deinde *Dieterici* *Westlandiæ* Ducis uxore excepit

Gertru-

<i>Gertrudin,</i> Florentii Holandiæ Comitis uxorem.	<i>Rixam,</i> Clevenfi Comiti despon- fatam.	<i>Lotbarium,</i> Saxonem Rom. Cæsarem anno 1125. Is ex <i>Richensd</i> Comitissa de Nort- heim genuit	<i>Conradum,</i> Saxonie Ducem, cujus uxor Lucia Sueviæ Du- cissa, fundatrix Echlingensis.	<i>Udam</i> ux- orem Sig- hardi Co- mitis Ba- variæ.
--	--	--	--	--

Gertrudin unicam filiam, Henrico Welphami Saxonum
& Bavarorum Duci desponfatam.

Greiffenberg.

Otto, ex *Uta* uxore exceptit

<i>Othonem</i> de Greiffenberg. Is ex <i>Adelheide de Cammer</i> sustulit	N. uxorem Arnoldi de Messenhau- sen.
---	---

<i>Othonem.</i> Is du- xit <i>Ursulam</i> de <i>Schniechen</i> .	&	<i>Joannem</i> duxit is <i>Margariden</i> de <i>Kneringen</i> .
--	---	---

NB.

Zimmern Monasterium fundatum est à
Rudolpho de Hirnheim, & alto ca-
stro: ejusque uxore *Adelheide*, ab
Alberto item ac Hermanno fratri-
bus Rudolphi annum Christi circiter
1226.

Excerpta ex *Nicolai Hamaxur-
gi* Celsiopolitani Genealogiis,
quarum sunt libri sex apud Do-
ctorem *Joannem Gofelium Vi-
ennæ*.

Mangoldum Canonicum
Augustanum.

Ulricum de Thierheim, qui vixit
anno 1360. Is genuit

Annam desponfatam
Conrado de Schrag.

Eberhardum de Thierheim: qui vixit
anno 1430. & exceptit ex *Anna Stralina*

Georgium de
Thierheim in Rei-
chenbach: cujus
uxor Barbara de
Stauffen.

Ulricum Doctorem Medicinæ,
Virum literis & pietate & vera
virtute præstantissimum, & qui
multorum mores, multorum
viderat urbes, totum Septem-
trionem & orientem pervagatus.

Guilielmum in Pi-
berzell. Is ex
Knöringensi
multos habuit
liberos.

*Eberhar-
dum* Ca-
stella-
num.

*Magdale-
nam* Ab-
batissam
in Ku-
nigsfel-
den.

Pappenheim & Callatin.

Ernestus de Callatin anno 1160. Is ex Eulalia
Barona de Neuffen exceptit

Rudolphum de Callatin. Is ex *Pi-
gnada Barona de Heuwoen* exceptit

Henricum de Callatin, qui duxit uxorem *Gutam*
ingenuam de *Reichenbech*: ex qua exceptit

Rudolphum Monachum.

Rudolphum. Is du-
xit ingenuam de *Al-
be*, & genuit

§ 1.

Fridericum Marfallum de Cal-
latin. Is ex *Omelia Comitissa*
de *Wittelspach* exceptit

§ 2.

Script. Rerum Monast. Tomus II.

00

§ 1. Ru-

I.

2.

*Rudolphum Junio-
rem, qui ex Celestina Ducissa de
Schiltbach, non exceptit
prolem.*

*Henricum Marfallum de Pappenheim.
Is duabus uxoribus Prisca Barona
de Staffeln & Potentiana Comitissa de
Eichelberg, sustulit*

Is Othonem Wettels-
pachum trucidavit,
ultus Cæsarem Philip-
pum anno 1209.

*Julianam Si-
fridi Du-
cis de Teck
conjugem
legitimam.*

*Henricum Marfallum & militem
in Pappenheim: qui duxit Ir-
melin de Staffeln, & alteram
quandam de Hurnheim, ex quâ
exceptit*

*Scolasticam
Monialem.*

*Hildebrandum
Marshallum
de Biberbach:
qui ex duabus
uxoribus An-
na Comitissa de
Burgaw, &
Geuta de Cling-
burg exceptit*

*Rudolphum Marfallum. Is
ex conjugē Domina Sophia
de Hohenrehberg nihil.*

*Petronellam
de Bodnem.*

*Henricum Marfallum
de Rechberg, ex 2. ux-
ore à quo Marfalli de
Reichen & Werting,
descendunt longâ fe-
rie.*

*Hilbrandum
Canoni-
cum Augu-
stanum.*

*Guilhelmum
Marfallum
de Biber-
bach ex Gu-
ta de Kul-
lental su-
stulit*

*Annam
de Ho-
hen-
eck.*

*Henricum.
Is genuit
Cathari-
nam Mo-
nialem.*

*Guilielmum Marfallum Piberbacensem, qui
ductâ uxore Annâ de Terringen exceptit*

*Gutam Uxo-
rem Pupelini
de Ollerbach
matrem Bur-
cardi Episco-
pi Augusta-
ni.*

*Sifridum
militem
qui ex
Annâ de
Sau-
sbenn ge-
nuit*

*Margari-
den Ma-
gistrum
in Holcz.*

*Annam
Moni-
alem in
Holcz.*

*Hildebrandum
Marfallum de
Piberbach qui
ex Margari-
de Ollerbach
exceptit.*

*Cathari-
nam de
Wester-
stetten.*

*Erckbingerum Marfallum. Is
genuit*

*Joannem, qui duxit
Beatricem de
Gumpenberg.*

*Erasmum, qui
ex Anna de
Stein sustulit*

*Joannem anno
1450. Is ex
Margareta de
Knœringen su-
stulit*

*Burcardum
qui ex Cla-
ra de We-
sterstetten
sustulit*

*Erkingorum
fecundum, &
filias Engelburgin de Knœring,
Veronicam de Knœring, Hilariam
de Gumpenberg, Agnetam
Monialem. Erchingerus ex Do-
rotbea Medlingerin exceptit*

*Erasmum Mo-
nachum.*

*Matthæum
Marfallum,
Canoni-
cum Augu-
stanum
Doctorem
Juris. Et fi-
lias*

*Geor-
gium
Mar-
fallū.*

*Joan-
nem
Mar-
fallū.
Is ex
Wal-
theri-
nâ ex-
cepit*

*Wolf-
gangum
Cano-
nicum
Ayste-
ten-
sem.*

*Tho-
man
Cano-
nicum
El-
wan-
gen-
sem.*

*Georgium
Marfal-
lum. Is
ex Felici-
tate de
Lebers-
kirch su-
stulit*

*Joannem
Marfal-
lum, qui
ex Bri-
gitta de
Wester-
stetten
exceptit*

*Eraf-
mum.*

*Marga-
retam
Ursulan
de Hal-
denmar-
stetten,
Antonii
conjugem.*

*Cordulam
uxorem
Wolf-
gangi de Freiberg.*

*Marga-
retam.*

Viennæ ex Doctoris Gofelii vetusto Codice.

*Acha-
cium
Mar-
fallū.*

*Erkbin-
gerum.
Is habu-
it con-
jugem Dominam de Lerchenaw.*

*Euphrosinam, nu-
ptu diviti de
Hundt.*

*Hauptonem
Marfallum.*

*Rudolphum
Marfallum.*

Dapi-

Dapiferorum à Waltburg.

Genealogia.

Wernberus ingenuus de Thanne,
anno 1113. genuit

NB.

Wernberus iste an. 1265.
* quo tempore Conradi-
nus Sueviæ Dux bel-
lum gerebat Neapoli-
tanum) ejusdem Ducis
vexilifer fuit, quo me-
ruit, ut & ipse & sui po-
steri Ducis decollati ar-
ma & insignia gestarent.

Conradum ingenuum de Thann. Is ex Inge-
nuâ excepit

Henricum Da-
piferum de
Thann, qui
genuit

Fridericum ministerialem de Thann,
qui vixit anno 1166. & 1183. &
1208. obiit. Is genuit

Eberhardum,
Imperialis
Aulæ Dapife-
rum de Waldburg.

Herman-
dum Pin-
cernam. 1226.

Eberhar-
dum Pin-
cernam.

Conradum
Pincer-
nam de
Winter-

stetten, fundatorem
vallis Floridae cum uxore Baronis-
sæ de Neyffen, ex quâ excepit

Eberhardum secundum Dapiferum de Wald-
burg & Waldsee, annis 1260. & 1236.

Conradum Henricum Pin-
Pincer- cernam de Win-
nam. terstetten, qui

habuit uxo-
rem Comitissam
de Kirchberg.

Anno Domini 1350. vixit Dapifer quidam
Waldburgius Eberhardus. Is ex Comitissa
de Zilia, excepit

Othonem Dapi-
ferum 1376.

Eberhardum Dapiferum &
militem. Is ex Agnete Du-
cissa de Teck sultulit

Henricum Da-
piferum.

Joannem. Is ex tribus uxoribus, primâ Co-
mitissâ, secunda Comitissa de Pfannenber-
g, 1406.
tertia verò Domina Ursula Baronissa de Aben-
sparg, excepit

Filiam de-
sponsatam
Comiti de
Gundelfin-
gen.

Alteram de-
sponsatam
Baroni de
Zimmern.

Jacobum aure-
um dapiferum.
Is ex Comitissâ
de Hochenburg
excepit *

Tertiam
filiam
Domino
de Kling-
berg.

Quartam
filiam nu-
ptam Do-
mino de
Haydeck.

Georgium
dapiferum
de Walt-
burg. Is
ex Comi-
tissâ de Bic-
kenbach su-
stulit ⊕

Eberhardum
dapiferum
& primam
Comitem de
Sunnenberg.
Is ex Cuni-
gunde, Comi-
tissâ de Mon-
tesfort, sustulit

Filiam desponsatam Mar-
sallo de Bappenheim.

Joannem Dapiferum & mili-
tem, qui ex Comitissâ Oetin-
gensis genuit

Ursulam,
conjugem
Thomæ de
Fronsparg.

Jacobum
Dapife-
rum &
militem,
qui ex

Comitissâ de Kirchberg
excepit uncam filiam
desponsatam Domino
Casparo Notbafft.

Guilbelmum
Dapiferum
& militem,
qui ex Do-
mina Sybil-
la, unica filia
Starm-
burgensis
Dominæ &
Andræe Co-
mitis de Sun-
nenburg excepit

Joannem,
Comi-
tem Sun-
nenbur-
genssem.

Andream,
Comitem
Sunnenbur-
genssem
occisum.

Veronicam,
Comiti
Oetingen-
si despon-
satam.

Ⓛ

Filiam unam de-
sponsatam cui-
dam nobili de
Rechberg.

Georgium qui ex
Comitissâ de
Kirchberg ex-
cepit

Uxorem, Wolf-
gangi Comitis de
Oeting.

Joannem Dapi-
ferum Wald-
burgensem. Is
ex Comitissâ Zol-
leriand excepit

Uxorem Domini Mar-
quardi de Kingseck.

Dominum Georgium Dapiferum, qui duas habuit uxores primam Ap-
poloniam, filiam Joannis Comitis de Sunnenberg. Alteram filiam
Joannis Comitis Oetingensis.

O O 2

S. TRI.

*****

S. TRINITATIS Monasterium ante *Novæ* apud Austrios Civitatis mœnia situm, antiquitatis ordinis Prædicatorii, in Cisterciensem Abbatiam conversum est annum Christi circiter 1430. ab ipso Divo Imperatore *Friderico* tertio. Cujus conjunx *Domina Leonora* Regina Portugalliæ, cum tribus liberis *Helena* filiola, *Joanne* & *Christophoro* filiis istic in Choro splendido Mausolæo humata est, cum tali epigrammate.

*Portugallensis Princeps & filia Regis
Imperii consors Romani denique digna
Hoc nunc exanimis claudor Leonora sepulchro
Chara fui bonitate: bonis optabor in ævum.*

Obiit anno 1467. Subest Monasterium hoc *Rumenfi* Visitationi, diœcesi verò *Salisburgenfi*: nihil habet aliud Monumentorum, præter ea, quæ recensui: nisi quod extra Chorum in abside Meridionali sepulta est *Domina Beatrix*, nobilissima virgo Portugallensis, *Leonore* Imperatricis ministra. Habuit hoc Cœnobium beneficium *Albertian* Archiducem Austriæ, *Friderici* Imperatoris germanum fratrem. Abbatum hujus loci talis est Catalogus.

1. HENRICUS Strennberger primus, præfuit per unum annum.
2. GODEFRIDUS successit *Henrico*, ex *Mulbrunensi* Abbatia accitus. Is obiit anno 1460. Post hunc hiatus est, desiderantur enim Abbates quatuor
3. GEORGIUS.
4. PETRUS.
5. MARTINUS.
6. ANDREAS obiit anno Domini 1487.
7. JOANNES, septimus hujus loci fuit Abbas ex *Rhuna* postulatus. Resignavit tandem, iterum postulatus *Rhuna* ad ejus loci gubernaculum.
8. MICHAEL, Professus in *Peliso*, fit Abbas: construxit Abbatiam, præfuit annis 8. Obiit anno 1524.
9. GREGORIUS præfuit 13. annis.
10. JOANNES obiit anno 1540. Sedit duobus annis.
11. CONRADUS Abbas eligitur anno 1540. 16. Aprilis, præfuit annis 7. plurima construxit utilia, postulatus postea ad *S. Crucem* anno 1547. Ubi hodiè adhuc superstes est etiam in ipsa gubernatione
12. MATTHIAS Zinserus *Uberlingensis* ex *Trajecto Acroniano* natus. Obiit anno 1551.
13. GEBHARDUS Georgius, præfuit paucis mensibus & exauthoratus est anno 1551.
14. SEBASTIANUS Gfaltnerus è *Schwazio*, *Tyrolensis* Comitatus metallicâ civitate natus, vir latinè non vulgariter doctus, Musicus verò insignis, nam à pueris in *Maximiliani* Imperatoris Regio facello inter clarissimos Musicos educatus est, eligitur in Abbatem in festo Omnium Sanctorum anno 1551. Præfidet feliciter hoc adhuc anno, quo tale ad eum lusi carmen huic loco inferendum, quod *Encomion* novæ Civitatis contineat:

*Quod me non falso studio pietatis, ad ipsa
Mense invitaris fercula grata tuæ:
Mèque patrémque meum dignatus es instar amici
Pannonii vinis exhilarare soli.
Et super addideris variis de rebus honestos
Sermones multos colloquimque græve.
Quale decet doctos, doctorum hominúmque sequaces:
Fucundum fuit id terque quaterque mihi.
At si nostrâ tibi quoque conversatio forsân
Non ingrata (velut spero profectò) fuit
Non secus ex animo lætor, quam si mihi quisquam
Magnificas auri Rex daret amplius opes.
Plurima nam licet hac præclarâ viderim in urbe
Que potuere oculos detinuisse meos.
Urbem munitam, & generoso cive refertam,
Excelsas turres, magnificasque domos:
Quas sibi subjicere haud potuit Rex ipse Mathias
Longa omninò Urbem banc obsidione premens.
Templa, focos sacros multos, arasque Deorum
Et Regum tumulos, Archiductumque lares.*

Atque

Atque arcem, qualem vix (si bene singula spectem)
 Viderunt equidem lumina nostra prius.
 Tu tamen inprimis, quod doctus es atque rotundo
 Ore potes doctis grata bonisque loqui:
 Et jucundus es & charus mihi semperque erisque,
 Pars in amicitia non reticenda mea.
 Te mihi Thæseo conjungi sœdere, rursus
 Mœque tibi simili religione velim.
 Pectoris idque mei studium cognoscere debes
 E scriptis, veluti spero, aliquando meis.
 Interea felix Divoriam munere vive,
 Propitiisque omnes semper habeto Deos.
 Te pater omnipotens ex fluctibus eruat istis
 Omnibus in quibus hic nunc & ubique natus.
 Is te conservet, te fortunetque beetque
 Et sinat ad nutum currere cuncta tuam.
 Ultima Junii.

Monasteria Novæ Civitatis vicina.

KACZELSTORPHUM pagus & Cœnobium Franciscanum, post Labyrinthum hortum Regiæ Majestatis ad Montana Austriae, trans Leytam fluvium inter vinea situm.

GLOCKENICZIUM Præpositura ad Montana Austriae & Schwarczach fluvium sita, sub Semeringo monte, qui terminus Austriae & Styriae est. Hæc pertinet, ad Abbatiam Formbacensem. Fundata à Comitibus de Pitten, cujus appellationis vastatum castrum (quod tamen à Divo Fernando Rege renovatur hodie) abest milliare à Novâ Civitate.

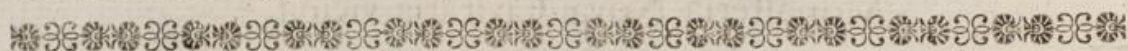
Civitas ipsa Imperatoris Maximiliani natale solum, è regione montis Schneebergensis inter duos fluvios *Vischbachium* & *Leytam* sita est: Leyta verò fluvius Austriam ab Ungaria fecernit. Habet multa insignia ædificia, inprimis arcem insignem à *Leopoldo* quodam conditam, & à *Friderico* Cæsare multum auctam & illustratam, cujus symbolum A E I O V spectatori undique est obvium, quod sic explicari vulgo solet: Austria Erigitur In Orbe Vniverso: ab aliis sic: Aquila Electa Imperat Orbi Vniverso. In arce est elegantissimum S. Trinitatis templum à Divo *Friderico III.* conditum, in eo sub arâ principali cubat Divus ac incomparabilis Imperator *Maximilianus*, cujus tumulum inscriptione carentem ego tali Eprigrammate honoravi 30. Junii Anno 1552.

*Ista pium Regem ter magnum Maximilianum
 Imperii & patriæ coninet ara patrem.
 Cujus & ingenium & virtutes omnibus orbis
 Principibus notas, vix quoque terra capit.
 Corpus & ossa viri, (quo non erat aptior alter
 Tot regnis) in se continet iste locus.
 Spiritus in cælis Christo cum principe vivit,
 Virtutisque sue præmia leta capit.
 Fama per omnigenas spaciatur libera terras,
 Prædicat & laudes Maximiliane tuas.
 Maximiliane decus. Germani totius orbis
 Austriacæque ingens gloria lausque domus.*

Habet verò hæc ipsa civitas etiam alia Cœnobia, unum *Paulinianorum*, alterum S. *Jacobi Franciscanum*: tertium *Monialium*, S. Petri ad clausuram olim dictum, in quo tantum Ungaræ hodiè sub Abbatissâ habitant. Habet & *Cruciferorum* S. *Georgii* domum celebrem, & domum *Teutonicam*. Habet & *Episcopalem* sedem & forum spaciosum, in quo S. *Nicolai* facellum est perelegans. Extra urbem est insignis hortus, quem vulgò *vi-varium* & *labyrinthum* vocant, is ad *Leytam* fluvium usque extenditur ad semimilliare: hunc hortum perfluit *Kerpachius* fluviolus. Civitas insignibus privilegiis gaudet, quibus ab Austriae Archiducibus donata & illustrata est: primum enim à *Rudolpho* Habsburgio ab omni Muta & Telonio cives hujus loci omnes exempti sunt: quod privilegium ab omnibus ad hæc usque tempora Archiducibus confirmatum est, inprimis à *Rudolpho IV.* Austriae, Styriae, Carinthiae & Croatiae Duce ac Domino, qui Senatores hujus urbis

omnium Monasteriorum Novæ Civitatis Advocatos fecit. Et inter cætera in quodam privilegio sic scribit: Und das alles haben wir gethon durch besonder Gnad und Lieb, die wir haben zu der edlen und getreuen Stadt, und unsere erbare Burger zu der Neuenstadt, an denen wir besunder fürtrefflich Treue, Hülf, Rath und Dienst, an unsern neuen Gwalt (sic vocat Regimen suum) nach unsers Vatters Todt mehr dann an unsern Städten mannigfaltig erfunden haben. Datum anno 1361. ætatis suæ anno 22. Regiminis sui anno quarto. Extra muros civitatis fuit inter portas Neukirchensem & Lanionum portam, S. Ulrichi Cænobium perelegans, nunc Episcopatus Novæ Civitatis (postquam propter Turcarum adventum solotenus eversum est) incorporatum. Id Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini erat. Habebat Præpositos gubernatores, quorum talem reperi Catalogum.

1. WILHELMUS primus, obiit anno 1481.
2. WOLFGANGUS Fullensack. Obit anno 1484.
3. JOANNES obiit anno 1497.
4. EGIDIUS, decessit anno 1512.
5. SEBASTIANUS Süßius.
6. BERNHARDUS vir bonus & simplex: sed & pietatis veræ Christianæ studiosus. Expulsus propter Lutheranismum. Sub quo Cænobium (ne ex eo in Turcica expeditione quid pateretur detrimenti civitas Neostadiana) jussu Regis Fernandi solotenus eversum est anno 1529.

De Episcopis Novæ Civitatis omnibus.

1. **P**ETRUS Engelbrechtus, ex Bafeylio Styriæ oppido natus, artium liberalium Magister ac Professor, & postea *Friderici* Imperatoris Confessor ac Maximiliani pædagogus, primus Novæ Civitatis Episcopus ordinatus est anno 1477. Præfuit 14. annis. Obit 19. Martii anno 1491. Sepelitur in Choro ante aram maximam. Ornavit Chorum anno 1484.

2. AUGUSTINUS Gubinger de Chiemseehe Canonicus Regularis S. Augustini: Præfuit annis 4. Obit 24. Julii Anno Domini 1495. Aliud de eo nihil extat.

3. DIETHERICUS Minorita, patria Styrius: vir literatus & magni nominis. Sepelitur in templi primarii sacello quodam à se constructo, in abside Meridionali cum insigni marmore, cui nulla tamen alia Epigraphe addita est, quam *Bischoff Dietrich*. Decessit anno Domini 1531. Successit ei in Episcopali sede & dignitate

4. JOANNES Faber Leutkirchianus Suevus, vir literis clarus. Is non diu præfuit, nam mox Episcopus Viennensis fieri laboravit, quod is Episcopatus opulentior esset, & majoris fructus.

5. GREGORIUS Angerer Viennensis, J. U. Doctor, vir mediocris staturæ, qui diu prius in Romana curia vixerat, & per triennium Regis *Fernandi* Orator ad Venetos fuerat: Præpositus ac Decanus summi templi Brixienfis & Prothonotarius Apostolicus, Consiliarius item & Regens Regius, eligitur anno 1532. Præfuit annis 17. Obit anno 1549. Sepelitur in Meridionali abside cum tali Epigraphe.

Vivus valensque hanc æternam mihi domum posui, in quâ post vitam me placidè posteri componerent.

Mortuo (sic semper benè vivas) ne feceris injuriam, quam ego certè volens feci nemini. Sum Gregorius Angerer J. U. quondam Doctor, tum Episcopus Novæ Civitatis, Brixinensis Præpositus. Vienna Austria mihi patria erat dulcissima. Me Maximilianus Cæsar & Ferdinandus Rex nepos usi sunt semper in maximis Consiliis, Legatum miserunt & in rebus maximis, & re benè salvâ semper domum redii. Amaverunt me boni, malos nihil moror. Num qui fuerim nosti? Atqui abi rogo felix. Teque ipsum noscas, optimè cura, & vale. P. Anno M. D. XXXX. Vixit annos LXXX. Menses III. Dies V. Obit anno 1549. Aprilis secundâ.

Certa dies nulli est, Mors certa: incerta sequentem

Cura: locet tumulum qui sapit ante sibi.

6. HENRICUS artium Magister, qui ipse concionatus est & sæpè de verè Episcopali & Apostolico officio. Sepultus sine Epigraphe. Successit ei *Werdwinus*, de quo alibi.

Kirchbergenfium Comitum
Genealogia.Hartmannus Comes de Kirchberg
genuitHartmannum Comitem, Fundatores Wiblin- Othonem,
qui genuit genfes anno 1171. Comitem.

Cadelochum Comitem 1195. Is

Guilielmum, qui iterum

Guilielmum fecundum, Is ex Agnete *Duciffa de Teck*,
genuit

Conradum Comitem. Is iterum Eberhardum Epifcopum

Conradum Comitem. Eberhardum. Auguftanum 1406.

Abensperg ex Scheurenfibus.

Wernherus Arnoldi *Scheurenfis* Comitis filius ex Domina
Beatrice ex Pannoniâ excepitBabonem Comitem Schyrenfem, qui
genuitBabonem fecundum *Comi-* Othonem Comitem Schyrenfem, qui ductâ uxore
tem de Abensperg 32. libero- Dominâ *Tutâ Comitiffa de Nassau*, multos ex ea li-
rum parentem, qui genuit beros fufcepit. Ab hoc Othone descendunt Du-
inter ceteros ces Bavariæ.Afqui- Wolf- Henri- Eberhardum *Comi-* S. Loi- Friden- Rupertum
num Co- ramum cum tem *de Abensperg*. Is birgo- bertum. Comitem
mitem de Comi- Comi- genuit alium Eber- nem Co- de Rhor &
Bogen tem. tem. hardum Comitem mitem. Ritterborg qui
patrem de Abensperg, qui
Hardovici Comitis Bogenfis. genuit

Is Hardovicus genuit

Aufonium Co- Fridericum
mitem Bogen- Comitem, qui
fem. ex Adelheide

Fridericum fecundum.

Gebhardum Comi-
tem Abenspergen-
fem, qui ex Domi-
na Sophia *Comitiffa*
Piburgensi fuftulitMagnum Co- Henricum à quo
mitem cujus Burggravii Ra-
uxor Irnen- tisbonæ. Obiit
garda, ex qua is Hierofolymis
natus habuit uxoremAlbertus
1135.Richardim de
Auftria.Eberhardum Comitem
de Abensperg: patrem
Bernhardi ComitisGebhardum Comi-
tem anno 1198. Is
genuitAltmannum Comitem
1200. qui ex Rihza de
Ramingen excepitRuper- Menhardum Comi-
tum tem, qui vixit circa
Comi- annum Domini
tem. 1239. & ex Domina
Hedovige fuftulitWernhar-
dum Co-
mitem, qui
vixit anno
1209.Altmannum Eberhardum
fecundum Præpofitum
Comitem Ratisbonen-
ultimum fem.
1260.Gebhardum Co-
mitem. Is vixit
anno 1237.Henricum, vi-
xitis An. 1250.
excepitMenradum vel Menhardum fecundum.
Is annum Chrifti circiter 1290. ex Do-
mina Petriffa fuftulitBernhardum Comi-
tem anno 1317. Ejus
uxor Domina Maria.Ulricum fecundum Baronem
de Abensperg, qui ex Domina
quadam Sophia excepitHenricum Comi-
tem Epifcopum Ra-
tisbonenfem 1297.Barbaram
nuptam
cuidam
de San-
sheim.Ulricum tertium Baro-
nem de Abensperg an-
no 1369. Is ex Domi-
na *Elifabetta de Gundel-*
fingen excepitMargariden
Gewolphin
de Tegen-
berg.Joannem
qui obiit
1330.

Joannem, qui obiit puer.	Albertum, Ratisbonæ sepultum cum Margaride Comitissa de Torn, conjugē.	Theodoricum Episcopum Ratisbonensem.	Joannem secundum Baronem, vivens annum circiter Christi 1397. ex Agnete de Liechtenstein suscepit	Ulricum de Abensperg, qui obiit in reditu ab Hierosolymis.			
Elisabetham filiam desponsatam Comiti de Schaumburg.	Agnetem Landgraviam de Leuchtenburg.	Jodocum Baronem, qui vixit a. 1428. Is ex Agnete Comitissa de Schaumburg excepit	Bernhardum & Guillelmum.	Ulricum quintum 1395.	Georgium 1416.	Margaritam desponsatam uni de Kuchlein.	Ursulam uxorem Joannis Dapiferi de Waldburg.
Annam Marfalinam de Bapenheim.	Omelicam & Barbaram.	Joannem tertium Baronem. Is ex prima uxore Magdalena de Petau excepit	Ulricum anno 1417.	Diethericum anno 1425.	Sigismundum & Degehardum.	Barbaram de Schwarzenburg vel Saufenheim.	Margaritadem Alberto Nothafft desponsatam.
Claram virginem Monialem 1441.		Nicolaum Baronem de Abensperg, qui habuit uxorem Dominam Martham Comitissam de Werdenberg: & anno 1485. à Christophoro Bavarorum Duce cæsus, interiit prope Frisingam civitatem Episcopalem.					

Werdenbergenfes Comites.

Henricus Comes ex Comitissa de Vaducz genuit

Hugonem Canonicum	Albertum illustrem Comitem de Werdenberg anno 920. qui ex Regina Portugalliæ excepit
Margaridam Comitissam Sabaudie.	Dorotheam, Joannem, Ulricum Comitem.

S. CRUCIS Cœnobium *Cisterciensis* instituti in Austriâ sub *Morimundensi* visitatione, & in Episcopatus Patavienfis Diœcesi, intra montana (quæ Austriam à Carinthia & Styria dirimunt, aut intra sylvam Viennensem, quam Regiam vocant, ad *Sattelbachium* rivum, duobus miliaribus, à Thermis Austriacis situm: fundatum est anno Christi 1134. à Divo *Leopoldo* Austriæ Marchione, ad preces & petitionem *Othonis* Ducis, ejus qui primum Parisiis studebat, postea *Morimundensis* Monachus extitit, & tandem ad Episcopatus *Frisingensis* gubernaculum pervenit. Appellabatur initio *S. Mariæ* Cœnobium in *Sattelbach* à prætereunte rivo, qui paululum infra monasterium confluit cum *Schwechado* fluvio versùs Thermas Badendes defluente, postea verò cum Dux Austriæ fundator loci, ad terram sanctam peregrinatus, feliciter reversus esset, secumque insignem S. Crucis particulam attulisset, ab his ipsis reliquiis, quæ tum in pretio merito erant, S. Crucis Cœnobium dici meruit. Habet hoc Cœnobium sub se hæc sequentia ejusdem ordinis Cœnobia: Campum-Liliorum, *Zwetel*, *Paumgartenbergum*, *Novum montem* in Austriâ situm, *Spineam Coronam* in Bohemia, *Montem S. Mariæ* in Hungaria vastatum à Turcis, & *Zidcador* Cœnobium Ungaricum vastatum similiter. Monialium verò Cœnobia S. Nicolai, quod erat extra muros Viennensis Urbis ante portam *Stubensem*, & S. Spiritus, Cœnobium *Ipsense*. In domo Capitulari sepultus est *Leopoldus* quidam Baviaræ Dux, filius S. Leopoldi Marchionis, qui dedit optima prædia *Drummau*, *Talarn* & multas vineas. *Ernestus* item Marchio ejusdem S. Leopoldi filius: & *Leopoldus* quidam Dux Austriæ ac Styriæ. Is qui Angliæ Regem cœpit, & quatuor civitates Austriæ cum vallo munire cœgit, *Novam* videlicet civitatem, *Viennam*, *S. Hypoliti urbem*, & *Anasium*. Is erat *Henrici* Scotorum Viennensium fundatoris filius, S. Leopoldi nepos, qui dedit *Sulcz*, *Paumgartum* & majorem partem sylvæ: Idem cum aliquando de equo lapsus,

crus

crus fregisset, quod postea ei abscissum est, Monasterium hoc ingressus, sumptâ monasticâ veste Monasticem illic professus, dixerat se gratias agere Deo, & acturum magis, si contingat ei pascere oves S. Crucis. Catalogus ejus loci Abbatum talis à me congestu, est ex variis Monumentis.

1. GODESCALCUS ex Morimundenfi Galliae Cœnobio accitus, anno 1134. novellæ huic plantationi præficitur cùm Wilhelmo Priore, Privilegiatur ab *Innocentio* Papa.

2. CONRADUS S. Leopoldi filius, præfuit ad annum usque 1148. quo *Episcopus Pataviensis* designatus est, ubi cùm præfuisset 16. annis laudabiliter, paulò post, anno scilicet 1164. ad *Salisburgensem* Archiepiscopatum gubernandum translatus est, ubi cùm sedisset annis 4. Obiit 4. Calend. Octobr. anni 1168.

3. HENRICUS successit *Conrado* tandem resignanti, præfuit adhuc anno 1185.

4. MARQUARDUS præfuit anno 1201. quo habuit beneficium *Diethericum*, *Domini de Liechtenstein* & adhuc anno Domini 1202. Aliud de eo habetur nihil.

5. WERNHERUS fedit ad clavum anno 1221. Obiit anno 1227.

6. EGOLPHUS successit *Wernbero*, præfuit 15. annis utilissimè. Obiit anno 1242. Habuit beneficium *Belam* Regem Hungariæ: Henrici pastoris Monachorum fratrem.

7. PILGRINUS *Egolpho* substituitur, fedit ad clavum anno adhuc 1248.

8. HENRICUS præfedit anno Christi 1253. Resignavit anno 1259. Testis dicitur adhuc in literis datis anno Domini 1261. Dicitur miraculosus, & aquam vino commutasse.

9. SIFRIDUS eligitur anno 1259. Consecratur in *Zwetel* ab *Othone* Episcopo *Pataviensi*, præfuit tribus annis. Obiit anno 1262.

10. HENRICUS tertius, eligitur anno 1262. ipsâ die S. *Mauri* Abbatis, præfuit adhuc anno Domini 1280. Sub ejus gubernatione fundata est in Bohemia ab *Ottocaro* Bohemorum Rege, Spinea Corona ejusdem ordinis Abbatia, anno Domini 1263. cujus loci primus Abbas fuit iste Henricus, sub quo Spineæ Coronæ Cœnobium huic Monasterio incorporatum est.

11. SIGHARDUS, præfuit anno 1285. & adhuc anno 1289.

12. BERTHOLDUS præfedit anno Domini 1295.

13. ULRICUS fedit ad clavum anno 1303.

14. JOANNES fedit ad Abbatia hujus gubernaculum anno 1315.

15. JACOBUS præfedit huic loco anno 1330.

16. WILFINGUS præerat anno 1337.

17. LEOPOLDUS præfedit anno 1345. Obiit anno 1347. 7. Iduum Septembris.

18. CONRADUS secundus successit Leopoldo. Sedit anno 1349.

19. COLOMANNUS, præfuit anno 1380. & anno 1384.

20. NICOLAUS fedit ad clavum anno 1393. post hunc videtur esse aliquis hiatus, nisi fortè Nicolaus iste & sequens Georgius diutissimè ad hujus loci clavum federint. De quo nihil certi affirmari potest.

21. GEORGIUS præfuit anno 1471.

22. GREGORIUS fedit ad clavum anno 1474.

23. MATTHIAS præfuit iisdem temporibus, quibus *Matthias* Ungarorum Rex *Austriam* oppugnavit & occupavit, & hoc etiam Cœnobium suæ ditioni subjecit.

24. MICHAEL primus hujus nominis, successit Matthiæ.

25. MICHAEL Arguerus, patriâ *Medlicensis*, eligitur anno 1495. fedit annis 20. exauthoratur & dejicitur è gubernationis fastigio anno 1515.

26. BERNHARDUS præfuit per triennium & exauthoratur anno 1518.

27. WILHELMUS Suevus, figuli *Augustani* filius, ex *Paumgartenberg* accitus, fedit ad clavum annis 10. Resignavit anno 1528.

28. JOANNES cognomento *Hartmannus*, ex *Trajecto Acroniano*, vulgò *Uberlingen*, civitate Imperiali ad *Podamicum* lacum sita, ortus, præfuit annis 8. Obiit anno 1536. Sub ejus gubernatione vastatum est hoc Cœnobium à grassantibus per universam *Austriam* Turcis anno 1529. præfidentibus Romanæ Monarchiæ *Carolo V.* *Constantinopolitanæ* verò *Solymano*. Hujus Abbatis tale est Epitaphium, cujus author *Sebastianus Solidus Guntianus*.

Quisquis ades, spectans hæc templa sacrata viator

Siste gradum: paucis & lege verba notis.

Frigida Joannis recubant hoc membra sepulchro

Continet & magnum flebilis urna patrem.

Aspera quem fata, & nostro nimis invida templo

Non sunt maturos passa videre dies.

Qui dum vita fuit, variis virtutibus auctus

Templi hujus fausto munere rexit opes.

*Præcipue Turcis late populantibus agros
Cùmque serè æquassent mœnia nostra solo:
Ipsius hæc vigili sunt cuncta novata labore.
Restituitque sacris debita sacra focus.
Hunc igitur vitâ functum jam candida virtus
Et merito deslet, cum pietate fides.
At tu qui transis, umbrae jace verba silenti
Qualia vis cineri fera venire tuo.*

Obiit anno 1536. pridie iduum Octobris.

29. HIERONYMUS subrogatur Joanni, Feigelius cognominatus, natione Suevus, ex Dinckhelspuhelio Imperiali civitate natus: Præfuit is quidem 7. annis, sed parum profuit. Primus hujus loci Abbas infulatus. Exauthoratur anno 1543. Obiit postea & sepelitur in Hylaria anno 1550.

30. SIMON Dominus, ex Haseln pago Auftriaco ad Danubium sito natus, præfedit huic Abbatia 4. annis. Obiit anno 1547. Sepelitur in S. Cruce.

31. CONRADUS Faber, ex Trajesto Acroniano natus, hujus loci professus, evocatur ad gubernandum S. Trinitatis in Novâ Civitate novum Cœnobium anno 1540. Sedit ibi annis 7. Mortuo verò apud S. Crucem Simone, iterum è S. Trinitatis Monasterio ad hujus paulò splendidioris loci clavum repetitur anno 1547. 16. Julii. Præsides adhuc hoc currente anno Domini 1552. ætatis suæ 42. vir literatus & virtute clarus. Vidit anno Domini 1529. calamitates irruptionis Turcicæ, ubi aufugit cum Abbate Joanne. Is nunc restauravit Abbatiam templum & loca conventualia, in Drumow pago prope Drayskirchium sito, prædium cum Regiâ habitatione reædificavit. Templo tale meum epigramma inscribi fecit.

*Hoc Conradus ego templum & loca proxima quæque
Vastata à sævis & lacerata Getis
Rursus instauravi: magno sudore repurgans
Omnia quæ sedo plena fuere situ.
Tu Deus alme domus sacrae miserere deinceps,
Nec sine nos simili clade perire magis.
Parce tibi sese totos Sacrantibus: hostem
At preme, qui nobis talia damna dedit.
Nominis ille tui crudelis & esserus hostis,
In populum victor desinat esse tuum.
Desinat in sanctum blasphemias dicere voces
Nomen, quod toto debet in orbe cani.
Nos bonitate sua sic tum bonitate governa
Sic rege, sic verbo nos renovaque tuo:
Ut conversi ad te, verè faciamus id omne,
Quod tua nos bonitas, quod pietasque jubet.
Sic pulchrè tuti benè defendemur ab hoste
Quolibet, in nos qui barbara tela gerit.*

Regiæ habitationi in Drunnow tale medium Schediasma inscribi fecit.

*Fernando Regi Romano ad sydera noto
Cui similem nullum secula nostra vident:
Hoc conclave pio studio sic condidit Abbas
Conradus sanctæ Reçtor in æde Crucis.
Dii faxint, ut ista domus benè floreat, & Rex
Cum Reçtore domus pace fruatur. Amen.*

SCOTORUM COENOBIIUM Viennense Ordinis D. Benedicti (in quo Imperiali auctoritate constitutum est fontium perpetuum refugium & Asylum) fundatum est anno Christi 1155. ab Henrico secundo genito filio Divi Leopoldi Austriae Ducis. Constructum est ante muros urbis Viennensis, quæ nunc ampliata plurimum, id ipsum amplissimum Cœnobium intra se habet. Consecratur ac B. Virgini Mariæ Sanctoque Gregorio dedicatur à Wolfgero, Episcopo Pataviensi, anno Domini 1200. Ubi notandum obiter, omnia totius Austriae Cœnobia esse Pataviensis Diœceseos, solum hoc Scotorum Monasterium Viennensi augustissimæ Diœcesi subjectum esse. Est in templo medio insigne sepulchrum Henrici fundatoris. Abbatum hujus loci, tales à me ex variis diplomatibus collecti sunt Annales:

1. PLACIDUS, } Scotorum Abbates
 2. GALLUS, } Viennæ.
 3. FIMANUS, obiit anno 1195.
 4. GREGORIUS successit, præfuit annis 7. Obiit anno 1202.
 5. UDALRICUS subrogatur *Gregorio*, is duobus præfuit annis. Obiit anno 1204.
 6. MARCUS post triennium *Ulrico* substituitur. Sedit ad clavum annis 23. Obiit anno 1230.
 7. FOELIX, Abbas Scotorum. Obiit anno 1248.
 8. PHILIPPUS successit. Is benedictionem autoritate *Petri Caputii* Cardinalis ac Legati Pontificii ab *Ulrico* Secoviensi Episcopo accepit.
 9. WILHELMUS præfuit anno 1280.
 10. NICOLAUS præfedit anno 1312.
 11. MAURICIUS præfuit anno 1336.
 12. PHILIPPUS sedit ad clavum anno 1346.
 13. CLEMENS præfuit anno 1360.
 14. DONALDUS, vir honorabilis, sedit anno 1385. Obiit 15. Calendarum Septembr. anni 1393.
 15. HENRICUS obiit anno 1397.
 16. DONATUS successit Henrico.
 17. ALBERTUS præfuit anno 1401.
 18. JOANNES præfedit anno Christi 1404.
 19. THOMAS sedit ad gubernaculum anno 1505.
 20. NICOLAUS de Respicz Reformator Cœnobii, qui primus ejectis Scotis degeneribus, Germanos melioris spei homines assumpsit, præfuit anno 1421. Obiit anno 1428. pridè *S. Laurentii*. Sepelitur in medio Choro.
 21. JOANNES, præfuit anno 1438. obiit anno 1446.
 22. MARTINUS præfedit anno Christi 1449. Præfuit adhuc 1455.
 23. JOANNES, sacræ paginæ Professor, obiit anno Domini 1467. pridè *Simonis & Judæ*. Sepelitur in Choro propè Nicolaum Abbatem Reformatorem.
 24. MATTHIAS successit, præfuit anno etiam 1469. cognomento *Finckbius*, patriâ Ungarus, & *FridERICI III.* Rom. Imp. Secretarius: cujus dum aulam jugiter secutus est, tantum consumpsit pecuniæ, ut relinquere æs alienum à se conflatum 24. millium aureorum, & plurima vendiderit. Homo pomposus ac sumptuosus, & qui 30. equorum comitatu subinde aulam accedere solebat, alicujus Principis instar.
 25. LEONHARDUS præfuit anno 1476.
 26. CHRISTOPHORUS obiit anno 1485.
 27. JOANNES præfuit anno 1489. & adhuc anno 1498. cognomento *Gansius*.
 28. WOLFGANGUS sedit ad clavum anno 1503.
 29. MICHAEL cognomento *Krenniczer*, ex Norimbergensi *S. Egidii* Cœnobio accitus, præfuit anno 1529. tempore obsidionis Turcicæ, in quâ Morus insignis, ac stupendæ latitudinis arbor, à grassantibus in urbe militibus excisa & eversa est, in quâ arbore septem stabant insignes mensæ marmoreæ. Resignavit aliquot mensibus ante obsidionem *Conrado* Abbati: Compulsus ad id, quòd non adeò benè aut feliciter, Abbatiae plurimum attenuatæ, præfuisset.
 30. BENEDICTUS Chelidonius, Poëta insignis, cujus scripta extant plurima: & ipse ex Norimbergâ evocatus: præfuit quidem, sed parùm profuit, homo enim prodigus fuisse dicitur, qui multas Cœnobii arces vendidit. Sepelitur eodem tumulo, quo Antecessor, à quo in omni vita sua capitali dissidebat odio.
 31. BENEDICTUS Sclavus ex conventu electus: Præfuit annis 8.
 32. CONRADUS *Weichselbaum*, ex *Oeniponte* natus, eligitur ex gremio Ecclesie suæ: cui utilissimè præfuit annis 12. vir literatus. Obiit anno 1541. Sepelitur in septentrionali Chori abside cum tali epigraphæ.
Reverendo Patri Domino Conrado Abbati Ordinis Monastici ornamento de provincialibus Austria optimè merito, qui hocce Cœnobium præclaris, & necessariis ædificiis ornavit: Pater Wolfgangus Abbas inibi hoc monumentum gratis ac memor beneficii P. P. Obiit ætatis suæ anno XLV. die 14. Septembr. Anno 1541.
 33. WOLFGANGUS *Traunsteinerus*, ex *Traunsein* Bavarorum oppidulo ad *Oenum* sito, nobili genere natus, successit *Conrado* concorditer electus ex gremio Ecclesie suæ, præfedit hoc adhuc currente anno 1552. Construxit & eleganter ornavit prædium in *Stamstorph*, ad milliare supra Viennam, non procul à sinistra Danubii ripâ situm, in quo aliquoties inter humiles & exiguas opes pernoctavit *D. Ferdinandus*, Romanorum, Germaniæ, Bohemiæ & Ungariæ Rex, Austriæ Archidux. Hoc sibi vivus adhuc scribi curavit Epitaphion

Hæc Wolfgangus humo situs est Traunstenius heros
 Natus ad Oenanas vir generosus aquas.
 Providus in templo rectorque patèrque Scotorum,
 Intra altos muros pulchra Vienna tuos.
 Corpore sed tantum jacet hæc sub mole sepultus
 Mens studiosa Dei vivit in arce poli;
 Atque Creatoris fruitur sermonibus, illic
 Aspectu semper colloquibque sui.

*****

VIENNENSIS Episcopatus in Austriâ inferiori ad Danubium situs, ab omni Archiepiscopali jugo exemptus aliisque nominibus *Fabianus*, & *Favianensis*, quin & *Wigenensis* appellatus: Primæ Christianæ Religionis in Pannoniis receptæ sedes, à S. Severino Ravenali Episcopo celebri, primo Norici Apostolo inaugurata, fundatur anno Christi 460. post *Attilæ*, Hunnorum Tyranni incomparabiles furores, *Zenone Isauro* Imperante, & *Gelasio* P. M. Romæ in S. Petri cathedrâ sedente. Hic Metropolitana Cathedra fuit vivente adhuc Severino, quæ *Laureacum* postea, in Noricum Ripense, translata est, ubi jam multis annis etiam floruerat Episcopatus. Tum *Symmachi* Rom. Pontificis constitutione *Fabiensis* ista Diœcesis, non secus ac *Juvaviensis*, *Ovilabensis*, *Pataviensis*, *Quintaviensis*, ac *Tiberiensis*, *Laureacensi* Archiepiscopatu, (ut qui Primatis Metropolitanano jure per Germaniam, Pannonias, Silovanum, Avariam, & Moraviam donatus & insignitus erat Ecclesiasticâ prærogativâ) subjecta fuit annum Christi circiter quingentesimum. Catalogus Episcoporum Fabiensium sequitur ex Clarissimi doctissimique viri *Wolfgangi Lazii* illustrata Vienna excerptus.

1. MAMERTINUS ex Victorioso militum tribuno Episcopus designatur ab ipso Pannoniæ superioris primario Apostolo & Doctore S. Severino anno 466. Pontificatum *Gelasio* tenente.

2. MARCIANUS ex Monacho Cœnobii Severiniani Episcopus factus, *Mamertino* successit.

3. LUCILLUS Abbas primùm S. Severini propè Fabianam: mox Batavorum castrorum ad Oeni & Danubii confluentes sitorum factus Episcopus: Paulò post *Fabiensis* Ecclesiæ designatus eligitur Antistes. Post obitum S. Severini & Episcopi Marciani. Post hujus obitum dum *Longobardi* & *Avares* hanc sæcundissimam Pannoniæ Regionem populerentur, unâ cum deficiente illic Christi doctrinâ ac professione, Episcopatus esse desiit: qui tandem sub *Ruperto* Juvaviensis Ecclesiæ Episcopo (qui *Cunaldum* & *Giselaricum*, verbi divini Præcones fideles, è Laureaco Avaribus in Pannoniam misit) caput iterum erexit feliciter.

4. CUNALDUS à S. *Ruperto* Avaribus Apostolus missus annum Christi circiter 640, Is S. *Ruperto* templum in Fabianâ erexit, ædibus Domini Lazii pænè vicinum.

(Hiatus temporum & historie.)

5. SODOMUS mittitur Avaribus in Pannoniam & Noricum anno salutis 740. Sub Francorum Rege *Pipino*, à *Johne* Juvaviense Episcopo, *Uvilone* Laureacensi Metropolitanano.

6. HAYMO Fabianorum Prædicator & Episcopus, à S. *Virgilio* Juvaviensium Episcopo (qui jam Metropolitanum Jus Laureacensibus eripuerat) designatus legitur, Pontificatum suum *Zachariæ*, Regnum Francorum *Pipino*, Bavarorum Ducatum *Odilone* tenente. Post hujus Haymonis tempora, cum recessissent *Avares* & *Hunni*, excusâ verâ doctrinâ ad primam impietatem & Idolomanniam, deserunt in Fabiana civitate unâ cum pietatis professione & Episcopi, ad tempora usque *Caroli Magni*, qui *Avares* devictos ad Christianismum iterum perpulit: ab eo tempore præfuerunt iterum Fabianensi Ecclesiæ sequentes Antistites & Episcopi:

7. THEODORICUS Favianensium Episcopus & Doctor, ab *Arnone* Juvannesi Archiepiscopo, & Metropolitanano Avaribus & Sclavonibus in superiorem Pannoniam missus est.

8. OTHO *Theodorico* successit, destinatus huic loco ab *Adalramo* Juvaviensi Metropolitanano, sed quàm diu præfuerit, ignoratur, ut etiam de Antecessoribus.

9. OSWALDUS subrogatur *Othoni*, designatus ab *Adalbino*, Juvaviense Antistite annum Christi circiter 865. quamdiu vero Avaribus & Sclavonibus concionatus sit, nescitur.

10. RADEFRIDUS præfuit sub *Leone* V. P. M. & *Ludovico*, Arnulphi filio Imp. quâ ætate *Avares* & *Hunni* tertio jam à fide Christiana, ad suas Idolomannias deficientes non diœcesin tantùm Fabianensem ferrò & igne depopulari sunt, sed mediam etiam Germaniam Galliamque, Rhætos, Thuringos & Misnensem agrum vastabundi adoriri ausi sunt:

sunt : ab anno Christi 903. ad annum usque quinquagesimum quintum perpetuis ferè excursionibus Germanos & eorum patriam vexantes : donec tandem ab *Henrico Aucupe* Imp. *Morsenburgi* magna ex parte cæsi sunt. Hæc *Germaniæ* vastatio longè aliam in universo Rom. Imperio rerum faciem & administrationem peperit : *Saxones* Imperii titulum ad se rapiebant, in Italiâ *Berengarii* dominabantur, in Galliis *Hugones* & *Othones* rerum potiri cœperant. In Pannoniis & Norico gladii sæcularis domini Jus *Babenbergenses Comites* *Albertus* & *Lupoldus*, victis ad *Melicum Humis*, arripuerunt : Ecclesiasticarum verò totius Norici gubernationem universam *Patavienfes* Episcopi ad se rapiebant sub *Joanne XI. P. M.* & *Othone I.* Imperat. incorporatis *Patavienfi* diœcesi quatuor Episcopalibus Ecclesiis, *Quintaviensi* apud *Vindelicos*, *Ovilabensi* & *Laureacensi* in Norico Ripensi sitis, & hæc *Fabianensium*. In his barbaricarum gentium furoribus ad extremam inopiam ac angustiam redacta est Ecclesia *Fabianensis*, quæ vix *Patavienfes* Archidiaconos aliquamdiu alere potuerit. Postea annum circiter Christi 1144. cum *Henricus* primus Dux *Austriæ*, omnium Sanctorum templum in *Fabianis* construeret à *Patavienfi* Antistite *Reimberto* consecratum : non jam amplius Episcopi, sed Parochi in *Fabianâ* urbe (quæ jam prima syllaba abjecta *Biana* & paulo post *Vienna* dici cœpit) constituti sunt, quorum talis extat series & Catalogus.

1. **EBERHARDUS** omnium Sanctorum *Viennensi* templo augustiori Parochus præficitur ab ipso *Reimberto*, *Patavienfium* Antistite, anno *Gratiæ* 1140. Sub hoc Parocho incepta est anno 1150. Omnium Sanctorum *Basilica Viennensis*, hodiè *S. Stephano* dedicata : & *B. Virginis Monasterium Scotenfe*.

2. **BURCARDUS** Præpositus *Patavienfis*, præfuit *Parochiæ* etiam *Viennensi* anno 1160.

3. **SIGEHARDUS** Canonicus *Patavienfis*, *Parochiæ* huic præfedit anno 1210.

4. **PETRUS** artium *Philosophiæ* Magister, præfuit & anno *Domini* 1266. Ex *Parocho* *Patavienfis* designatur Episcopus in habitâ *Viennæ* celebri Synodo.

5. **GERHARDUS** & ipse artium *Philosophiæ* Magister, dum *Viennensi* præsidet *Parochiæ*, *Monasterium ad Caliportas* *Viennæ* (quod *Monialium* domicilium est) & *Xenodochium* in *Clagenbaum* extra urbem exorsum est anno *Domini* 1270.

6. **BERNHARDUS** *Brambegk* ex *Parocho* *Viennensi* ad *Patavienfem* Episcopatum gubernandum assumitur anno *Domini* 1280. *Angolorum Cellæ* *Cisterciensis* fundator.

7. **GODEFRIDUS** Præpositus *Patavienfis* & *Parochiæ* *Viennensi* præfedit anno 1310.

8. **ALBERTUS** *Austriæ* Dux claudus, postea Episcopus *Patavienfis*.

9. **POLLIO** quispiam ultimus Parochus *Viennensis* in omnium Sanctorum templo (quod jam à *Patavienfis* Diœceseos primario patrono nomen acceperat) vivebat adhuc anno 1350. Horum ductu cum *Christiana Religio* in tantum *Viennæ* excrevisset, ut non solum templum auctius, sed res Ecclesiastica indes magis magisque locupletaretur, *Rudolphus* tertius hujus nominis, *Austriæ* Archistrategus *Cathedralem* sedem ac prærogativam adjecit, imò quatragesimo post ruinam ejus anno, postliminio in *Fabianam* hoc est *Viennam* retulit anno Christi 1360. Ab eo tempore qui prius *Parochi* appellari solebant, Præpositi deinceps nuncupati sunt, Ecclesiis *Waringensi*, *Kalenzendorffensi*, & *S. Viti* aucti ac donati. Horum Præpositorum talis sequitur Catalogus.

1. **WERNHERUS** *Cathedralis* Ecclesiæ Omnium Sanctorum ad *D. Stephanum* Præpositus primus, à *Rudolpho III.* hujus nominis *Austriæ* Archiduce inauguratur anno 1360.

2. **ALBERTUS** à *Garsio* Præposituræ *Viennensi* ad *S. Stephanum* præfuit anno salutis 1370. Circa hujus tempora inchoata & instituta est *Viennensis Academia* anno 1362. ab *Austriæ* Archiducibus *Alberto* & *Rudolpho*, ab *Urbano* postea & *Bonifacio III.* Pontificibus confirmata : in quâ tamen antea etiam ab anno 1237. ex *Friderici* secundi Imperatoris privilegio insignis Schola erat.

3. **JOANNES** *Mayerhofer* *Alberto* successit, sed quamdiu federit ad clavum, nescitur.

4. **BERTHOLDUS** præfuit anno *Domini* 1382.

5. **ANTONIUS** præfedit anno salutis 1400.

6. **WILHELMUS** *Turfo*, ex *Nobili Austriæ* profapia, egit Præpositum *Viennensem* ad *D. Stephanum* anno 1412.

7. **ALBERTUS** inclytus Comes à *Schaunburg* præfedit Præposituræ anno 1440. Promotus à *Friderico* Imperatore, sed non receptus ab Episcopo *Patavienfi*.

8. **JODOCUS** *Häufner* *J. U. Doctor*, Præposituram eandem administravit anno 1460. Post hujus, aut circa hujus tempora, *Fridericus III.* Imperator Augustus & Archidux *Austriæ*, consensu *Pauli II. P. M.* hanc ipsam *Viennensem* Præposituram & Ecclesiam collegiatam in Episcopatum, & *Cathedralem Ecclesiam* iterum convertit, aliosque insuper quosdam Episcopatus novos instituit, *Labacensem* videlicet, & *Novæ Civitatis* Episcopatum, quod ex Archiducatu *Austriæ* Regnum facere vellet, Subjecit verò de

novo Præpositum Episcopo Viennensi, assignans Præposito *Berichtolsdorfensis* prædii Regii censum, & ædes quasdam privatas, Senatoriæ domui vel curiæ Viennensi oppositas: Veteris autem Præposituræ domum constituit Episcopi domum ac sedem. In ea Episcopali fede ab hac renovatione ad hæc nostra usque tempora sequentes illustres viri sedisse inveniuntur:

1. LEO à Spaur, nobili loco ortus, in Comitatu Tyrolensi à *Friderico III.* Viennensis Episcopus designatur anno 1480. quo veteris privilegii renovationem & confirmationem à *Paulo II. P. M.* Imperator *Fridericus* obtinuit & impetravit.

2. BERNHARDUS à Rhor, & ipse celebri loco apud Austrios natus, *Archiepiscopus* primùm *Salisburgensis*, tandem à *Friderico* Imperatore *Leoni* Viennensi sufficitur anno 1485.

3. Urbanus Agriensis ex Ungaria Episcopus, *Matthiæ* Ungarorum Regis Quæstor & Aulicus, Viennensem Episcopatum, vivente adhuc Bernhardo, administratorio titulo gubernandum accepit, à Rege *Matthiæ Corvino*, postquam is expugnatâ Viennâ rerum in Austriâ potiri cœpisset.

4. JOANNES Vesprinienfis, autea in Pannoniâ inferiore Episcopus, à *Matthiâ* Rege Ungariæ & Austriæ, Domino *Urbano* Antistiti substituitur. Mansit in possessione ac sede Episcopali, donec Imperator *Maximilianus* Austriam recuperâset.

5. BERNHARDUS Baro à Polheim Austrius, ex suprâ Anasianiâ provinciâ natus, ab ipso *Maximiliano* Imperatore (postquam is *Viennam* in fidem receperat) *Joanni* Vesprinienfi Episcopo suffectus est. Is cum sacris non initiaretur, non Episcopum, sed Administratorem sese tantum Viennensis Ecclesiæ publicis scriptis professus est. Obiit is anno 1504. *Welsii* sepultus.

6. GEORGIUS de Sclavonia, vir literatus & *Maximiliano* Imperatori à sacris Concionibus, *Bernhardo* mortuo substituitur anno 1504.

7. PETRUS Bononius Tergestinus Episcopus: cum mortuo Imperatore *Maximiliano*, Scriptorum magistri officium per Austriam obiret, hujus simul Episcopatus clavum tenuit, & administravit. Is *Tergesti* hodiè adhuc multo senio venerandus superstes & in vivis esse dicitur.

8. JOANNES à Revellis, Burgundus: *Ferdinando* Archiduci, *Maximiliani* Imperatoris ex *Philippo* filio nepoti, ab Eleemosynis, *Bononio* adhuc viventi, ab ipso *Ferdinando* in Viennensi Episcopatu substituitur anno Domini 1522. præfuit annis 8. Obiit anno 1530.

9. JOANNES Faber, ex *Leutkirchio* Sueviæ vel *Algoviæ* potius oppido imperiali natus, sacre paginæ Doctor, Regi *Ferdinando* à Confessionibus (cujus plurima extant scripta) Episcopus Viennensis ab ipso Rege suo constituitur anno 1531. Præfuit annis decem. Obiit in thermis, quæ medio itinere sunt inter *Viennam*, & *Novam-Civitatem* anno 1541. sub comitiis *Ratisbonensibus*. Hujus tempore 23. Septembr. nempe anni 1532. venerunt *Viennam Carolus* & Frater *Ferdinandus*, cum 25. Hispanorum & Italicorum millibus. Venerant verò etiam ex *Germania* 40. Cohortes militum Germanicorum, & 4000. equites. Turca verò fugam arripiente, Cæsar in *Italiam* rediit. Ejus Epitaphium:

D. M. S.

Joannes Faber è *Leutkirch*, *Sueviæ* oppido oriundus, *Divi Ferdinandi Cæsaris Romanorum*, *Ungariæ*, *Bohemiæque Regis* à consiliis & sacris Confessionibus, gravissimus hæresion persecutor, inclutus Evangelii Christi præco, Episcopus Viennensis, qui postquam toto decennio ex hoc loco bonus pastor salubri verbi Dei paublo suum gregem refecit, obdormivit in Domino annum agens 63. (clymaëtericum) A nato Servatore anno M. D. XLI. XII. Calendarum Junii.

10. FRIDERICUS Nausea Ostrofrancus, ex *Weishensfeldo* *Babenbergenfis* Episcopatus oppido in *Montanis Voytlandiæ* penè ad *Wismadum* annem sito, humilis fortis parentibus natus, unde ipse sese *Blancicampianum* appellitare est solitus: Sacre Theologiæ & LL. Doctor, *Ferdinando* Romanorum Regi à sacris Concionibus, cujus itidem extant scripta plurima sacra & prophana: Vir eloquens imprimis: *Joanni Fabro*, à Rege Episcopus designatus, successit. Præfuit annis 10. & aliquot mensibus fideliter, concionans in summo templo Viennensi. Missus anno Christi 1552. ad Synodum *Tridentinam*. Fuit quidem Tridenti vivus, sed vivo illi inde discedere non licuit, obstabant quippe fata, & vis porrecti veneni. Sub ejus gubernatione accidit in octava Corporis Christi (quo Sacramentum Altaris per civitates omnes circumgestari solet) anno Domini 1549. ut pistoris cujusdam servus, *Joannes* dictus, homo alioqui simplex, sed sacrarum scripturarum nequaquam rudis, honestâ facie præditus, annum agens circiter 24. (qui ex *Witebergâ* Saxonum civitate celebri natus dicebatur) circumambulanti Clero obvius, horribili ac detestando facinore Monstrantiam, vel argenteam illam ædiculam Monacho *Augustiniano* primario è manibus ereptam in terram prosterneret, & pedibus calcaret, ad sacerdotemque conversus graviter cum illo (quod *Idolomanias* contra verbum Dei stabiliret, & tam

& tam imbecillum Deum haberet, qui se defendere non posset) exoptulavit, inspectante omni populo, & presentibus etiam Regiminis Austriaci Proceribus, sed & totius Viennensis Academiae summis & infimis membris omnibus. Is illico captus, & post aliquas septimanas 14. Novembr. miris suppliciiis è medio sublatus est *Ferdinandi* Regis jussu: Supplicium tale fuit, educto ex carcere lignum, in os ligatum est, ne quid loqui posset, at ipse intrepidè locutus est, & postea exsecta & amputata est ei primùm in civitate lingua, postea eo ipso loco (ubi Monachum adorsus est) amputatae sunt ei ambæ manus, quas intrepidè porrexit, tulitque omnia patientissimè. Postea extra civitatem non quidem ad usitatum locum, sed extra portam Stubensem trahà in locum *Gensweid* deductus, ignibus impositus ad cineres usque combustus est. Erecta est eo ipso loco ad aedes nimirum pharmacopolæ, quem regem vocant, ubi sacerdotem allocutus est, in rei memoriam statua quædam cum tali inscriptione. Cujus author *Wolfgangus Lazius*:

Anno Christi M. D. XLIX. die 27. quâ octava Corporis Christi Christiano ritu agebatur, quidam (cujus nomen cum ipso damnatum) ipsum Corporis Christi Sacramentum è manibus Sacerdotis gestantis, vi raptum, hoc loco cum impiis blasphemis humi dejecit. Ob quod facinus scelerato illi lingua mandisque præcisæ, & corpus reliquum flammis exustum est. Cujus horrendi facinoris pœneque monumentum exempli vitandi ergò, hic positum est.

Nota: quod Sacerdoti dixisse dicitur preces recitanti: si est in cælis, ergo non in ædicula. Quæsitus in carcere ab honesto, & insigni viro *Georgio Zimmermanno* Mercatore, & quid hoc facere ad designare facinus ausus fuisset? Respondit, in gloriam Dei se idipsum fecisse, nihilque se tam in votis habere, quàm ut in gloriam Dei conditoris sui eodem modo omnem totius orbis terrarum Idololatriam contereere posset. Defunctus Episcopus *Nauseæ* ex Tridento per Oenum & Danubium Viennam revectus, sepelitur honorificentissimè in mediò ferè omnium Sanctorum templo Viennensi, ad suggestum.

II. CHRISTOPHORUS Werdwinius, patria Phorcensis: Sacræ Theologiæ Doctor, & Episcopus Novæ Civitatis substituitur à Rege *Ferdinando*, cui diu fuerat à sacris concionibus. Is hodiè adhuc præsidet, vir doctrinâ & eloquentiâ insigni præditus.

PRÆPOSITORUM verò Viennensium (qui à tempore secundario instituti Episcopatus ad hæc nostra usque tempora, Præposituræ præfuerunt) talis à *Wolfgango Lazio* Catalogus est conscriptus.

1. THOMAS à Ciliâ, Constantiensis Præpositus, ab Imperatore *Friderico* constituitur hujus novæ & recens erectæ Præposituræ Rector. anno 1480.

2. VIRGILIUS Cancellarius cognomento successit. Obiit anno 1503.

3. JUSTUS Kasmannus præfuit annis 7. Obiit 1510.

4. JOANNES Buschius, *Cuspiniani* Secretarii & Historiographi Regii fororius, & *Maximiliani* Cæsaris aulicus, præfuit etiam annis 7. Obiit 1517.

5. PAULUS ab Oberstein, J. U. Doctor & *Maximiliano* Cæsari à Secretis, ejusdemque scriba Latinus, ab eodem Imperatore *Joanni* substituitur. Præfuit annis 27. Obiit anno 1544.

6. JOANNES Rosinus, Orator insignis & Poëta *Ferdinandi*, Romani Regis, aulicus & nobilium puerorum Præceptor, ex *Claravallensi* in *Zwettel* Præpositurâ ab eodem Rege ad Viennensem hanc vocatus, cum vix eam per unius anni spatium administrasset, fatorum iniquitate intempestivè abreptus est anno Christi M. D. XLV. Sepelitur Viennæ apud S. Stephanum.

7. JOANNES Saur Sacræ Theologiæ Doctor, ex *Cicziensi* Canonico & *Lipsiensis* Academiae professore, *Ferdinandi* Regis factus Concionator: huic etiam Præposituræ præficitur anno 1545. Is adhuc in vivis est: Celebratus olim à me carmine quòd in laudem Bibliorum scriptum, *Lypsia* editum, *Bibliisque Brentianis* adjectum est.

*****

Episcoporum & Archiepiscoporum Pataviensium brevis Catalogus.

1. **V**IVILO inter Archiepiscopos Laureacenses primus fuit, qui Patavium secessit; cum enim *Laureacum* ab *Hunnis* & *Avaribus* prorsus esset devastatum, à Duce *Bororum* jussus est sedem suam transferre *Passavium*, quò etiam cum toto suo Canonorum Capitulo secessit, sicque Archiepiscopalem sedem, approbante Summo Pontifice, Ecclesiæ Pataviensi impressit ac perpetuò univit. Sedit annis 20.

2. SIDONIUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis.

3. ANTHOLMUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis novem.

4. WIHERICUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis novem.

5. WALDERICUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis 31. Sub hoc Archiepiscopo dicitur *Arnonem*, Episcopum Salisburgensem, Pallium Archiepiscopale à Pontifice Leone III. (qui cœpit A. C. 796.) impetrâsse. Et licet Bulla Leonis III. nunquam in legitimâ formâ ostendi possit, Laureacenses tamen etiam post *Arnonem* fuerunt ordinati Archiepiscopi, ac Sedes Laureaco-Pataviensis semper saltem jure suo, conferavit dignitatem Metropolitanam, sibi semel impressam, ita ut non obstante Bulla Leonis III. illa in sua dignitate relicta sit, & Salisburgensis Ecclesia, (quæ antea erat Suffraganea Laureacensis,) postea ab istâ exempta sit.

6. UROLPHUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit anno uno.

7. HATTO Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis undecim.

8. REINHARIUS sive Reginarius à *Paschali I.* ordinatus Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Cum verò Archiepiscopus Salisburgensis huic ordinationi se opponere vellet, Reginarius per definitivam Sententiam pro se & Successoribus Pallium Romæ obtinuit.

9. HARDWICUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis 26.

10. ERMERICUS, sedit annis novem, otio deditus, ac Pallium non curans.

11. ENGELMARUS Archiepiscopus, sedit annis 22.

12. WICHINDUS, sedit uno anno sine curâ Pallii.

13. RICHARIUS, sedit annis tribus, qui, uti & duo sequentes, ob violentias Salisburgensium non petierunt Pallium,

14. BURCARDUS sedit annis 12. sine pallio.

15. GUMBOLDUS sedit annis 17. sine pallio.

16. GERHARDUS, A. C. 931. electus, violentias, suis Antecessoribus à Salisburgensibus illatas, amoliri volens, Romam profectus est, ac ibi per definitivam Sententiam pro se, & Successoribus suis impetravit Pallium Archiepiscopale à Leone VII. (qui cœpit A. C. 935.) ita, ut postea *Agapitus II.* (qui cœpit præesse Romanæ Ecclesiæ A. C. 946. & A. 955. obiit,) ei certas provincias assignaverit, ac perpetuis futuris temporibus ab omni jurisdictione Salisburgensi exemerit. Sedit annis 14.

17. ADALBERTUS Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Sedit annis 25.

18. PILEGRINUS, (qui etiam *Pilgrinus* & *Pilegrinus*, sed mendosè, appellatur. Verum enim ejus nomen fuit *Peregrinus*, quemadmodum varii vocantur Sancti, quorum memoria in *Martyrologio Romano* exstat.) Archiepiscopus Laureaco-Pataviensis. Cœpit sub Imper. *Ottone I.* cognomine *Magno*, A. C. 971. & A. C. 992. obiit. Hic Archiepiscopus à *Benedicto VII.* non tantum impetravit Confirmationem *Juris Pallii Insulaque Archiepiscopalis*, nec non omnium Ecclesiæ Metropolitanæ Laureacensis Privilegiorum, pro se, & Successoribus, sed etiam Territorii, ab *Agapito II.* assignati. Post hunc Archiepiscopum Ecclesia Pataviensis in miserrimum statum redacta, & ab incurfantibus *Hunnis* penè tota devastata est. Secuta deinde sunt publica totius Civitatis Pataviensis incendia, quæ omnia Archiva & arcana, scrinia cum Bullis Pontificiis, aliisque authenticis documentis domesticis, in favorem acrisæ *Exemptionis* Ecclesiæ Pataviensi olim concessis, in cineres miserè redegerunt. Propter quas, aliisque continuas & maximas calamitates sequentibus Episcopis impossibile fuit Pallium petere, & taxas pro eo persolvere. Unde sicut Summi Pontifices Jus ad impetrandum Pallium & ad prosequendam dignitatem Archiepiscopalem nunquam ab Ecclesiâ Laureaco-Pataviensi expressè revocarunt, ita hodiè adhuc Jus illud eisdem Episcopis Pataviensibus competit, & ab Ecclesiâ Salisburgensi manent *Exempti*.

19. CHRISTIANUS, sedit annis 22. qui ob prædictas gravissimas calamitates primus non potuit petere pallium usque ad Georgium Episcopum.

20. BEINGERUS, Sedit annis 33.

21. EGILBERTUS, Sedit annis 19.

22. ALTMANNUS, Sedit annis 27.

23. UDALRICUS, Sedit annis 32.

24. REGIMANNUS annis 17. alibi Reginarius.

25. REGINBERTUS, Sedit annis 9.

26. CONRADUS annis 18. S. *Leopoldi*, Austriæ Ducis, filius.

27. RUBERTUS per unum annum præfuit. Obiit anno 1165.

28. ALBO electus præfuit tribus annis.

29. HENRICUS præfuit per unum annum.

30. THEOBALDUS, sedit annis 20.

31. WOLSCHERUS annis 14. alibi Wolfkerus, postea Patriarcha Aquilegianus.

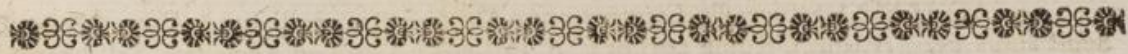
32. POPPO sedit per unius anni spatium.

33. MANEGOLDUS, Sedit annis 9.

34. UDALRICUS, Sedit annis 7.

35. GEBHARDUS, præfuit annis decem.

36. BERTHOLDUS, fedit annis tribus.
 37. RUDEGERUS, fedit annis 18.
 38. OTHO, annis 11.
 39. PETRUS annis 14.
 40. WICHARDUS annis 3.
 41. GODEFRIDUS annis 3.
 42. ALBERTUS annis 13.
 43. JOANNES fedit per unum annum.
 44. GEORGIUS, Comes de Altâ Flammâ, vulgo *Hohenlohe*, Supremus Imperii Cancellarius, fedit annis 35. Mens. 4. Sub hoc Episcopo *Joannes XXIV.* decrevit exemptionem Ecclesiæ Pataviensis ab omni superioritate etiam legationis Præfulis Salisburgensis. Item Georgio & omnibus ejus in Ecclesiâ Pataviensi Successoribus restituit Pallium. Hanc Bullam *Martinus V.* confirmavit; Quamvis eam postea ob falsa narrata *Eberhardi*, Archiepiscopi Salisburgensis, post mortem *Georgii* revocavit.
 45. LEONARDUS Lamminger, fedit annis 29.
 46. ULRICUS Nustorpherus præfuit annis 29. Delevit Judæos incendio, anno 1478.
 47. FRIDERICUS Comes Oetingensis, præfuit annis tribus, & omnia Imperialia sua impetravit, Obiit in oppido Linz.
 48. CHRISTOPHORUS, fedit annis 10.
 49. WIGILÆUS Froschelius.
 50. ERNESTUS Dux Bavarix, Alberti filius, fit Archiepiscopus Salisburgi, Anno 1540.
 51. WOLFGANGUS, Comes à Salm, perdoctus & pius Episcopus. Sedet ad Clavum feliciter hoc adhuc currente anno Domini 1552.

Salisburgenses Episcopi, & Archiepiscopi, omnes ex perveteri quodam libro apud S. Petrum annotati.

1. **S.** RUPERTUS anno 582. invitatur à *Theodone* Duce in Bavoriam, ad illam in Christianismo imbuendam, primus Episcopatum *Juvaviensem* inchoavit, cui præfuit 44. annis. Sepelitur honorificè apud *S. Petrum* ante chorum, ad latus meridionale.
 2. BEATUS Vitalis successit *S. Ruperto*, primus Abbas Monasterii ad *S. Petrum* dicti, & à *Ruperto* fundati, in quo cathedralis Ecclesia diu fuit. Sedit annis 22. Sepelitur ad *S. Petrum* in septentrionali abside splendide.
 3. ANSOLOGUS anno 673. Episcopus & Abbas. Sedit annis 20. in Choro apud *S. Petrum*.
 4. SACIOLUS Episcopus & Abbas, fedit annis 14. Sepelitur apud *S. Petrum*, in Choro ante aram summam.
 5. ESSIUS Episcopus & Abbas, fedit annis 23. Sepelitur apud *D. Petrum*, anno 703.
 6. FLOBARGISUS anno 697. Episcopus & Abbas fit: Præfuit annis 37. Obiit anno 740. alii 34.
 7. JOANNES primus, obiit anno 755. Episcopus & Abbas, fedit ad clavum annis 20. alii 14.
 8. **S.** VIRGILIUS Carinthiæ Apostolus, Episcopatum Salisburgensem anno 764. suscepit. Sedit annis 21. Hic Ecclesiam *S. Ruperti* è fundamentis construere cepit, consummavit & dedicavit, & in eandem sedem Episcopalem ex loco Monastico transtulit. Sub ejus gubernatione dedicatur Ecclesia in *Chiemsee*, anno Domini 783. Obiit Episcopus anno 784. De his Episcopis & Civitate Juvaviensi tale extat carmen propè tumulum *S. Ruperti* in Cænobio *D. Petri*.

*Urbs Juvavensis fuit olim splendida muris
 Aggeribus magnis munita & turribus altis,
 Sedis hic Regum fuerant ac templa deorum,
 Gente sub antiqua fulgenti marmore structa.
 Sed veluti legimus multis inculta diebus
 Culmine de summo cecidit prolapsa Juvavo,
 Ac tegitur sylvis lustris teriturque ferinis:
 Urbæque destructa remanent tantum ultima signa;
 Hæc loca Rupertus sibi delegit pater almus
 Primus & hic sedem construxit Pontificalem,*

Ac sedis primæ regimen susceperat ipse,
 Conducens late populos ad pascua vitæ:
 Qui successorem sibi fecerat esse Vitalem
 Pastorem verum, cælesti nectare plenum.
 Hinc tres Abbates adeunt hoc ordine sedes
 Anselmus, Savolus, post hos Esius venerandus.
 Inde Flobargis pastoris nomen adeptus,
 Doctrinis vitæ sanctum pascebat ovile:
 Joannes post quem sedem possedit eandem.
 Virgilius exul, post hunc meruit fore Præsul
 Quos meritis harum clementer ducat ad æthra
 Sanctus Sanctorum, noceant ne crimina tetra.

9. BERTRICUS Abbas, eligitur in Episcopum, præfuit per unius tantum anni spacium.

10. ARNO fit Episcopus circa annum Domini 785. dicitur impetrâsse Pallium à Papa Leone III. sedit annis 38. sub Carolo Magno. Obiit anno 821. 9. Calend. Februarii Primusque Salisburgensis Archiepiscopus, qui, uti & ipsius Antecessores omnes hæcenus erant Suffraganei Laureaco-Patavienses.

11. AMILONIUS ex Abbate S. Petri Episcopus designatur, præfuit 8. tantum Mensibus, nec confirmatus, nec consecratus. Sepelitur in Cryptâ.

12. ADALRAMUS Abbas & Archidiaconus, successit Amilonio anno 824. Consecutus Pallium & confirmationem ab Eugenio III. P. M. Vir pius ac mitis, ac singulariter doctus. Obiit anno 836. Sepelitur in crypta S. Ruperti.

13. LUIPRAMUS consecutus est Pallium à Gregorio IV. sedit annis 24. Attulit Salisburgum B. Hermetem Martyrem anno Episcopatus sui 16. Sepelitur in Cryptâ, quæ est sub Choro principaliore.

14. ADALBINUS successit Luipramo anno Domini 859. palliatur à Papa Nicolao I. Sedit annis 15. Attulit è Roma corpora SS. Crisanti & Dariae ad Ecclesiam Salisburgensem. Sepelitur sub Choro in Crypta S. Ruperti.

15. ADALBERTUS factus est Archiepiscopus anno 873. Sedit annis 8. In crypta humatus.

16. DIETMARUS vel Theodomarus successit anno 880. Sedit annis 17. Attulit è Roma S. Vincentium Salisburgum. Occubuit cæsus in bello Ungarico, anno 897. & cum eo alii Episcopi duo, Otho & Zacharias. Revehitur Salisburgum & sepelitur in Crypta.

17. PILEGRINUS hujus nominis primus, præfuit annis 16. Archiepiscopatus.

18. UDELBERTUS successit Pilgrino. Sedit ad clavum annis 23. Obiit anno 936. Conditur propè Antecessores suos in crypta sub Choro testudinato.

19. EGILOPHUS successit Udelberto. Sedit annis 5. Obiit anno 941. Positus in Cryptam.

20. HEROLDUS subrogatur Egilopho, præfuit annis 18. hic attulit corpus B. Martini Episcopi Turonensis. Introduxit Hunnorum exercitum in Bavariam ut sese ulcisceretur de Duce Bojorum, & Bavariam vastaret impius Episcopus, propter quod idem Heroldus, à Duce Henrico expulso, Muldorphi excæcatur, Dux verò ipse eodem anno moritur. Legitur fuisse Comes Schyrensis. Obiit anno Domini 988. Sepelitur in Sacello S. Martini, quod est in templo S. Ruperti.

21. FRIDERICUS Comes à Chiembgew successit. Præfuit annis 33. Sepelitur ante aram S. Andreae in templo Rupertino. Subrogatur eidem

22. HARTWICUS electus anno 990. Sedit annis 33. Transtulit S. Wolfgangum Ratisbonam. Decessit ex hac vitâ anno 1023. Habetur quoddam fuerit Comes à Spanbeim & Artenburg. Sepelitur in S. Georgii sacello. Extat de eo Distichon.

Ut solis radius prodit de flumine rivus,
 Hic stetit & fluxit Regum de sanguine vivus.

23. GUNTHERUS, S. Henrici Imperatoris Cancellarius fit Archiepiscopus, anno 1023. Præfuit annis tribus, & obiit anno 1026. Sepelitur in Cryptâ.

24. DIETMARUS secundus successit Gunthero. Sedit annis 16. Obiit anno 1041. Sepelitur honorificè in S. Georgii sacello.

25. BALDOWINUS eligitur anno 1041. Sedit annis 19. Sub ejus gubernatione S. Wolfgangus, Episcopus Ratisbonensis, à Papa Leone 9. canonifatur anno 1052. Obiit Episcopus hic anno 1060. Sepelitur in Cryptâ.

26. S. GEBHARDUS Comes de Helfenstein, Suevus, patre Cadolone, matre verò Azela natus, subrogatur Baldovino, sedit ad clavum annis 29. Fundavit anno Episcopatus sui 15. anno 1075. Monasterium Admontense, & anno Domini 1072. secunda Nonar.

Maji

Maji *Episcopatum Gurcensem* instituit, cui *Guntharium* antistitem primum præfecit. Obiit anno 1089. Sepelitur in Admontensi cœnobio à se fundato, ac munificentissimè dotato.

27. BERTHOLDUS Comes à *Mosburg*, ejecto *Gebhardo* Episcopo aliquamdiu, præfuit annis nimirum quatuor, introductus ab Imperatore *Henrico IV.* tandem cessit iterum *Gebhardo*, cui rebus humanis exempto concorditer substitutus, biennii spatio præfuit. Sepelitur *Mosburgii*, ejectus ab Archiepiscopo *Conrado Abensperg*:

28. THIEMO, Monachus *Altachii* inferioris, postea Abbas *S. Petri*, fit Archiepiscopus, nobili genere apud Bavaros ortus. Præfedit annis 10. Palliatur à Papa *Urbano II.* Circa hæc tempora *Godefridus Bulionensis*, Dux Lotharingiæ laboravit pro recuperanda terra sanctâ, quam & feliciter recuperavit, & administravit. Is obiit in eo anno 1101. quo anno idem ille Archiepiscopus *Thiemo* cum *Welfbone* Bavarorum Duce, ac *Domina Isa* Marchionissa, & *Gisiberto* Abbate Admontensi Hierosolymam profectus est, qui anno sequente apud *Choroczaim* ab infidelibus miserimè trucidatus, glorioso Martyrii diademate coronatus esse legitur. Post cujus obitum præfuit iterum *Salisburgensi Ecclesiæ* supra nominatus *Bertholdus* annis quinque, ejectus tandem à *Conrado Abenspergio* anno 1106.

29. CONRADUS, Baro de *Abensperg* præficitur *Salisburgensi Archiepiscopatu* anno 1106. Iduum Januarii, constitutus ab Imperatore *Henrico IV.* cujus extiterat antea Sacellanus: Præfuit annis 42. Palliatur à Papa *Paschali* secundo. Sub ejus gubernatione designatur *Hermannus* quidam primus Præpositus *Salisburgensis* anno 1169. Et anno 1121. idem *Conradus* communem vitam & ordinem *Canonicorum Regularium S. Augustini* in Ecclesia *Salisburgensi* instituit. Obiit anno Domini 1147. 5. Iduum Aprilis. Sepelitur propè aram *S. Erentrudis* Abbatissæ.

30. S. EBERHARDUS Abbas *Piburgensis* Cœnobii, in *Bavaria* siti, eligitur in Archiepiscopum *Salisburgensem* anno 1147. fuit Comes de *Hildpoldstein*, singularis fautor & benefactor pauperum. Præfuit annis 18. penè. Obiit 1164. Sepelitur sub Angelo.

31. CONRADUS secundus hujus nominis Abbas *S. Crucis*, *Leopoldi* Austriæ Marchionis filius, Episcopus *Pataviensis*, patruus *Friderici* Imperatoris, ejus qui à rusâ *Barbarossâ*, transfertur ad Archiepiscopalem sedem *Salisburgensem* anno 1164. Pallio donatur à Papa *Alexandro III.* Sedit annis 4. Obiit 4. Calend. Octobr. anno Domini 1168. Sepelitur in Cœnobio Admontensi. Hujus *Conradi* tempore Ecclesia *S. Ruperti*, & penè tota civitas *Salisburgensis*, secundario igne consumpta est Nonis Aprilibus anni 1167.

32. ADALBERTUS secundus *Boleslai* Bohemorum Regis filius: eligitur à toto *Cle- ro*, palliatur à Papa *Alexandro III.* sustinuit multa mala à *Friderico* Imperatore, quod in schisma jurare nollet. Nam *Henricus* quidam Præpositus *Berthensgadenensis* ei ex Episcopatu detruso suffectus est, qui præfuit tribus annis administratorio titulo. Postea apud *Venetorum* urbem *Conradus* *Sabinensis* & *Moguntinus* Archiepiscopus Ecclesiam etiam hanc per sexennium in Comendis habuit: utroque tandem cedente, *Henrico* ad *Berthensgaden- se* Cœnobium suum, *Conrado* Comite *Wittelsbacensi* ad Ecclesiam *Moguntinam*, *Adalbertus* iste suæ sedi restituitur, cui præfuit ad annum usque Christi 1200. quo decessit. Sepultus ante aram *S. Andreae*. Hic *Adalbertus* *Hiltensem* civitatem exussit, & castrum *Hallburg* condidit. Hic ipse ad fluvium *Lamber*, ab Ecclesiæ ministerialibus quâdam vice captus, in castro *Werfen* per 14. dies detentus est, propter quod enorme facinus (quod sæculares manus suas in Episcopum injecissent), sacra aliquamdiu suspensa sunt: Obiit Episcopus 6. Iduum Aprilis.

33. EBERHARDUS secundus, nobilis heros à *Truchsen* Episcopus *Brixinensis*, fautor & alumnus pauperum omnium, electus in Archiepiscopum: misit *Bertholdum* quendam *Salisburgi* Præpositum *Romam* pro Pallio impetrando, sed is infecto negotio *Romæ* mortuus est: idcirco Archiepiscopus ipse *Romam* contendens, multo labore & immensis sumptibus Pallium est consecutus à Papa *Innocentio III.* Postea præfuit sapienter annis 45. Instituens inter res alias Episcopatus, *Chymensem*, *Laurentinensem*, & *Seccoviensem*. Locupletans item & augmentans Capitulum suum cum honoribus, tum divitiis plurimum. Hujus Archiepiscopi temporibus *Chunigundis* virgo & Regina, uxor Imperatoris *Henrici Pii* & *Claudi*, *Babenbergæ* sepulta multis coruscans miraculis ab *Innocentio III.* canonifata est, præsentibus multis Archiepiscopis & Episcopis, inter quos adfuit etiam *Eberhardus* iste. Juvit auxiliariis copiis *Conradum*, Episcopum *Ratisbonensem*, gerentem arma adversus *Ludovicum* *Bavariæ* Ducem 1203. sequente anno res, post utrumque plurima accepta damna transacta & pacata est. Interfuit Synodo *Romanæ* anno 1215. ubi *Chimensis* Episcopatus instituitur præsentibus Episcopis 412. Abbatibus 800. Celebravit eodem anno Domini etiam Concilium Provinciale. Interfuit *Aquisgrani* coronationi cujusdam Imperatoris anno 1217. Inde per *Coloniam* rediens, plurimas secum attulit divorum reliquias. Sub eo canonifatus est *S. Virgilius* Archiepiscopus anno 1232. à Papa *Gregorio IX.* Obiit anno 1246. Sepelitur in *S. Ruperti* Ecclesia Cathedrali, sub Choro principali.

34. PHILIPPUS, *Bernhardi* Carinthiæ Ducis filius, ex *Jutta*, Bohemiæ Reginâ unanimi Canonicorum & ministerialium consensu eligitur anno 1247. *Papa* verò ignorans legitimam in Ecclesiâ Salisburgensi electionem esse factam, quendam *Burcardum* de *Zigenbagen*, nescientibus Canonicis & ministerialibus Archiepiscopatu præfecit, & consecravit, qui post breve tempus, non adeptus adhuc intronisationem, ultimum diem clausit, sepultus in *Salemweil* præpotenti Sueviæ Monasterio plurimum à se ditato: Unde *Papa* ad petitionem & instantiam tam parentum, quàm amicorum ejusdem *Philippi* electionem confirmavit anno 1249. quo celebratum est Concilium Provinciale à *Philippo* Archiepiscopo in *Muldorpb.* Anno Domini 1250. *Marchiam Styrensem* ferro & flamma vastavit. Grassatus est in suos homines, & totum Episcopatum anno 1256. Itaque alius Episcopus electus est, quod ipse ægrè ferens accitis auxiliaribus ex *Austriâ* & *Bobemiâ* copiis, armatâ manu terminos Archiepiscopatus invadens, incendiis & rapinis tam intra, quàm extra montana omnia vastavit: Archiepiscopus Romam vocatus, cum non compareret, nec cessaret aut desisteret ab impio suo proposito, ut qui jam plebem in suam sententiam contra Capitulum pertraxerat, sacra *Salisburgi* & in tota Diœcesi per integrum annum suspensa sunt, per *Henricum* Episcopum *Chyemensem* fulminis Pontificii executorem. *Ulricus* contra *Philippum* electus Romam profectus, confirmationem Pontificiam obtinuit. Et inde domum reversus cum Præposito & Episcopo *Chiemensi* Regem Ungariæ, tum temporis magno exercitu prementem seditiosas quasdam & rebelles *Marchiæ Styrensis* civitates, imprimis obsidentem *Pettoviam* persuasit, precibusque movit, ut solutâ *Petioviensis* urbis obsidione, *Salisburgum* contenderetur: quod dum fit, & ad *Rustadt* usque perventum esset, *Dux Carinthiæ* *Philippi* exauthorati Episcopi nomine, cum suo exercitu *Ungaris* occurrere cœpit, ubi acerrimè dimicatum est anno 1257. Post biennium iterum dimicatum est, nam *Austriæ* Duces *Philippum* iterum armis intruxerant, anno 1260. *Ulricus* Archiepiscopus per *vallem Anasnam* iter faciens versus *Bavariam*, propè *Admontense Monasterium*, ab *Austriæ* Ducibus capitur, & in castro *Wolfsenstein* aliquamdiu detinetur, tandem ad Ducis mandatum dimittitur. Tota lis tandem per Regem Bohemiæ, & *Carinthiæ* Ducem composita, & transacta est anno 1261. *Ulricus* anno 1267. Româ in Germaniam rediens, afferensque secum *Episcopum Squiblacensem*, sibi à Curiâ Romana datum pro reformatione Ecclesiæ Salisburgensis: hîc verò *Salisburgi* de Reformatione cogitantibus & consultantibus, venit *Bavarorum* *Dux Henricus*, minorémque civitatem *Salisburgensem*, trans *Salczam* sitam, igne & ferro vastavit, quin & *Salinas* minores intrans, eas sibi subjecit, & contra vim munivit. Anno 1263. *Bavarus* iterum cinxit obsidione *Salisburgum*, sed prodigioso fulmine territus decessit paulò post paciscens cum civibus. *Philippus* ejicitur ex urbe *Monachii*. *Petrini* sacra tertio suspendunt. *Papa* Regi Bohemiæ & Episcopo *Olomuntino* dedit reformandæ *Salisburgensis* Ecclesiæ, negotium. *Ulricus* videns se imparem, cessit oneri Episcopali anno 1265. recipiens sese in *Marchiam Styrentem*. *Philippus* anno 1268. *Patriarcha Aquilejanus* factus, tandem obiit in oppido *Krems*, ubi in Prædicatorum templo humatus est.

35. UDALRICUS iste *Seccoviensis* primùm Episcopus, postea Archiepiscopus *Salisburgi*: designatus est anno Domini 1257. Præfuit annis turbulentissimis, ut supra dictum. Resignavit Archiepiscopatum anno 1265. Obit & sepelitur in *Seccoviensi* Episcopatu suo anno 1268.

36. ULADESLAUS, *Dux* *Poloniæ*, *Henrici* *Silesiorum* Ducis filius, humanitate & virtute præstantissimus Princeps, à *Papa Clemente IV.* constituitur Archiepiscopus anno 1265. ingressus *Salisburgum* anno sequenti splendide & honorifice excipitur. Palliatur à *Clemente* *Papa*. Præfuit annis 5. Obit anno Domini 1270. Sepelitur in summo templo ante aram *B. Virginis*.

37. FRIDERICUS à *Walheim*, forte *Polheim*, Præpositus designatur Archiepiscopus anno 1270. quo major pars *Salisburgensis* civitatis calamitosissimo incendio periit: Profectus *Romam* anno 1272. pro confirmatione, quam sequenti anno à *Gregorio X.* obtinuit unâ cum Pallio. Celebravit Synodum Provinciale anno 1274. Sequenti anno hostem habuit Regem Bohemiæ, qui miserè grassatus est per Archiepiscopatum. Celebravit aliud Concilium Provinciale anno 1281. Præfuit laudabiliter & virtuosè annis 14. Obit anno 1284. Sepelitur ante aram *S. Andree*.

38. RUDOLPHUS de *Hohenegk*, Cancellarius Imperialis, *Rudolpho* Regi charus, unanimitibus omnium Capitularium suffragiis eligitur anno 1284. Palliatur ab *Honorio IV.* Præfuit utiliter annis 5. Obit anno 1289. Sepelitur in summo ante aram *S. Virgilii*. Post ejus obitum postulatus est uno ore omnium Capitularium in Archiepiscopum, *Stephanus* *Henrici* *Bavarorum* Ducis filius, sed is quod annum 21. nondum excessisset, non est à Romano Pontifice admittus.

39. CONRADUS de *Fansdorff* & *Braytenfurt*, ex *Laurentinensis* Ecclesiæ Antistite fit Archiepiscopus *Salisburgensis* anno 1289. Bella gessit contra *Carinthiæ* Ducem & anno 1307. iterum *Carinthiam* cum valido exercitu ingressus, in spatio sex hebdomadarum obti-

obtinet, & sibi subiecit civitates ad *S. Vitum*, *Volckhenmarcum* & *Clagenfurtum*, castrum verò *Rabenstein*, propè *Frisacum* situm, expugnans solo æquavit & in monte *S. Thomæ* insignem munitionem fregit & dejecit. *Diethmaminga* obsidetur ab Austriæ Duce anno Domini 1310. Et tota circumjacens regio vastatur. *Diethmamingæ* humata sunt trucidatorum 1300. corpora. Præfuit anni 22. Obiit die Annunciationis Marianæ anno 1312. Sepelitur ante Corporis Dominici ædiculam honorificè.

40. WEYCARDUS Baro de *Polheim*, eligitur & confirmatur in Archiepiscopum in die *Wilibaldi* anno 1312. obtinuit Pallium Romæ apud *Papam* Clementem V. Præfuit 3. annis & spasmo percussus generali per totum corpus, obiit anno 1315. Mense Octobri. Sepelitur ante aram *S. Ruperti* honorificè à se conditam & instauratam.

41. FRIDERICUS de *Leibmicz*, Præpositus & Archidiaconus fit Archiepiscopus concorditer electus anno 1316. Pallium consecutus est à *Joanne* 22. Interfuit pugna propè *Mildorpbium* commissæ inter *Fridericum* Austriæ, cujus partes fovebat, & *Ludovicum* Bavarum Imperii competitores. Ubi captus & paulò post dimissus anno 1322. Postea anno 1324. castrum & oppidum *Diethmamingum* venditum & amissum est per fraudem *Wulfingi* à *Goldeck*, recuperatur magnis expensis anno 1327. post magnam oppidi & Comitatus desolationem. Obiit Archiepiscopus iste anno Domini 1338. Sepelitur propè aram *S. Crucis*.

42. HENRICUS à *Piernbrun* præfedit Archiepiscopatu annis 5. Obiit anno 1343. Sepelitur in Sacello *Pilgrami* Episcopi, propè aram *S. Nicolai* primo suæ gubernationis anno.

43. ORTOLPHUS de *Weiffenegg* sedit annis 21. Sub eo grassata est anno 1348. magna pestis per totam Europam, in Bavariâ & Austriâ totas civitates evacuans. Anno sequenti apud *Villacium* in Carinthiâ terræmotu mons corruit, qui magnam hominum multitudinem extinxit: & in Pannonia & Italia civitates & arces quædam eodem terræmotu quassatæ corruerunt. Sub eo erigitur *Academia Pragæ* anno 1351. Postea & *Heidelbergensis*, anno 1365. Obiit Archiepiscopus iste. Sepelitur propè aram *S. Trinitatis*.

44. PILGRINUS de *Puechaym*, magnanimus Princeps eligitur anno 1365. Præfuit annis 32. Condidit Sacellum cum 6. altaribus in Basilicâ principali, in quo sepultus est. Capitur anno 1383. in Cœnobio *Roytenhaslach* à *Friderico* Bavarorum Duce. Obiit anno 1396. Mense Aprili. Sepelitur in Sacello, ut dixi, à se condito.

45. GREGORIUS Pincerna de *Osterwicz*, Præpositus & Archidiaconus unanimi omnium consensu eligitur in Archiepiscopum anno 1396. Sedit annis 7. Obiit anno 1403. Sepelitur in Cathedrali Ecclesiâ ante baptisterium.

46. EBERHARDUS de *Nova-Domo* sedit annis 24. Obiit anno 1427. Sepelitur in Sacello *S. Annæ*.

47. EBERHARDUS de *Starenberg*, eligitur anno 1427. Præfuit 2. annis. Obiit anno Domini 1429. Sepelitur propè Antecessorem.

48. JOANNES à *Reichlberg*, eligitur anno 1429. Sedit annis 12. Obiit anno 1441. Sepelitur in Sacello *S. Martini*.

49. FRIDERICUS Dapifer de *Urnæ* monte vulgò *Erneberg*, Urnam enim crocei coloris in rubea planicie pro insigni habuit: Eligitur anno 1441. Sedit annis 11. Obiit anno 1452. Sepelitur honorificè ante aram *S. Andreae*. Successit ei

50. SIGISMUNDUS de *Volckhenstorff*, eligitur anno 1452. Sedit annis 9½. Obiit anno 1461. Sepelitur in summo templo ante aram *S. Colomanni*.

51. BURCARDUS à *Weyspriach* ex Præposito fit Archiepiscopus anno 1461. Sequenti anno fit Cardinalis *Tit. SS. Nerei & Achillei*. Sedit annis 4. Obiit anno 1466. Sepelitur ante aram *S. Ruperti*. Contra eum insurrexerunt subditi nimis exactionibus gravati. Sub ejus regimine inventa sunt metalla & minerae argenteæ fodinæ in *Ratenberg* valle *Oeni*, quibus postea ditatus est non leviter Archiepiscopatus ille.

52. BERNHARDUS de *Rbor*, professus in Monasterio *S. Hypoliti*, eligitur anno 1466. in die *S. Walburgis*. Sedit annis 16. Resignavit intercedente *Friderico* Imperat. Joanni Archiepiscopo *Strigoniensi* anno 1482. Reliquum vitæ in *Dietmamingen* oppido & arce Episcopali exegit, ubi apoplexiâ obiit anno 1485.

53. JOANNES Archiepiscopus *Strigoniensis* præfuit *Salisburgi* etiam utilissimè 7. annis. Obiit anno 1489. Sepelitur ante aram *S. Ruperti* in summo templo.

54. FRIDERICUS Comes *Schaunburgius*, præfuit annis 4. & mensibus 10. Obiit anno Domini 1494. Sepelitur propè sacellum *S. Annæ*.

55. SIGISMUNDUS ab *Holnegk*, aliis de *Volckenstorff*, præfuit Archiepiscopatu 8. faltem Mensibus. Obiit anno 1495. Sepelitur propè aram *S. Crucis*.

56. LEONHARDUS à *Keutschafen*, Præpositus in Oberndorff Junoniæ vallis, sedit annis 23. Mensibus 11. *Maximiliano* Imperat. charissimus. Præfuit sapientissimè & utilissimè. Obiit anno 1519. quo etiam Maximilianus rebus humanis exemptus est. Sepelitur in Sacello, quod ipse sibi fieri fecit.

57. MATTHÆUS Langius à *Wellenburg*, Patricius Augustanus, Episcopus Albenfis & Tit. S. Angeli Cardinalis & Legatus Romanus, Episcopus Carthaginensis sit Archiepiscopus Salisburgensis anno 1519. Sedit annis 20. Mensibus 10. periculosis temporibus, vir magnanimus & eximiâ doctrinâ præditus. Præfuit prudentissimè. Obiit anno 1540. ætatis suæ 72. ultimâ Martii. Sepultus ante aram S. *Ruperti*.

58. ERNESTUS successit, Bavarorum Dux. Sub cujus gubernatione vixit Salisburgi *Theophrastus* ab *Hobenheim*, Eques vel Paracelsus insignis Medicus, qui sepelitur in S. *Sebastiani* templo cum tali Epigraphe:

Conditur hâc Philippus Theophrastus insignis Medicinæ Doctor, qui dira illa vulnera lepram, podagram, hydropisim, aliaque insanabilia corporis contagia mirificâ arte sustulit, ac bona sua in pauperes distribuenda collocandâque ordinavit. Anno 1541. die 24. Septembr. vitam cum morte commutavit.

CHRONICI BRUSCHIANI FINIS.

